

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Π' - ΤΕΥΧΟΣ 5 - ΜΑΪΟΣ 2003

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Π' – ΤΕΥΧΟΣ 5 – ΜΑΪΟΣ 2003
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἴω. Γενναδίου 14 – 115 21 Ἀθήναι
Τηλ.: 210-72.72.253. Fax 210-72.72.251
<http://www.ecclesia.gr>
e-mail:contact@ecclesia.gr

Ἐκδίδεται

Προνοία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. **ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

ὑπὸ τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Ἐπιθεωρήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Διευθυντῆς τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Σαλώνων
Θεολόγος

Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ἀρχισυντάκτης
Κωνσταντῖνος Χολέβας

Τμήμα Συντάξεως
Ἐπιμέλεια ὕλης, διόρθωσις δοκιμῶν
Χρήστος Γ. Καραγιάννης, Μ.Τθ.

Φωτογραφίες
Χρήστος Μπόνης

Προεκτυπωτικὲς ἐργασίαι
Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ ΑΒΕΕ
Σόλωνος 98 – 106 80 Ἀθήνα
Τηλ.: 210-36.61.200. Fax 210-36.17.791
<http://www.livanis.gr>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΗΝΥΜΑΤΑ

Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χριστοδούλου, Πάσχα 2003 - Μήνυμα τῆς Ἀναστάσεως	331
Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χριστοδούλου, Πρὸς τοὺς μαθητὲς καὶ τὶς μαθήτριες ποὺ διαγωνίζονται στὶς σχολικὲς ἐξετάσεις	332

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ

334

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ἐπιστολὴ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου	335
---	-----

ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Πρῶτο Πανευρωπαϊκὸ Συνέδριο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος με θέμα «Ἀρχές καὶ ἀξίες γιὰ τὴν οἰκοδόμησι τῆς Εὐρώπης»	336
Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου, Ὁμιλία: «Ἀρχαὶ καὶ ἀξίαι ὡς βάσεις διὰ τὴν οἰκοδόμησιν τῆς Εὐρώπης»	341
Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χριστοδούλου, Ὁμιλία: «Ἡ παρουσία τῆς Ἐκκλησίας στὸν ὀρίζοντα τῆς Εὐρώπης»	346
Ἀρχιεπισκόπου Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας Ἀναστασίου, Ὁμιλία: «Ἡ διαχρονικὴ μετοχὴ τῆς χριστιανικῆς πίστεως στὴν οἰκοδόμησι τῆς Εὐρώπης»	351
Ἀνακοίνωσι τοῦ Πρώτου Πανευρωπαϊκοῦ Συνεδρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος με θέμα «Ἀρχές καὶ ἀξίες γιὰ τὴν οἰκοδόμησι τῆς Εὐρώπης»	357
Announcement of the First Paneuropean Conference of the Church of Greece on «Principles and Values for the Building of Europe»	359

ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

Ἀπὸ τὴν Ἄλωσι τοῦ χθὲς στὴν ἐλπίδα τοῦ αὔριο	361
--	-----

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΝ

Ἀπόσπασμα Ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας περὶ τῆς Ἐκλογῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ Παρατηρήσεις ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Σπυρίδωνος Ν. Τρωιάννου	363
--	-----

ΜΕΛΕΤΑΙ

Δρος Κων/νου Β. Ζορμπᾶ, Ἐάλω ἢ Πόλις! Ὁ θρῆνος τῆς Ἄλωσις στὸ Δημοτικὸ Ἑλληνικὸ Τραγούδι	368
--	-----

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Ἀρχιμανδρίτου Παντελεήμονος Μουτάφη, Ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὴν Ἐπανάστασι τοῦ 1821	373
---	-----

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

376

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

381

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

390

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

402

ΠΑΣΧΑ 2003
ΜΗΝΥΜΑ
ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

Ἄγαπητά μου Πνευματικά Παιδιά,

Χριστὸς Ἀνέστη

Ἡ ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ ὑπῆρξε νίκη ὄχι μόνο ἐνάντια στοῦ θάνατό Του, ἀλλὰ γενικά πάνω στοῦ θάνατο. «*Θανάτου ἐορτάζομεν νεκρῶσιν, Ἰαδοῦ τὴν καθαίρεσιν...*». Ὁ θάνατος ὡς εἰκόνα τῆς φθορᾶς καὶ τῆς ὑποταγῆς νικήθηκε. Καὶ τώρα βέβαια πεθαίνουμε σωματικά οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ ἡ ἀπελπισία τοῦ θανάτου καταργήθηκε. Σ' ὅλη τὴν ἀνθρώπινη φύση δόθηκε ἡ δυναμικὴ τῆς Ἀνάστασης. Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ θὰ ἦταν χωρὶς νόημα ἂν δὲν ἦταν πανανθρώπινο ἐπίτευγμα, ἐὰν ὄλο τό Σῶμα δὲν μποροῦσε νὰ ἀναστηθῆ μαζί με τὴν κεφαλή. Τὸ λέει με σαφήνεια ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. «*Εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται*» (Α' Κορ. ιε, 16).

Γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἡ Ἀνάσταση εἶναι μιὰ «*ἀνόρθωσις φύσεως*», ποῦ ὁ Θεὸς παραχωρεῖ σὲ ὅλους. Δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία μας ἂν θὰ ἐγεροῦμε μετὰ θάνατον ἢ ὄχι, ἀφοῦ δὲν γεννηθήκαμε κἂν με δική μας θέληση. Ὁ θάνατος τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ Ἀνάσταση φέρνουν ἀθανασία καὶ ἀφθαρσία σὲ ὅλους με τὸν ἴδιο τρόπο, ἀφοῦ ὅλοι ἔχουν τὴν ἴδια φύση με τὸν Ἄνθρωπο Ἰησοῦ Χριστό. Ὅμως, τὸ νὰ συνοδεύσουμε τὸν Χριστὸ στοῦ πάθος Του, στοῦ Σταυροῦ καὶ τὴν Ἀνάσταση ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν θέλησή μας, ἀπὸ τὴν ἀγάπη μας γι' Αὐτόν. Καὶ ἐκεῖνος ποῦ δὲν συναποθνήσκει με τὸν Χριστὸ δὲν μπορεῖ καὶ νὰ ζήσει μαζί Του.

Ἡ συμμετοχή μας αὐτὴ στὴ ζωὴ καὶ στοῦ θάνατο τοῦ Χριστοῦ μεταβάλλει τὴ ζωὴ μας σὲ κοινωνία. Πυρήνας τῆς εἶναι ἡ Θ. Εὐχαριστία, τὸ μυστήριο ποῦ συγκροτεῖ τὴν Ἐκκλησία. Τὰ μέλη τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος κοινωνοῦν τὴ ζωὴ ὄχι συμβολικά καὶ ἠθικά, ἀλλὰ πραγματικά. Αὐτὴ δὲ ἡ πρόσληψη δὲν ὑπηρετεῖ πιά τὴν αὐτοσυντήρηση κάθε ἀτομικότητας, ἀλλὰ τὴν ὁμότροπη πρόσβαση στὴ ζωὴ. Αὐτὴ ἡ ζωὴ εἶναι ποῦ μᾶς λείπει σήμερα. Καθὼς δὲ τὸ ἐφετεινὸ Πάσχα σημαδεύεται ἀπὸ τὴν ἐγκαθίδρυση μιᾶς νέας τάξεως πραγμάτων στὸν κόσμο, ἡ ὁσμὴ θανάτου μᾶς περιζώνει καὶ ἡ ἀθυμία μᾶς κυριεύει.

Καὶ ὅμως, «Ἀνέστη Χριστὸς καὶ ζωὴ πολιτεύεται». Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ στεριώνει τὶς ἐλπίδες μας, ἐγγυᾶται τὴ ζωὴ μας, ἀναστηλώνει τὰ ἐρείπια ποῦ σωριάζει κάθε μέρα ἡ κακία καὶ ἡ ἁμαρτία. Προβάλλει τὴν ἀλλαγὴ τοῦ τρόπου τῆς ὑπαρξῆς μας. Ὁ ἐγωκεντρισμὸς μας στὴν Εὐχαριστιακὴ κοινότητα, στὸν εὐχαριστιακὸ τρόπο ὑπαρξῆς, ἡ αὐτοταπείνωσή μας καὶ ἡ αὐτοπαράδοσή μας στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ μόνος τρόπος γιὰ νὰ ζήσουμε ἀναστημένοι με τὸ Χριστό. Ὁ πιστὸς χριστιανὸς δὲν λογαριάζει τὸν ἑαυτό του ἄξιο γιὰ σωτηρία, δὲν διαθέτει κανένα ἀντίτιμο γιὰ τὴν ἐξαγορὰ τῆς. Τοῦ ἀρκεῖ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, τὰ δῶρα τῆς Ἀνάστασης.

Χριστὸς Ἀνέστη - Ἀληθῶς Ἀνέστη - Χρόνια Πολλά

Μὲ πατρικὲς πασχαλινὲς εὐχὲς

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

**ΠΡΟΣ
ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ
ΚΑΙ
ΤΙΣ ΜΑΘΗΤΡΙΕΣ
ΠΟΥ
ΔΙΑΓΩΝΙΖΟΝΤΑΙ
ΣΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ
ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ**

Μάϊος - Ἰούνιος 2003

Ἄγαπητά μου παιδιά,
Χριστὸς Ἀνέστη!

Τὸ νεοελληνικὸ βίο τὸν χαρακτηρίζουν ὄχι μόνο πολλές ἀνακατατάξεις, ἀλλὰ καὶ πολλές ἀντιφάσεις. Ἀνάμεσα στὶς περισσότερες χαρακτηριστικὲς ἀντιφάσεις τῆς καθημερινῆς ζωῆς μας θὰ ξεχώριζα τὴ συνοδοιπορία τῆς φόρτισης τῶν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων στὰ Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικὰ καὶ Τεχνολογικὰ Ἰδρύματα τῆς πατρίδας μας μὲ τὶς ἐλπίδες καὶ τὶς ἀγωνίες τῶν μεγαλυτέρων γιὰ τὸ μέλλον τῶν παιδιῶν μας, μὲ τὶς ταυτόχρονες ἀναζητήσεις τοῦ λαοῦ μας ἀλλὰ καὶ τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφίας τῆς ἐκπαιδευτικῆς μας κοινότητας γιὰ μιὰ Παιδεία ἴσων εὐκαιριῶν, σύγχρονη, ποιοτικὴ, μὲ ἔμφαση στὶς ἀνθρωπιστικὲς ἀξίες.

Ὅταν ἀπευθύνομαι σὲ σὰς μὲ ἀφορμὴ τὶς ἐξετάσεις ἀντιλαμβάνομαι ὅτι εἶναι πολὺ πιθανὸ νὰ συμβάλλω στὴν ὑπερβολὴ πού ὑποτιμᾷ ὅλους σας καὶ ὑπερτιμᾷ τὶς ἐξετάσεις. Ποὺ ἀγνοεῖ τὴ σπουδὴ καὶ τοὺς κόπους τοὺς ὁποίους ἀπαιτεῖ καὶ μετατρέπει σὲ θέαμα τὴ σμίκρυνση τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου σὲ ἐξεταστικὸ κέντρο, χωρὶς νὰ προβληματίζεται ἀπὸ τὰ πολλὰ γιὰ τὴν ἐμφανίζονται ἀπὸ τὶς ἐσφαλμένες πρακτικὲς τῶν μεγαλυτέρων.

Ἀντιλαμβάνομαι ἐπίσης ὅτι εἶναι πιθανὸ νὰ θεωρηθῇ ὅτι γράφουμε καὶ λέμε πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν σὰς ἀγγίζουν γιὰ τὸ ἐνδεχομένως δὲν κατανοοῦμε τὴν πραγματικότητα πού ζεῖτε.

Ὅμως ἡ ἐπιθυμία γιὰ τὴν οἰκοδόμηση τοῦ μέλλοντός μας εἶναι κοινὴ σὲ ὅλες τὶς χρονικὲς στιγμὲς τῆς ἀνθρώπινης ἱστορίας. Ὅση ἀπόσταση καὶ ἂν ὑπάρχει ἐξαιτίας τῶν διαφορετικῶν ἐποχῶν στὶς ὁποῖες μεγαλώσαμε, ὑπάρχουν ἐμπειρίες πού ὡς γεγονότα δὲν γνωρίζουν χάσματα ἡλικιῶν. Οἱ εἰσαγωγικὲς ἐξετάσεις εἶχαν πάντοτε ἰδιαίτερη ἀξία ὄχι μόνο γιὰ τοὺς ὑποψηφίους μαθητές, ἐπειδὴ συνδέθηκαν αὐτὲς κυρίως μὲ τὸ μέλλον τους, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὶς οἰκογενεῖς τους. Θὰ ὑποστήριζα ὅτι ἦταν καὶ εἶναι μεγαλύτερη ἀπὸ ὅ,τι τοὺς ἀξίζει.

Ἡ προσδοκία, ἡ ἐλπίδα, ἡ ἐπιθυμία γιὰ σπουδὴ σὲ κάθε ἄνθρωπο εἶναι ἐπίσης κοινὴ. Οἱ διαφορὲς, ὅταν ὑπάρχουν, ἐντοπίζονται κυρίως στὸ ὑπόβαθρο, πάνω στὸ ὁποῖο στηρίζονται.

Πιστεύω ὅτι εἶναι οὐσιαστικὸ νὰ ἀναρωτηθοῦμε ὅλοι μας τί εἶναι στὴν πραγματικότητα ἐπιτυχία καὶ τί ἀποτυχία. Τὶ πραγματικὰ προκαλεῖ ἀγχος καὶ ἀγωνία.

Στὶς δύσκολες στιγμὲς θεωρῶ ὅτι εἶναι σημαντικὸ νὰ θυμᾶστε τὴν ὁμορφία πού ἀνέτειλε ἀπὸ τὸν τάφο τοῦ Ἀναστημένου Κυρίου μας. Τὸ Φῶς καὶ τὴ χαρὰ πού μᾶς χάρισε. Ἡ δημιουργία μὲ τὴν Ἀνάσταση ἀποκτᾷ ἄλλη διάσταση, ἄλλη προοπτικὴ. Ἡ δύναμη δὲν ὀρίζεται ὡς ἐπιβολὴ ἀλλὰ ὡς ἄναμμα τῶν καρδιῶν πού ἀναγνωρίζει ἢ μιὰ τὴν ἄλλη. Ὁ χρόνος ἀποκτᾷ διαφορετικὴ διάσταση. Τὸ μέλλον θὰ πρέπει νὰ τὸ δοῦμε μὲ τὴν προοπτικὴ αὐτὴ, διότι δὲν σταματᾷ στὰ ἀνθρώπινα νοήματα καὶ ἀξίες.

Οἱ σχέσεις τῶν ἀνθρώπων ἀποκτοῦν νέο νόημα. Δὲν εἴμαστε μόνοι ἀνάμεσα σὲ χιλιάδες ἀνταγωνιστές. Εἴμαστε ἀδελφοὶ πού συγχαίρουμε, συν-αγωνιοῦμε, συν-προβληματιζόμαστε, πού μοιραζόμαστε κοινὲς ἐλπίδες καὶ ὄνειρα, ἴσως μὲ διαφορετικὰ χρώματα, ἴσως μὲ διαφορετικὲς ρίζες καὶ στόχους, ἀλλὰ μὲ κοινὴ Ἐκκλησία.

Στὸ Φῶς τοῦ Ἐναστημένου Χριστοῦ μποροῦμε νὰ κατανοήσουμε ὁ ἓνας τὸν ἄλλον, γιατί μᾶς ἀρκεῖ νὰ εἴμαστε μαζί. Ἡ ἀγάπη ἀποτελεῖ μιὰ ὑπέρβαση. Τὴν πραγματικότητα αὐτὴ βιώνουμε σὲ κάθε Θ. Λειτουργία, ποὺ ἀποτελεῖ στὸν καθημερινό μας βίο τὴν ἀφορμὴ νὰ ζοῦμε τὴν Ἐνάσταση τοῦ Κυρίου μας.

Οἱ ἐξετάσεις, ὅπως καὶ ἂν τίς δεῖ κανεῖς, εἶναι σίγουρα μιὰ πολυεπίπεδη πρόκληση. Σὲ αὐτὴ ὅμως δὲν ἀπαντᾶμε μονολεκτικὰ μὲ τὴν ἀποτυχία ἢ τὴν ἐπιτυχία. Τὸ μέλλον δὲν κρίνεται στοὺς ἐνδιάμεσους σταθμούς. Οἱ ἅγιοι Πατέρες, ἐπειδὴ γνώριζαν καλὰ τὸν ἄνθρωπο σὲ ὅλο τὸ βάθος τῆς ζωῆς του, ἀντιμετώπισαν κάθε σταυ-

ροδρόμο ὡς σημαντικό. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ μᾶς δίδαξαν νὰ ἀντιμετωπίζουμε τίς προκλήσεις μὲ τὴν προσευχή. Νὰ ἀπευθυνόμαστε στὸ Δημιουργό μας νὰ φωτίσει τίς καρδιές μας μὲ τὸ Ἐνέσπερο Φῶς Του.

Καλὸ διάβασμα, παιδιὰ μου. Ἡ χαρὰ καὶ τὸ Φῶς τῆς Ἐναστάσεως νὰ ριζώνη στὶς καρδιές σας καὶ νὰ ἀποτελῇ τὸ μόνιμο ὁδηγό σας.

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἄριθμ. Πρωτ. 1315
Διεκπ. 654

Ἀθήνησι τῇ 31ῃ Μαρτίου 2003

**ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΣ
ΠΙΝΑΞ
ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ
ΠΡΟΣ
ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ**

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὴν παράγραφον 3 τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», δημοσιεύομεν κατωτέρω ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ὑπὸ τοῦ Νόμου τασσομένης δεκαπενθημέρου προθεσμίας «Συμπληρωματικὸν Προκαταρκτικὸν Πίνακα» Κληρικῶν προταθέντων διὰ τὴν ἐγγραφὴν των εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων καὶ ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα.

Συμφώνως πρὸς τὴν παράγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Νόμου 590/1977, κατὰ τῆς ἐγγραφῆς τοῦ κατωτέρω προτεινομένου ὑποψηφίου δύναται νὰ ἀσκηθῇ παρ' οἰουδήποτε κληρικοῦ καὶ λαϊκοῦ ἔνστασις ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως, ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι ὁ προτεινόμενος δὲν διαθέτει τὰ πρὸς Ἀρχιερατείαν οὐσιαστικὰ ἢ τυπικὰ προσόντα.

Ἡ ἔνστασις αὕτη δύναται νὰ ὑποβληθῇ εἴτε πρὸς τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν, εἴτε πρὸς τὴν Ἀρχιερατείαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὰ περαιτέρω.

**Σ Υ Μ Π Λ Η Ρ Ω Μ Α Τ Ι Κ Ο Σ Π Ρ Ο Κ Α Τ Α Ρ Κ Τ Ι Κ Ο Σ Π Ι Ν Α Ξ
Υ Π Ο Ψ Η Φ Ι Ω Ν Δ Ι ' Ε Γ Γ Ρ Α Φ Η Ν Ε Ι Σ Τ Ο Ν Κ Α Τ Α Λ Ο Γ Ο Ν
Τ Ω Ν Π Ρ Ο Σ Α Ρ Χ Ι Ε Ρ Α Τ Ε Ι Α Ν Ε Κ Λ Ο Γ Ι Μ Ω Ν**

1. Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Μελέτιος Κουράκλης, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ὁ Ἀρχιεραματεὺς
† Ὁ Σαλῶνων Θεολόγος

**ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ
ΣΥΝΟΔΟΥ ΠΡΟΣ
ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟΝ
ΤΟΥ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ**

**ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Πρωτ. 608
Ἀριθμ. Διεκπ. 322

Ἀθήνησι τῇ 14ῃ Φεβρουαρίου 2003

Πρὸς
Τὸν Ἀξιότιμον
κ. Σταμάτιον Ἀλαχιώτην
Πρόεδρον τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου.
Ἐν τὰ ὕθθα.

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Ὅπως εἶναι εἰς ὅλους γνωστὸν ἐν ἓκ τῶν ἐπικαίρων θεμάτων τῶν ἀπασχολούντων τὴν σύγχρονον ἑλληνικὴν κοινωνίαν τυγχάνει καὶ ἡ μελέτη, ἡ προβολὴ καὶ ἡ διάσωσης τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἡ ὁποία ἐκφράζει τὸν Ἑλληνικὸν Πολιτισμὸν, τὴν Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν καὶ τὰς Παραδόσεις τοῦ Ἔθνους ἡμῶν.

Διὰ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, οἱ Ἕλληνες ἐδίδαξαν εἰς ὅλον τὸν κόσμον τὸν Πολιτισμὸν καὶ τὴν Δημοκρατίαν. Οἱ Ξένοι Λαοί, σήμερον, διὰ νὰ ἐκφράσουν τὰ νοήματα τῆς ἐπιστήμης χρησιμοποιοῦν λέξεις, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἑλληνικὴν προέλευσιν ἢ ρίζαν ἑλληνικὴν. Δυστυχῶς, ὁμως, σήμερον εἶναι ἐμφανὴς ἡ γλωσσικὴ πενία τόσοσιν εἰς τὸν προφορικόν, ὅσον καὶ εἰς τὸν γραπτὸν λόγον. Ἡ εἰσβολὴ τῆς ξενογλωσσίας, ἡ μὴ ἐπαρκὴς ἢ ἡ ἐλλιπὴς διδασκαλία τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τὴν Στοιχειώδη καὶ εἰς τὴν Μέσην Ἐκπαίδευσιν, ἀπειλοῦν τὸν πλοῦτον καὶ τὴν διαχρονίαν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης.

Ὅθεν ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Συνοδικῇ Ἀποφάσει ληφθεῖσα ἐν τῇ Συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 7ης μεσοῦντος μηνὸς Φεβρουαρίου ἐ.ἔ., ἀπεφάσισεν ὅπως ἀπευθυνθῇ εἰς τό, ὑπὸ τὴν ὑμετέραν Προεδρίαν, Παιδαγωγικὸν Ἰνστιτούτο καὶ παρακαλέσῃ ὑμᾶς ἵνα ἐξετάσητε μετὰ τῆς διακρινοῦσης ὑμᾶς εὐθύνης τὸ θέμα τῆς διδασκαλίας τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Πατρίδος ἡμῶν.

Ὁ ἐθνικὸς ποιητὴς Δ. Σολωμὸς θέτει ἡμᾶς ἐνώπιον τεραστίων εὐθυνῶν ὅταν γράφῃ: «*Μήγαρις ἔχω τι ἄλλο ἀπὸ γλώσσα καὶ ἐλευθερία;*». Ἐνῶ ὁ Ἑθναπόστολος Ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλὸς ἐκήρυττε: «*Ἡ ἑλληνικὴ γλώσσα εἶναι ἡ ἀσφάλεια τῆς Πατρίδος μας*».

Προσβλέπομεν εἰς τὴν ἐγνωσμένην εὐαισθησίαν ὑμῶν διὰ τὰ θέματα σπουδῶν καὶ διὰ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, διὸ καὶ αὐθις ὑπομμνήσκομεν ὑμῖν τὴν ὀξύτητα τοῦ προβλήματος, διαπιστοῦντες ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν νέων Κληρικῶν ἡμῶν, ἔχουν δυσκολίαν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἀνάγνωσιν τῶν Ἱερῶν Κειμένων (Εὐαγγελίου, Ψαλμῶν, Εὐχῶν), ἐπειδὴ ἀκριβῶς δὲν γνωρίζουν ἐπαρκῶς τὴν Ἑλληνικὴν γλώσσαν (ἀρχαίαν καὶ νεοελληνικὴν).

Ἐπὶ δὲ τούτοις, ἐπικαλούμενοι ἐν τοῖς ἀγαθοῖς ἔργοις ὑμῶν δαφιλεστάτην τὴν εὐλογίαν τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, διατελοῦμεν μετὰ πατρικῶν εὐχῶν καὶ τιμῆς ἐξαιρέτου.

Ὁ Ἀθηνῶν Χριστόδουλος, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Σαλῶνων Θεολόγος

**ΠΡΩΤΟ
ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΜΕ ΘΕΜΑ «ΑΡΧΕΣ
ΚΑΙ ΑΞΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΗΣ»**

(Ἀθήνα 4-6 Μαΐου 2003)

Με ἐπιτυχία διεξήχθησαν στὶς 4, 5 καὶ 6 Μαΐου 2003 οἱ ἐργασίες τοῦ Πανευρωπαϊκοῦ Συνεδρίου μὲ θέμα «*Ἀρχές και ἀξίες γιὰ τὴν οἰκοδόμηση τῆς Εὐρώπης*», ποὺ διοργάνωσε ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὸ ξενοδοχεῖο «Divani Caravel». Ἡ τελετὴ ἐνάρξεως ἐγίνε τὴν Κυριακὴ 4 Μαΐου. Μετὰ τὴν παρουσίαση βυζαντινῶν ἀναστάσιμων ὕμνων ἀπὸ τοὺς «*Μαῖστορες τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης*» ὑπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ Καθηγητῆ κ. Γρηγορίου Στάθη, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιος, Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση, ἀναφέρθηκε στοὺς στόχους τοῦ Συνεδρίου, παρουσίᾳ ἀρχηγῶν καὶ ἐκπροσώπων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, πολλῶν Μητροπολιτῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐκπροσώπων ἄλλων δογμάτων, ἐκπροσώπων τοῦ Π.Σ.Ε., τῆς COMECE καὶ τοῦ Συμβουλίου Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν, ἐκπροσώπων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου, Βουλευτῶν, Εὐρωβουλευτῶν, Καθηγητῶν Πανεπιστημίου καὶ ἄλλων ἐπισήμων. Τὸ Προεδρεῖο τοῦ Συνεδρίου κατὰ τὴν πρώτη συνεδρία ἀπαρτιζόταν ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο, τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Τιράνων, Δυρραχίου καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιο, τὸν Ἀντιπρόεδρο τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου καὶ ἐκπρόσωπο τοῦ Προέδρου αὐτοῦ κ. Patrick Cox, κ. Γεώργιο Δημητρακόπουλο, τὴν Ἐπίτροπο τῆς χώρας μας στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση κ. Ἄννα Διαμαντοπούλου καὶ τὸν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιο.

Στὴν ἀρχὴ τῆς πρώτης Συνεδρίας, τὸν λόγο ἔλαβε ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Ἀπόστολος Κακλαμάνης, ὁ ὁποῖος, στὸ πλαίσιο τοῦ χαιρετισμοῦ του, ὑπογράμμισε ὅτι ἡ πρόσκληση καὶ ἡ συμμετοχὴ στὸ Συνέδριο κορυφαίων προσωπικοτήτων τοῦ θρησκευτικοῦ, τοῦ πολιτικοῦ καὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου τῆς Εὐρώπης, μὲ αἰσθητὴ τὴν πρόθεση τοῦ πολυκεντρισμοῦ, ὑπόσχεται τὴ γόνιμη ἀντιπαράθεση τῶν ἰδεῶν καὶ τὴν ὑψηλὴ ποιότητα τῶν ἐργασιῶν. Ἀφοῦ ἀναφέρθηκε στὰ τρία βάρη ποὺ στηρίζουν τὴν Γηραιὰ Ἥπειρο, δηλαδὴ τὸ ἐλληνικὸ πνεῦμα, τὸ ρωμαϊκὸ δίκαιο καὶ τὴ χριστιανικὴ πίστη, ὁ κ. Κακλαμάνης σημείωσε ὅτι ἡ εἰρήνη, ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη, ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ ἰσότητα στὶς ἀπόλυτες μορφές τους, ἡ ἀνοχή, ἡ ἀλληλεγγύη, ἡ ἔλλειψη μισαλλοδοξίας, ἡ καταδίκη τοῦ ρατσισμοῦ καὶ τοῦ κοινωνικοῦ ἀποκλεισμοῦ, ὁ ἔξοστρακισμὸς τῆς θανατικῆς ποινῆς –κεντρικὲς ἰδέες στὸ σύστημα τῶν εὐρωπαϊκῶν ἀξιῶν– ὀφείλουν πολλὰ στὴ χριστιανικὴ διδασκαλία, τόσο γιὰ τὴ διαμόρφωση τοῦ περιεχομένου τους, ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἐδραίωσή τους στὴ συλλογικὴ συνείδηση. «*Μὲ αὐτὰ τὰ διαπιστευτήρια, ὁ Χριστιανισμὸς, ποὺ ὄρισε τὸν Θεὸ ὡς ἀγάπη καὶ εἰσήγαγε τὴν ἔννοια τοῦ πλησίον, ὑπῆρξε ὁ κατ' ἐξοχὴν παράγων συγκλίσεως τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης στὴν μακροαίωνα πορεία τους*» τόνισε χαρακτηριστικὰ. Ὁ κ. Κακλαμάνης, ποὺ χαρακτήρισε τὴ Διακήρυξη τῶν Ἀθηνῶν ὡς κείμενο συναρπαστικῆς πληρότητας, τὸ ὁποῖο ὀρίζει τὸ κοινὸ μέλλον τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν σὲ ἐπίπεδο κοινότητας ἀξιῶν μὲ θεμέλια τὶς ἀρχές τῆς ἐλευθερίας, τῆς δημοκρατίας καὶ τοῦ κράτους δικαίου, τόνισε ὅτι, παρὰ τὶς ὑπερβάσεις τοῦ διαχωρισμοῦ Ἀνατολῆς καὶ Δύσης, τῶν ἐθνικισμῶν, τῶν ἄλλων δογματισμῶν, καὶ τῶν ἀντιθέσεων καὶ τῶν συγκρούσεων, τὰ βήματα ποὺ ἡ Εὐρώπη ὀφείλει νὰ πραγματοποιήσει εἶναι πολλὰ καὶ δύσκολα. Στὸ ἀνοιχτὸ αὐτὸ πεδίο, κατέληξε,

Ἐκπρόσωποι Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων καὶ Ἐκκλησιῶν παρακολουθοῦν τὶς ἐργασίες τοῦ Α' Πανευρωπαϊκοῦ Συνεδρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

οὐ Ἐκκλησίες τῆς Εὐρώπης, κορυφαῖοι πνευματικοὶ καὶ κοινωνικοὶ θεσμοί, ἔχουν τὴ δυνατότητα νὰ διαδραματίσουν πρωτεύοντα ρόλο.

Μετὰ τὸ χαιρετισμὸ πὺν ἀπήθυνε ὁ Γενικὸς Γραμματέας τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Ἰ. Κονιδάρης, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργοῦ κ. Π. Εὐθυμίου, ἐκφωνήθηκαν μηνύματα τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Πέτρου, τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀντιοχείας καὶ πάσης Ἀνατολῆς κ. Ἰγνατίου, τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Εἰρηναίου, τοῦ Ἀγιωτάτου Πατριάρχου Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας κ. Ἀλεξίου, τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Σερβίας κ. Παύλου, τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ρουμανίας κ. Θεοκτίστου, τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Χρυσοστόμου, τοῦ Μακαριωτάτου Μητροπολίτου Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Σάββα, τοῦ Μα-

καριωτάτου Μητροπολίτου Τσεχίας καὶ Σλοβακίας κ. Νικολάου καὶ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν κ. Konrad Raiser.

Παρουσιάζουμε ἀκολούθως τὸ πρόγραμμα τοῦ Συνεδρίου:

ΚΥΡΙΑΚΗ 4 ΜΑΪΟΥ 2003

(ἀπόγευμα)

Προεδρεῖο: Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ

Ὁ κ. Γεώργιος Δημητρακόπουλος Ἀντιπρόεδρος τοῦ Εὐρωκοινοβουλίου καὶ ἐκπρόσωπος τοῦ Προέδρου αὐτοῦ κ. Patrick Cox

Ἡ κ. Ἄννα Διαμαντοπούλου, Ἐπίτροπος τῆς Ἑλλάδος στήν Εὐρωπαϊκή Ἔνωση

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιος

17.00

Ἐναρξη Συνεδρίου

- Βυζαντινὴ Χορωδία «Οἱ Μαῖστορες τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης» (Χοράρχης: Καθηγ. Γρηγ. Στάθης)
- Παρουσίαση τοῦ Συνεδρίου καὶ τῶν στόχων του (Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιος)
- Μηνύματα ἐκπροσώπων τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Πολιτικῶν Φορέων
- Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ: «Πνευματικὲς ἀξίες τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ»
- Ὁ κ. Γεώργιος Δημητρακόπουλος Ἀντιπρόεδρος τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου: «Ἀρχὲς τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου καὶ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης»
- Ἡ κ. Ἄννα Διαμαντοπούλου, Ἐπίτροπος τῆς Ἑλλάδος στήν Εὐρωπαϊκὴ Ἔνωση: «Ἡ ἀρχὴ τῆς ἰσότητος ὡς θεμέλιο τῆς κοινωνικῆς Εὐρώπης»
- ΚΥΡΙΑ ΟΜΙΛΙΑ
(ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ)

20.30

ΔΕΞΙΩΣΗ

ΔΕΥΤΕΡΑ 5 ΜΑΪΟΥ 2003

(πρωτῶ)

09.00

Α΄ Συνεδρία

Συντονιστής: ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀττικῆς κ. Παντελεήμων, Πρόεδρος τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολουθήσεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων.

Εἰσηγητές:

- Ὁ Καθηγητὴς κ. Ἀντώνιος Τρακατέλλης, Εὐρωβουλευτὴς: «Ἡ πυξίδα τῆς Βιοτεχνολογικῆς ἔρευνας καὶ τῆς Γενετικῆς Ἰατρικῆς»

- Ὁ Ἐκλαμπρότατος Καρδινάλιος κ. Roger Echegaray (Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία): «Ἀπὸ τὸν ἄγνωστο θεὸ στὸν ἀποκαλυμμένο Θεὸ στήν Εὐρώπη σήμερα»
- Ὁ Ἐξοχώτατος Ἐπίσκοπος Λονδίνου κ. Richard Chartres (Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία): «Ἡ περίεργη ἀπουσία τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸ Εὐρωπαϊκὸ Σύνταγμα»
- Ὁ Dr. Michael Weninger, Πολιτικὸς Σύμβουλος τοῦ Προέδρου τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς κ. Romano Prodi: «Ὁ διάλογος μὲ τίς θρησκείες καὶ τίς Ἐκκλησίες»
- Ὁ κ. Alexander Beloropsky, Γραμματέας Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν (ἐκπρόσωπος τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Π.Σ.Ε. Dr. Konrad Raiser): «Θεραπεία τῆς μνήμης, συμφιλίωση καὶ οἱ Ἐκκλησίες στήν Εὐρώπη»

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

11.00

Συντονιστής:

Β΄ Συνεδρία

ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Περγάμου κ. Ἰωάννης, Διευθυντὴς τοῦ ἐν Ἀθήναις Γραφείου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Ἀκαδημαϊκός

Εἰσηγητές:

- Ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιώτης, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
- Ὁ Καθηγητὴς κ. Andrea Riccardi, Ἰδρυτὴς τῆς Κοινότητος τοῦ Sant' Egidio (Πανεπιστήμιο Ρώμης): «Εὐαγγελικὲς ἀρχές, Εὐρώπη καὶ Εἰρήνη»
- Ὁ κ. Michel Camdessus, τ. Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ Διεθνoῦς Νομισματικοῦ Ταμείου, Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ. τοῦ CΕΡ II: «Ἡ Εὐρώπη καὶ τὰ προβλήματα τοῦ ὑπὸ ἀνάπτυξιν κόσμου ὑπὸ τὸ φῶς τῶν εὐαγγελικῶν ἀρχῶν»

- Ὁ κ. Θεόδωρος Πάγκαλος, βουλευτής: «Ἡ ἰδιομορφία τῆς Ὁρθοδοξίας σὲ μιὰ ἐνιαία εὐρωπαϊκὴ κοινωνία»
- Ὁ Καθηγητὴς κ. Προκόπης Παυλόπουλος, βουλευτής: «Δημοκρατία: τὸ διαχρονικὸ Εὐρωπαϊκὸ Ἰδεῶδες»
- Ἡ κ. Μαριέττα Γιαννάκου-Κουτσίκου, βουλευτής, μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συνταγματικῆς Συνελεύσεως: «Πανανθρώπινες Ἀξίες: Προϋπόθεση γιὰ τὴ θεσμικὴ ὁλοκλήρωση τῆς Εὐρώπης»

13.30 Γεῦμα

Ἀπογευματινὲς Συνεδριάσεις

17.00 Α΄ Συνεδρία

Συντονιστής: ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Θεσσαλονικῶν κ. Ἰωάννης, Διευθυντὴς τοῦ Διορθοδόξου Κέντρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

- Εἰσηγητές:*
- Ὁ κ. Νικόλαος Μπαλτᾶς, Καθηγητὴς τοῦ Οἰκονομικοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Οἰκονομικῆς Ἐπιστήμης, Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Πανεπιστημιακῆς Ἐνωσεως Εὐρωπαϊκῶν Σπουδῶν, Καθηγητὴς τῆς ἔδρας Jean Monnet: «Ἡ διαφύλαξη τῶν πολιτισμικῶν ἀξιῶν καὶ ἀρχῶν στὴ διευρυμένη Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση»
 - Ὁ κ. Θεόδωρος Παναγόπουλος, Καθηγητὴς Δημοσίου Δικαίου καὶ Δικαίου Περιβάλλοντος τοῦ Πανεπιστημίου Πειραιῶς, «Ἡ προστασία τοῦ περιβάλλοντος, ἀξία γιὰ τὴν οἰκοδόμησή τῆς Εὐρώπης»
 - Ὁ κ. Παν. Κανελλόπουλος, Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Πειραιῶς, Καθηγητὴς τῆς ἔδρας Jean Monnet: «Τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα στὴν Ἐνωμένη Εὐρώπη»
 - Ὁ κ. Γεώργιος Καρύδης, Καθηγητὴς τοῦ Οἰκονομικοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν: «Προστασία τῆς πολιτισμ-

κῆς ἰδιαιτερότητας τῶν κρατῶν - μελῶν καὶ τῶν περιφερειῶν τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων»

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

18.00

Συντονιστής:

Β΄ Συνεδρία

ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, Πρόεδρος τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων.

Εἰσηγητές:

- Ὁ κ. Dietmar Mieth, Καθηγητὴς τῆς Ἠθικῆς Θεολογίας στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Τυβίγγης: «Ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια στὰ πλαίσια τῆς Βιοηθικῆς»
- Ἡ κ. Ἰσμήνη Κοιράρη, Καθηγήτρια Συνταγματικῶν Θεσμῶν στὸ Πάντειο Πανεπιστήμιο: «Ὁρθόδοξη Παράδοση, Βιοηθικὲς Ἀρχές καὶ Εὐρωπαϊκὴ Ὁλοκλήρωση»
- Ὁ κ. Κωνσταντῖνος Πάγκαλος, Καθηγητὴς Γενετικῆς Ἰατρικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Παρισίων, Διευθυντὴς Διαγνωστικοῦ Κέντρου Γενετικῆς: «Νέα Γενετικὴ - Νέα Εὐγονική;»
- Ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Νικόλαος Χατζηνικολάου, Πρόεδρος τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Βιοηθικῆς: «Βασικὲς ἀρχές τοῦ Ὁρθόδοξου Βιοηθικοῦ προβληματισμοῦ»
- **Ἀνακοίνωση ἀποτελεσμάτων τοῦ Συνεδρίου** ὑπὸ τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Δεῖπνο

ΤΡΙΤΗ 6 ΜΑΪΟΥ 2003

Σεμινάριο περὶ τοῦ ρόλου τῶν Ἐκκλησιῶν στὴν Ἐνωμένη Εὐρώπη

(πρωτῆ)

9.30

Συντονιστής:

ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιος, Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλη-

σίας τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῇ Εὐρωπαϊκῇ Ἐνώσει.

Εἰσηγητές:

- 1) Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γαλλίας κ. Ἐμμανουήλ, Διευθυντῆς τοῦ Γραφείου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας παρὰ τῇ Εὐρωπαϊκῇ Ἐνώσει.
- 2) Ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Ποντόλσκ κ. Ἰλαρίων, Διευθυντῆς τοῦ Γραφείου τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας παρὰ τῇ Εὐρωπαϊκῇ Ἐνώσει.
- 3) Ὁ Mons. Noël Treanor, Γ.Γ. τῆς COMECE (Ἐπιτροπὴ τῶν Ἐπισκοπικῶν

Συνόδων τῆς Ε.Ε.)

- 4) Ὁ πάστορ Dr. Rüdiger Noll, Ἀναπληρωτῆς Γ.Γ. τοῦ ΚΕΚ (Συμβούλιο Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν) καὶ Διευθυντῆς τῆς Ἐπιτροπῆς «Ἐκκλησία καὶ Κοινωνία» τοῦ ΚΕΚ.
- 5) Ὁ Dr. Michael Weninger, Πολιτικὸς Σύμβουλος τοῦ Προέδρου τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς.
- 6) Ὁ κ. Γεώργιος Κασιμάτης, Διευθυντῆς τοῦ Γραφείου τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου στὴν Ἀθήνα.

**«ΑΡΧΑΙ ΚΑΙ ΑΞΙΑΙ
ΩΣ ΒΑΣΕΙΣ
ΔΙΑ ΤΗΝ
ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΙΝ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ»**

Μακαριώτατε,
Ἱερώτατοι,
Ἐλλογιμώτατοι καὶ ἀγαπητοὶ σύνεδροι,

Μετὰ πολλῆς τῆς χαρᾶς ἀπεδέχθημεν τὴν πρόφρονα ἀδελφικὴν πρόσκλησιν Ἑμῶν, Μακαριώτατε, ὅπως ἐπὶ τῇ δι' ἄλλην αἰτίαν ἀφίξει ἡμῶν εἰς Ἀθήνας συμμετάσχωμεν αὐτοπροσώπως εἰς τὸ ἐκ τοῦ προγράμματος ἡμῶν ἐφικτὸν μέρος τοῦ Συνεδρίου τούτου, διαπραγματευομένου τὸ ἐξόχως ἐνδιαφέρον καὶ θεμελιώδους σημασίας διὰ τοὺς Εὐρωπαϊκοὺς λαοὺς θέμα «*Ἀρχαὶ καὶ ἀξίαὶ ὡς βάσεις διὰ τὴν οἰκοδόμησιν τῆς Εὐρώπης*».

Ἐκφράζομεν τὰς θεορμὰς ἡμῶν εὐχαριστίας διὰ τὴν πρόσκλησιν καὶ τὴν παρασχεθεῖσαν δυνατότητα τῆς ἐκθέσεως πρὸς τὴν ἀγάπην σας ὀλίγων αὐτονοήτων σκέψεων ἐπὶ τοῦ καιρίου αὐτοῦ θέματος. Ἡ ἀναγνώρισις τῆς θεμελιώδους σημασίας ὠρισμένων ἀρχῶν καὶ ἀξιῶν διὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν καὶ τὸν πνευματικὸν καὶ πολιτισμικὸν προσανατολισμὸν τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν Εὐρωπαϊκῶν λαῶν εἶναι ἀναμφισβητήτως ἀπολύτως ἀναγκαία, διότι θὰ λειτουργῇ ὡς καθοδηγητικὸς πόλος, ὡς στοιχεῖον ἀναφορᾶς καὶ ὡς ἐρμηνευτικὸς ὁδηγός. Διὰ τοῦτο ἀνήκει δίκαιος ἔπαινος τόσον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ἢ ὅποια συνεκάλεσε τὸ Συνέδριον τοῦτο ἐπὶ τοῦ καιρίου αὐτοῦ θέματος, ὅσον καὶ εἰς πάντας τοὺς μέλλοντας νὰ συνεισφέρουν εἰς τὴν ἐπισήμανσιν τῶν ἀξιῶν καὶ τῶν ἀρχῶν τούτων.

Ἔχει καὶ παρὰ τῆς ἡμετέρας Μετριότητος καὶ παρὰ πολλῶν ἄλλων ἐπισημανθῆ ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν εἰς τοὺς Εὐρωπαϊκοὺς λαοὺς νὰ πορευῶνται πρὸς μίαν ἱστορικῶς γιγαντιαίαν προσπάθειαν συνενώσεως καὶ συνεργασίας μὲ κριτήρια μόνον τὰ οἰκονομικὰ συμφέροντα. Χρειάζεται ἀνωτέρα τις πνευματικὴ θεώρησις καὶ στοχοθεσία, ἢ ὅποια καὶ θὰ ἀποτελῇ τὴν ἐμπνεύσαν δύναμιν διὰ τὰ ἄτομα καὶ τὰς Κυβερνήσεις.

Ἡ ἀναζήτησις αὐτῆς τῆς ἀνωτέρας στοχοθεσίας καὶ τῶν ἀρχῶν, αἱ ὅποια ἀπορρέουν ἀπὸ αὐτὴν, πρέπει ἀσφαλῶς νὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ τὰς ἱστορικὰς ρίζας καὶ καταβολὰς τῶν πολιτισμῶν, οἱ ὅποιοι ἀνεπτύχθησαν εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἠπειρον καὶ ἐν τέλει συνεχωνεύθησαν εἰς τὸν σύγχρονον Εὐρωπαϊκὸν Πολιτισμὸν. Ἀλλὰ ἐπειδὴ εἶναι φυσικὸν καὶ ἀληθές ὅτι εἰς μίαν ἡπειρον μὲ τόσους πολλοὺς λαοὺς καὶ τόσας πολλὰς παραδόσεις ἐπιβιώνουν ἐπὶ εἰδικῶν θεμάτων ποικίλαι τάσεις καὶ ἀπόψεις, ἐνίστε μὴ ἀπολύτως συμβιβασταὶ πρὸς ἀλλήλας, εἶναι ἀπαραίτητος ἡ ἐπισήμανσις τῶν ἔχουσῶν γενικὴν ἀποδοχὴν καὶ κῆρος καὶ τῶν ἀφορῶσῶν εἰς κεφαλαιώδη θέματα ἀρχῶν.

Εἰς τὴν Εὐρώπην ἔχουν ἀναπτυχθεῖ, ὡς γνωστόν, κατὰ τὴν πάροδον τῶν αἰῶνων, πολλοὶ πολιτισμοί. Οἱ ἀρχαῖκοι καὶ ἀρχέγονοι εἰδωλοατρικὸι πολιτισμοὶ τῶν προϊστορικῶν ἢ τῶν πρώτων ἱστορικῶν χρόνων, ἂν καὶ ἐτροφοδότησαν δι' ὠρισμένων στοιχείων τὰς μεταγενεστέρως διεργασίας καὶ ἐξελίξεις, δὲν ἔχουν σήμερον δυνατότητα νὰ διαμορφώσουν τὴν πολιτισμικὴν κατάστασιν τῆς συγχρόνου Εὐρώπης, μία δὲ γνωστὴ ἀπόπειρα ἀναβιώσεως αὐτῶν ὠδήγησεν εἰς τὴν ναζιστικὴν καὶ φυλετιστικὴν νοοτροπίαν, τὴν ὅποιαν ἔχει καταδικάσει ὀλόκληρος ὁ σύγχρονος κόσμος.

Ἐπομένως, πρέπει νὰ ἐπικεντρώσωμεν τὸ ἐνδιαφέρον μας εἰς τοὺς τρεῖς

μεγάλους ἀρχαίους πολιτισμούς, οἱ ὅποιοι ἐπηρέασαν τὰ εὐρωπαϊκὰ πνεύματα, καὶ νὰ ἐπιλέξωμεν ἐξ αὐτῶν τὰ ἐπιβιώσαντα στοιχεῖα, τὰ ὅποια ὡς οἰκοδομικοὶ λίθοι συνθέτουν τὸ οἰκοδόμημα τοῦ σύγχρονου εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ.

Ἱστορικῶς προηγεῖται ὁ ἀρχαῖος Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς, ἔπεται ὁ Ρωμαϊκὸς ἢ Ἑλληνορωμαϊκὸς καὶ ἀκολουθεῖ ὁ Χριστιανικὸς, ὁ ὁποῖος ἐπέδρασεν ὑπὸ τρεῖς μορφάς, τὴν τοῦ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ, δίδοντας προτεραιότητα εἰς τὴν κεντρικὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐξουσίαν, τὴν τῆς Μεταρρυθμίσεως, διδούσης προτεραιότητα εἰς τὴν ἀτομικὴν ὑπευθυνότητα, καὶ τὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, διατηρούσης τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τε τὴν Ἱεραρχίαν τῆς Ἐκκλησίας, λειτουργοῦσαν ὁμως συνοδικῶς καὶ ὄχι ἡγεμονικῶς, καὶ πρὸς τὰ μέλη αὐτῆς, δυνάμενα ἀναλόγως τῆς ἀξίας των νὰ μετέχουν τοῦ ἱερατείου καὶ ὡς λαϊκὰ ἀκόμη νὰ συμμετέχουν εἰς τὴν ἔλλογον κρίσιν καὶ εὐλογον ἀποδοχὴν ἢ μὴ τῶν συνοδικῶν ἀποφάσεων.

Ὁ ἀρχαῖος Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς ἐκκληροδότησεν εἰς τὴν σύγχρονον Εὐρώπην πολλὰ ἀξιόλογα καὶ χρήσιμα δομικὰ τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῆς στοιχεῖα. Εἰς τὴν ἐπιστήμην ἐκκληροδότησε τὸν λόγον, τὴν ἀριστοτελικὴν λογικὴν, τὴν ἔρευναν, τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τὴν ἀνάμειξιν τῆς πίστεως εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν κρίσιν.

Εἰς τὴν πολιτικὴν ἐκκληροδότησε τὴν δημοκρατίαν, τὸ πολίτευμα τὸ ὁποῖον ὅλοι ἐκθειάζουν καὶ ὅλοι ὑποβλέπουν, ὅταν δύνανται νὰ τὸ παραβιάσουν ἀζημίως. Εἰς τὰ ἤθη μᾶς ἐκκληροδότησε τὸν σεβασμὸν τοῦ ἀτόμου εἰς ὠρισμένον βεβαίως βαθμὸν, τὴν πολιτικὴν κυρίως ἐλευθερίαν, τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν τέχνην, τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν ἐπιλογὴν τοῦ ἐναρέτου βίου ὡς τοῦ μιμητέου προτύπου, τὸ ὁποῖον ἀνευρίσκει εἰς τὸ ἰδεῶδες τοῦ καλοῦ κάγαθοῦ πολίτου. Ἄλλ' ἐπίσης μᾶς ἐκκληροδότησε καὶ τὰς δύο διαφορετικὰς τάσεις, αἱ ὁποῖαι ἐκφράζονται μονολεκτικῶς ἐκάστη διὰ τῶν ὀνομάτων Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης. Ὅσον καὶ ἂν ἔχωμεν ἀπομακρυνθῆ χρονικῶς ἀπὸ τὰς δύο αὐτὰς μεγάλας φυσιογνωμίας τῆς ἀρχαιότητος, αὐτὰ τὰ ὅποια ἐξέφρασαν ἐσφράγισαν ἀνεξιτήλως τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ καὶ ἐν γένει τοῦ Δυτικοῦ Πολιτισμοῦ καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀγνοηθοῦν. Ταῦτα χωρὶς νὰ παραβλεπεται βεβαίως ἡ συμβολὴ καὶ ὅλων τῶν ἄλλων μεγάλων πνευμάτων τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος. Αἱ πολιτιστικαὶ ἀξίαι αὐτῆς κατὰ μὲν τὴν Ἑλληνιστικὴν Ἐποχὴν

ἐπέδρασαν κατὰ ποικίλους βαθμούς καὶ τρόπους καὶ εἰς ἄλλας εὐρυτάτας περιοχὰς τῆς γῆς ἐκτὸς τοῦ στενοῦ Ἑλλαδικοῦ χώρου καὶ τῶν ἀποικιῶν του, κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν τῆς Ἀναγεννήσεως ἐξύμωσαν βαθέως τὰ εὐρωπαϊκὰ πνεύματα καὶ ἐγονιμοποίησαν αὐτὰ, κατὰ τρόπον, ὁ ὁποῖος προεκάλεσεν τὴν σύγχρονον ἀναλαμπὴν καὶ πολιτισμικὴν ἄνθησιν.

Ὁ ἀκολουθήσας τὸν Ἑλληνικὸν Ρωμαϊκὸς Πολιτισμὸς μᾶς ἐκκληροδότησε κυρίως τὴν ὑπεροχὴν τοῦ νόμου, τὴν ὁποῖαν βεβαίως παρέλαβεν ἀπὸ προγενεστέρους πολιτισμούς. Ἡ ἐν Ρώμῃ Δωδεκάδελτος ὡς ἰδέα καταγραφῆς δικαίικων κανόνων ἀπετέλει ὄχι πρωτότυπον ἔργον, ἀλλὰ μίμησιν προτύπων ἐν χρῆσει εἰς τὰς μεσογειακὰς χώρας, ὡς ὁ Κῶδιξ τοῦ Χαμμουράμπι, ὁ Κῶδιξ τῆς ἐν Κρήτῃ Γόρτυνος, ἢ ἐν τῇ Πεντατεύχῳ Μωσαϊκῇ νομοθεσίᾳ, ἢ Ζαλεῦκτριος, Σολῶνιος, Λυκούργιος (καίτοι προφορικῶς μεταδιδόμενη), καὶ ἄλλα Ἑλληνικαὶ νομοθεσίαι. Ἄλλ' ἡ μελέτη τοῦ δικαίου εὗρεν εἰς τοὺς ρωμαίους νομικοὺς τοὺς ὑπερτάτους ἐραστὰς τῆς καὶ εἰς τὰ ἔργα των τὴν μεγίστην ἀνάπτυξιν τῆς. Πολλοὶ ἀρχαῖοι τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου καὶ πολὺ περισσότερον ὁ ρωμαϊκὸς τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι, τοῦ ἀναλύειν τὰς ὑποθέσεις καὶ κρίνειν αὐτάς, ἰσχύουν ἀκόμη καὶ σήμερον. Βεβαίως ἄλλα στοιχεῖα τοῦ Ρωμαϊκοῦ Πολιτισμοῦ, ὡς ἡ δικαίωσις τῆς κατακτήσεως, ἄλλως ὁ ἱμπεριαλισμὸς, ἔχουν πλέον καταδικασθῆ εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν λαῶν, ἂν καὶ οὐχὶ σπανίως ἐπιβιώνουν συγκεκαλυμμένως ὑπὸ διαφόρους δικαιολογίας καὶ ὀνομασίας μεταξὺ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι νομίζουν ὅτι ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ ἐπεκταθοῦν ἀκινδύνως. Ἡ ἰσχὺς τοῦ Κράτους, ἢ ἡγεμονικὴ ὀργάνωσις αὐτοῦ, ὁ ὑπερτονισμὸς τοῦ θετικοῦ δικαίου ἐναντι ἄλλων φυσικῶν ἀρχῶν, ἀπετέλεσαν ἀπόρροιαν τῆς ρωμαϊκῆς νοοτροπίας, ἢ ὁποῖα εἰς τὴν ἐποχὴν μᾶς ἔχει ὑποχωρήσει ἐμπρὸς εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τῶν ἀτομικῶν λεγομένων ἢ ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ τῶν θεμελιωδῶν ἐλευθεριῶν. Τὸ κράτος δικαίου ἔδωσε τὴν θέσιν του εἰς τὸ κράτος προνοίας, ὁ νόμος ὡς θέλησις τῶν κρατικῶν ὀργάνων ὑπεχώρησε πρὸ τῶν φυσικῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ τῶν ὑπερνομικῶν καὶ ἀκόμη καὶ ὑπερσυνταγματικῶν ἀρχῶν καὶ οὕτω σήμερον, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ἔχει ἐπιβιώσει περισσότερον ἢ αἴγλη καὶ ὀλιγώτερον τὸ πνεῦμα τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου καὶ τοῦ Ρωμαϊκοῦ Πολιτισμοῦ, μὲ ὅ,τι αἱ ἀρχαὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων οὗτος ἐπερείδετο παρήγαγον.

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος στὸ βῆμα τοῦ Συνεδρίου.

Ὁ Χριστιανικὸς Πολιτισμὸς δὲν ὑπῆρξε μόνον μία ὑπέρβασις τοῦ ἰουδαϊκοῦ τρόπου σκέψεως, τοῦ ὁποῦ βασικὸν στοιχεῖον ἦτο ἡ ἐκ Θεοῦ ἐπιλογή ἐνὸς λαοῦ διὰ μίαν σπουδαίαν, ὑπερέχουσαν καὶ μόνιμον ἱστορικὴν ἀποστολήν, ἀλλὰ ἀναχώνουσι καὶ μεταμόρφωσις ὄλων τῶν καλῶν στοιχείων τῶν προηγηθέντων πολιτισμῶν εἰς μίαν νέαν ζύμην, τῆς ὁποίας πλεῖστα στοιχεῖα ἦσαν καὶ εἶναι τελείως ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰς μέχρι τότε ἠθικὰς καὶ πολιτισμικὰς παραδοχάς. Ἡ ἀντίθεσις αὐτὴ ἔχει προκαλέσει μίαν συνεχιζομένην εἰσέτι διαλεκτικὴν ἀντιπαράθεσιν μεταξὺ τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ἐκφραστῶν αὐτῶν ἀφ' ἐνὸς καὶ τῶν προχριστιανικῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ὑποστηρικτῶν αὐτῶν ἀφ' ἑτέρου. Τὸ παράδοξον εἶναι ὅτι πολλάκις οἱ ὡς ἐκ τῆς θέσεώς των ὀφείλοντες νὰ ὑποστηρίζουν τὰς χριστιανικὰς ἀρχὰς καὶ ἰδέας γίνονται φορεῖς καὶ ἐκφρασταὶ μὴ χριστιανικῶν ἀξιών, ἐνῶ ἄνθρωποι θέτοντες ἑαυτοὺς ἐκτὸς Ἐκκλησίας ὑποστηρίζουν εἰλικρινέστερον τὴν ἐπιγράθησιν εὐαγγελικῶν ἀρχῶν. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι

ὅτι πᾶν ὅ,τι ἐπετεύχθη εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν πολιτισμὸν εἰς τὴν κατεύθυνσιν τοῦ ἑξανθρωπισμοῦ, τῆς προνοίας, τοῦ σεβασμοῦ τοῦ προσώπου, τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως, τῆς ἀναζητήσεως τῆς ἀληθείας, τοῦ περιορισμοῦ τῆς κρατικῆς αὐθαιρεσίας, τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης, τῆς προστασίας τοῦ ἐργαζομένου ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευσιν, τῆς ἀνυψώσεως τῆς γυναικὸς εἰς θέσιν ἴσην πρὸς τὸν ἄνδρα, τῆς προστασίας τῆς παιδικῆς ἡλικίας καὶ τῆς ζωῆς τοῦ παιδιοῦ, τῆς γενικῆς μορφώσεως καὶ γενικῶς κάθε τι διὰ τὸ ὁποῖον καυχᾶται ὁ Δυτικὸς Πολιτισμὸς, ἐνῶ εἶναι ἐφαρμογὴ χριστιανικῶν ἀρχῶν, προβάλλεται ἐνίοτε καὶ δὴ οὐχὶ πάντοτε ἀδίκως, ὡς ἐπιτεγμὰ μὴ χριστιανῶν ἀγωνιστῶν καὶ κοινωνικῶν ἐργατῶν καὶ ἀναμορφωτῶν.

Ἐν τούτοις, καὶ ἀνεξαρτήτως τῆς θρησκευτικῆς πίστεως καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς θέσεως τῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα ἔπεισαν τὰς κοινωνίας νὰ ἀποδεχθοῦν αὐτὰς τὰς ἀξίας καὶ νὰ θεσμοθετήσουν τὴν προστασίαν τῶν θεμελιωδῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, γεγονὸς

ἀναμφισβήτητον εἶναι ὅτι ταῦτα ἀποτελοῦν ἐφαρμογὴν χριστιανικῶν ἀρχῶν καὶ ὅτι ἡ εὐαγγελικὴ διδασκαλία εὐρίσκεται εἰς τὴν ρίζαν αὐτῶν, ἡ δὲ διατροφή τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος εἰς τὴν ἄρνησίν των.

Ἔστωσαν μερικὰ παραδείγματα:

«*Οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ*», διακηρύσσει ὁ Ἀπόστολος, καὶ «*ἄνδρες ἦσαν οἱ νομοθετοῦντες, διὰ τοῦτο κατὰ γυναικῶν ἢ νομοθεσία*», καταγγέλλει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος. Εἶναι ἴσως εἰς ὠρισμένα θέματα ὑπερβολικαὶ αἱ φεμινίστριαι, ἀλλὰ δὲν θὰ εἶχον ἀντικείμενον καὶ λόγον ὑπάρξεως ἐὰν αἱ «*χριστιανικαί*» κατ' ὄνομα κοινωνίαι εἶχον ἀποδεχθῆ ἔν τοις πράγμασι τὸ ἀποστολικὸν «*Οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ*».

«*Οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος*», διακηρύσσει ὁ Ἀπόστολος καὶ προσθέτει, ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς τότε δούλους, «*δοῦλος ἐκλήθης; Μὴ σοι μελέτω ἄλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι*», τοῦθ' ὅπερ σημαίνει, κατὰ τὴν ὀρθοτέραν ἐκδοχὴν, ἐὰν δύνασαι νὰ καταστῆς ἐλεύθερος εἶναι προτιμότερον νὰ χρησιμοποίησιν τὴν δυνατότητα αὐτήν. Διέκρινον ὁμως τινὲς τῶν ἱεροκηρύκων εἰς τὰ τέκνα τῆς Ἄγαρ τὴν νομικὴν δικαιολόγησιν τῆς πικρᾶς δουλείας. Ἐν τούτοις, ἡ κατάργησις αὐτῆς, ἐν τῷ μέτρῳ πού ἔχει ἐπιτευχθῆ, ἀποτελεῖ εἰσῆγησιν καὶ ἐφαρμογὴν χριστιανικῆς ἀρχῆς, ἔστω καὶ ἂν πολλοὶ ἐκ τῶν ἀγωνισθέντων ὑπὲρ τῆς καταργήσεως αὐτῆς εἶχον ἀρνηθῆ τὸν ἀρνηθέντα τὸν ἑαυτὸν του χριστιανισμὸν.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι, ἐκ τῶν ὀποίων προῆλθον τὰ ἔξοχα πνεύματα τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Πολιτισμοῦ, ὑπέπεσαν εἰς τὸ ὀλίθημα νὰ καταδικάσουν τὸν Σωκράτην, διότι «*οὓς ἢ πόλις λατρεύει θεοὺς οὐ λατρεύει*», καὶ ὅτι οἱ ρωμαῖοι αὐτοκράτορες ἐδίωξαν ἀπηνῶς τοὺς χριστιανούς λόγω τῆς πίστεώς των. Παρ' ὅλον δὲ ὅτι ἡ Ἱερὰ Ἐξέτασις καὶ οἱ διωγμοὶ αὐτῆς κατὰ τῶν ἀντιφρονούντων ἡμαῦρων τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστιανισμοῦ ὡς κήρυκος τῆς συνειδησιακῆς ἐλευθερίας, γεγονός ἀναμφισβήτητον εἶναι ὅτι ἡ ἀνεξιθρησκεία εἶναι καρπὸς τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας περὶ τῆς συνειδησιακῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σεβασμοῦ αὐτῆς, τῆς ὁποίας ἐκδήλωσιν ἀποτελεῖ ἡ ἐρώτησις τοῦ Χριστοῦ πρὸς τοὺς μαθητάς Του, ὅταν πολλοὶ τῶν ἀκροατῶν τοῦ κηρύγματός του ἀπεχώρουν, μὴ δυνάμενοι νὰ ἀνθέξουν τὴν ρηξικέλευθον διδασκαλίαν Του, «*μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν*»;». Ἀλλὰ καὶ ἡ πρόσκλησις τοῦ Χριστοῦ «*ὅστις*

θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν» μαρτυρεῖ τὸν ἀπόλυτον σεβασμὸν Αὐτοῦ πρὸς τὴν συνειδησιακὴν ἐλευθερίαν. Τὸ γεγονός ὅτι ἐχρειάσθη νὰ ἀγωνισθοῦν ὑπὲρ τῆς νομικῆς καθιερώσεως τῆς ἀνεξιθρησκείας λαμπροὶ ἀγωνισταί, ἀρνηθέντες τὸν ψευδεπίγραφον Χριστιανισμὸν τῶν διωκτῶν τῆς, δὲν ἀναιρεῖ τὴν ἀλήθειαν ὅτι εἶχον ἐμπνευσθῆ ἀπὸ τὸ γνήσιον Χριστιανικὸν κήρυγμα καὶ ὅτι τελικῶς ὁ Χριστιανισμὸς καὶ ὄχι ἄλλη τις θρησκεία ἢ ἰδεολογία ἐπέβαλε τὸ δι' ὃ κανχᾶται ὁ Δυτικὸς Πολιτισμὸς ἐπίτευγμα τῆς ἐν τῇ Δύσει γενικῶς ἰσχυροῦσης ἀνεξιθρησκείας. Εἶναι περιττὸν βεβαίως νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι ἡ ὀργανωμένη φιλανθρωπία, τὸ κράτος προνοίας, οἱ κανόνες προστασίας τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῶν προσφύγων, τῶν ἀσθενῶν καὶ τῶν κρατουμένων, τῶν παιδιῶν καὶ πολλῶν ἄλλων κατηγοριῶν ἀνθρώπων ἐν ἀνάγκαις καὶ περιστάσεσιν εὐρισκομένων, ἢ κατάργησις τῶν βασανιστηρίων καὶ ὁ ἐξανθρωπισμὸς τῆς μεταχειρίσεως τῶν κρατουμένων ἀποτελοῦν εἰδικὰς ἐκφάνσεις τῶν πασιγνώστων εὐαγγελικῶν ἐντολῶν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς φιλανθρωπίας, ἔστω καὶ ἂν, πάλιν, ὑπὲρ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν ἠγωνίσθησαν καὶ εὐαίσθητα πνεύματα, τὰ ὁποῖα εἶχον ἀρνηθῆ τὴν σκληροκαρδίαν πολλῶν κατ' ὄνομα χριστιανῶν.

Ὁ φυλετισμὸς, ὁ ὁποῖος ἀτυχῶς ἐπιβιώνει μέχρι τῶν ἡμερῶν μας καὶ τοῦ ὁποῖου τοὺς πικροὺς καρποὺς ἐγεύθημεν προσφάτως διὰ τῶν ἐξευτελιζόντων τὸν πνευματικὸν πολιτισμὸν μας ὀλοκαυτωμάτων τῶν ναζιστικῶν στρατοπέδων καὶ τῶν σταλινικῶν ἀρχιπελάγων, καὶ ἄλλων τινῶν, μικροτέρας ἴσως ἐκτάσεως, ἀλλ' ὄχι μικροτέρας ἀπαξίας δράσεων, ἔχει καταδικασθῆ πρωτίστως καὶ πρωτοποριακῶς ἀπὸ τὸν κορυφαῖον ἐκπρόσωπον τοῦ Χριστιανισμοῦ, τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, ὁ ὁποῖος ἐκφράζων διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ, ἀναφωνεῖ στεντορείως «*οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, βάρβαρος ἢ σκύθης*». Ἡ παγκόσμιος, ὡς ἐκ τούτου, καταδίκη τοῦ φυλετισμοῦ, ἂν καὶ ἔχει ὑπερψηφισθῆ καὶ ἀπὸ μὴ χριστιανούς, ἀποτελεῖ πολιτιστικὴν κατάκτησιν ὀφειλομένην εἰς τὸ χριστιανικὸν κήρυγμα τῆς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων ἰσότητος ὄλων τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ προτεραιότης τῆς εἰρηνικῆς δράσεως, ἡ ὁποία ὡς ἀρχὴ κνοφορεῖται ἀκόμη εἰς τὰς δυτικὰς κοινωνίας καὶ εὐρίσκεται ἔστω εἰς ἐμβρυακὴν κατάστασιν, ἀποτελεῖ ὄραμα καὶ προοπτικὴν κατ' ἐξοχὴν χριστιανικὴν, παρ' ὅλον ὅτι πολλοὶ φέροντες τὸ ὄνομα τοῦ Χριστιανοῦ δὲν

ἔχουν ἀκόμη πεισθῆ διὰ τὸ ἐφαρμόσιμον καὶ ὠφέλιμον αὐτῆς ὑπὸ τὰς παρούσας ἱστορικές συγκυρίες. «*Βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς. Πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρᾳ ἀπολοῦνται*», εἶναι λόγος τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἀναμένει εἰσέτι τὴν πλήρη ἀποδοχὴν των, ἀλλὰ ἐμπνέει μέγα μέρος τῶν ἀνθρώπων τῆς Εὐρώπης καὶ προκαλεῖ μεταλλακτικὰς ζυμώσεις καὶ διεργασίας εἰς τὰ πνεύματα τῶν πολιτῶν της.

Τὰ αἰτήματα τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης, τῆς εὐλόγου καὶ δικαίας ἀμοιβῆς τῶν ἐργαζομένων, τῆς ἰσορροπίας κατανομῆς τῶν ἀγαθῶν, τῆς παροχῆς ἴσων δυνατοτήτων εἰς ὅλους πρὸς ἀνάπτυξιν, ἃν καὶ δὲν ἀποτελοῦν πλήρως ὀλοκληρωμένα ἐπιτεύγματα τῶν εὐρωπαϊκῶν κοινωνιῶν, εἶναι στόχοι ἐμπνευσμένοι ἀπὸ τὴν εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν, ἔστω καὶ ἂν πολλοὶ τῶν ὑπὲρ τῆς καθιερώσεως αὐτῶν ἀγωνιστῶν ἀρνοῦνται τὴν θρησκευτικὴν πίστιν εἰς τὸν κηρύξαντα τὸ Εὐαγγέλιον Χριστόν.

Ἡ Ρωμαϊκὴ *patria potestas* ἔδιδεν εἰς τὸν πατέρα δικαίωμα ζωῆς καὶ θανάτου ἐπὶ τοῦ ἀγεννήτου καὶ τοῦ γεννηθέντος τέκνου του. Εἰς πολλὰς ἀρχαίας πόλεις ἀτιμωρητὶ ἀπερρίπτοντο τὰ ἀνεπιθύμητα βρέφη, κυρίως θήλαα, εἰς τοὺς ἀποθέτας, παρ' ὧν πᾶς βουλόμενος ἠδύνατο νὰ παραλάβῃ τὰ ἀπερριμμένα ἵνα ἀναθρέψῃ αὐτὰ πρὸς παντοειδῆ ἐκμετάλλευσιν. Σήμερον ἡ θανάτωσις γεννηθέντος τέκνου συνιστᾷ ἔγκλημα, ἡ δὲ θανάτωσις ἐμβρύου προχωρημένης διαπλάσεως ἀπαγορεύεται καὶ ὁ πειραματισμὸς ἐπὶ ὀλιγομέρων ἐμβρύων συνιστᾷ πρόβλημα βιοηθικῆς. Αἱ ἀντιμετωπίσεις αὐτὰ ἀποτελοῦν ἀναμφισβητήτως ἠθικὴν καὶ κοινωνικὴν πρόοδον ἔναντι τῆς ἀρχαιότητος, ἡ ὁποία ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ «*Ἀφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά*» καὶ τοῦ Ἀποστόλου «*ἡ δὲ γυνὴ σωθήσεται διὰ τῆς τεκνογονίας*» καὶ ἄλλοι συναφεῖς ἀποτελοῦν τὸ ὑπόβαθρον τῆς χριστιανικῆς ἀρχῆς τοῦ σεβασμοῦ τῆς ζωῆς, παρ' ὅλον ὅτι ἡ ἀρχὴ αὐτὴ δὲν ἔχει ἀκόμη πλήρως ἐπικρατήσει. Ἐν τούτοις, εἰς τὸν βαθμὸν κατὰ τὸν ὁποῖον ἔχει γίνει ἀποδεκτὴ ἀποτελεῖ καρπὸν τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας.

Θὰ ἠδυνάμεθα ἐπὶ πολὺ νὰ ἀπαριθμῶμεν παραδείγματα ἐπηρεασμοῦ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Νομίζομεν ὅμως ὅτι δὲν χρειάζεται, διότι ἐν τελικῇ ἀναλύσει κάθε ἐπίτευγμα, διὰ τὸ ὁποῖον καυχᾶται σήμερον ὁ Δυτικὸς Πολιτισμὸς, ἀπο-

τελεῖ εἰδικωτέραν ἐφαρμογὴν εὐαγγελικῶν διδασκαλιῶν. Ὅθεν, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν συμπερασματικῶς ὅτι αἱ ἀρχαὶ καὶ αἱ βάσεις ἐπὶ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ οἰκοδομηθῇ ἡ ἠνωμένη Εὐρώπη προέρχονται μερικῶς ἐκ τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικοῦ καὶ Ρωμαϊκοῦ πολιτισμῶν, ὡς ὅμως οὗτοι ἐγονιμοποιήθησαν καὶ μετῆλλάχθησαν ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ συγκεκριμένως καὶ ὄχι ὑπὸ τῆς Θρησκείας ἀφηρημένως. Διότι δὲν πρόκειται κατ' ἀλήθειαν περὶ ἀρχῶν καὶ ἀξιῶν θρησκευτικῶν ἐν γένει, ἐφ' ὅσον οὐδεμίᾳ ἄλλῃ θρησκευτικῇ πίστις ἐκήρυσσε τὰς χριστιανικὰς ἀρχάς, μάλιστα δὲ ἐὰν ἀναζητήσωμεν τὴν συνεισφορὰν τῶν ἄλλων θρησκείων εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῶν θετικῶν στοιχείων τοῦ σημερινοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ, τολμῶμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι δυσχερῶς θὰ τὴν ἀνεύρωμεν, παρ' ὅλον ὅτι σεβόμεθα ἀπολύτως τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις τῶν φίλων ὁπαδῶν τῶν ἄλλων θρησκείων, αἱ ὁποῖαι εἰς ἄλλας περιοχὰς τῆς γῆς ἀναμφισβητήτως ἔχουν συμβάλει εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῶν τοπικῶν πολιτισμῶν. Ὅθεν, αἱ ρίζαι ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀπορρέουν αἱ ἀρχαὶ καὶ αἱ βάσεις τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ εἶναι κυρίως χριστιανικαὶ καὶ ἄρα εἰς τὸν Χριστιανισμὸν πρέπει νὰ στραφῇ ἡ Εὐρώπη διὰ νὰ ἀντλήσῃ ἐξ αὐτοῦ τὰς βάσεις καὶ τὰ θεμέλια τῆς νέας οἰκοδομήσεώς της. Ἀκόμη καὶ ὅταν δὲν ἀποδέχεται τὸν μεταφυσικὸν χαρακτήρα τῆς χριστιανικῆς πίστεως (ἐπιλογὴ τὴν ὁποῖαν σεβόμεθα χωρὶς νὰ ἀποδεχώμεθα), ὀφείλει νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν χριστιανικὴν ἀτομικὴν καὶ κοινωνικὴν ἠθικὴν διδασκαλίαν ὡς στόχους αὐτῆς ἢ τοῦλάχιστον ἀφετηρίας τῶν ὁραμάτων της.

Ἡ μνεῖα συγκεκριμένων μόνον ἀρχῶν καὶ ἀξιῶν, ἡ ὁποία γίνεται εἰς τὸ κυκλοφορῆσαν σχέδιον τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Συντάγματος, χωρὶς ταυτόχρονον μνεῖαν τοῦ χριστιανικοῦ ὑπόβαθρου αὐτῶν, ἀποτελεῖ μερικὴν ἀλήθειαν καὶ ἐκφράζει ἓνα μὴ ἐπαρκῶς δικαιολογούμενον δισταγμὸν νὰ ἀναγνωρισθῇ ἡ πλήρης ἀλήθεια, ἡ ὁποία εἶναι ὅτι εἴτε πιστεύομεν εἰς τὴν θεῖαν ἰδιότητα τοῦ Χριστοῦ εἴτε ὄχι, γεγονὸς εἶναι ὅτι οἰκοδομοῦμεν τὴν κοινωνίαν τῆς ἠνωμένης Εὐρώπης ἐπὶ τῆς ἠθικῆς διδασκαλίας Του.

Ἐχοντες δι' ἐλπίδος ὅτι δὲν σᾶς ἐκουράσαμεν ὑπερβαλλόντως τεματίζομεν τὸν λόγον καὶ ἐπικαλούμεθα ἐφ' ὑμᾶς τὴν χάριν καὶ τὸ πλούσιον ἔλεος τοῦ Θεοῦ, εὐχόμενοι εὐόδωσιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου σας. Ἀμήν.

**«Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΣΤΟΝ ΟΡΙΖΟΝΤΑ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ»**

Χριστὸς Ἄνέστη!

Αὐτὴ ἡ φράση, πὺ εἶναι καὶ εἶδηση καὶ εὐχή, εἶναι ὅ,τι πιὸ καλὸ καὶ πληρὲς μπορῶ νὰ σκεφθῶ, γιὰ νὰ ἐκφράσω τὴ χαρὰ μου πὺ εἶστε μαζί μας ἐδῶ.

Χριστὸς ἀνέστη, *«καὶ μεθ' ἑαυτοῦ, τὴν οἰκουμένην συνανέστησεν ἅπασαν»*¹. Εἶναι ἡ Ἄνάσταση γεγονός, ἀλλὰ εἶναι καὶ εὐχή, διότι δὲν εἶναι μοῖρα τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ δυνατότητα πὺ δίνεται στὸ ἀνθρώπο νὰ ὑπερβεῖ τὴ μοῖρα του. Εἶναι ἐλευθερία ἢ Ἄνάσταση, εἶναι *ὑπέρβαση* τοῦ βασιλείου τῆς ἀναγκαιότητας, εἶναι δωρεὰ δυνάμεως καὶ τρόπου ν' ἀνεβεῖ ὁ ἄνθρωπος τὴν Κλίμακα τοῦ Ἰακώβ.

Ἄληθῶς ἀνέστη! Αὐτὴ τὴ βεβαιότητα εὐχομαι νὰ μεταδώσει τὸ συνέδριό μας σὲ ὅλη τὴν Εὐρώπη.

Ἄλλὰ γιὰτί στὴν Εὐρώπη; Γιὰτί ἡ Εὐρώπη; Τὶ ὑπηρετεῖ αὐτὴ ἡ διάκριση καὶ ἡ ἐμμογή, ἀφοῦ ἡ παγκοσμιοποίηση προχωρᾷ, ἀφοῦ οἱ νέες τεχνολογικὲς καὶ οἰκονομικὲς πραγματικότητες ἔχουν μετατρέψει τὴν ὑδρόγειο σὲ ἐνιαῖο χῶρο; Τὶ μπορεῖ πιά νὰ εἶναι καθαρῶς εὐρωπαϊκὸ, ποῖο εἶναι τὸ σημαϊνόμενο αὐτοῦ τοῦ ὄρου σήμερα; Μήπως μιλώντας γιὰ ἀξίες τῆς Εὐρώπης ἀναφερόμαστε σ' ἓνα παρελθὸν πὺ πέρασε γιὰ πάντα, καὶ δὲν προσδιορίζει τίποτε στὴ σύγχρονη καὶ τὴν αὐριανὴ κοινωνία; Τὰ ἐρωτήματα πηγαίνουν ἀκόμη πιὸ πέρα: μήπως ἡ κίνηση γιὰ τὴν ἔνωση τῆς Εὐρώπης ἔγινε δυστυχῶς πολὺ ἀργά, διότι ξεπεράστηκε ἀπὸ τὰ πράγματα, ἀπὸ τὶς νέες τεχνολογικὲς καὶ οἰκονομικὲς συνθήκες; Καὶ ἐπὶ πλέον, εἶναι σωστὸ νὰ μιλάμε γιὰ ἀξίες τῆς Εὐρώπης σὰν νὰ εἶναι μόνο δικές της, σὰν νὰ μὴ τὶς ἔχει ἢ σὰν νὰ μὴν ἔχει τὸ δικαίωμα ἢ τὴν ἰκανότητα νὰ τὶς ἔχει καὶ κάποιος ἄλλος λαός; Χώρια πὺ ἐρωτητέον δὲν εἶναι μόνο ποιὲς εἶναι οἱ ἀξίες τὶς ὁποῖες ἡ Εὐρώπη ἔχει, ἀλλὰ καὶ πῶς μπορεῖ νὰ τὶς διατηρήσει μέσα στὸ ὑδρογειακὸ περιβάλλον;

Ἐπιτρέψτε μου, λοιπὸν, νὰ διευκρινήσω τὸ ἐννοιολογικὸ πλαίσιο μέσα στὸ ὁποῖο εἶναι ὄχι μόνο θεμιτὴ ἀλλὰ καὶ ἐπιθυμητὴ ἡ ἀναφορὰ στὴν Εὐρώπη ὡς ἐκφραστοῦ συγκεκριμένων ἀρχῶν καὶ ἀξιῶν.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα, ἄς ξεκαθαρίσω ἀμέσως, ὅτι τὸ Εὐαγγέλιο ἀπευθύνεται καὶ ἀνήκει σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ ὄχι σὲ μέλη μᾶς φυλῆς, οὔτε σὲ μετόχους ἑνὸς πολιτισμοῦ. Χάριτι Κυρίου, ὑπάρχουν χριστιανοὶ σὲ ὅλα τὰ πλάτη καὶ μήκη τῆς γῆς. *«Ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῶ ἔστιν»*². Ὅλοι οἱ πιστοὶ συνιστοῦμε τὴν Ἐκκλησία τοῦ Κυρίου, διότι Κύριος *«τὰ ἔθνη συνήγαγεν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ εἰς μίαν ἐκκλησίαν καὶ εἰς μίαν πίστιν καὶ εἰς ἓν βάπτισμα ἐν ἀγάπῃ συνέδησε»*³. Σαφὲς λοιπὸν καὶ πέραν πάσης συζητήσεως ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι τοῦ Χριστοῦ καὶ ὄχι τῆς Εὐρώπης, ἀφοῦ *«ἡμῶν τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει»*⁴.

Ἄς σημειωθεῖ ἐπίσης ὅτι μιλώντας γιὰ τὴν Εὐρώπη δεχόμεθα βέβαια μιὰ διάκριση, ἀφοῦ ἡ συζήτηση προϋποθέτει μιὰ συγκεκριμένη ὄντοτητα, ἢ ὁποῖα ἐκφράζει κάτι ἰδιαίτερο, ὅτι δηλαδὴ ἔχει δικὴ της ταυτότητα, ὅπως καὶ κάθε ἄλλη ὄντο-

Ὁμιλία
τοῦ

Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

1. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Πρὸς Ἀνομοίους*, α', 2.432.

2. *Πράξ.* 10,35.

3. Ἐφραίμ τοῦ Σύρου, *Λόγος περὶ τῆς κοινῆς ἀναστάσεως*, 54,3.

4. *Φιλιπ.*, 3,20.

τητα. Ὡστόσο, αὐτὴ ἡ διάκριση δὲν σημαίνει ὑποτίμηση τοῦ ἄλλου, τοῦ μὴ εὐρωπαϊκοῦ. Δὲν ἔχω, καὶ πιστεύω ὅτι καὶ σεῖς δὲν ἔχετε, καμιάν ἀμφιβολία γιὰ τὴν ἀξία καὶ σημασία τῶν ἄλλων πολιτισμῶν. Ἡ συζήτηση λοιπὸν περὶ Εὐρώπης, ἢ ὑπεράσπιση τῆς Εὐρώπης, δὲν ἀποτελεῖ ὑποτίμηση τῶν ἄλλων πολιτισμῶν. Θὰ ἔλεγα μάλιστα ὅτι ἔχουμε τὸ δικαίωμα νὰ τιμοῦμε τὴν Εὐρώπη, ἐπειδὴ καὶ ἐφ' ὅσον τιμοῦμε καὶ τοὺς ἄλλους πολιτισμοὺς καὶ λαοὺς, διότι «ὁ Θεὸς ἔδειξεν μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον»⁵.

Μὲ αὐτὰ τὰ δεδομένα, ἄς δώσουμε τώρα μὴν ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα «γιατί ἡ Εὐρώπη;» Γιατί πρέπει οἱ χριστιανοὶ νὰ ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν Εὐρώπη, γιατί νὰ συνέρχονται καὶ νὰ προβληματίζονται περὶ τοῦ μέλλοντός της.

Ὁφείλω ἐδῶ νὰ τονίσω ὅτι μᾶς ἀπασχολεῖ ἡ Εὐρώπη ὄχι μόνον ἐπειδὴ εἴμαστε πολῖτες της, ἀλλὰ πρωτίστως ἐπειδὴ εἴμαστε χριστιανοί. Διότι, ἀσφαλῶς ὁ χριστιανισμὸς δὲν εἶναι εὐρωπαϊκός, ἀλλὰ πάντως ἡ Εὐρώπη εἶναι χριστιανική.

Ὁ ρόλος τῆς θρησκείας στὴν διαμόρφωση τοῦ πολιτισμοῦ εἶναι καθοριστικός, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν πιστεύουν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἢ δὲν πιστεύουν μὲ τὸν ἴδιο τρόπο. «Ὁ Εὐρωπαῖος», λέει ὁ Μπρουντέλ, «ἀκόμη κι ἂν εἶναι ἄθεος, παραμένει δέσμιος μιᾶς ἠθικῆς καὶ μιᾶς ἀντίληψης ποὺ ἔχουν βαθειὲς ρίζες στὴ χριστιανικὴ παράδοση. Παραμένει χριστιανικῆς καταγωγῆς ποὺ ἔχασε τὴν πίστη του»⁶.

Πρὶν τὸν χριστιανισμό, ἡ Εὐρώπη ἦταν ἕνας καθαρὰ γεωγραφικὸς ὄρος. Οἱ κάτοικοί της διακρίνονταν σὲ αὐτοὺς ποὺ ζοῦσαν ἐντεῦθεν τῶν συνόρων τῆς αὐτοκρατορίας ἢ τῆς «οἰκουμένης» ὅπως τὴν ἔλεγαν, καὶ σὲ αὐτοὺς ποὺ ζοῦσαν ἐκεῖθεν τῶν συνόρων, καὶ ὀνομάζονταν γενικῶς «βάρβαροι». Σᾶς θυμίζω ὅτι μέρος μόνον ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς αὐτοκρατορίας ἦσαν ρωμαῖοι πολῖτες, ἄλλοι ἦσαν μὲν ἐλεύθεροι ἀλλὰ πολῖτες τῆς πατρίδας τους κι ὄχι ρωμαῖοι (οἱ peregrini), ἄλλοι δὲν εἶχαν καμιάν ιδιότητα πολίτη (οἱ dediticii), καὶ μεγάλο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ ἦσαν σκλάβοι. Ὁ χριστιανισμὸς εἶναι αὐτὸς ποὺ γκρέμισε τὶς διακρίσεις, ποὺ ἀπέρριψε τὴ διαίρεση τοῦ κόσμου σὲ βαρβάρους καὶ μὴ, σὲ πολῖτες καὶ κατοίκους, σὲ ἐλεύθερους καὶ δούλους. Ὁ χριστιανισμὸς

εἶναι αὐτὸς ποὺ ἔνωσε τοὺς ἀνθρώπους σὲ μιὰ κοινότητα, ποὺ τοὺς ἀνεγνώρισε ὅλους ὡς ἀδελφούς, παιδιὰ ὅλα τοῦ ἑνὸς Θεοῦ. Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος χαρακτηρίζει τοὺς χριστιανοὺς μὲ ὄρους πολιτειακούς: εἴμεθα «γένος ἐκλεκτόν, βασιλεῖον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον»⁷, γράφει, γιὰ νὰ καταδείξει μὲ ἔμφαση τὴν ἀπαξίωση τῶν διακρίσεων τῆς αὐτοκρατορίας καὶ τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄλλὰ ἡ ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα ἀπὸ μόνη της δὲν δημιουργεῖ ἕνα νέο πολιτιστικὸ μὶορφομα. Χρειάζεται ἢ κοινὴ παιδεία. Καὶ αὐτὸ ἔκανε ἡ Ἐκκλησία. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες καὶ Λατίνοι συγγραφεῖς δὲν ἐνδιαφέρθηκαν γιὰ τὴν χριστιανικὴ γραμματεία. Ἄλλὰ οἱ χριστιανοὶ εἶχαν τὴν ἀντίθετη κατεύθυνση. Ἡ ἑλληνικὴ παιδεία οὐδέποτε ἀπερρίφθη ἀπὸ τὸν Κύριο ἢ τοὺς μαθητὲς Του, παρατηρεῖ ἕνας ἐκκλησιαστικὸς ἱστορικός⁸. Δὲν πρόκειται ὁμως μόνον γιὰ μιὰ παθητικὴ ἀποδοχή. Ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς θὰ ὑποστηρίξει ὅτι ἡ ἑλληνικὴ παιδεία εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ: «ἐδόθη νόμος μὲν καὶ προφήται βαρβάρους, φιλοσοφία δὲ Ἕλλησι»⁹. Οἱ χριστιανοὶ ἦσαν διδάσκαλοι ἑλληνικῆς παιδείας. Αὐτὸ θὰ ἐξοργίσει τὸν Ἰουλιανό, καὶ θὰ τὸ ἀπαγορεύσει, μὲ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἀφοῦ εἶναι χριστιανοὶ δὲν ἔχουν δικαίωμα νὰ διδάσκουν Ἕλληνες παγανιστὲς¹⁰. Ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἀπέρριψε μὲ ἔντονο ὕφος τὸ ἐπιχείρημα, διατυπώνοντας τὴ θέση ὅτι τὰ κείμενα τῶν Ἑλλήνων ἀποτελοῦν τὴ γραμματεία κι ὄχι τὴ θρησκεία τους, καὶ συνεπῶς ἔχει κάθε λόγο ὁ χριστιανὸς καὶ νὰ τὰ μελετᾷ καὶ νὰ τὰ διδάσκει¹¹. Αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα εἶναι τὸ θεμέλιο τῆς παιδείας ποὺ προσέφερε ἡ Ἐκκλησία στὴν Εὐρώπη, θεμέλιο ποὺ ἰσχύει ἔκτοτε ἀκλόνητο.

Ἀμέσως μόλις ἀναγνωρίστηκε ὁ χριστιανισμὸς, ἡ Ἐκκλησία ἄρχισε τὶς πιέσεις πρὸς τὴν πολιτικὴ ἡγεσία, τὸν αὐτοκράτορα καὶ τοὺς τοπικοὺς ἄρχοντες, νὰ ἄρχουν φιλανθρωπῶς καὶ δικαίως. Ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς ἀπευθύνεται στὸν ἄρχοντα διδάσκοντάς τον: «Χριστῶ συνάρχεις, Χριστῶ καὶ συνδιοικεῖς. Μίμησαι Θεοῦ φιλανθρωπῶσαν. Τοῦτο ἔχει μάλιστα θεῖον ὁ ἄνθρωπος, τὸ εὔ ποιεῖν»¹². Ὁ δὲ Μέγας Φώτιος, σὲ μιὰ ἐπιστολὴ του

7. Πέτρον α', 2,9.

8. Σωζομενός, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, V 18,222.

9. Στρωματεῖς, 6.6.44.1.

10. Ἐπιστ. 42, 74, 13-15.

11. Κατὰ Ἰουλιανοῦ βασιλέως, Σηλιτευτικὸς πρῶτος, 35.536.8-10.

12. Πρὸς τοὺς πολιτενομένους Ναζιανζοῦ, 35.976.25.

5. Πράξ., 10,28.

6. Fernand Braudel, *Grammaire de Civilisations*, p. 347.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος ὑποδέχεται τὴν Α.Θ.Π. τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο.

πού θὰ ἔλεγα ὅτι συνιστᾶ ἀπάντησιν ἐνός Βυζαντινοῦ στὸν Machiavelli, διδάσκει τὸν νεαρό βασιλέα πῶς πρέπει νὰ φέρεται, πῶς νὰ κρίνει καὶ νὰ ἀποφασίζει. Ἀπὸ τὴν ἔξοχη αὐτὴ ἐπιστολή, ἀποσπῶ μόνον μία φράση «Ὅσο δέ τις προέχει τῇ ἀρχῇ, τοσούτω χρεωστὲι προτεύειν καὶ τῇ ἀρετῇ»¹³.

Τὸ αἶτημα τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν ἐπιβολὴ τοῦ δικαίου, ὑπῆρξε ἐπίσης θεμελιώδους σημασίας. Γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία, τὸ αἶτημα αὐτὸ εἶχε μετατραπεί κάπως σὲ ἀπαίτηση φιλανθρωπίας καὶ δικαιοσύνης. Γιὰ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ρώμης, ὅμως, ἦταν πολὺ πιὸ οὐσιαστικὸ ἀπὸ τὴν παιδεία.

Ἡ Ὁρθοδοξία ζοῦσε σὲ μιὰ ἰσχυρὴ πολιτεία, ὅπου γενικὰ ἴσχυε ὁ κανὼν δικαίου. Φυσικά, παραβιάζόταν ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς. Τὸ οὐσιῶδες ὅμως εἶναι ὅτι καὶ οἱ

παραβαίνοντες τὸν νόμο αἰσθάνονταν τὴν πράξη τους ὡς ἄδικη καὶ προσπαθοῦσαν νὰ δικαιολογηθοῦν. Αὐτό, ἄλλωστε εἶναι τὸ κριτήριό τῆς συννόμου πολιτείας: ὄχι ὅτι δὲν θὰ ὑπάρχουν παραβάτες, ὄχι ὅτι δὲν θὰ διαφεύγουν ἀπὸ τὴν τιμπίδα τοῦ νόμου οἱ ἰσχυροί, ἀλλὰ ὅτι καὶ μέσα στὴν ἴδια τους τὴ συνείδηση θὰ αἰσθάνονται παραβάτες.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης, ὅμως, δὲν ζοῦσε παρὰ μέσα σὲ ἄναρχη καὶ ἀνασφαλῆ κατάσταση. Κι αὐτὸ ὀφείλεται στὸ γεγονός ὅτι ἡ Δυτικὴ αὐτοκρατορία δὲν ἄντεξε τίς εἰσβολές. Ὁ Πάπας Γρηγόριος ὁ Μέγας, κατενόησε ὅτι ἡ διάπλαση τοῦ νέου κόσμου εἶναι ἔργο τῆς Ἐκκλησίας Ρώμης, καὶ ἀνέλαβε ἀμέσως τὴν εὐθύνη νὰ μετατρέψει τὸ χαοτικὸ περιβάλλον ποὺ δημιούργησαν οἱ εἰσβολές σὲ *respublica christiana*. Εἶναι νομίζω φανερὸ σὲ ὅλους, ὅτι ὁ Γρηγόριος κληρονόμησε τὴν ἀπὸ μακροῦ ὑφέρπουσα ἀντίθεση μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, καὶ ὅτι συνέλαβε τὸν κόσμο ποὺ ἤθελε νὰ δημιουργήσει ὡς κόσμος ξένο πρὸς τὴν Ἀνατολικὴ αὐτοκρατορία¹⁴. Ὅπωςδήποτε, ἐργάστηκε γιὰ νὰ μεταδώσει τὸ χριστιανισμὸ τόσο στοὺς εἰσβολεῖς ὅσο καὶ στοὺς λαοὺς τοῦ Βορρᾶ, καὶ ἀκόμη, νὰ καθιερώσει τὸν κανόνα δικαίου, μιὰ κοινὴ γλῶσσα καὶ μιὰ κοινὴ παιδεία. Δικαίως λοιπὸν ἀναγνωρίζεται ὁ ρόλος του στὴ διαμόρφωση τοῦ εὐρωπαϊκοῦ κόσμου. Θὰ πρέπει, ὅμως, νὰ μνημονεύσουμε ἐδῶ τοὺς ἅγιους Πατέρες Βενέδικτο, Κύριλλο καὶ Μεθόδιο, ἀλλὰ καὶ ὅλους τοὺς ἱεραποστόλους, ποὺ μὲ τὸ ἔργο τους ἔκαναν τὴν Εὐρώπη χριστιανικὴ καὶ τῆς ἔδωσαν τὴν *ἐνιαία συνείδηση*, τὴν ὁποία ἔκτοτε ἔχει.

Ἀποτέλεσμα αὐτοῦ τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὅτι τὸ αἶτημα τῆς ἐνότητος τῆς Εὐρώπης ἔμεινε ζωντανό, παρὰ τὴν ἀποτυχία τοῦ σχεδίου σύνθεσης μιᾶς διακρατικῆς κοινότητος στὴ Δύση, καὶ παρὰ τὸ γεγονός ὅτι τὸ Βυζαντινὸ κράτος ὑπέκλυσε τελικὰ στὴν παράλληλη ἐπίθεση τοῦ Ἰσλάμ καὶ τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Ὑπέκλυσε, ἀλλὰ σὲ ὅλους τοὺς αἰῶνες τῆς ζωῆς του, ἀκόμη καὶ ὅταν ἦταν ἀκρωτηριασμένο, δὲν ἔπαυε νὰ εἶναι στὴ συνείδηση τῶν Δυτικῶν «ἡ πρότυπος συμπολιτεία», δὲν ἔπαυε νὰ ἐμπνέει ὅλους τοὺς Εὐρωπαίους. Γιὰ τὸν ἴδιο λόγο οἱ Βυζαντινοὶ δὲν διετύπωναν ὡς ὄραμα τὴ χριστιανικὴ κοινοπολιτεία: ἐπειδὴ ἀκριβῶς αἰσθάνονταν ὅτι ἦδη τὴ ζοῦσαν.

13. Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ἄρχοντι Βουλγαρίας Μιχαήλ, PG, 102, 904-906.

14. Walter Ullmann, *A History of Political Thought. The Middle Ages*, p. 82 ff.

Τὸ αἶτημα τῆς ἔνωσης τὸ βλέπουμε νὰ περιγράφει τὸν πνευματικὸ ὀρίζοντα τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, ἀκόμα κι ὅταν αὐτοὶ ποὺ τὸ διατυπώνουν εἶναι ἀντιεκκλησιαστικοί. Χαρακτηριστικὸ παράδειγμα ὁ Δάντης, ποὺ παρὰ τὸν σφοδρὸ ἀντιπαπισμὸ του, Ἰταλὸς αὐτὸς, ζητᾶ τὴν ἔνωση τῆς Εὐρώπης ὑπὸ τὴν Γερμανία¹⁵. Τὸ βλέπουμε στὸν μαθητὴ τοῦ μεγάλου Θωμᾶ τοῦ Ἀκινάτη Pierre Du Bois, στὸν χουσιίτη βασιλιὰ τῆς Βοημίας Πέτρο Πόντμπρατ ποὺ ζητοῦσε τὴ συνεργασία τοῦ Γάλλου βασιλιᾶ Λουδοβίκου τοῦ Που γιὰ τὴν ἴδρυση εὐρωπαϊκῆς ὁμοσπονδίας, τὸ βλέπουμε στὸν Γάλλο Δούκα Du Sully ποὺ ὀραματίστηκε τὴν ὁμοσπονδία τῆς ἀντικαθολικῆς Εὐρώπης, τὸ βλέπουμε σὲ φιλοσόφους τόσο διαφορετικούς ὅσο ὁ Λάϊμπνιτς καὶ ὁ Ὁρτέγκα υ Γκασσέτ, τὸ βλέπουμε σὲ Διαφωτιστὲς ὅπως ὁ Μοντεσκιὲ καὶ σὲ ρομαντικούς ποιητὲς ὅπως ὁ Νοβάλις, τὸ βλέπουμε καὶ σὲ ρομαντικούς ποιητὲς ὅπως ὁ Νοβάλις, τὸ βλέπουμε καὶ σὲ ἄλλους πολλούς, ποὺ δὲν μπορῶ ἐδῶ νὰ μνημονεύσω ἂν καὶ οἱ προτάσεις τους εἶναι τόσο ἀξιόλογες. Μὲ δυὸ λόγια, ἡ Εὐρώπη ὅλη δὲν ἔπαψε ἐπὶ αἰῶνες, σὲ πείσμα τῶν ἐθνικισμῶν καὶ τῶν αἱματηρῶν πολέμων, νὰ ζητᾶ τὴν ἔνωσή της. Κι αὐτό, εἶναι ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἄνθος τοῦ αἰτήματος γιὰ μιὰ χριστιανικὴ κοινοπολιτεία καὶ καρπὸς τῆς ἐνιαίας παιδείας.

Σταθερὸ ἦταν λοιπὸν τὸ αἶτημα γιὰ τὴν πολιτικὴ ἔνωση τῆς Εὐρώπης. Διότι στὸν πνευματικὸ χῶρο, ἡ Εὐρώπη ἦταν ἐνωμένη ἐξ ἀρχῆς, χάρις στὴν Ἐκκλησία καὶ τὴν παιδεία ποὺ εἰσήγαγε. Ὁ Πλάτων καὶ ὁ Κικέρων, ὁ Σαίξπηρ καὶ ὁ Γκαίτε, εἶναι κλασικοὶ γιὰ ὅλους τοὺς Εὐρωπαίους. Ὁ Βασίλειος ὁ Μέγας, ὁ Καρτέσιος, ὁ Μότσαρτ, ὁ Φραγκίσκος τῆς Ἀσίζης, ὁ Κέπλερ, ὁ Γκρέκο, ἀνήκουν σὲ ὅλους τοὺς Εὐρωπαίους. Ὅλα τὰ παιδιά τῆς Εὐρώπης ἔχουν διαπλασθεῖ ἀπὸ τὸν Ἄντερσεν. Ὅλοι οἱ Εὐρωπαῖοι αἰσθάνονται μέσα στὸ Λουβρο ἢ τὸ Πράδο ὅτι βλέπουν ἀγάλματα καὶ πίνακες τοῦ πολιτισμοῦ τους. Ὅλοι νιώθουν πρωτεύουσες τοῦ πολιτισμοῦ τους τὴ Φλωρεντία, τὸ Ἄμστερνταμ, τὴ Βιέννη.

Ὁ εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς ὑπάρχει, δὲν περιμένει γιὰ νὰ γεννηθεῖ τὸ σήμερον καὶ τίς ἀνησυχίες μας. Ὁ εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς εἶναι μέσα στοὺς αἰῶνες ἕνας, ζωντανός, καὶ ἀνήκει σὲ ὅλους μας. Καὶ θέλω νὰ πιστεύω ὅτι ὅλοι καταλαβαίνουμε πῶς τοῦ ἀνήκουσε ἐπίσης. Αὐτὸ

σημαίνει ὅτι ἐὰν ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση θέλει νὰ εἶναι πράγματι αὐτὸ ποὺ ὁ τίτλος της δηλώνει, θὰ πρέπει νὰ βαδίζει ἔχοντας ὡς πολιτικὸ ἀστὲρα τὴν τὸν πολιτισμὸς της.

Μὲ τὴν ἐπισημάνση αὐτή, θέλω νὰ πῶ ὅτι δὲν ἀνήκουν στὸν εὐρωπαϊκὸ πολιτισμὸ, καὶ ἄρα δὲν πρέπει νὰ ἐνταχθοῦν στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση, λαοὶ τῶν ὁποίων ὁ πολιτισμὸς εἶναι ἴσως ἀξιόλογος, ἴσως λαμπρός, ἀλλὰ πάντως ξένος πρὸς τὸν εὐρωπαϊκόν. Εἶναι θέμα τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας τὸ εἶδος καὶ τὸ βάθος τῶν σχέσεων ποὺ θὰ ἔχουμε μὲ τοὺς γείτονες λαούς. Ἀλλὰ βέβαιον εἶναι ὅτι ἡ ὑποταγὴ τῆς Εὐρώπης σὲ πρόσκαιρες γεωπολιτικὲς μέριμνες, οἱ ὁποῖες ἀπολήγουν σὲ ἀνατροπὴ τῆς πολιτικῆς της ταυτότητας, εἶναι ὄχι μόνον παράλογη ἀλλὰ καὶ ἀνάπηρη.

Οἱ πολιτισμοί, καὶ μάλιστα οἱ μεγάλοι, ὅπως εἶναι ὁ εὐρωπαϊκός, δὲν αὐτοκτονοῦν. Ἐὰν ἡ πολιτικὴ ἡγεσία τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης ἀποφασίζει νὰ ἐντάξει στὸ σῶμα τῆς ξένους πολιτισμούς, αὐτόματα θὰ γίνῃ ψευδεπίγραφη. Θὰ θυμίζει τὴν Ἁγία Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία, ποὺ γιὰ νὰ θυμηθοῦμε τὸν Βολταῖρο, δὲν ὑπῆρξε ποτὲ ἁγία, οὔτε ρωμαϊκὴ, οὔτε αὐτοκρατορία. Ἐὰν ἡ πολιτικὴ ἡγεσία ἐντάξει στὴν Ἐνωση καὶ πολιτισμούς ὅπως ξένους, τότε ἡ ἔνωση μετατρέπεται σὲ οἰκονομικὴ ζώνη. Στὴν καλύτερη γι' αὐτὴν περίπτωση θὰ εἶναι ἀντίγραφο τῆς Σοβιετικῆς Ἐνωσης, ἡ ὁποία διελύθη εἰς τὰ ἐξ ὧν συνετέθη, ἀμέσως μόλις χαλάρωσε ἡ κεντρικὴ ἐξουσία.

Εἶναι, ἀναμφισβήτητα, δικαίωμα τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας νὰ ἀκολουθήσει τὴν ὁδὸ ποὺ θὰ ἐκτρέψει τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση σὲ ζώνη οἰκονομικοπολιτικῶν προδιαγραφῶν. Ἡ Ἐκκλησία δὲν μπορεῖ καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐναντιωθεῖ σὲ αὐτὴ τὴν ἐπιλογή. Ἀλλὰ σὲ μιὰ τέτοια περίπτωση, τὸ αἶτημα τῆς πολιτικῆς ἔνωσης τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, θὰ τεθεῖ ἐξ ἀρχῆς, ὡς κεντρικὸ αἶτημα. Ἡ Ἐκκλησία δὲν θὰ τὸ ἐγκαταλείψει. Οἱ πνευματικὲς δυνάμεις τῆς Εὐρώπης δὲν θὰ τὸ ἐγκαταλείψουν.

Πιστεύω ὅτι ἡ πολιτικὴ ἡγεσία τῆς Εὐρώπης δὲν θὰ προσπαθήσει νὰ παραχαράξει τὴν ἱστορία, δὲν θὰ μετατρέψει τὸ ὄραμα τῆς ἔνωσης σὲ λόμπυ τῶν συμφερόντων. Ἀλλὰ καὶ νὰ τὸ θελήσει, δὲν θὰ ἐπιτύχει. Τὸ ὄραμα τῆς κοινοπολιτείας δὲν εἶναι ἰδεολόγημα γιὰ νὰ παραχαρῆθῃ, εἶναι συνείδηση τοῦ Εὐρωπαίου. Ὅποτε, εἶναι ἀπολύτως βέβαιον ὅτι μέσα στὴν ἔνωση συμφερόντων ποὺ θὰ θελήσουν ἴσως νὰ κατασκευάσουν οἱ ἀνεργάτιστοι, θὰ γεννηθεῖ ξανά τὸ κίνημα ποὺ θὰ ζητᾶ ἀπὸ τοὺς Εὐρω-

15. Στὸ ἔργο του *De Monarchia*. Χρησιμοποιεῖ τὸν ὄρο Μοναρχία ἀντὶ τοῦ σημερινοῦ Ἐνωση.

παίους νὰ ἐνωθοῦν σὲ μιὰ πολιτικὴ ὄντοτητα ἐκφραστικὴ τοῦ πολιτισμοῦ τους.

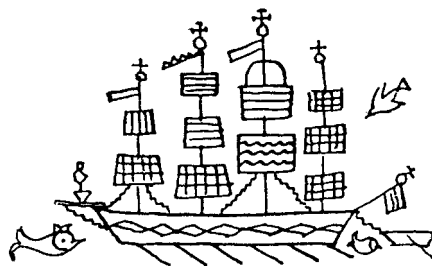
Ὑπὸ τὸ πρίσμα αὐτό, πρέπει νὰ δοῦμε τὸ αἶτημα γιὰ μιὰν ἀναφορὰ τοῦ χριστιανισμοῦ στὸ Σύνταγμα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης. Θέλουμε ἀναφορὰ τοῦ χριστιανισμοῦ ὡς τοῦ δημιουργοῦ τοῦ πολιτισμοῦ μας, ἀλλὰ καὶ ὡς τῆς δυνάμεις ἐκείνης ποὺ μᾶς βεβαιώνει ὅτι ἡ κυφορούμενη Ἐνωση θὰ εἶναι πράγματι Εὐρωπαϊκὴ. Ἡ ἀναφορὰ στὸν χριστιανισμό δὲν θέλουμε καὶ δὲν πρέπει νὰ εἶναι διατυπωμένη ὡς ὑποχρεωτικὴ πίστη γιὰ τοὺς πολίτες τῆς Ἐνωσης. Πρέπει νὰ εἶναι διατυπωμένη ἔτσι ὥστε νὰ μὴ ἀναιρεῖ τὴν ἀνεξιθρησκεία, νὰ μὴ δεσμεύει τὴν πολιτεία, νὰ μὴ συγκρούεται μὲ τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου, νὰ μὴ συνιστᾶ ἀπειλὴ ἢ ἐμπόδιο στὴν προκοπὴ ὅσων μὴ χριστιανῶν εἶναι πολίτες τῆς Ἐνωσης. Ἄλιμονον ἐὰν ἐν ὀνόματι τοῦ πολιτισμοῦ μας διώξουμε ἢ καταπιέσουμε τοὺς μουσουλμάνους πολίτες, ἀλίμονον ἐὰν ἀρνηθοῦμε τὴν ἔνταξη στὴν Ἐνωση τῆς Ἀλβανίας ἢ τῆς Βοσνίας. Ἐμεῖς οἱ ἴδιοι οἱ χριστιανοὶ ἔχουμε τὴν ὑποχρέωση νὰ μὴ ἐπιτρέψουμε τὴ δημιουργία ἐνὸς πολιτιστικοῦ ἐθνικισμοῦ. Ἀλλὰ ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ἔχουμε ἐπίσης

τὴν ὑποχρέωση καὶ τὴν εὐθύνη νὰ κρατήσουμε ὀρθὰ τὴν αὐτοσυνειδησία τῆς Εὐρώπης, τὴν ταυτότητά της ὡς πολιτιστικῆς ὄντοτητας.

Τὸ ζητούμενο δὲν εἶναι ἀπλῶς νὰ κρατήσουμε τὴ διαφορετικότητά μας ἐν ζωῇ, αὐτοθαναζόμενοι γιὰ τὶς ἐπιτυχίες μας. Ἔχουμε ἔργο νὰ κάνουμε. Πληθαίνει γύρω μας ἡ ἀπανθρωπιά, ὁ κυνισμός, ἡ ἀντικατάσταση τῆς δικαιοσύνης ἀπὸ τὴν ὠμὴ ἰσχύ. Ἐνισχύονται οἱ δυνάμεις ποὺ θέλουν νὰ κάνουν τὴν ἀνθρωπότητα ἕνα γκρίζο πολτὸ, ἱκανὸ μόνον νὰ παράγει καὶ νὰ καταναλώνει, μὲ ἕνα ἐνδιάμεσο διάλειμμα διασκέδασης ποὺ σὲ ἀφήνει ἄδειο σακκί. Προχωρᾶνε τὰ δρεπανηφόρα ἄρματα ποὺ θέλουν νὰ κόψουν τὴν παιδεία καὶ ν' ἀφήσουν ἀνεμπόδιση τὴν ἀλλοτρίωση καὶ τὴν ψυχικὴ συντριβή. Προχωρᾶνε ὅλα αὐτά, στὸ ὄνομα τῆς ἐπιδίωξης μεγαλυτέρου κέρδους.

Ἔχει σίγουρα πολλὴ δουλειὰ νὰ κάνει ὁ πολιτισμὸς μας. Ὅχι γιὰ περισσότερο κέρδος, ἀλλὰ γιὰ τὸν σεβασμὸ τοῦ ἀνθρώπου. Γιὰ τὴν ἀξιοπρέπειά του.

Καὶ εἶναι σ' αὐτὸν τὸν ἀγῶνα δίπλα του καὶ πάλι, καὶ πάντα, ἀταλάντευτη ἡ Ἐκκλησία.

**«Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ
ΜΕΤΟΧΗ
ΤΗΣ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ
ΠΙΣΤΕΩΣ
ΣΤΗΝ
ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ»**

Θεομὰ συγχαρητήρια ἀνήκουν στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν ὀργάνωση τοῦ παρόντος Συνεδρίου. Εὐχαριστῶ ἐκ καρδίας τὸν προσφιλῆ ἀδελφόν μου καὶ Προκαθήμενο αὐτῆς Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Κύριον Χριστόδουλον γιὰ τὴν εὐγενικὴ πρόσκλησή του νὰ μετέσχω σ' αὐτὸ μὲ μιά σύντομη γενικὴ εἰσήγηση.

Ὁ εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς εἶναι ἀποτέλεσμα μακροχρόνιας διαδικασίας, στὴ διάρκεια τῆς ὁποίας διάφορα στοιχεῖα προτάθηκαν, ἐπικράτησαν, ἀμφισβητήθηκαν, ἀποκαθάρθηκαν. Πολλὲς πνευματικὲς ἀξίες του ἔχουν περάσει μιά μεγάλη διαλεκτικὴ περιπέτεια. Ὅσα ἔχουν ἐπιβιώσει, ἔχουν ἀναδειχθεῖ μέσα ἀπὸ φοβερὲς ἐμπειρίες πολέμων καὶ ἔχουν σφουρηλατηθεῖ στὸ καμίνι σκληρῶν συγκρούσεων.

«Ἡ Εὐρώπη εἶναι ἓνα σύμπλεγμα ἀπὸ ἄπειρες ἀντιθέσεις. Διαφορετικὲς καὶ πολὺ συχνὰ ἀντίθετες ψυχικὲς διαθέσεις γεννιοῦνται στὸ Βορρᾶ καὶ τὴ Μεσημβρία, στὴ Δύση καὶ στὴν Ἀνατολή», γράφει ὁ Γ. Θεοτοκᾶς. Καὶ συμπληρώνει ὅτι «ἡ Εὐρώπη μονάχα ὅταν τὴν κοιτάζουμε ἀπὸ ψηλὰ δείχνει ὅλη τὴ λαμπρότητά της. ...Τὸ εὐρωπαϊκὸ πνεῦμα προϋποθέτει τὴν κατανόηση τῆς ἁρμονίας τοῦ εὐρωπαϊκοῦ συνόλου... Ἡ μεγάλη ἀξία αὐτοῦ τοῦ συνόλου εἶναι ὅτι κατόρθωσε νὰ ἐνώσει σὲ μιά ἀνώτερη σύνθεση τὶς ἀντιθέσεις πού τὸ ἀποτελοῦν» (Ἐλεύθερο Πνεῦμα, «Ἐστία», Ἀθήνα 1998, 8-9).

Α'

1. Κοινὴ εἶναι ἡ διαπίστωση ὅτι σ' αὐτὴ τὴ σύνθεση πρωταγωνιστικὸ ρόλο διαδραμάτισαν τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα, τὸ ρωμαϊκὸ καὶ τὸ χριστιανικὸ. Συνοπτικὰ θὰ μπορούσαμε νὰ ὑπενθυμίσουμε ὅτι ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ σκέψη συνεισέφερε τὴν ἰδέα τῆς δημοκρατίας, τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ κάλλους, ἡ ρωμαϊκὴ παράδοση τὶς ἀρχὲς τῆς ὀργανώσεως, τῆς διοικήσεως καὶ τοῦ δικαίου, καὶ ὁ Χριστιανισμὸς τὴ δύναμη τῆς πίστεως, τῆς συγγνώμης καὶ τῆς ἀγάπης.

Συχνὰ ἀποσποῦμε ὀρισμένες πνευματικὲς ἀξίες καὶ δίνουμε σ' αὐτὲς ἀποκλειστικὰ τὴν ἰθαγένεια τῆς μᾶς ἢ τῆς ἄλλης καταγωγῆς. Ἱστορικὰ ὁμως αὐτὲς δέχθηκαν ἀλληλεπιδράσεις, ἀλληλοσυμπληρώθηκαν καὶ τελικὰ συμβιώνουν σὲ ἀλληλοπεριχώρηση. Ἀκόμα καὶ ὅταν ἀμφισβητήθηκαν ἀπὸ τὴ μιὰ ἢ ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά, ἐξελίχθηκαν καὶ ὠρίμασαν.

Ὅπως ἐκφραστικὰ γράφει ὁ Bruno Snell στὸ βιβλίο του Ἡ ἀνακάλυψη τοῦ πνεύματος: Ἑλληνικὲς ρίζες τῆς εὐρωπαϊκῆς σκέψης (μετάφρ. Δανιὴλ Ἰ. Ἰακώβ, Δ' ἔκδ., Μορφωτικὸ Ἰδρυμα Ἐθνικῆς Τραπέζης, Ἀθήνα 1997, σελ. 347), «ὁ πολιτισμὸς τῆς Εὐρώπης στηρίζεται στὸ γεγονὸς ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀνακάλυψαν τὶς διαφορὲς μορφὲς αὐτῆς τῆς τάξης (τῆς αὐστηρῆς τάξης πού ἐπικρατεῖ στὸν κόσμος): γιὰ τὴ νόηση εἶναι ἡ νομοτέλεια, γιὰ τὶς αἰσθήσεις εἶναι ἡ ὁμορφιά, γιὰ τὸ δραστήριο πνεῦμα ἡ δικαιοσύνη. Ἡ πίστη ὅτι ὑπάρχει ἀλήθεια, ὁμορφιά καὶ δικαιοσύνη, παρόλο πού ἡ παρουσία τους στὸν κόσμον μας δὲν εἶναι ἀμιγῆς, ἀποτελεῖ τὴν ἀθάνατη κληρονομιά τῶν Ἑλλήνων πού ἀκόμη καὶ σήμερα διατηρεῖ τὴν ἀξία της».

Ὁ ἑλληνικὸς ὁμως κόσμος, φθάνοντας ὕστερα ἀπὸ μιὰ φωτεινὴ τροχιά στὸ σύνορο τῆς λογικῆς, εἶχε ἀρχίσει νὰ διαβλέπει ὅτι πέρα ἀπὸ αὐτὴ ἐκτείνεται ὁ

Ὁμιλία
τοῦ
Ἀρχιεπισκόπου Τιράνων
καὶ πάσης Ἀλβανίας
κ. Ἀναστασίου

ἀνεξερεύνητος χώρος τοῦ ἀρρήτου. Καί ἔφθασε στή συνειδητοποίηση ὅτι σ' αὐτὸ τὸν χώρο ἦταν ἀδύνατο νὰ διεισδύσει μὲ τὶς δικές του δυνάμεις (Κ. Τσάτσος).

Μὲ τὴ δυναμικὴ μετοχὴ τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἡ βασικὴ στροφὴ, ἡ μετάνοια τῆς ἀνθρωπότητος, ἔπρεπε νὰ γίνεῖ πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς ἀπρόσιτης γιὰ τὸν νοῦ ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποία ἀποκάλυψε ὁ σταυρωθεὶς καὶ ἀναστὰς Χριστός. Ὁ Χριστιανισμὸς προσέφερε νέα ζωτικὰ στοιχεῖα ποῦ βοήθησαν γενικότερα στὴν ἀνάπτυξη τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ. Ἐπιλέγω τρία χαρακτηριστικά:

Πρῶτον, τὴν ἀποκάλυψη τῆς δυναμικῆς τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀγάπης μέσα στὴν ἱστορία, ποῦ τοποθετοῦν σὲ νέα βάση τὶς ἀνθρώπινες σχέσεις καὶ τὶς σχέσεις μὲ τὸν προσωπικὸ Θεό.

Δεύτερον, τὴν πίστη σὲ κάτι ποῦ ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται λογικὰ ἀδύνατο. Μιὰ πίστη ποῦ ὀδήγησε στὴ γενικότερη ἀναζήτηση τῆς ἀλήθειας –καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς– πέρα ἀπὸ τὰ φαινόμενα καὶ τὴν ἀπλὴ ἀναγκαιότητα.

Τρίτον, μιὰ νέα διάθεση ἀγωνιστικὴ, μιὰ πρόσκληση καὶ πρόκληση γιὰ τὴ συνεχῆ ὑπέρβαση στὸν πνευματικὸ βίον, ἡ ὁποία ἀναδιπλώνει ὅλες τὶς ἀνθρώπινες δυνάμεις σὲ μιὰ συνεχῆ μεταμορφωτικὴ πορεία τοῦ κόσμου. Ἡ τάνυση αὐτῆ τῶν ἀνθρωπίνων δυνατοτήτων συντείνει ἀδιάκοπα σὲ μιὰ ἐπέκταση τῶν ἀνθρωπίνων προσπαθειῶν, σὲ μιὰ κριτικὴ πορεία αὐθυπερβάσεως, ποῦ γίνεταὶ τὸ χαρακτηριστικὸ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ.

Στὴ γνωστὴ κριτικὴ, ὅτι οἱ χριστιανικὲς Ἐκκλησίες εὐθύνονται γιὰ διχασμούς, θρησκευτικούς πολέμους, μισαλλοδοξίες κτλ., μπορεῖ κανεὶς νὰ παρατηρήσει ὅτι ναὶ μὲν ἀπὸ χριστιανικοὺς κύκλους προκλήθηκαν τραγικὲς καὶ ὀδυνηρὲς καταστάσεις ὅταν παρερμηνεύσαν καὶ διαστρέβλωσαν τὶς χριστιανικὲς ἀρχές· ἀλλὰ συγχρόνως, ὅτι ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία προῆλθαν ὑψηλότετες ἐμπνεύσεις καὶ προσφορές, ὡσάκτις βίωσε ὀρθὰ τὸ χριστιανικὸ ὄραμα καὶ τὴν ἀποστολὴ τῆς.

2. Ἡ νομικὴ σκέψη καὶ ἡ νομοθετικὴ ἐξέλιξη τῆς Εὐρώπης ἔχουν, ὅπως προαναφέραμε, θεμελιωθεῖ στὸ ρωμαϊκὸ δίκαιο. Τὸ τελευταῖο ὅμως, μετὰ τὴν ἐπιγράψιση τοῦ Χριστιανισμοῦ (4ος αἰ.) ἔχει δεχθεῖ σαφεῖς ἐπιδράσεις ἀπὸ χριστιανικὲς ιδέες καὶ ἀρχές καὶ γενικότερα ἀπὸ τὴν περιορροῦσα πνευματικὴ ἀτμόσφαιρα, μέσα στὴν ὁποία ἔκτοτε ἀναπτύχθηκε.

Τὴν κατάλυση τοῦ Δυτικοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους

(476), ἀκολούθησαν μακροαῖνες ἀναστατώσεις ποῦ συνέβαλαν στὴν ἀποκοπὴ τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἀπὸ τὴν ἀμυγῆ ρωμαϊκῆ νομικῆ σκέψης, μὲ τὴν εἴσοδο ἐθιμικῶν παραδόσεων τῶν λεγομένων «βαρβαρικῶν λαῶν». Ἐν τούτοις, ἡ ρωμαϊκὴ νομοθεσία συνέχισε νὰ εἶναι γνωστὴ στὴ Δύση μέσα ἀπὸ τὸν Θεοδοσιανὸ Κώδικα, (Codex Theodosianus), ὁ ὁποῖος ἐκδόθηκε τὸ 438 ἐπὶ Θεοδοσίου Β'. Ἡ νομικὴ αὐτὴ παράδοση ὑπῆρξε ἡ βασικὴ πηγὴ τοῦ δυτικο-εὐρωπαϊκοῦ δικαίου. Δεύτερη σοβαρὴ πηγὴ ἀπετέλεσε τὸ κανονικὸ δίκαιο τῆς ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ποῦ βεβαίως ἦταν πολλαπλὰ ἐπηρεασμένο ἀπὸ τὴ ρωμαϊκὴ σκέψη.

Καθοριστικῆς σημασίας γιὰ τὴν ἐν γένει νομικὴ ἐπιστῆμη ὑπῆρξε ὁ Ἰουστινιάνειος Κώδικας τοῦ Πολιτικοῦ Δικαίου (Corpus Juris Civilis), ὁ ὁποῖος ὀλοκληρώθηκε τὸ 529, κωδικοποίησε καὶ ἐπεξεργάσθηκε τὸ προϋσχύον ρωμαϊκὸ δίκαιο, ἀλλὰ καὶ καθιέρωσε νέες διατάξεις. Αὐτὸς ἔγινε τὸ θεμέλιο τῶν νομικῶν θεσμῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας.

Στὴ Δυτικὴ Εὐρώπη τὸ νέο ρεῦμα στὴ νομικὴ ἀναζήτηση ἔρχεται στὸ τέλος τοῦ 11ου ἀρχῆς τοῦ 12ου αἰ. μὲ τὴν ἀνακάλυψη τῶν νομοθετικῶν συλλογῶν τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Ἔτσι, «τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν» τῆς χριστιανικῆς πίστεως εἰσέρρευσε ἀπὸ διάφορες κατευθύνσεις στὸν ποταμὸ τῆς νομικῆς σκέψεως τῆς Εὐρώπης καὶ συνέβαλε στὴν περαιτέρω γονιμοποίηση τῶν ιδεωδῶν τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἰσότητος, τῆς ἐλευθερίας, καθὼς καὶ τῶν ἄλλων βασικῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ γενικὰ στὴν ἀνύψωση τῶν νομικῶν θεσμῶν τῆς ἡπείρου μας.

3. Ἐπίτευγμα, γιὰ τὸ ὁποῖο καυχᾶται σήμερα ἡ Εὐρώπη καὶ τὸ ὁποῖο δέχεται ὡς θεμέλιο τοῦ πολιτισμοῦ τῆς καὶ καθοριστικὸ πλαίσιο τῆς νομοθεσίας καὶ ὀργανώσεώς τῆς, εἶναι οἱ διακηρύξεις περὶ ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Μὲ τὴν εἴσοδό μας στὴν 3η χιλιετία, τὰ διετύπωσε στὴ γνωστὴ πλέον «Χάρτα τῶν θεμελιωδῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου», τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, ποῦ διακηρύχθηκε ἐπίσημα τὸν Δεκέμβριο τοῦ 2000 στὴ Νίκαια.

Ἀσφαλῶς, στὴ διαδικασία αὐτὴ συνέβαλαν πολλοὶ παράγοντες. Δὲν μπορεῖ ὅμως νὰ ἀμφισβητηθεῖ ὅτι ἡ κίνηση περὶ ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ οἱ ἐπὶ μέρους διατυπώσεις καλλιεργήθηκαν σὲ πολιτιστικὰ περιβάλλοντα, ὅπου ἡ συνείδηση καὶ τὸ ὑποσυνείδητο τῶν ἀνθρώπων εἶχαν ἐπηρεασθεῖ ἀπὸ τὴ χριστιανικὴ

διδασκαλία. (Βλ. Πλείονα στο ἡμέτερο «Ὁρθοδοξία καὶ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου», *Παγκοσμιότητα καὶ Ὁρθοδοξία*, Ἀθήνα 42002, σελ. 65-102).

Προωθώντας καὶ ἀνυψώνοντας τὴν ἀρχαιοελληνικὴ ἀντίληψη γιὰ τὴν ἀξία τοῦ ἀνθρώπου, ἡ χριστιανικὴ σκέψη τόνισε ὅτι ἡ ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια δὲν ἀποτελεῖ ἀόριστη ἀστικὴ ὑπερηφάνεια, ἀλλὰ στηρίζεται στὴ βεβαιότητα ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὄντως ἱερό πρόσωπο, δημιούργημα τοῦ προσωπικοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ κάθε ἀνθρώπου δὲν συνδέεται μὲ ἐγωϊστικὴ ὑπεροψία γιὰ τὸ ἄτομό του, ἀλλὰ μὲ τὴ συναίσθηση τοῦ ἀνθρώπινου μεγαλείου καὶ τῶν ὁρίων του.

Ἀποφασιστικὴ ὑπῆρξε ἡ συμβολὴ τῆς χριστιανικῆς πίστεως στὴ θεμελίωση καὶ τὴ διεύρυνση τῶν ἐννοιῶν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἰσότητας καὶ ἡ ἐπίδρασή της στὶς νομοθεσίες τῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης.

Σήμερα, ὅλες οἱ χριστιανικὲς Ἐκκλησίες τῆς Εὐρώπης ἀποδέχονται καὶ στηρίζουν τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα. Μὲ ἔμφαση μάλιστα, οἱ Ὁρθόδοξοι, στὴν 3ῃ Προσυνοδικῇ Πανορθόδοξῃ Διάσκεψῃ (1986) δήλωσαν ὅτι «ἐπειδὴ διακηρύσσομεν συνεχῶς τὴν ἐνανθρώπησην τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν θέωσην τοῦ ἀνθρώπου, ὑπερασπιζόμεθα τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα δι' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ δι' ὅλους τοὺς λαούς». (Ἐπίσκεψις, 17/1986, τεύχ. 369/15.12.86).

Τόσο ἡ Ἀνατολικὴ ὅσο καὶ ἡ Δυτικὴ χριστιανοσύνη ἀνέδειξαν μορφές μεγάλης ἐμβλεείας, ποὺ καθόρισαν τὸ εὖρος τῶν ἀρχῶν τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀλληλεγγύης, τῆς ἀποδοχῆς τοῦ ἄλλου, τοῦ διαφορετικοῦ, τῆς εἰρηνικῆς συνυπάρξεως, τῆς ἀνεκτικότητος, οἱ ὁποῖες σήμερα θεωροῦνται ἀντονόητες ἀξίες τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ καὶ τίς ὑπερασπίσθηκαν μὲ γενναιότητα. Συνέβαλαν ἐπίσης στὴ διαμόρφωση τῆς συνειδήσεως τοῦ ὑπεύθυνου πολίτη, ὁ ὁποῖος δὲν διεκδικεῖ μόνο δικαιώματα, ἀλλὰ ἐκπληρώνει τίς ὑποχρεώσεις του μὲ συνέπεια, ἐντιμότητα καὶ φιλαλήθεια. Σὲ συνθήκες τίς ὁποῖες ἔχουν διαμορφώσει ἄλλες θρησκευτικὲς ἰδέες, π.χ. Ἰνδικές, ἢ καθεστῶτα ποὺ ἀρνοῦνται πλήρως τὴ θρησκεία, παρατηρεῖται συχνὰ ἀπάθεια, ἀδιαφορία, ἀνευθυνότητα καὶ παθητικότητα.

Ἡ μεγαλειώδης ὁμως συμβολὴ τῆς χριστιανικῆς πίστεως ὑπῆρξε ἡ ἀρχὴ τῆς ἀγάπης μὲ τὸ εὖρος, τὸ βάθος καὶ τὸ ὕψος ποὺ δόθηκε στὴν ἐννοιά της. Καὶ συγχρόνως, μὲ τὴν ἔμπνευση καὶ τὴ δύναμη ποὺ προσέφερε ἡ Ἐκκλησία σὲ ἑκατομμύρια πιστοὺς γιὰ τὴ βίωσή της.

Χαρακτηριστικὸ τῆς πνευματικῆς ζωτικότητος τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ εἶναι ἡ συνεχὴς πνευματικὴ ἀναζήτηση, ἡ κριτικὴ στάση, ὁ διάλογος, ἡ αὐτοκριτικὴ, ἡ προσπάθεια ὑπερβάσεως τῆς ἀποτυχίας, ἡ σύνθεση, ὁ οἰκουμενικὸς προβληματισμὸς. Αὐτὸ ἀσφαλῶς σχετίζεται μὲ τὴν κληρονομία τῆς ἑλληνικῆς σκέψεως, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀναγνωρισθεῖ ὅτι ἀποφασιστικὰ ἔχει συμβάλει καὶ ἡ δυναμικὴ τῆς χριστιανικῆς σκέψεως καὶ ἠθικῆς: ἡ διάθεση μετανόιας, καθάρσεως, ἀνανεώσεως.

Β'

1. Στὶς μέρες μας ζοῦμε μιὰ ἐκπληκτικὴ ἐξέλιξη, ἡ ὁποία –γιὰ τὴ γενιά μου ποὺ πρωτόρχισε νὰ γνωρίζε τὸν κόσμον στὶς πύλες τοῦ Ἄδου τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου– ὑπῆρξε τολμηρὸ ὄνειρο: τὴν ἔνωση τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν μὲ ἓνα νέο ὄραμα εἰρηνικῆς συνυπάρξεως καὶ συνεργασίας βάσει κοινῶς ἀποδεκτῶν ἀξιῶν καὶ ἀρχῶν.

Γιὰ νὰ ἀνθίσει καὶ νὰ καρποφορήσει ἡ ἰδέα τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐνότητας χρειάσθηκε νὰ ξεπεραστοῦν πολλὲς προκαταλήψεις, δυσπιστίες καὶ ὁμαδικές ψυχώσεις, ποὺ καλλιέργησαν ἀνταγωνισμοὶ αἰώνων καὶ οἱ ὁποῖες τυραννοῦσαν τοὺς εὐρωπαϊκοὺς λαούς. Σ' αὐτὴ τὴ διαδικασία συνέβαλαν πρωτοβουλίες προσωπικοτήτων τῆς πολιτικῆς ζωῆς ποὺ ἐνεπνέοντο ἀπὸ τὴ χριστιανικὴ πίστη, ἀλλὰ ἐπίσης –ἄμεσα ἢ ἔμμεσα– τὸ κλίμα ποὺ δημιούργησε ἡ προσέγγιση τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν μετὰ τὸν Β' παγκόσμιον πόλεμον στὰ πλαίσια τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως. Τὸ χριστιανικὸ ὑποσυνείδητο, ἀκόμα καὶ τῶν ἐκκοσμικευμένων στρωμάτων τῆς Εὐρώπης, συναίνεσε σὲ βασικὲς ἀρχές, ὅπως τοῦ σεβασμοῦ στὴν ἐλευθερία καὶ τὴν ἰδιοπροσωπία ἀτόμων καὶ λαῶν, τῆς δημοκρατίας, τῆς ἰσότητας, τῆς δικαιοσύνης, τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης.

Παράλληλα μὲ τὴν εὐφορία γιὰ τὴν Ἐνωμένην Εὐρώπην, κινεῖται καὶ ἡ ἀνησυχία γιὰ τὸ ποῦ τελικὰ βαδίζει πολιτιστικὰ ἡ ἡπειρὸς μας. Βρισκόμαστε καὶ πάλι σὲ μιὰ κρίσιμη ἐποχὴ ποὺ ἔχει πολλὲς ὁμοιότητες μὲ τὴν πνευματικὴ ἀντιπαράθεση τοῦ 4ου μ.Χ. αἰῶνος. Ἡ παλαιὰ ἀντίθεση ἀρχαιοελληνικῆς καὶ χριστιανικῆς σκέψεως ἐπανερχεται μὲ νέες μορφές, ἀνάμεσα στὸν σύγχρονον ἐκκοσμικευμένον ὀρθολογισμό καὶ εὐδαιμονισμό καὶ στὴ χριστιανικὴ πίστη καὶ ζωὴ. Εἴμαστε ὑποχρεωμένοι, κινούμενοι στὴ γραμμὴ τῶν Πατέρων –ποῦ ἀφομοίωσαν καὶ μετέπλασαν δημιουργικὰ τὸν ἑλληνικὸ

Μία γενική ἄποψη ἀπὸ τὶς ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου. Διακρίνονται στὴν πρώτη σειρὰ ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος καὶ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος.

πολιτισμὸ— νὰ πάρουμε στὰ σοβαρὰ τὸν προβληματισμὸ καὶ τὴν «παιδεία» τῶν ἄλλων. Θυμίζω τὴν προτροπὴ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ποὺ ἔχει γίνεαι καὶ πάλι ἐπίκαιρη: «Τὸ πρῶτο ποὺ πρέπει νὰ ἐπιδιώξουμε εἶναι ἡ παιδεία καὶ ἡ μαθητεία μας στὰ ἀγαθὰ. Καὶ δὲν ἐννοῶ μόνο αὐτὴ τὴν παιδείωση τὴν εὐγενέστερη, τὴ δική μας (τὴ χριστιανική) ποὺ ἐνδιαφέρεται μόνο γιὰ τὴ σωτηρία..., ἀλλὰ καὶ τὴν ἄλλη, τὴν ἔξωθεν (τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων) ποὺ οἱ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς θεωροῦν κατὰπτωστη («διαπτύουσιν») μὲ τὴν κατηγορία πὼς ἡ παιδείωση αὐτὴ εἶναι τάχα ἐπίβουλη καὶ σφαλερὴ καὶ μᾶς ρίχνει μακριὰ ἀπὸ τὸν Θεὸ· καὶ τὰ λένε αὐτὰ γιὰτὶ κακῶς γνωρίζουν τὰ πράγματα». «Οἶμαι δὲ πᾶσιν ἀνωμολογήσθαι τῶν νοῦν ἐχόντων, παιδείωσιν τῶν παρ' ἡμῖν ἀγαθῶν εἶναι τὸ πρῶτον· οὐ ταύτην μόνην τὴν εὐγενεστέραν καὶ ἡμετέρα ἦ... μόνης ἔχεται τῆς σωτηρίας... ἀλλὰ καὶ τὴν ἔξωθεν, ἣν οἱ πολ-

λοὶ χριστιανῶν διαπτύουσιν ὡς ἐπίβουλον καὶ σφαλερὰν καὶ Θεοῦ πόρρω βάλλουσαν, κακῶς εἰδότες» (Ἐπιτάφιος στὸν Μέγα Βασίλειο, Migne τόμ. 36, σελ. 507).

Δὲν ἀγνοῶ τὴν εὐρεία καὶ συχνὰ ἔντονη συζήτηση στὴν Ἑλλάδα γιὰ τοὺς κινδύνους ποὺ κρύβει ἡ εὐρωπαϊκὴ πορεία, γιὰ τὴν ἀντίθεση δυτικῆς καὶ ἀνατολικῆς θεολογίας καὶ γενικότερα χριστιανοσύνης. Δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ ἀναφερθοῦμε στὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ τῶν διατυπωθέντων ἐπιχειρημάτων. Πολλοὶ ἀνησυχοῦν ὅτι θὰ καταλύσει τὴν ἐθνική μας συνείδηση. Ἄλλοι ὑποστηρίζουν ὅτι τοῦναντίον θὰ προφυλάξει ὁ,τι πολῦτιμο ἔχουμε κληρονομήσει καὶ θὰ προσφέρει νέες δυνατότητες νὰ ἀναπτύξουμε ὁ,τι καλύτερο κρύβεται μέσα μας.

Κρίσιμο βεβαίως θέμα παραμένει τὶ ρόλο θὰ διαδραματίσουν σ' αὐτὴ τὴ διαδικασία οἱ κατὰ τόπους χρι-

στιανικές Ἐκκλησίες. Μετὰ τὸν πρῶτο μεταπολεμικὸ ἐνθουσιασμὸ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ διάλογο καὶ ἀλληλοκατανόηση, τὰ τελευταῖα χρόνια παρουσιάζεται μιὰ ἔξαρση ἐπιφυλακτικότητας ἀπὸ ἄλλες πλευρές. Ἄναπτυχθηκε μάλιστα καὶ μιὰ ἰδιότυπη ἰδεολογία τύπου Τάλιμπαν, ἡ ὁποία ἐπιμένει στὴ γκετοποίηση –εὐγενικότερα, στὴν περιχαράκωση τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας– καλλιερῶντας τὸν φόβο σὲ πολλὰ θρησκευτικὰ περιβάλλοντα. Θὰ ἦταν ὅμως πολὺ ἐπικίνδυνο, ἐνῶ οἱ πολιτικὲς δυνάμεις προωθοῦν τὴν ἐνότητα τῶν πολιτῶν τῆς Εὐρώπης, στηρίζοντας ἔτσι τὴν εἰρήνη καὶ τὴν ἀσφάλεια τῆς ἡπείρου, οἱ θρησκευτικὲς κοινότητες νὰ ἐπιχειροῦν νὰ ὑψώσουν παραπετάσματα ἀνάμεσά τους. Κάτι χειρότερο: Θὰ ἦταν σκάνδαλο. Τὸ δεύτερο μεγάλο σκάνδαλο μετὰ τὸ πρῶτο τοῦ προηγούμενου αἰῶνος: ὅταν ἀδιαφόρησαν στὸν ἀγῶνα γιὰ κοινωνικὴ δικαιοσύνη.

Βεβαίως, τὰ προβλήματα ποὺ τίθενται εἶναι πολλὰ καὶ σημαντικά. Ὅμως, οἱ ὀρθές, οἱ ὀρθόδοξες λύσεις, δὲν θὰ βρεθοῦν μὲ συνεχεῖς ἐπικρίσεις «τῶν ἄλλων», προσωπικὲς ἐπιθέσεις, ἢ καὶ στήσιμο ἀτύπων «ὀρθόδοξων - λαϊκῶν δικαστηρίων», ἀγνώστων στὴν ὀρθόδοξη παράδοση. Ἄλλὰ μὲ σοβαρὴ παιδεία, προσεκτικὴ μελέτη τοῦ μεταβαλλόμενου κόσμου, ὑπομονετικὸν διάλογο, κριτικὴ σκέψη, δημιουργικὸν θεολογικὸν προβληματισμό, ὄραμα καὶ τόλμη· κυρίως μὲ συνεπῆ ζωὴ καὶ ζωντανὴ πίστη.

2. Ἀναντίρρηση, πολλοὶ κίνδυνοι καιροφυλακτοῦν. Ἡ σύγχυση ἰδεῶν, τὸ ἰδιότυπο κρᾶμα στυγνοῦ ὀρθολογισμοῦ, οικονομικοῦ ὠφελιμισμοῦ καὶ εὐδαιμονισμοῦ, τελικὰ παραμερίζουν τὸν ἄνθρωπο καὶ ὀδηγοῦν τὸ ἄτομο στὸ ἄγχος ἢ τὴ βία. Ἀσφαλῶς δὲ, δὲν λύνουν τὰ προβλήματά μας οἱ γενικόλογες ἰδέες καὶ ἡ ξύλινη γλώσσα ποὺ ἐπαναλαμβάνει μηχανικὰ ἱερὰς λέξεις, ὅπως δημοκρατία, ἐλευθερία, συνεργασία, κοινωνικὸ κράτος κτλ. Ποιὸς θὰ μεταφέρει παλμὸ ζωῆς, ρίγος ἀναστάσεως; Χρειάζεται *πίστη* καὶ ἐνθουσιασμός. Αἰσιοδοξία γιὰ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης, πίστη στὸν ἄνθρωπο. Καὶ γνήσια ἀγάπη. Ἀστείρευτη πηγὴ καὶ γιὰ τὰ δύο αὐτὰ παραμένει ἡ Ἐκκλησία, τὸ «*μυστικὸ σῶμα*» τοῦ Χριστοῦ –τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης.

Θὰ προσέθετα ἀκόμη κάτι ποὺ ὀρισμένοι σήμερα γλευάζουν: τὸ ἠρωϊκόν, τὸ θυσιαστικόν στοιχεῖο, ποὺ σημαίνει τὴν ὑπέρβαση τῶν προσωπικῶν ὀρίων, τὴν ὑπέρβαση τοῦ φόβου, τὸ ἐκούσιο πάθος –μὲ τὴν πνοὴ

τοῦ Σταυροῦ μέσα στὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως– γιὰ τὴ διακονία καὶ ἀνύψωση τοῦ συνόλου. Δυὸ ἀκόμη ἰδιαίτερα στοιχεῖα ἀπὸ τὴν Ὀρθόδοξη παράδοσή μας ἀποκτοῦν ἐξαιρετικὴ ἐπικαιρότητα στίς μέρες μας: α) Ἡ πατερικὴ ἀντίληψη γιὰ τὴν ὕλική πραγματικότητα, ποὺ ἀνυψώθηκε καὶ ἀγιάσθηκε ἀπὸ τὸν ἐνανθρωπήσαντα Λόγο τοῦ Θεοῦ. Ἀντίθετα πρὸς τὴ διδασκαλία ἰνδικῶν θρησκευτικο-φιλοσοφικῶν συστημάτων, ποὺ θεωροῦν τὸν κόσμον μιὰ φαντασμαγορία, ἢ χριστιανικὴ πίστη τὸν βλέπει ὡς μιὰ πραγματικότητα ποὺ ἀπαιτεῖ τὸν σεβασμὸ καὶ τὴν εἰλικρινῆ φροντίδα μας. Πρόκειται γιὰ τοποθετήσεις ἀμέσου σπουδαιότητας σχετικὰ μὲ τὸ πλέγμα τῶν περιβαλλοντολογικῶν προβλημάτων τῆς ἐποχῆς μας.

β) Τὸ ἀσκητικὸ χριστιανικὸ ἦθος, ποὺ ἐντονώτερα ἔχει διατηρηθεῖ στὴν ἀνατολικὴ χριστιανοσύνη· ἀποτελεῖ ἀνάχωμα στὸν χεῖμαρρο τοῦ καταναλωτισμοῦ, ποὺ ἀπειλεῖ νὰ κατακλύσει τὴ ζωὴ μας μὲ συσσώρευση ἀχρήστων πραγμάτων ποὺ προβάλλονται ὡς ἀναγκαῖα καὶ διεγείρουν ἕναν ἀνεξέλεγκτο ἠδονισμό.

Στὴν ἱστορικὴ αὐτὴ εὐκαιρία, τὸ χρέος μας εἶναι νὰ συνεχίσουμε νὰ μετέχουμε μὲ τὸν πλοῦτο τῆς θεολογικῆς καὶ πνευματικῆς μας κληρονομίας στὴν οἰκοδόμησι τῆς νέας Εὐρώπης. Ἡ συμβολὴ τῆς Ὀρθοδοξίας μπορεῖ νὰ ἀποδειχθεῖ πολυδύναμη εὐεργετικὴ. Πολλοὶ εἴμαστε ἐκεῖνοι ποὺ συνυπογράφουμε τὴ διατύπωση τοῦ Μητροπολίτη Περγάμου Ἰωάννη, ὅτι τὸ «*πνεῦμα τῆς Ὀρθοδοξίας*» εἶναι «*ὁ,τι πολυτιμότερο ἔχει ἡ Ἑλλάδα νὰ προσφέρει στὴν Εὐρώπη σήμερα*» (Ι.Δ. Ζηζιούλας, «*Εὐρωπαϊκὸ πνεῦμα καὶ ἑλληνικὴ Ὀρθοδοξία*», *Εὐθύνη* 1985, 330).

Χρέος μας λοιπὸν εἶναι νὰ προσφέρουμε, νὰ μοιρασθοῦμε τοὺς πνευματικοὺς θησαυροὺς τῆς Ὀρθοδοξίας, ἐλεύθερα, χωρὶς διάθεση ἐπιβολῆς. Δὲν ἔχει σημασία ἂν στατιστικὰ εἴμαστε μειονότητα. Ἡ ἀλήθεια, ἔστω καὶ ἂν ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ μειονότητες, διατηρεῖ τὴ σημασία καὶ τὴ δυνάμη της. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ὡς τὸ μυστικὸ «*σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου*» (Ἐφεσ. 1:23), ὅπως καὶ κάθε κύτταρό της, κάθε μέλος της, ὀφείλει νὰ εὐαγγελίζεται τὴν ἐνέργεια καὶ τὴ ζωντανὴ παρουσία τοῦ Θεανθρώπου μέσα στὴν ἱστορία, νὰ ἐνεργεῖ μὲ τὴ δυνάμη Του, ὡς παράγοντας δικαιοσύνης, συμφιλώσεως, εἰρηνεύσεως καὶ ἐλπίδος. Ἡ ἀνθρωπότητα νοσταλγεῖ καὶ ἀναζητεῖ μιὰ ἀγιότητα, γεμάτη ἐπιείκεια, ποὺ δὲν παύει νὰ ὑπακούει

στην αἰώνια παράδοξη ἐντολή του Χριστοῦ, «ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν» καὶ δὲν ἐνδιαφέρεται γιὰ λιθοβολισμό τῶν ἀντιφρονούντων.

Ἡ θέση μας δὲν βρίσκεται σὲ μιὰ μεμψιμοιροῦσα ὀπισθοφυλακή. Ἔχουμε ὑπεύθυνο ρόλο στὴν πνευματική ἐμπροσθοφυλακή τῆς σύγχρονης Εὐρώπης. Θὰ προσέθετα, τῆς ἀνθρωπότητας.

Οἱ πνευματικὲς ἀρχές, στίς ὁποῖες προηγουμένως ἀναφερθήκαμε, ἔχουν πανανθρώπινη ἐμβέλεια. Ἡ νέα Εὐρώπη δὲν δικαιούται νὰ κλειστεῖ στὸν ἑαυτό της ἢ νὰ ἐνεργεῖ μὲ βάση τὰ ἐκάστοτε δικά της συμφέροντα. Εἶχε καὶ ἔχει οἰκουμενική εὐθύνη. Τὸ οἰκουμενικὸ αὐτὸ ὄραμα, ποὺ ἀγκαλιάζει κάθε ἄνθρωπο καὶ κάθε λαό, ἀποτελεῖ μιὰ ἀναμφισβήτητη πνευματικὴ εὐρωπαϊκὴ ἀξία. Ἡ Εὐρώπη, ποὺ στὸν προηγούμενο αἰῶνα ἀντιμετώπισε πολὺ ὑπεροπτικά καὶ ὠφελιμιστικά τοὺς λαοὺς ἄλλων ἡπείρων, εἶναι καιρὸς νὰ συγκροτήσῃ τὴν οἰκουμενικὴ συνείδηση καὶ σκέψη της, γιὰ νὰ ἐκτελέσει τὸ χρέος της στὴν ἀνθρωπότητα, ἰδίως σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ στὴν ἐξασφάλιση τῆς παγκόσμιας εἰρήνης καὶ δικαιοσύνης. Ἄλλὰ ἀκόμη ἐπιβάλλεται νὰ πρωτοστατήσῃ σὲ μιὰ νέου εἴδους παγκόσμια συστράτευση. Γιὰ τὸν μόνον θεμιτὸ πόλεμο: τὴν καταπολέμηση τῆς παγκόσμιας φτώχειας.

Οἱ χριστιανικὲς ρίζες τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν τῆς Ἑνωμένης Εὐρώπης εἶναι δίκαιο νὰ ἀποτυπώνονται καὶ στὰ ἐπίσημα κείμενά της, ἐφόσον εἶναι ἀναμφισβήτητο ὅτι μεγάλος ἀριθμὸς χριστιανικῶν «γονιδίων» καθορίζουν τὸ «γονιδίωμα» τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡ σαφὴς ἀναφορά μας στίς χριστιανικὲς καταβολές τῆς Εὐρώπης οὔτε κατὰ τῆς ἀνεξιθρησκείας εἶναι οὔτε κατὰ τῆς εὐρωπαϊκῆς συνυπάρξεως μὲ ἀνθρώπους ἄλλων θρησκευτικῶν παραδόσεων ἢ φιλοσοφικῶν ἀντιλήψεων. Ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο. Τὸ νηφάλιο χριστιανικὸ πνεῦμα ἐξασφαλίζει τὸν εἰλικρινῆ σεβασμὸ στὴν ἀξία τοῦ κάθε ἀνθρώπινου προσώπου καὶ λαοῦ. Τὸ ζητούμενο δὲν εἶναι νὰ ἀποσιωπήσουμε τὴ χριστιανικὴ μας παράδοση, ἀλλὰ νὰ βιώσουμε αὐθεντικά τὴν οὐσία της, τονίζοντας κατ' ἐξοχὴν τίς ἀξίες τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀγάπης.

* *

Ἄγαπητοί μου,

Ἡ μετοχή τῆς χριστιανικῆς πίστεως στὴ διαμόρφωση τῆς Εὐρώπης ὑπῆρξε ἀναμφισβήτητη. Καὶ στὸ μέλ-

λον θὰ παραμείνει πολύτιμη. Βέβαια, θὰ ἀπαιτηθεῖ σοβαρὴ αὐτοκριτικὴ μέσα στὸν χριστιανικὸ κόσμον, ἀναγνώριση τῶν λαθῶν καὶ εὐθυνῶν μας καὶ ἀπελευθέρωση ἀπὸ τὸν πειρασμὸ τῆς ἀναζητήσεως κοσμικῆς ἐξουσίας, ποὺ πυροδότησε τόσες διασπαστικὲς τάσεις στὸ παρελθόν. Ἐπείγει νὰ ξαναβροῦμε τὴν οὐσία καὶ τὴ δύναμη τῆς πίστεώς μας, καὶ κυρίως πρέπει νὰ ξαναζήσουμε τὴν πίστη μας μέσα στίς νέες συνθήκες.

Ἡ νέα εὐρωπαϊκὴ συμπόρευση μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀφρητρία γιὰ νέο γόνιμο διάλογο, γιὰ δημιουργικὴ σκέψη καὶ πράξη. Ὡς βασικὸ στοιχεῖο βλέπω τὴν ἐναρμόνιση καὶ σύνθεση γνώσεως, κάλλους καὶ καλωσύνης: Ἐπιστημονικῆς γνώσεως, καλλιτεχνικῆς δημιουργίας, μὲ μιὰ προέκταση εὐαισθησίας καὶ σεβασμοῦ στὸ κάθε ἀνθρώπινο πρόσωπο.

Δανείζομαι μιὰ φράση ἀπὸ τὸν Νίκο Ματσούκα, ποὺ σχολιάζοντας μιὰ θέση τοῦ Γιώργου Σεφέρη καταλήγει ὅτι ὁ μεγάλος ποιητὴς «κατάλαβε πὼς Θεολογία καὶ Πατέρες εἶναι ἄρρηκτα συννφασμένα μὲ τὰ πῶ ζωντανὰ καὶ οἰκεία πράγματα. Αὐτὸ λέει ἡ θεολογία τῆς Ὁρθοδοξίας: ἐνωμένες εἶναι οἱ ἰδέες καὶ τὰ αἰσθήματα, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ἀγαθότητα, ἡ γνώση καὶ ἡ πράξη» (Νικ. Ματσούκα, «Ἡ τραγελαφικὴ διεκκυστίνδα Δυτικῶν καὶ Ἀντι-Δυτικῶν», *Καθ' Ὁδόν*, τεύχ. 1 (1992), σ. 31.

Τέλος, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τίς διατυπώσεις τῶν θεσμικῶν κειμένων, τὸ ζητούμενο γιὰ τίς τοπικὲς Ἐκκλησίες τῆς Εὐρώπης εἶναι νὰ συνεχίσουν νὰ συμβάλλουν οὐσιαστικά στὴ στήριξη καὶ ἐνδυνάμωση τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν ποὺ γεννήθηκαν στοὺς κόλπους τους καὶ νὰ ἐκφράζουν τὸ βαθύτερο μήνυμά τους. α) Τὸν σεβασμὸ τοῦ κάθε ἀνθρώπινου προσώπου, ἀνεξαρτήτως καταγωγῆς, φύλου, παιδείας καὶ τὴν προάσπιση τῆς ἐλευθερίας του. β) Τὸ χρέος τοῦ κάθε ἀνθρώπου νὰ εἶναι ὑπεύθυνος πολίτης τῆς χώρας του, νὰ κινεῖται μὲ συνέπεια, ἐντιμότητα καὶ δημιουργικότητα. Ἔτσι, οἱ χριστιανοὶ θὰ συμβάλλουμε στὴ διαμόρφωση κοινωνίας προσώπων, ἀγωνιζόμενοι γιὰ τὴ δικαιοσύνη, τὴν ἰσότητα, τὴν εἰρήνη, τὴν ἀλληλεγγύη καὶ τὴν ἀγάπη σὲ ἐπάλλῃλους κύκλους ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ συγκεκριμένο λαὸ στὸν ὁποῖο ἀνήκουμε, ἀναπτύσσοντας φιλικὸς δεσμοὺς μὲ ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης καὶ ἐπεκτείνοντας τὸ ἐνδιαφέρον μας γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῶν ἀξιῶν αὐτῶν σὲ ὅλη τὴν οἰκουμένη.

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΟΥ
ΠΡΩΤΟΥ
ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ
ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΜΕ ΘΕΜΑ «ΑΡΧΕΣ
ΚΑΙ ΑΞΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΗΣ»**

(Αθήνα 4-6 Μαΐου 2003)

Έκπρόσωποι Ἐκκλησιῶν καὶ ἐκκλησιαστικὲς προσωπικότητες, γυναῖκες καὶ ἄνδρες πολιτικοὶ καὶ ἀκαδημαϊκοὶ δάσκαλοι συγκεντρώθηκαν στὴν Ἀθήνα γιὰ τρεῖς μέρες στὰ πλαίσια Συνεδρίου ποὺ ὀργάνωσε ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ θέμα «*Ἀρχές καὶ Ἀξίες γιὰ τὴν οἰκοδόμηση τῆς Εὐρώπης*». Τὸ Συνέδριο παρακολούθησαν ἀνώτατοι ἐκπρόσωποι τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, πρέσβεις εὐρωπαϊκῶν χωρῶν καὶ πλῆθος κόσμου. Τὰ Πρακτικὰ τοῦ Συνεδρίου θὰ ἐκδοθοῦν σὲ δύο γλῶσσες: Ἑλληνικὰ καὶ Ἀγγλικά.

Στὴ χάραξη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως τῶν 25 κρατῶν-μελῶν 455 ἑκατομμύρια Εὐρωπαῖοι στέκονται σήμερα καὶ ἀτενίζουν μὲ ἐλπίδα ἓνα πολιτικὸ καὶ ἀνθρώπινο ἐγχείρημα χωρὶς προηγούμενο στὴν ἱστορία σὲ ὁλόκληρο τὸν πλανήτη, δηλαδὴ τὸ ἄκρως ἰδιόμορφο ἐγχείρημα τῆς εὐρωπαϊκῆς ὁλοκλήρωσης. Εἶναι εὐτυχὴς συγκυρία ὅτι τὸ Συνέδριο διεξάγεται στὸ πνεῦμα τῆς λειτουργικῆς περιόδου τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅταν οἱ χριστιανοὶ ὁμολογοῦμε ὅτι ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπέλεξε νὰ κυβερνᾷ ἀναστημένος ἀπὸ τοὺς νεκρούς, ἀφοῦ ἔζησε ὡς ἄνθρωπος τὴν ἐμπειρία τοῦ σταυροῦ. Ἡ Εὐρώπη χρειάζεται σήμερα περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ βιώματα πνευματικῆς ἀνάστασης, μὴ καρδιὰ καὶ μὴ ψυχὴ. Τὴν στιγμὴ αὐτὴ οἱ χριστιανικὲς Ἐκκλησίαι τῆς Εὐρώπης δηλώνουν ἀπερίφραστα τὴν ἀπόφασή τους νὰ συνεργασθοῦν μεταξὺ τους καὶ μὲ κάθε ἄνθρωπο καλῆς θελήσεως, γιὰ νὰ ἀνταποκριθοῦν στὰ σημεῖα τῶν καιρῶν ἀντλώντας ἀπὸ τὰ ἀποθέματα δυνάμεως ποὺ ἐξασφαλίζει ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ καταθέτοντας μαρτυρία ἀνάλογη μὲ τὶς προσδοκίες τῶν Εὐρωπαίων. *Γι' αὐτὸ εἶναι ἀδιανόητο ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση νὰ μὴ θεσπίσει στὴ Συνταγματικὴ Συνθήκη ποὺ ἐτοιμάζει ἡ Εὐρωπαϊκὴ Συνέλευση ἓνα τακτικὸ διάλογο μὲ τὶς χριστιανικὲς Ἐκκλησίες.*

Ὁ διάλογος αὐτὸς θὰ εἶναι ἐργαλεῖο συνεργασίας καὶ προόδου πρὸς ὄφελος ὅλων. Θὰ εἶναι διάλογος, ὁ ὁποῖος θὰ ἀποβλέπει μεταξὺ ἄλλων στὴ στήριξη τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσότητος, ἡ ὁποία ἀποκλείει κάθε μορφὴ διάκρισης λόγῳ φύλου, φυλετικῆς ἢ ἐθνικῆς καταγωγῆς, ἀναπηρίας, θρησκείας ἢ πεποιθήσεων. Θὰ εἶναι διάλογος, ὁ ὁποῖος θὰ συμβάλει στὴν ἀντιμετώπιση τῆς ἀπειλῆς τῆς οἰκολογικῆς καταστροφῆς ποὺ παρουσιάζεται ὁλοένα μὲ αὐξανόμενη ἔνταση. Θὰ εἶναι διάλογος γιὰ τὰ προβλήματα ποὺ θέτει ἡ βιοηθικὴ. Θὰ εἶναι διάλογος γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος τῆς φτώχειας παντοῦ πάνω στὴ γῆ.

Ἡ ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια, ἡ ἐλευθερία, ἡ δημοκρατία, ὁ σεβασμὸς τοῦ κράτους δικαίου καὶ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ἡ εἰρήνη, ἡ ἀδελφοσύνη καὶ ἡ ἀλληλεγγύη ἀναγνωρίζονται ἀπὸ ὅλους ὡς θεμελιώδεις ἀξίες. Τὸ πραγματικὸ καὶ βαθύτερο νόημά τους ὅμως –ἰδίως στὸ πλαίσιο τῆς εὐρωπαϊκῆς πραγματικότητας– δὲν κατανοεῖται ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ, ὁ ρόλος τοῦ ὁποῖου ὑπῆρξε ὄχι μόνον σημαντικὸς, ἀλλὰ καὶ καθοριστικὸς. Τὸ Εὐαγγέλιο ἀσφαλῶς δὲν εἶναι μόνον εὐρωπαϊκόν, ἀλλὰ ἡ Εὐρώπη εἶναι διαποτισμένη ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιο καὶ τὰ βιώματα ποὺ αὐτὸ ἐνέπνευσε, χωρὶς ποτὲ νὰ ἰσοπεδῶνει, ἀλλὰ ἐμπλουτίζοντας σταθερὰ τὴν πολιτισμικὴ ποικιλομορφία τῆς Εὐρώπης. *Γι' αὐτὸ πιστεύουμε ὅτι εἶναι ἀδιανόητο ἡ Εὐρωπαϊκὴ Συνέλευση στὸ Σύνταγμα ποὺ θὰ καθορίσει τὸ μέλλον τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως κατὰ τὰ χρόνια ποὺ ἔρχονται νὰ μὴ*

κάνει σαφῆ ἀναφορὰ στίς χριστιανικὲς ρίζες τῆς Εὐρώπης. Αὐτὸ θὰ δώσει στὸ Εὐρωπαϊκὸ Σύνταγμα τὸ ἀναγκαῖο ἱστορικὸ του βάθος.

Οἱ χριστιανικὲς Ἐκκλησίαι τῆς Εὐρώπης ἔχουν ἀπὸ κοινού συνείδηση τοῦ γεγονότος ὅτι βρισκόμαστε μπροστὰ σὲ μιὰ μοναδικὴ εὐκαιρία νὰ προχωρήσουμε πρὸς μία Εὐρώπη, τὴν συνοχὴ τῆς ὁποίας ἐξασφαλίζουν ἀξίες καὶ ἀρχές καὶ ὄχι ὀργανωμένα συμφέροντα. Γιὰ τὴν ἐξασφάλιση τῆς συνοχῆς αὐτῆς πιστεύουμε ὅτι εἶναι ἀναγκαῖα ἡ συνεργασία ὄλων γιὰ τὴν ἀνάπτυξη μιᾶς

αὐθεντικῆς εὐρωπαϊκῆς παιδείας, ἡ ὁποία θὰ ἀποθαρρύνει τὶς ἰδεολογικὲς ἀκρότητες καὶ θὰ ἐνθαρρύνει τὸν ἐπαναπροσανατολισμὸ τοῦ συστήματος ποὺ ἀρχίζει μὲ τὴν παραγωγή καὶ καταλήγει στὴν κατανάλωση.

Θεωροῦμε χρήσιμη τὴν εἰσδοχὴ στὸ ὑπὸ διαμόρφωση Σύνταγμα τῆς Ε.Ε. ρήτρας ρητῆς ἐπιφύλαξης τῶν κρατικῶν ἀρμοδιοτήτων στὸν τομέα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ κατοχύρωσης μὲ πανηγυρικὸ τρόπο τῆς γλωσσικῆς, θρησκευτικῆς καὶ πολιτισμικῆς πολυμορφίας τῆς Ε.Ε.

**ANNOUNCEMENT
OF THE FIRST
PANEUROPEAN
CONFERENCE OF
THE CHURCH OF
GREECE ON
«PRINCIPLES AND
VALUES FOR THE
BUILDING OF
EUROPE»**

(Athens 4-6 May 2003)

Representatives of Churches and ecclesiastical personalities, women and men from the political world and academic professors gathered in Athens for three days within the frame of the Conference organised by the Holy Synod of the Church of Greece dealing with the theme «*Principles and Values for the Building of Europe*». The Conference was attended by high-ranking representatives of the Greek State, ambassadors of European countries and many others. The Minutes of the Conference are to be published in Greek and English.

At the dawn of the European Union of the 25 member-states, 455 million Europeans gaze with hope at a political and human endeavour without precedent in the history of the entire planet: the singular undertaking of European integration. It is a happy coincidence that the Conference is taking place in the spirit provided by the liturgical period of Christ's resurrection, during which Christians confess that our Lord Jesus Christ, having experienced as man death upon the Cross, chose to reign risen from the dead. More than ever before, Europe today need to experience spiritual resurrection, to acquire a heart and a soul. At the present, the Christian Churches of Europe explicitly declared their decision to work together and with every person of good will in order to respond to the signs of the times by drawing from the resources of power provided by the grace of God and to give witness in conformity with the expectations of the people of Europe. It is thus unthinkable that the European Union would not establish, in the Constitutional Treaty being prepared by the European Convention, a regular dialogue with the Christian Churches.

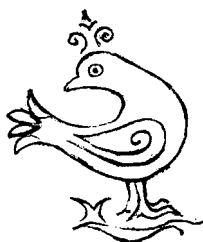
This dialogue will serve as a tool for cooperation and progress for the benefit of all concerned. It will be a dialogue that attempts, among other things, to foster the principle of equality, which excludes all forms of discrimination on the basis of sex, race, national descent, physical handicap, religion or convictions. It will be a dialogue that will contribute to combating the ecological destruction that looms more and more threateningly. It will be a dialogue concerning the problems of bioethics. It will be a dialogue dealing with the problem of poverty, wherever it may appear on our planet.

Human dignity, freedom, democracy, respect for law and order and for human rights, peace, brotherhood and solidarity are recognised by all as basic values. However, the real and deeper meaning of these values –particularly in the frame of the European reality– cannot be understood independently from the Gospel of Christ, the role of which was not only significant but also decisive. Assuredly, the Gospel does not pertain exclusively to Europe, yet no one can deny that Europe is thoroughly permeated by it and the experiences that it has inspired. The Gospel has never levelled Europe's cultural diversity, but has rather steadily enriched it. For this reason we believe that it is inconceivable for the European Convention not to make a clear and specific reference to Europe's Christian roots in the Constitution that is to shape the European Union's future in the years to come. This will provide the European Constitution with the needed historical depth.

The Christian Churches of Europe have a common awareness that they have a unique opportunity to advance towards a Europe whose unity and cohesion will be assured by values and principles and not by organised interests. In order to ensure

this cohesion the cooperation of all is needed for the development of an authentic European education, an education that shall discourage ideological extremes while at the same time encouraging a new orientation of that system which begins with production and ends with consumption.

We consider that the introduction in the European Constitution currently being elaborated of a clause providing for the express reservation of members-states' competences in the field of culture would be extremely useful. Such clause would categorically safeguard the linguistic, religious and cultural diversity of the European Union.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΩΣΗ ΤΟΥ ΧΘΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΠΙΔΑ ΤΟΥ ΑΥΡΙΟ

Πεντακόσια πενήντα χρόνια συμπληρώνονται εφέτος από την ἄλωση τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ Πόλη, ἡ Βασιλεύουσα, τὸ πνευματικὸ καὶ πολιτικὸ κέντρο τοῦ Ὁρθόδοξου Ἑλληνισμοῦ ἔπεφτε τὴν 29ῃ Μαΐου 1453 στὰ χέρια τῶν Ὀθωμανῶν. Μία νέα περίοδος ἄρχιζε γιὰ τὸ Γένος. Περίοδος διωγμῶν, βασάνων, κατατρογμῶν. Ἀλλὰ καὶ περίοδος ἐλπίδος, ἀγῶνων, μαρτυρίου καὶ μαρτυρίας. Ἡ ἄμυνα τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου καὶ τῶν συμπολεμιστῶν του στὰ τεῖχη τῆς Βασιλεύουσας καὶ ἡ ἥρωϊκὴ ἄρνησή τους νὰ παραδοθοῦν ἔθεσαν τὶς βάσεις γιὰ τὶς μετέπειτα ἐξεγέρσεις τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων καὶ γιὰ τὴν Ἐθνεγερσία τοῦ 1821. Ἄν δὲν εἶχαν ἀντισταθεῖ οἱ ὀλίγοι ἔναντι τῶν πολλῶν ἐκεῖνον τὸν ἱστορικὸ Μάιο τοῦ 1453 δὲν θὰ εἶχε τὸ Γένος τὴν δυνατότητα καὶ τὸ σθένος νὰ ἐλπίζει στὴν Ἀνάστασή του.

Ἡ περίοδος ποὺ ἀκολούθησε ἔκρυβε πολλοὺς κινδύνους καὶ πολλὰ παγίδες γιὰ τοὺς ὑποδούλους. Κινδύνευαν νὰ ἀφανισθοῦν σωματικά, πολιτιστικά, ἐθνολογικά. Ἡ Πίστη τοὺς κράτησε καὶ τοὺς ἔσωσε. «Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι ἡ δύναμη ποὺ διέσωσε τὸν Ἑλληνισμό στὰ μαῦρα χρόνια τῆς δουλείας. Ἀλλὰ καὶ χωρὶς τὴν ἠθικὴ δύναμη τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἡ ἴδια ἡ Ὁρθοδοξία πιθανὸν νὰ εἶχε συρρικνωθεῖ» παρατηρεῖ ὁ Βρεταννὸς Βυζαντινολόγος Στῆβεν Ράνσιμαν στὸ ἔργο του «Ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησία ἐν Αἰχμαλωσίᾳ». Ἡ Ἐκκλησία διέτηρε τὴν ἐλπίδα καὶ καλλιέργησε τὸ ἀγωνιστικὸ φρόνημα. Ἐκήρυττε τὴν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου καὶ μαζί τὴν προσδοκία γιὰ Ἀνάσταση τοῦ Γένους. Στήριξε πνευματικὰ τοὺς Νεομάρτυρες, ἀπέτρεψε τοὺς μαζικοὺς ἐξισλαμισμοὺς, διέσωσε τὴν γλῶσσα καὶ τὶς παραδόσεις. Ὑπῆρξε πραγματικὰ Ἐθναρχοῦσα Ἐκκλησία. Ὑπὸ τὴν σκέπη Της ὁ Ἑλληνισμὸς ἀναδιοργανώθηκε καὶ ἔθεσε ὡς στόχο του τὴν ἐκπλήρωση τῶν στίχων τοῦ γνωστοῦ Ποντιακοῦ τραγουδιοῦ ποὺ ἀναφέρεται στὴν ἄλωση:

«Ἡ Ρωμανία πέρασεν, ἡ Ρωμανία πάρθεν.

Ἡ Ρωμανία κι ἂν πέρασεν ἀνθεῖ και φέρει κι ἄλλο».

Ρωμανία ἦταν τὸ κρατικὸ ὄνομα τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας. Καὶ οἱ στίχοι ποὺ προαναφέραμε ἐκφράζουν τὴν ἀγωνιστικὴ διάθεση τῶν Ἑλλήνων νὰ ἀπελευθερώσουν τὰ κατακτηθέντα ἐδάφη τους. Τὴν ἴδια ὥρα ποὺ ὁ Μωάμεθ ὁ Πορθητὴς ἔμπαινε μὲ τὸ ἄλογο στὴν Ἁγία Σοφία, τὴν ἴδια ἐκείνη ὥρα ἄρχιζε καὶ ὁ μακροχρόνιος ἀγῶνας γιὰ τὴν Ἐλευθερία καὶ τὴν Παλιγγενεσία. Γι' αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία μας θυμᾶται τὴν ἄλωση καὶ τιμᾶ τοὺς ἀγωνισθέντες καὶ πεσόντες στὰ τεῖχη τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοὺς σφαιγιασθέντες κατὰ τὴν εἴσοδο τῶν Ὀθωμανῶν στὴ Βασιλεύουσα. Ὅχι γιὰ νὰ μένουμε σὲ μία ξερὴ ἱστορικὴ γνώση ἢ σὲ μία στεῖρα παρελθοντολογία. Ἀλλὰ γιὰ νὰ παίρνομε διδάγματα καὶ νὰ ἐξάγουμε ἐς αἶε χρήσιμα συμπεράσματα. Τὸ Γένος ἐπεβίωσε σὲ δύσκολες καὶ σκοτεινὲς περιόδους χάρις στὴν Ἐκκλησία του. Καὶ ὅλοι οἱ μετὰ τὴν ἄλωση σημαντικοὶ ἀγῶνες γιὰ Ἐλευθερία καὶ Ἀξιοπρέπεια ἔγιναν μαζί μὲ τὴν Ἐκκλησία, γιὰ τὴν Ἐκκλησία, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας.

Εἶπαμε ὅτι δὲν κοιτάζουμε μόνον πρὸς τὸ παρελθόν. Βλέπουμε τὸ μέλλον μὲ αἰσιοδοξία καὶ μὲ πίστη στὴν Ὁρθόδοξη Παράδοσή μας, ἡ ὁποία «μένουσα ἐν

ἐαυτῇ τὰ πάντα καινίζει». Εἶναι πολὺ ἐνδιαφέρον νὰ σημειωθεῖ ὅτι λίγες ἡμέρες πρὶν ἀπὸ τὴν ἐπέτειο τῶν 550 χρόνων ἀπὸ τὴν ᾠλωση, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διοργάνωσε μὲ μεγάλη ἐπιτυχία Συνέδριο στὴν Ἀθήνα ὑπὸ τὸν γενικὸ τίτλο «Ἀρχές καὶ Ἀξίες γιὰ τὴν οἰκοδόμηση τῆς Εὐρώπης». Ἡ ὅλη ἰδέα καὶ πρωτοβουλία καταδεικνύει τὴν ἀκράδαντη πεποίθηση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ὡς Προκαθημένου ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία πρέπει νὰ διαδραματίσει ἐνεργὸ ρόλο στὶς εὐρωπαϊκὲς ἐξελίξεις. Δὲν φοβόμαστε τὴν νέα Εὐρώπη ποὺ διαμορφώνεται, ἦταν τὸ μήνυμα τοῦ Συνεδρίου. Ἐπιθυμοῦμε, ὁμως, νὰ ζήσουμε σ' αὐτὴν ὡς ἰσότιμοι πολῖτες καὶ ὡς Ὁρθόδοξοι Ἕλληνες. Δὲν καταφεύγουμε στὴν ἀπομόνωση, ἡ ὁποία ἀπάδει ἄλλωστε πρὸς τὴν Παράδοσή μας, ἀλλὰ ἀντιθέτως ἐρχόμαστε νὰ συμβάλουμε δημιουργικὰ στὴν οἰκοδόμηση τῆς Εὐρώπης τῶν 25 ἢ καὶ περισσοτέρων κρατῶν-μελῶν. Δὲν ἀρνούμαστε τὴν συνεργασία καὶ τὴν ἀνταλλαγή πολιτιστικῶν καὶ ὑλικῶν ἀγαθῶν μὲ τοὺς ἄλλους λαοὺς τῆς μεγάλης Εὐρωπαϊκῆς Συμπολιτείας, ἀλλὰ ἔχουμε παραλλήλως κάθε δικαίωμα νὰ διαφυλάξουμε τὴν ἐθνικὴ μας ταυτότητα.

Τὸ Συνέδριο ποὺ πραγματοποιήθηκε στὶς 4, 5 καὶ 6 Μαΐου ἐ.ἔ. κατέδειξε τὴν ὁμόφωνη στάση τῶν Ὁρθόδοξων ἐκκλησιαστικῶν ἡγετῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκπροσώπων ἄλλων Χριστιανικῶν ὁμολογιῶν, ὡς πρὸς τὴν ἀνάγκη ἐπισήμου καὶ γραπτῆς ἐπισημάνσεως τοῦ Χριστιανικοῦ χαρακτῆρος τῆς Εὐρώπης. Ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος καὶ ἄλλοι διακεκριμένοι ὁμιλητὲς τόνισαν ὅτι ὁ Εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς ἐβασίσθη ἐπὶ τριῶν πυλώνων. Πρῶτος πυλὼν εἶναι τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα καὶ ἡ κλασικὴ παιδεία. Δεύτερος πυλὼν εἶναι τὸ ρωμαϊκὸ δίκαιο. Τρίτος πυλὼν εἶναι ὁ Χριστιανισμὸς, ὁ ὁποῖος καλλιέργησε στοὺς εὐρωπαϊκοὺς λαοὺς τὸν σεβασμὸ στὴν ἀνθρώπινη ζωὴ καὶ ἀξιοπρέπεια, τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, τὴν κοινωνικὴ δικαιοσύνη. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν εἶναι ἀσύνδετα μεταξὺ τους τὰ δύο γεγονότα. Ἡ ἐπέτειος τῆς Ἀλώσεως καὶ τὸ Εὐρωπαϊκὸ Συνέδριο τῆς Ἐκκλησίας μας. Διότι ἡ *Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία ὑπῆρξε ἐξ ἐπόψεως πολιτισμοῦ*

τὸ πρῶτο εὐρωπαϊκὸ κράτος στὴν ἱστορία καὶ ἡ βυζαντινὴ Παράδοση ἀπετέλεσε τὸ θεμέλιο μεγάλων πολιτιστικῶν ἐπιτευγμάτων ὄχι μόνον στὴν Ἀνατολική, ἀλλὰ καὶ στὴν Δυτικὴ Εὐρώπη.

Ἐγραψε χαρακτηριστικὰ περὶ τὸ μέσον τοῦ 20οῦ αἰῶνος ὁ Βασίλειος Τατάκης: «...Θὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν μαρτυρία δύο ἐπιφανῶν συγχρόνων μας ξένων, τοῦ Ἄγγλου ἱστορικοῦ R. Byron καὶ τοῦ πολὺ γνωστοῦ Γάλλου ποιητῆ καὶ στοχαστῆ Paul Valery. Λέγει, λοιπόν, ὁ πρῶτος στὸ ἔργο του *The Byzantine Achievement* (London, 1929, σ. 76): «στὴν καθόλου σύνθεση τοῦ ὄρου Βυζαντινοὶ ἐπικρατοῦν δύο στοιχεῖα, τὸ Χριστιανικὸ καὶ τὸ Ἑλληνικὸ. Χωρὶς αὐτὸ τὸ συνδυασμὸ (τοῦ Χριστιανικοῦ δηλαδὴ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου) ὁ παγκόσμιος πολιτισμὸς τῆς Δύσεως δὲν θὰ μπορούσε νὰ ἀναπτυχθῆ. Τοῦ συνδυασμοῦ αὐτοῦ ἀκριβῶς, προσθέτει, ἡ ἔννοια δοκιμάστηκε στὰ τριῖσβαθα τοῦ ἀνθρώπινου πόνου καὶ ἐπέζησεν κατὰ τὸν εἰκοστὸν αἰῶνα». Ὁ Valery πάλι λέγει (*Variete I*, 48): «παντοῦ ὅπου τὰ ὀνόματα τοῦ Καίσαρος, τοῦ Γαῖου καὶ τοῦ Βιργιλίου, παντοῦ ὅπου τὰ ὀνόματα τοῦ Μωϋσῆ καὶ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, παντοῦ ὅπου τὰ ὀνόματα τοῦ Ἀριστοτέλη καὶ τοῦ Πλάτωνα καὶ τοῦ Εὐκλείδη εἶχαν συγχρόνως ἔννοια καὶ κῦρος, ἐκεῖ εἶναι Εὐρώπη. Κάθε φυλὴ καὶ κάθε χώρα ποὺ ἐξερωμαΐσθη, ἐξεχριστιανίσθη καὶ ὑποβλήθη ὡς πρὸς τὸ πνεῦμα στὴ πειθαρχία τῶν Ἑλλήνων, εἶναι ἀπόλυτα εὐρωπαϊκή». Ἀκολουθώντας τὶς σκέψεις αὐτὲς μπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι τὸ Βυζάντιο εἶναι Εὐρώπη, εἶναι μάλιστα ἡ πρώτη χώρα ποὺ ἐπιτέλεσε αὐτὸ τὸ ἐπιτεύγμα, ἡ πρώτη Εὐρώπη μὲ τὸ νόημα ποὺ δίνει στὸν ὄρο ὁ Valery, ἡ χώρα ποὺ πρόσφερε, ὅπως λέγει ὁ Byron, στὴν ἀνθρωπότητα τὸν συνδυασμὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Χριστιανικοῦ στοιχείου, τὴ βάση δηλαδὴ τοῦ σημερινοῦ παγκόσμιου πολιτισμοῦ».

Ἡ Ρωμανία κι ἂν πέρασεν ἀνθεὶ καὶ φέρει κι ἄλλο. Ἡ πίκρα γιὰ τὴν ᾠλωση τοῦ 1453 μετατρέπεται σὲ ἐλπίδα γιὰ τὸ αὔριο, ὅταν ἔχουμε πίστη στὸν Θεό, ἐμπιστοσύνη στὴν Ἐκκλησία μας, γνώση καὶ ἐπίγνωση τῆς πολιτιστικῆς μας ἰδιοπροσωπίας. Ἡ Ἐκκλησία μας θὰ καθοδηγήσει καὶ πάλι τὸ Γένος μας σὲ μιὰ δημιουργικὴ παρουσία στὸ σύγχρονο εὐρωπαϊκὸ γένεσθαι. Καὶ θὰ τὸ βοηθήσει νὰ ἀποφύγει τὶς σύγχρονες Ἀλώσεις, ἐθνικὲς, πνευματικὲς, ἠθικὲς.

**Ἀπόσπασμα
Ἀποφάσεως
τοῦ Συμβουλίου
τῆς Ἐπικρατείας
3767/2002 (Τμ. Γ')
Περὶ τῆς Ἐκλογῆς
τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ
Παρατηρήσεις
ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Ὁμοτίμου
Καθηγητοῦ
τοῦ Πανεπιστημίου
Ἀθηνῶν κ. Σπυρίδωνος
Ν. Τρωιάννου**

Ἀπὸ τὸ τεῦχος αὐτὸ τὸ περιοδικὸ ΕΚΚΛΗΣΙΑ καθιερώνει μίαν νέα στήλη μὲ τίτλο ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΝ. Ἡ στήλη αὐτὴ θὰ παρουσιάζει θέματα Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Κανονικοῦ Δικαίου, καθὼς καὶ ἀποφάσεις Ἑλληνικῶν Δικαστηρίων, οἱ ὁποῖες ἀφοροῦν τὸν Ἐκκλησιαστικὸν χῶρον ὑπὸ εὐρεῖαν ἔννοιαν. Τὴν εὐθύνη τῆς στήλης αὐτῆς ἔχει ὁ Ὁμοτίμος Καθηγητὴς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου στὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν κ. Σπυρίδωνος Ν. Τρωιάννου.

**Ἀπόσπασμα Ἀποφάσεως
τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας 3767/2002 (Τμ. Γ')
Περὶ τῆς Ἐκλογῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου**

Πρόεδρος: Γ. Σταυρόπουλος, Ἀντιπρόεδρος
Εἰσηγητής: Π. Τσούκας, Πάρεδρος

2. Ἐπειδὴ, μὲ τὴν αἴτηση αὐτὴ ζητεῖται ἡ ἀκύρωση α) τῆς ἀπὸ 28.4.1998 ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μὲ τὴν ὁποία ἐξελέγη Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ὁ Μητροπολίτης Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ Χριστόδουλος καὶ β) τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 99/1998 Προεδρικοῦ Διατάγματος περὶ ἀναγνωρίσεως καὶ καταστάσεως αὐτοῦ (ΦΕΚ Α' 93, 29.4.1998) ὡς Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος.

3. Ἐπειδὴ, προβάλλεται ὅτι ὁρισμένοι ἐκ τῶν συμμετασχόντων στὴν ἐπίδικη ἐκλογή καὶ ψηφισάντων Ἐπισκόπων δὲν εἶχαν, λόγῳ ἀμφιβόλου, κατὰ τὸν αἰτοῦντα, ἠθικῆς, δικαίωμα ψήφου κατὰ τοὺς κειμένους Νόμους (ἄρθρο 18 Ν. 590/1977) καὶ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες (ΚΕ' Κανὼν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, Ζ' καὶ ΞΒ' Κανόνες τοῦ Μεγάλου Βασιλείου). Εἰδικότερα, ὁ αἰτῶν, ἐπικαλούμενος δηλώσεις, σὲ ἡμερήσια ἀθηναϊκὴ ἐφημερίδα, καθηγητῆ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, προβάλλει, χωρὶς νὰ ἐπικαλεῖται συγκεκριμένα ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα, ὅτι ἕνας, μὴ κατονομαζόμενος, ἐκ τῶν ἐκλεκτόρων Ἐπισκόπων ἐτύγχανε, κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐπίδικης ἐκλογῆς, ὑπόδικος ἐνώπιον τῶν ἀρμοδίων Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων. Αὐτὸς ὁμως, ὁ λόγος ἀκυρώσεως, καθὼς προβάλλεται τελείως ἀόριστος, εἶναι ἀπορριπτέος ὡς ἀνεπίδεκτος δικαστικῆς ἐκτιμήσεως.

4. Ἐπειδὴ, στὸ ἄρθρο 3 παρ. 1 τοῦ Συντάγματος ὁρίζεται ὅτι «Ἐπικρατοῦσα θρησκεία στὴν Ἑλλάδα εἶναι ἡ θρησκεία τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος πού γνωρίζει κεφαλὴ τῆς τὸν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὑπάρχει ἀναπόσπαστα ἐνωμένη δογματικὰ μὲ τὴ Μεγάλην Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ μὲ κάθε ἄλλη ὁμόδοξη Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ... Εἶναι αὐτοκέφαλη, διοικεῖται ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Ἀρχιερέων καὶ ἀπὸ τὴ Διαρκῆ Ἱερὰ Σύνοδο πού προέρχεται ἀπὸ αὐτὴ καὶ συγκροτεῖται ὅπως ὁρίζει ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας, μὲ τήρηση τῶν διατάξεων τοῦ Πατριαρχικοῦ Τόμου τῆς κθ' (29) Ἰουνίου 1850 καὶ τῆς Συνοδικῆς Πράξεως τῆς 4ης Σεπτεμβρίου 1928». Κατὰ τὴν ἔννοια τῆς διατάξεως αὐτῆς, ὅπως συνάγεται καὶ ἀπὸ τίς συζητήσεις τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν ψήφιση τοῦ

Συντάγματος, επιδιώχθηκε νὰ κατοχυρωθοῦν συνταγματικά, ὄχι ὅλες οἱ διατάξεις πού περιέχονται στὸν ὡς ἄνω Πατριαρχικό Τόμο καὶ τὴν Συνοδικὴ Πράξη, ἀλλὰ μόνο οἱ διατάξεις ἐκεῖνες τῶν ἐν λόγῳ κειμένων, οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται στὸν τρόπο συγκροτήσεως τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὰ πρᾶξιμα τῆς ἀρχιερωσύνης καὶ κατ' ἴσο ἀριθμὸ ἀπὸ τὶς ἐπαρχίες τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδας καὶ τῶν Νέων Χωρῶν, ὥστε νὰ καταστῆ ἀδύνατη στὸ μέλλον ἡ δημιουργία ἀριστίνδην Συνόδων [βλ. ΣτΕ 3178/1976 (᾽Ολ.), 545-6/1978 (᾽Ολ.)]. Συνεπῶς, δὲν κατοχυρώνεται συνταγματικὰ οὔτε ἡ περιεχόμενη στὸν Πατριαρχικὸ καὶ Συνοδικὸ Τόμο τῆς κθ' (29) Ἰουνίου 1850 προσαγόρευση τοῦ Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὡς «Μητροπολίτη Ἀθηνῶν», ὁ ὁποῖος, ἄλλωστε, ἦδη στὴν Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Πράξη τῆς 4ης Σεπτεμβρίου 1928 «Περὶ τῆς Διοικήσεως τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῶν Νέων Χωρῶν» προσαγορεύεται «Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν». Συνεπῶς, ἐν ὄψει τούτων, παρίσταται ἀπορριπτὸς ὡς ἀβάσιμος ὁ προβαλλόμενος λόγος ἀκυρώσεως, κατὰ τὸν ὁποῖο ἡ ἐπίδικη ἐκλογή πάσχει ἀκυρότητα διότι διενεργήθηκε κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (Α' 146), ὁ ὁποῖος ἀντίκειται στὶς διὰ τοῦ ἀρθροῦ 3 παρ. 1 τοῦ Συντάγματος κατοχυρούμενες διατάξεις τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου τῆς κθ' (29) Ἰουνίου 1850, γιὰ τὸν λόγο ὅτι, ὁ Νόμος αὐτός, προσαγορεύει τὸν Μητροπολίτη Ἀθηνῶν «Ἀρχιεπίσκοπο».

5. Ἐπειδὴ, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος νοεῖται ὑπὸ τὴν ἔννοια τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ Συντάγματος, χωρὶς δηλαδὴ τὶς «περιοχὲς τοῦ Κράτους», στὶς ὁποῖες, κατὰ τὴν παρ. 2 τοῦ ἀρθροῦ τούτου, ἐξακολουθεῖ νὰ ἰσχύει τὸ ὑφιστάμενο κατὰ τὸν χρόνον ψηφίσεως τοῦ Συντάγματος διαφορετικὸ «ἐκκλησιαστικὸ καθεστῶς». Ἐξάλλου, ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ὁ νομοθέτης (Ν. 590/1977) προσαγορεύει τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ ὡς «πάσης Ἑλλάδος» δὲν ἔπεται ὅτι ἀπονέμει σ' αὐτὸν καὶ ἀρμοδιότητες πού ἐκτείνονται σὲ ἄλλες Μητροπόλεις πέραν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Ἡ τιμητικὴ αὐτὴ προσαγόρευση ἀνάγεται στὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν νὰ προεδρεύει συλλογικῶν ὀργάνων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπως ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας (ἀρθρο 3 § 1 τοῦ Ν. 590/1977, ΦΕΚ Α' 146), ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος (ἀρθρο 7 παρ. 1 τοῦ Ν. 590/1977), ἡ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν

οἰκονομικῶν τῆς Ἐκκλησίας (ἀρθρο 10 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977) καὶ ἡ Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, (ἀρθρο 3 παρ. 1 τοῦ Κανονισμοῦ 114/1998 «Περὶ συστάσεως καὶ ὀργανώσεως Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ΦΕΚ Α' 21). Συνεπῶς, ἡ προσαγόρευση αὐτὴ—τὴν ὁποία, ὁ Νομοθέτης ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἐπιφυλάσσει ὑπὲρ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν [βλ. ἀρθρο 2 τοῦ Ν. 2891/1922 (Α' 124), ἀρθρο 2 τοῦ Καταστατικοῦ Νόμου τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1923 (Α' 387), ἀρθρο 3 τοῦ Ν. 5187/1931 (Α' 255), ἀρθρο 3 τοῦ Ν. 671/1943 (Α' 324)]—ἔχουσα τὴν ἀνωτέρω ἔννοια δὲν ἀντίκειται στὸ ἀρθρο 3 τοῦ Συντάγματος. Ὅπως δὲ ἐκτέθηκε πιὸ πάνω, ἡ περιληφθεῖσα στὸ Συνοδικὸ Τόμο τῆς κθ' (29) Ἰουνίου 1850 προσαγόρευση δὲν ἔχει συνταγματικὸ κῆρος, μπορεῖ, δέ, νὰ μεταβάλλεται ἀπὸ τὸν κοινὸ Νομοθέτη. Εἶναι, ἄρα, ἀβάσιμα τὰ περὶ τοῦ ἀντιθέτου προβαλλόμενα ἀπὸ τὸν αἰτοῦντα, βάσει τῶν ὁποίων εἶναι πλημμελὴς ἡ ἐκλογή τοῦ Μητροπολίτη Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ ὡς Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ «πάσης Ἑλλάδος».

6. Ἐπειδὴ, στὸ ἀρθρο 12 παρ. 3 τοῦ Ν. 590/1977 (Α' 146), στὸ ὁποῖο ρυθμίζονται τὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ὀρίζεται εἰδικότερα ὅτι «Ἐκλόγμαι εἶναι πάντες οἱ Ἕλληνες τὸ γένος ἐν ἐνεργείᾳ Μητροπολίται (...). Ἐν ὄψει τῆς διατάξεως αὐτῆς ὁ ἐν ἐνεργείᾳ Μητροπολίτης Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ ἦταν ἐκλόγιμος στὸ ἀξίωμα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, τὰ δὲ περὶ τοῦ ἀντιθέτου προβαλλόμενα ἀπὸ τὸν αἰτοῦντα εἶναι ἀπορριπτὰ ὡς ἀβάσιμα.

Διὰ ταῦτα

Ἀπορρίπτει τὴν ὑπὸ κρίση αἴτηση ἀκυρώσεως.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

τοῦ

Σπυρίδωνος Ν. Τρωιάννου

Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Μὲ τὴν σχολιαζόμενη ἀπόφαση κρίθηκε μία σειρὰ θεμάτων, πού παρουσιάζουν ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Εἰδικότερα:

1. Ἡ συγκρότηση τόσο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱε-

ραρχίας ὅσο καὶ τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου ρυθμίζε-
ται κατὰ τρόπον ἔξαντλητικὸ ἀπὸ τὶς οἰκείες διατάξεις
τοῦ Νόμου 590/1977, συγκεκριμένως ἀπὸ τὰ ἄρθρα 3 καὶ
7, ὥστε δὲν καταλείπεται κανένα περιθώριο γιὰ τὴν ἐφαρ-
μογὴ ἄλλων διατάξεων, ὅπως τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Νομ.
Διατάγματος 690/1941, πού προέβλεπε ὅτι «ἀρχιερεῖς
τελῶν ὑπόδικος, συνεπεία ὀριστικοῦ βουλευήματος ἐνώ-
πιον οἰουδήποτε Δικαστηρίου, δὲν δύναται μέχρις ἐκδό-
σεως ἀμετακλήτου ἀποφάσεως νὰ διατελῆ μέλος τῆς
Ἱερᾶς Συνόδου, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ ἀμέσως μετ'
αὐτὸν ἔχοντος τὰ πρεσβεία τῆς χειροτονίας Μητροπολί-
του». Ἦδη μὲ τὴν ἀπόφαση 3538/1973 τῆς Ὀλομελείας
τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας εἶχε κριθεῖ ὅτι ἡ διά-
ταξη αὐτὴ «δέον νὰ θεωρηθῆ καταργηθεῖσα, ἀφ' ἧς διὰ νε-
ωτέρων νομοθετημάτων, ἦτοι τοῦ ν. 671/1943 (...) καὶ (...)
τοῦ ν.δ. 126/1969 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς
Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἐρρυθμίσθη ἐξ ὑπαρχῆς καὶ
ἔξαντλητικῶς τὸ θέμα τοῦτο, μὴ περιληφθείσης ἐν αὐτοῖς
σχετικῆς τινος πρὸς τὴν ἀνωτέρω διατάξεως». Διὰ τὴν
ταυτότητα τοῦ νομικοῦ λόγου ἰσχύει τὸ ἴδιο σκεπτικὸ
καὶ σὲ περίπτωσι, κατὰ τὴν ὁποία ἐκκρεμεῖ δίωξι ἐναν-
τίον Μητροπολίτου ἐνώπιον τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικα-
στηρίων. Ὅσο γιὰ τὴν προβολὴ ἠθικῶν παραπτωμάτων
μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, μὴ βεβαιωμένων μὲ ἀμετά-
κλητη ἀπόφαση ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου, ὅπως ἐπι-
βάλλουν οἱ ἱεροὶ κανόνες καὶ ἡ παράδοσι τῆς Ἐκκλη-
σίας, πού γίνεται μὲ σκοπὸ τὸν ἀποκλεισμό τους ἀπὸ
ἐκλογικῆς διαδικασίης, δὲν ἀντέχει σὲ κριτικὴ.

2. Ὡς πρὸς τὴν ἐννοια τῆς μνείας τοῦ Πατριαρχικοῦ
Τόμου τῆς 29ης Ἰουνίου 1850 καὶ τῆς Πράξεως τῆς Πα-
τριαρχικῆς Συνόδου τῆς 4ης Σεπτεμβρίου 1928 στὸ ἄρθρο
3 παρ. 1 τοῦ Συντάγματος, τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας
ἐνέμεινε στὴν ἄποψη πού εἶχε ἐκφράσει ἡ Ὀλομέλειά
του ἡδη ἀπὸ τὸ 1976 μὲ τὴν ἀπόφαση 3178 (πρβλ. καὶ τὶς
ἀποφάσεις, ἐπίσης τῆς Ὀλομελείας, 545-546/1978), ὅτι δη-
λαδὴ μὲ τὴ μνεία αὐτὴ θέλησε ὁ νομοθέτης νὰ περιβάλει μὲ
αὐξημένο κύρος μόνον τὴν διατάξιν πού ἀφορᾷ τὴ συγκρό-
τησι τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἀντίθετη ἄποψη εἶχαν
διατυπώσει σὲ γνωμοδοτήσεις τους κατὰ τὸ παρελθὸν οἱ
καθηγητῆς Ἀριστόβουλος Μάνεσις καὶ Κωνσταντῖνος
Βαβοῦσκος («Ἐκκλησία», τ. 52, 1975, σ. 304-310 = ΝοΒ,
τ. 23, 1975, σ. 1031-1037), καθὼς καὶ οἱ Χρῆστος Ροκό-
φυλλος καὶ Ἡλίας Χαλιακόπουλος («Ἐκκλησία», τ. 52,
1975, σ. 310-316), προσφάτως δέ, εἰδικῶς ὡς πρὸς τὴν
Πράξιν τοῦ 1928, οἱ καθηγητῆς Μητροπολίτης Τυρολόης

καὶ Σερεντίου Παντελεήμων (Ἡ ἐπιτροπικῶς ὑπὸ τῆς
Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διοικήσις τῶν ἐπαρχιῶν τῶν Νέ-
ων Χωρῶν, «Ἀφιέρωμα στὸν ἀρχιεπίσκοπο Δημήτριον»,
Ἀθήνα 2002, σ. 769) καὶ Εὐάγγελος Βενιζέλος (Οἱ σχέ-
σεις Κράτους καὶ Ἐκκλησίας, Θεσσαλονίκη 2000, σ. 73),
ὑποστηρίζοντας ὅτι ὁ συντακτικὸς νομοθέτης ἐπιβάλλει
τὴν τήρησι τῶν διατάξεων τῶν δύο πατριαρχικῶν κει-
μένων στὸ σύνολό τους.

3. Ἡ Διακήρυξι «περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλη-
νικῆς Ἐκκλησίας» δὲν συνέδεσε στὰ ἄρθρα 3 καὶ 4 τὴν
προεδρία τῆς Ἱ. Συνόδου μὲ ὠρισμένο ἀρχιερατικὸ θρό-
νο, τὸ ἴδιο καὶ τὸ ἀπὸ 26/27.8.1833 Διάταγμα «περὶ τοῦ
τρόπου τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου», κατὰ τὴν πρώτη δὲ
συνοδικὴ θητεία πρόεδρος διετέλεσεν ὁ Μητροπολίτης
Κορίνθου Κύριλλος. Ὁ Τόμος τοῦ 1850 προέβλεπε τὴν
προεδρία τῆς Συνόδου ἀπὸ «τὸν κατὰ καιρὸν Ἱερώτατον
Μητροπολίτην Ἀθηνῶν», ὁπότε ἀνυψώθηκε μὲ τὸ ἀπὸ
2.9.1850 Β. Διάταγμα ἢ μέχρι τότε ἐπισκοπὴ Ἀττικῆς (βλ.
τὸ ἄρθρο Β' ἀριθμ. 8α τοῦ Διατάγματος τοῦ Νοεμβρίου
1833 «περὶ προσωρινῆς διαιρέσεως τῶν Ἐπισκοπῶν τοῦ
Βασιλείου») σὲ Μητρόπολη (Ἀθηνῶν). Κατ' ἐφαρμογὴ
τῆς διατάξεως τοῦ Τόμου ὠρίσθη μὲ τὸ ἄρθρο Γ' τοῦ
«Καταστατικοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς
Ἑλλάδος» Ν. ΣΑ'/1852, ὅτι πρόεδρος «ὑπάρχει διαρκῶς
ὁ κατὰ καιρὸν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τοῦ βασιλείου ἀρχιε-
ρεῦν Μητροπολίτης». Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρο ΙΕ' τοῦ Ν.
Σ'/1852 «περὶ Ἐπισκοπῶν καὶ Ἐπισκόπων καὶ περὶ τοῦ
ὑπὸ τοὺς Ἐπισκόπους τελοῦντος Κλήρου», οἱ Ἀρχιερεῖς
τῶν πρωτευουσῶν τῶν νομῶν καὶ τῆς Κορίνθου φέρουν
τὸν τίτλο «Ἀρχιεπίσκοπος». Ὑστερα ὁμως ἀπὸ διάβημα
τῆς Ἱ. Συνόδου, καταργήθηκε μὲ τὸν Ν. ΒΧΔ'/1899 ἡ δια-
φοροποίησι αὐτὴ καὶ μὲ τὸ ἄρθρο 3 τοῦ ἀπὸ 16/22.1.1900
Νομοτελεστικοῦ Διατάγματος ὠρίσθη ὅτι: «Ἐξαιρέσει
τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν, πάντες οἱ λοιποὶ τῆς Ἐκκλη-
σίας τῆς Ἑλλάδος ἀρχιερεῖς θὰ τιτλοφορῶνται ἐφεξῆς
Ἐπίσκοποι, ὄντες ἐν πᾶσιν ὁμοιόβαθμοι (...)».

Ἡ Κληρικολαϊκὴ Νομοπαρασκευαστικὴ Ἐπιτροπὴ
τοῦ 1914 στὸ σχέδιον Καταστατικοῦ Νόμου πού εἶχε κα-
ταρτίσει προέβλεπε διάκρισι τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἐκκλη-
σίας τῆς Ἑλλάδος (στὶς ὁποῖες, σημειωτέον, εἶχε περι-
λάβει καὶ τὶς μετέπειτα ἀποκλειθεῖσες Νέες Χῶρες καὶ
τὴν Κρήτη) σὲ μητροπόλεις, ἀρχιεπισκοπές καὶ ἐπισκο-
πές, εἰδικότερα δὲ πέντε Μητροπόλεις (Ἀθηνῶν, Θεσ-
σαλονίκης, Ἰωαννίνων, Κρήτης καὶ Σπάρτης καὶ Μο-
νεμβασίας), 28 Ἀρχιεπισκοπές καὶ 13 Ἐπισκοπές.

Τὸ καθεστῶς πού εἶχε διαμορφωθεῖ μὲ τὸν Ν. ΒΧΔ' διατηρήθηκε μέχρι τὸν Ἰούλιο 1922, ὅποτε ἡ Γ' Ἐθνοσυνέλευση ψήφισε τὸν Ν. 2891 «περὶ περιθάλψεως ἀποχωρούντων ἐκ τῶν οἰκείων θρόνων Ἐπισκόπων καὶ ὀνομασίας Ἐπισκοπῶν καὶ Ἐπισκόπων», μὲ τὸν ὁποῖο ἡ μὲν Μητρόπολις τῶν Ἀθηνῶν μετωνομάσθηκε σὲ Ἀρχιεπισκοπὴ καὶ ὁ ποιμενάρχης της, ὡς Ἀρχιεπίσκοπος, ἔλαβε τὸν τίτλο «Μακαριώτατος ὑπέρτιμος καὶ Ἐξάρχος πάσης Ἑλλάδος», οἱ δὲ τῶς Ἐπισκοπὲς σὲ Μητροπόλεις, μὲ ἀντίστοιχες μεταβολές καὶ στοὺς τίτλους τῶν προϊσταμένων Ἀρχιερέων (βλ. λεπτομερῶς Μητροπ. πρ. Λήμνου Βασιλείου Ἀτέση, Ὁ τίτλος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἐν τῇ αὐτοκεφάλῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, Θεολογία, τ. 23, 1952, σ. 19-31). Κατόπιν αὐτοῦ ὠρίσθηκε μὲ τὸ ἄρθρο 18 παρ. 1 τοῦ Καταστατικοῦ Νόμου τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1923 ὅτι: «Πάντες οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τιτλοφοροῦνται Μητροπολίται, ὁ δὲ Ἀρχιερεὺς Ἀθηνῶν προσαγορεύεται Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος». Ὑπὸ τὸν τίτλο αὐτὸ ἀναφέρεται ὁ Πρόεδρος τῆς Ἱ. Συνόδου στὸν ὄρο Ζ' τῆς Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ 1928: «(...) ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς ἐν Ἀθήναις Ἱερᾶς Συνόδου Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν». Οἱ ἐπισκοπικοὶ τίτλοι, μὲ τὴν μορφή τὴν ὁποία τελικῶς ἔλαβαν στὸν Καταστατικὸ Νόμο τοῦ 1923, διατηροῦνται, ἐπαναλαμβανόμενοι σὲ ὅλους τοὺς ἔκτοτε ἐκδοθέντες Καταστατικοὺς Χάρτες, μέχρι σήμερα.

Ὁ αἰτῶν τῆς ὡς ἄνω αἰτήσεως ἀκυρώσεως, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐκδόθηκε ἡ σχολιαζόμενη ἀπόφαση, προβάλλοντας ἀντισυνταγματικότητα ὠρισμένων διατάξεων τοῦ ἰσχύοντος Ν. 590/1977 λόγω ἀντιθέσεώς τους πρὸς τὸν —κατὰ τὴν ἀποψή του ὡς πρὸς τὸ σύνολο τοῦ περιεχομένου του συνταγματικῶς κατωχρωμένον— Τόμο τοῦ 1850, παρέβλεψε ὅτι τὴν πολλαπλότητα τῶν ἐπισκοπικῶν ἀξιωματίων (καὶ τίτλων ἢ προσαγορεύσεων) ἀναγνωρίζει ὁ αὐτὸς Τόμος μὲ τὴν φράση τοῦ προοιμίου του «οὕτω τὸ αὐτὸ Πνεῦμα, καὶ διὰ τῆς ἀποφάνσεως τῶν Οἰκουμενικῶν Ἁγίων Συνόδων ἐκανόνισεν ἐν τῇ οἰκονομίᾳ τῆς ἐνότητος τοὺς μὲν Πατριάρχας, τοὺς δὲ Ἀρχιεπισκόπους καὶ Μητροπολίτας, τοὺς δὲ Ἀρχιεπισβυτέρους καὶ Ἀρχιδιακόνους κ.λπ.».

Ἀπὸ τοὺς ἐπισκοπικοὺς τίτλους μεγαλύτερη σημασιολογικὴ διακύμανση παρουσίασε ὁ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Ἀρχικῶς ἔφεραν αὐτὸ τὸν τίτλον ἐπίσκοποι διαποιμαίνοντες πόλεις μὲ ἰδιαίτερη πολιτικὴ ἢ ἐκκλησια-

στικὴ σπουδαιότητα, ὅπως οἱ πρωτεύουσες τῶν (πολιτικῶν) διοικήσεων, οἱ λεγόμενοι Ἐξάρχοι. Ὅταν στῆ διαμάχη γιὰ τὴν ἀπόκτηση πραγματικῆς «ὑπερμητροπολιτικῆς» ἐξουσίας ἐπικράτησαν οἱ «ἐπισημότατοι» θρόνοι, ἀναζητήθηκε νέος τίτλος· ἔτσι ὁ Πατριάρχης ἀντικατέστησε τὸν Ἐξάρχο. Στὸ πλαίσιο τῆς ἴδιας ἐξελικτικῆς πορείας φέρουν τὸν τίτλο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου οἱ προκαθήμενοι αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν μὲ πρῶτο παράδειγμα τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου (καν. 8 Γ' Οἰκ. Συνόδου). Παραλλήλως ὁμως ὑπῆρξε ἀπὸ πολὺ ἔνωρις καὶ ἄλλη κατηγορία ἀρχιεπισκόπων, πού θὰ μποροῦσαν νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς αὐτοκέφαλοι, ἐπειδὴ μετεῖχαν μὲν τῆς πατριαρχικῆς Συνόδου, ἀλλὰ διακρίνονταν ἀπὸ τοὺς μητροπολίτες κατὰ τὸ ὅτι, μὴ διαθέτοντας ἐπαρχιούχους ἐπισκόπους ὑπαγόμενους στῆ δικαιοδοσίαν τους, δὲν εἶχαν τὴ δυνατότητα νὰ συγκροτήσουν Ἐπαρχιακὴ Σύνοδο. Ἀρχιεπίσκοποι αὐτῆς τῆς κατηγορίας ἐμφανίζονται σὲ μεγάλο ἀριθμὸ στίς ἀναγραφές τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου πού κατὰ καιροὺς ἔχουν συνταχθεῖ. Τέλος, κατὰ τὸν 20ῦ αἰῶνα, δημιουργήθηκε στὸ κλίμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἄλλη μία τάξη ἀρχιεπισκόπων, οἱ ὁποῖοι ἦσαν κατὰ πάντα ἰσότιμοι μὲ τοὺς λοιποὺς μητροπολίτες τοῦ κλίματος, ὅπως οἱ Ἀρχιεπίσκοποι Ἀμερικῆς, Αὐστραλίας, Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας (πρβλ. Μητρ. Σουηδίας καὶ πάσης Σκανδιναβίας Παύλου Μενεβίσογλου, Οἱ ἐπισκοπικοὶ τίτλοι ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, «Ξενία Ἰακώβω Ἀρχιεπισκόπῳ Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς», Θεσσαλονίκη 1985, σ. 180-218, ἰδίως σ. 210-214).

Ὡς πρὸς τὸν τίτλο τοῦ «ὑπερτίμου καὶ Ἐξάρχου» πού, μετὰ τὸν Ν. 2891/1922, θὰ ἔφερε ἐφεξῆς ὁ Ἐπίσκοπος τῆς πρωτεύουσας τοῦ Κράτους, πρόκειται γιὰ τιμητικὸ τίτλο πού διαμορφώθηκε ἐπὶ τῆς βυζαντινῆς περιόδου. Φαίνεται ὅτι ἀπονεμήθηκε γιὰ πρώτη φορὰ στὸν Πατριάρχη Βενετίας ἀπὸ τὸν Ἀλέξιο Α' Κομνηνὸ (πρβλ. Μ. Γεδεών, Ὑπέρτιμοι καὶ Ἐξάρχοι, Ὁ Νέος Ποιμὴν, τ. 2, 1920, σ. 497-512 καὶ Κ. Μ. Ράλλη, Περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τίτλων τῶν ὑπερτίμων καὶ ἐξάρχων, Πρακτικὰ Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τ. 13, 1938, σ. 155-162).

Πέραν ὁμως ὄλων τῶν ἀνωτέρω, καὶ ἂν ἤθελεν ἀκόμη ὑποτεθεῖ ὅτι, κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸ τοῦ αἰτοῦντος, κακῶς ὁ Ν. 590/1977 τιτλοφορεῖ τὸν ἐπίσκοπο Ἀθηνῶν Ἀρχιεπίσκοπο καὶ ὄχι Μητροπολίτη, καὶ πάλι αὐτὴ ἢ «πλημμέλεια» δὲν ἦταν ἱκανὴ νὰ συμπαράσῃ ὅλη τὴ διαδικασίαν ἐκλογῆς (βλ. περὶ αὐτῆς Π. Χριστινάκη, Ἡ

ἐκλογή τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κατὰ τὸ ἰσχύον ἐλληνικὸ ἐκκλησιαστικὸ δίκαιο, Ἐπιστ. Ἐπετ. Θεολ. Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τ. 30, 1995, σ. 273-292), δοθέντος ὅτι ἡ ρωμαϊκὴ ἀρχὴ *utile per inutile non vitiatur* ἔχει διαχρονικὴ ἰσχύ, ἐφαρμοζόμενη καὶ στὸ σύγχρονο Δημόσιο Δίκαιο.

4. Ἄλλη «πλημμέλεια» κατὰ τὴν ἀνάδειξη τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ποὺ κατὰ τὴν ἄποψη τοῦ αἰτοῦντος συνιστοῦσε λόγο ἀκυρώσεως τῆς ἐκλογῆς, ἦταν ὅτι ἐξελέγη, κατ' ἐφαρμογὴ τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ νόμου, Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν «καὶ πάσης Ἑλλάδος» κατὰ παράβαση τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ Συντάγματος ποὺ —υποτίθεται— ἔχει περιβάλλει μὲ αὐξημένη τυπικὴ ἰσχύ τὸν Τόμο τοῦ 1850 ὡς πρὸς ὅλους τοὺς ὅρους του. Πολὺ ὀρθῶς τὸ Γ' Τμῆμα τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας δὲν περιορίσθηκε σὲ ἐπανάληψη τῆς τετάρτης σκέψεώς του, ἀλλ' ἀπάντησε εὐθέως, ὅτι μὲ τὸ «πάσης Ἑλλάδος» νοεῖται ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν ἐδαφικὴ τῆς περιφέρεια, ὅπως αὐτὴ προσδιορίζεται στὴν ὡς ἄνω συνταγματικὴ διάταξη. Περαιτέρω δέ, ὅτι οἱ ἐπίμαχες λέξεις συνιστοῦν τιμητικὴ προσαγόρευση ποὺ ἀνάγεται στὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου νὰ προεδρεύει στὰ συλλογικὰ ὄργανα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Προστίθεται δὲ στὴν ἀπόφαση, ὅτι ἀπὸ τὴν ἐν λόγω προσαγόρευση δὲν ἀπορρέουν ἀρμοδιότητες ποὺ ἐκτείνονται σὲ ἄλλες Μητροπόλεις πέραν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Ἐχω τὴ γνώμη, ὅτι μὲ τὴν πιὸ πάνω σκέψη νοεῖται πὼς ἀμέσως δὲν ἐκτείνονται οἱ ἀρμοδιότητες τοῦ Ἀρχιεπισκόπου πέραν ὁρίων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, δοθέντος ὅτι ἐμμέσως ἐκτείνονται. Οἱ ἀποφάσεις τῶν συλλογικῶν ὀργάνων τῆς Ἐκκλησίας, πρωτίστως δὲ τῆς Ἱερᾶς Συ-

νόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου, δὲν ἰσχύουν μόνο στὴν περιφέρεια τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἀλλὰ σὲ ὅλες τὶς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι δὲ προφανές, ὅτι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ἔχοντας ὡς μόνιμος πρόεδρος τὴν εὐθύνη γιὰ τὴ διεύθυνση τῶν ἐργασιῶν τῶν συλλογικῶν ὀργάνων τῆς Ἐκκλησίας, ἐπηρεάζει μέχρις ἐνὸς σημείου τὴ λήψη τῶν ἀποφάσεών τους, ἀκόμη καὶ μὲ τὸ βᾶρος τῆς ψήφου του σὲ περίπτωσι ἰσοψηφίας ἐπὶ φανερᾶς ψηφοφορίας (ιδίως μετὰ τὴ διάταξη τοῦ ἀρθροῦ 15 παρ. 1 τοῦ Ν. 2690/99, ποὺ γενίκευσε τὴν ἀρχὴ αὐτὴ ἀκόμη καὶ ὅταν δὲν ὑπάρχει εἰδικὴ πρόβλεψη). Εἶναι γεγονός, ὅτι οἱ τιμητικὲς προσαγορεύσεις δὲν ἔχουν κατὰ κανόνα ἀντίκρουσμα ἀπὸ ἄποψη διοικητικῆς ἐξουσίας, οὔτε ἀντιστοιχοῦν ὅπωςδήποτε σὲ κάποια σαφῶς καθωρισμένα τοπικὰ ὅρια. Στὴ συγκεκριμένη ὡστόσο περίπτωσι δὲν πρόκειται γιὰ ἀπλῶς τιμητικὴ προσφώνηση. Ἀνεξάρτητα ὁμως ἀπὸ τὶς σκέψεις αὐτὲς ποὺ ἀφοροῦν τὸν ἐκάστοτε κάτοχο τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ θρόνου, πρέπει νὰ γίνῃ —ἐπὶ τέλους— κατανοητό, ὅτι οἱ τίτλοι ποὺ συνοδεῦουν τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀξιώματα καὶ στοὺς ὁποίους ἀντικατοπτρίζεται ἰδεολογία αἰώνων, ὄχι —πολλὲς φορὲς— ἀπαλλαγμένη ἀπὸ διεκδικήσεις, δὲν εἶναι σήμερα πρόσφοροι ὡς ἐπιχείρημα γιὰ τὴ συναγωγὴ κανόνων δικαίου.

Συμπέρασμα: Στὴν πολὺ προσεκτικὰ ἐπιλεγμένη φρασεολογία τῆς σχολιαζόμενης ἀποφάσεως διαβλέπει κανεὶς τὴν προσπάθεια νὰ καλυφθοῦν μὲ πληρότητα, ἀλλὰ καὶ χωρὶς περιττολογίες, πολλὰ θέματα στὸ μεταίχμιον Δικαίου καὶ Ἐκκλησιολογίας, τῶν ὁποίων ἡ προσέγγισις ὀφείλει νὰ γίνῃ μὲ μεγάλη προσοχὴ καὶ τὴν προσήκουσα εὐαισθησία.

**ΕΛΛΩ Η ΠΟΛΙΣ!
Ο ΘΡΗΝΟΣ
ΤΗΣ ΑΛΩΣΗΣ
ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΤΡΑΓΟΥΔΙ**

Τὸ δημοτικὸ τραγούδι εἶναι ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ μας, ἡ ζωντάνια τῆς φυλῆς μας. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ στόμα σὲ στόμα ἀποτελεῖ τὴν παρακαταθήκη καὶ τὸν ἄρρηκτο σύνδεσμο τῆς ἐλληνικότητάς μας. Στοιχεῖα τοῦ ἡ ζωντανῆ μουσικῆ, ἡ ἁρμονικὴ γλώσσα καὶ τὸ μέτρο του, ποὺ τὰ χαρακτηρίζουν ἡ τελειότητα, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀκριβεία. Κείμενο καὶ μελωδία γίνονται ὁ ἄριστος ἐκφραστής τοῦ ψυχικοῦ καὶ συναισθηματικοῦ κόσμου τοῦ λαοῦ μας, ἀπεικονίζοντας τοὺς πόθους καὶ τὰ ὄνειρα, τὶς σκέψεις καὶ τὶς ιδέες του. Ψάλλει τὴν ἐλευθερία, κλαίει τὶς ἐθνικὲς συμφορὲς, κάνει τραγούδι τοὺς καημούς, τὶς χαρὲς καὶ τὶς λύπες. Κεντὰ μαζί μὲ τὴν πίκρα τῆς χαρᾶς, τῆς ζωῆς καὶ τὸ θάνατο.

Μέσα ἀπὸ τὴ ζωντανῆ παράδοσή μας θὰ προσπαθήσουμε νὰ περιγράψουμε τὸ «ἀπερίγραπτο τῶν 57 ἡμερῶν» τῆς ἄλωσης τῆς Πόλης, ποὺ θὰ ἀλλάξει τὰ δεδομένα στὴν παγκόσμια ἱστορία. Ὁ ἄγγλος βυζαντινολόγος Σέρ Στῆβεν Ράνσιμαν σημειώνει γιὰ τὸ ἱστορικὸ αὐτὸ γεγονός: «*Στὶς 29 Μαΐου 1453 ἕνας πολιτισμὸς σαρώθηκε ἀμετάκλητα. Εἶχε ἀφήσει μιὰ ἐνδοξη κληρονομιά στὰ γράμματα καὶ στὴν τέχνη. Εἶχε βγάλει χῶρες ὁλόκληρες ἀπὸ τὴ βαρβαρότητα καὶ εἶχε δώσει σὲ ἄλλες τὴν ἐκλέπτυνση τῶν ἠθῶν. Ἡ δύναμή του καὶ ἡ εὐφυΐα του προστάτησαν πολλοὺς αἰῶνες τὴ Χριστιανοσύνη. Γιὰ ἕντεκα αἰῶνες ἡ Κωνσταντινούπολη ἦταν τὸ Κέντρο ἑνὸς κόσμου φωτός. Τὸ ζωηρὸ πνεῦμα, τὰ ἐνδιαφέροντα καὶ ἡ ἀγάπη γιὰ τὴν ὁμορφιά τῶν Ἑλλήνων, ἡ περήφανη ἰσχὺς καὶ ἡ ἱκανότητα τῶν Ρωμαίων, ἡ ὑπερβατικὴ ὀρμὴ τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς, ποὺ εἶχαν ἐνωθεῖ σὲ ἕνα ρευστὸ εὐπαθὲς σύνολο, ὅλα ἀποκοιμήθηκαν. Ἡ Κωνσταντινούπολη ἔγινε ἡ ἕδρα τῆς θηριωδίας, τῆς ἀμάθειας, τῆς μεγαλόπρεπης ἀκαλαισθησίας.*

Ἡ ὁμορφιά αὐτῆς τῆς πόλης περιγράφεται ἀπλὰ στὸ παρακάτω τραγούδι, ποὺ ἀναφέρεται στὴ θεμελιώσή της ἀπὸ τὸν Μέγα Κωνσταντῖνο, τὸ 325.

«Ὅντες τὴ θεμελιῶνανε οἱ ἄγγελοι τὴν Πόλη,
ἀπὸ τ' Ἁγίον Ὅρος τὸ νερὸ καὶ ἀπὸ τὴ Χιὸ τὸ χῶμα,
καὶ ἀπὸ τὴν Ἀντριανούπολη παίρνουν τὰ κεραμίδια.
Καὶ ἀπὸ τὴν ἀποχτίσανε οἱ ἄγγελοι τὴν Πόλη,
στέκου καὶ συντηροῦν τινε καὶ ἀποθαματίζονται τη:
“Καὶ πῶς θὰ τινε βγάλουμε καὶ πῶς θὰ τινὲ λέμε;”
“Πόλη, Κωνσταντινούπολη, τοῦ Κωνσταντίνου Πόλη”».

28 Μαΐου 1453. Μετὰ ἀπὸ 56 ὁλόκληρες ἡμέρες ἐπιθέσεων ὁ Πορθητὴς ἦταν ἔτοιμος νὰ λύσει τὴν πολιορκία. Φοβόταν τὸ Φῶς. Τὸ Φῶς ἐκεῖνο ποὺ «*ἀστράπτον καταβαῖνον ἐξ οὐρανῶν καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἄνωθεν τῆς πόλεως ἐστὸς διέσκεπεν αὐτήν...*». Οἱ Προφήτες ὅμως τοῦ Ἰσλάμ ἦταν σίγουροι πῶς ἡ Πόλη θὰ ἔλθει στὰ χέρια του. Γι' αὐτὸ καὶ «*ὁ σουλτάνος καὶ ὁ πασᾶς ἐβάλανε διαλαλημὸ εἰσὲ ὄλο τὸ φουσσάτο εἰς τὶς 28 Μαΐου, τοῦ 1453, καὶ ἐξώσανε τὸ γύρο τὰ τεῖχη τῆς ἐλεεινῆς Πόλης καὶ ἐκάμανε νηστεία τρεῖς ἡμέρες καὶ ἀνάψανε φωτερὰ ὅλη πᾶσα νύκτα. Καὶ ἐπαρακαλοῦσαν τὸ Θεὸ νὰ τοὺς δώσει χάριν νὰ τὴν ἐπάρουνε. Καὶ ὁ σουλτάνος τοὺς ἔταξεν ὅτι, ἂν τὴν ἐπάρουνε, νὰ εἶναι τρεῖς ἡμέρες χάρισμά τους ὁ διαγουμεᾶς, εἴτι καὶ ἂν πάρουσι: ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιὰ, ροῦχα ὅλα νὰ εἶναι δικὰ τους.*

Τὴν ἴδια στιγμὴ μὲσα στὰ τεῖχη μόλις εἶχε τελειώσει ἡ λιτανεία, κλήρου καὶ λαοῦ, μὲ τὰ ἐξαπτέρυγα καὶ εἰκονίσματα, λιτανεία ἐλπίδας, μὰ περισσότερο λιτανεία παρηγοριᾶς καὶ ἐνθάρρυνσης.

Τοῦ

Δρ. ΚΩΝ/ΝΟΥ Β. ΖΟΡΜΠΑ*

Στις προτάσεις τοῦ Μωάμεθ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα νὰ ἐγκαταλείψει τὰ τείχη αὐτὸς δίδει μιὰ ἀπάντηση βγαλμένη ἀπὸ τὴν ἱστορία τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς: «Τὸ δὲ τὴν πόλιν σου δοῦναι, οὐτ' ἐμὸν ἐστίν, οὐτ' ἄλλους τῶν κατοικοῦντων ἐν ταύτῃ. Κοινὴ γὰρ γνώμη πάντες αὐτοπροαιρέτως ἀποθανοῦμεν καὶ οὐ φεισόμεθα τῆς ζωῆς ἡμῶν». Ἡ ἀπάντηση αὐτὴ ἦταν καὶ ἡ ἀπάντηση τῶν ἁγίων Πατριαρχῶν καὶ ὄλων τῶν Αὐτοκρατόρων: 11 Κωνσταντῖνοι, Θεοδοῖοι, Ἰουστινιανοί, Ἡράκλειοι, Νικηφόροι, Λέοντες, Βασίλειοι, Ἀλέξιοι... ὄλοι μαζί του! Δίπλα του στάθηκαν ἐνενήντα τόσο Αὐτοκράτορες καὶ ὄρησαν ἐναντίον τῶν ἄγριων ἐχθρῶν. Ἐνενήντα τόσο Αὐτοκράτορες κι ἄλλοι τόσο ἔνδοξοι Στρατηγοί. 1.123 χρόνια στάθηκαν δίπλα στὸν Αὐτοκράτορα.

Μὲ τὴν ἀπάντηση αὐτὴ γονάτισαν οἱ αἰῶνες καὶ ἡ ἱστορία μαρμάρωσε. Τὴν Τρίτη 29 Μαΐου, μισὴ ὥρα πρὶν τὸ ξημέρωμα, «περὶ τὴν δευτέραν ἀλεκτροφωνίαν», ἄρχισε ἡ μεγάλη ἐπίθεση σὲ ὄλο τὸ μῆκος τῶν μεγάλων τειχῶν. 4.973 ἔλληνες στρατιῶτες ἐνάντια στοὺς 400.000 καὶ πλέον τούρκους. «Ὡς σκῆμιοι ὀριώμενοι» μπῆκαν στὴν Πόλη καὶ μέσα σὲ λίγη ὥρα ἀνάκτορα καὶ ἀρχοντικά, δημόσια κτίρια καὶ φτωχόσπιτα ἀπογυμνώθηκαν μένοντας μόνο μὲ τοὺς τέσσερις τοίχους. Ἐκκλησίες καὶ μοναστήρια διαγυμίσθηκαν, τάφοι Αὐτοκρατόρων καὶ ἅγιες τράπεζες βεβηλώθηκαν. Ἱερὰ σκευὴ καὶ δισκοπότηρα, ἀριστουργήματα τέχνης καὶ κειμήλια βαρύτιμα καὶ εὐλαβικά αἰῶνων μιάθηκαν. Πολύτιμα χειρόγραφα τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς καὶ χριστιανικῆς σοφίας σκορπίστηκαν, ἀφανίζοντας καὶ τὴν γνώση ποὺ κουβαλοῦσαν. Δημιουργήματα πολιτισμοῦ, συσσωρευμένα χίλια χρόνια στὴν κατ' ἐξοχὴν πόλη-κέντρο τοῦ μεσαιωνικοῦ κόσμου καταστράφηκαν γιὰ πάντα. Τόση ἦταν ἡ λεηλασία καὶ ἡ ἐρήμωση, ὥστε ἡ πόλη «ἦν πᾶσα ἄοικος». Δὲν εἶχε ἀπομείνει «οὔτε ἄνθρωπος, οὔτε κτῆνος, οὐτ' ὄρνειον κραυγάζον ἢ λαλὸν ἐντός». Ὅπως παρατηρεῖ ὁ ἱστορικός τῆς ἄλωσης Γεώργιος Φραντζῆς, ποὺ βρέθηκε δίπλα στὸν Κωνσταντῖνο καὶ κατέγραψε μέρα μὲ τὴ μέρα τὰ τραγικὰ γεγονότα, «εἰ καὶ ἀπὸ ξύλου ἄνθρωπος ἢ ἐκ πέτρας ἦν, οὐκ ἐδύνατο ἢ θρηνησαί». Μόνο μιὰ φωνὴ ἀκούγονταν ἀπὸ ὄλα τὰ στόματα: «Κύριε ἐλέησον», «Κύριε ἐλέησον», «Κύριε ἐλέησον»!

Ἡ Πόλις ἐάλω. Ὁ Δούκας, ὁ Κωνσταντινοπολίτης ἱστορικός, ποὺ ἔζησε τὰ φοβερὰ γεγονότα, γράφει στὸν «Θρηνο» του: «Καὶ ἦν ἰδεῖν ἅπασαν τὴν Πόλιν ἐν ταῖς σκηναῖς τοῦ Φοσσάτου (=στρατοπέδου), τὴν Πόλιν ἔρη-

μον, νεκρὰν κειμένην, γυμνήν, ἄφωνον, μὴ ἔχουσαν εἶδος, οὐδὲ κάλλος...». Ἡ εἶδηση δὲν ἄργησε νὰ φθάσει σὲ ὄλο τὸν κόσμο. Ἀντίλαλοι ἀπὸ τὴν πρωτοφανῆ καταστροφὴ πλανιόταν πολὺ καιρὸ σὲ ἀνατολὴ καὶ δύση, σὲ στεριεὲς καὶ θάλασσες.

Ἰσεῖς πουλιὰ μ' πιτούμενα, πιτᾶτε στὸν ἀέρα.
Χαμπέρ' νὰ πᾶτι στὸ Μοριᾶ, χαμπέρι στὴν Ἑλλάδα.
Τοῦρκοι τὴν Πόλη πήρανε, πήρανε τὴ Σαλονίκη
Πήρανε καὶ τὴν Ἁγία Σοφία, τὸ μέγα μοναστήρι
Πῶχει τρακόσια σήμαντρα, κι ἐξήντα δυὸ καμπάνες.
Κάθε καμπάνα καὶ παπά, κάθε κελὶ καὶ διάκο.

*

Πὼς ἔχω μάτια καὶ θωρῶ, πὼς ἔχω φῶς καὶ βλέπω,
Πὼς ἔχω νοῦν καὶ περπατῶ στὸν ἄτυχον τὸν κόσμον!
Θωρῶ οἱ Τοῦρκοι ἀνέβηκαν εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν,
καὶ τώρα ἀφανίζουσιν ἐμὲ καὶ τὸν λαόν μου!

*

Καράβιν ἐκατέβαινε
στὰ μέρη τῆς Τενέδου
καὶ κάτεργο τὸ ὑπάντησε,
στέκει κι ἀναρωτᾶ το:
Καράβιν πόθεν ἔρχεσαι κι πόθεν κατεβαίνεις;
Ἐρχομαι ἐκ τ' ἀνάθεμα
καὶ ἐκ τὸ βαρὺν τὸ σκότος,
καὶ τὴν ἀστραποχάλαζαν,
καὶ τὴν ἀνεμοζάλην.
Ἄπε τὴν Πόλιν ἔρχομαι τὴν ἀστραποκαμένην.
Ἐγὼ γομάριν (= φορτίο) δὲ βαστῶ,
ἄμμὲ μαντάτα φέρνω.
Κακὰ διὰ τοὺς Χριστιανούς, πικρὰ καὶ θολωμένα.

Ἡ Πόλη ἢ τραγουδισμένη, ἢ βασιλίδα τῶν πόλεων, ἢ θεοφρούρητη, ποὺ γιὰ χίλιους ἑκατὸν εἴκοσι τρεῖς χρόνους καὶ δεκαεννιά ἡμέρες ἔλαμπε καὶ μεγαλοουργοῦσε, ἐτούτη ἢ Βοσπορία ἀρχόντισσα πέθανε. Τὸ ἄγγελμα τῆς ἄλωσης τῆς Κωνσταντινούπολης ὑπῆρξε, κατὰ τὴ λαϊκὴ ἀντίληψη, ἀπαίσιο καὶ ἀπίστευτο. Στις παραδόσεις καὶ τὰ δημοτικὰ τραγούδια καταγράφονται οἱ «διοσημία καὶ τὰ προαγγέλματα τῶν δεινῶν», τὰ ὑπερφυσικά φαινόμενα, ὅπως τὸ φῶς, ἢ πανσέληνος, ἢ εἰκόνα κ.ἄ., ποὺ πιστοποιοῦσαν τὴν ἄλωση τῆς Πόλης καὶ στοὺς πλέον δύσπιστους. Εἰδικότερα ἐξετάζεται στὰ θρακιώτικα τραγούδια τὸ παρακάτω περιστατικό:

Ἄλέξανδρος ὁ βασιλιάς κι ὁ μικρὸς Κωνσταντῖνος
μαζ' ἔτρωγαν, κι ἔπιναν, μαζὶ χαροκοπιούνταν.
Ἄκουν λαλιά πού τὸ Θεό, λαλιά πού τὰ οὐράνια.
– Θὰ παρ' ὁ Τοῦρκος τὸ ψωμί, θὰ σέβει μές' στὴν Πόλη.
Ἄλέξανδρος δὲν πίστεψε, Ἄλέξης δὲν πιστεύει.
– Ντὰ βγοῦν τὰ ψάρια π'τουν νταβὰ κι πετεινὸς στὴ βράση,
τότε κι ὁ Τοῦρκος θὰ γινεῖ ἀφέντης μές' στὴν Πόλη.
Τὸν λόγο δὲν ἀπόσουσι κι γίνηκε τὸ θάμα.
Πηδοῦν τὰ ψάρια στοῦ νιρὸ μισοτηγανισμένα
Κι οὐ πετεινὸς ἐλάλησε κι ὁ Ἄλέξανδρος πιστεύει.

Καὶ σὲ ἄλλη παραλλαγή:

Καλογριά μαγείρευε ψαράκια στὸ τηγάνι
καὶ μιὰ φωνή, ψιλὴ φωνή,
ἀπανωθὲν τῆς λέει:
Πᾶψε, γριά, τὸ μαγερεῖο
κι ἡ Πόλη θὰ τουρκέψει.
Ὅταν τὰ ψάρια πεταχτοῦν
καὶ βγοῦν καὶ ζωντανέφουν
τότες κι ὁ Τοῦρκος θὲ νὰ μπεῖ
κι ἡ Πόλη θὰ τουρκέψει.
Τὰ ψάρια πεταχθήκανε, τὰ ψάρια ζωντανέψαν
κι ὁ Ἄμηνος εἰσέβηκεν ἀπὸς του καβαλάρη.

Σχετικὸ μὲ τὸ ἄγγελμα τῆς ἄλωσης, πού συνδέεται καὶ
μὲ τὴν ἐθνικὴ ἀποκατάσταση, εἶναι καὶ τὰ παρακάτω δύο
τραγουδία μὲ διαφορετικὲς παραλλαγές, στὴν ἀρχὴ κυ-
ρίως, καὶ ἀκούγεται στὸ Πήλιο Μαγνησίας:

Σημαίνει ὁ Θεός, σημαίνει ἡ γῆς, σημαίνουν τὰ ἴπουράνια,
Σημαίνει κι ἡ Ἁγία Σοφία, τὸ μέγα Μοναστήρι,
μὲ τετρακόσια σήμαντρα κι ἐξηνταδυὸ καμπάνες.
Κάθε καμπάνα καὶ παπάς, κάθε παπάς καὶ διάκος.
Ψάλλει ξερβὰ ὁ βασιλιάς, δεξιὰ ὁ πατριάρχης.
Κι ἀπὸ τὴν πολλὴ τὴν ψαλιμουδιά
ἐσειότανε οἱ κολόνες.
Σιμὰ νὰ βγοῦνε τ' ἅγια καὶ νὰ βγεῖ ὁ βασιλέας.
Φωνὴ τους ἦρθ' ἔξ οὐρανοῦ καὶ ἀπ' ἀγγέλου στόμα:
Πάψτε τὸ χερουβικὸ κ' ἄς χαμηλώσουν τ' ἅγια,
γιατὶ εἶναι θέλημα Θεοῦ ἡ πόλη νὰ τουρκέψει.
Μόν' στεῖλτε λόγο στὴ Φραγκιά νὰ ῥθοῦνε τρία καράβια.
Τὸ ἴνα νὰ πάρει τὸ Σταυρὸ καὶ τ' ἄλλο τὸ Βαγγέλιο,
τὸ τρίτο τὸ καλύτερο τὴν Ἁγία Τράπεζά μας...

*

Οὐλές οἱ μέρες τοῦ Θεοῦ καλές κι εὐλογημένες.

Σὰν τὴν ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς ἄλλη καμιὰ δὲν εἶναι,
ἀποῦ σημαίνουν οἱ ἐκκλησιές, τὰ μέγα μοναστήρια,
σημαίνει κι ἡ Ἁγία Σοφία, τὸ μέγα μοναστήρι,
μὲ ἑκατοπέντε σήμαντρα, μ' ἑκατοδυὸ καμπάνες.
Μ' ἐξηνταπέντε ἀρχιερεῖς, γουμένους ἐννενήντα,
δασκάλους εἰκοστέσσερες καὶ διάκους ὀγδοήντα.
Καὶ στὰ δεξιὰ ὁ βασιλιάς, ξερβὰ ὁ Πατριάρχης.
Καὶ ψάλλουν τὸ χερουβικὸ μὲ τὰ ψαλιμουδιές.
Κι ἄγγελος ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς ἐβγήκε καὶ φωνιάζει:
«Πάψτε τὸ ψαλιμουδιό, νὰ χαμηλώσουν τ' ἅγια,
νὰ μεταλάβουν οἱ Χριστιανοί, θρηνατ' ἡ Παναγία,
καὶ οἱ Τοῦρκοι ἐπλακώσανε, στὸν Ἐντρὶνὲν ἐμπήκαν».
Κι ἡ Παναγία ἡ Δέσποινα κλαίει, μοιρολογᾶται,
Κι ὁ Μιχαὴλ κι ὁ Γαβριὴλ τὴν παρηγοῶνε:
«Σώπασε, Παναγία μου, δική μας εἶναι πάλι».

Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ἐδῶ ἡ εἰδικὴ ἀναφορὰ πού γίνε-
ται στὴν Ἁγία Τράπεζα. Ἄς ἀκούσουμε τοὺς ἴδιους τοὺς
ἱστορικοὺς γιὰ τὴ θεμελίωσή της: Στὰ θεμέλια τῆς Ἁγίας
Τράπεζης ὁ Ἰουστινιανὸς ἔδωσε ἐντολὴ νὰ τὰ χρυσώ-
σουν καὶ νὰ τὰ στολίσουν μὲ πολῦτιμους λίθους. Τέσσε-
ρις μικροὶ κίονες, ὀλόχρυσοι καὶ πεποικιλμένοι μὲ δια-
μάντια καὶ μαργαριτάρια καὶ ἄλλα πολλὰ κοσμήματα,
ἐσήκωναν τὴν Ἁγία Τράπεζα τῆς Ἁγίας Σοφίας. Κι αὐτὴ
ἦταν τὸ πολυτιμότερο ἀπὸ ὅλα τὰ πολυτελῆ καὶ πανά-
κριβα τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Γιὰ νὰ τὴν κατασκευά-
σουν ὁ Αὐτοκράτορας συνέλεξε ἀπὸ ὅλη τὴν οἰκουμένη
ὅ,τι πολῦτιμο ὑπῆρχε, «ὄσα τε γῆ φέρει καὶ θάλασσα καὶ
πᾶς ὁ κόσμος» (κατὰ τὸν Κερδῆνον). Καὶ εἶναι τέτοια
καὶ τόση ἡ λάμψη της, ὥστε «ἀποστέλλει ἐβδομήκοντα
δύο χροιάς, κατὰ τὰς φύσεις τῶν λίθων καὶ μαργαριτῶν
καὶ πάντων τῶν μετάλλων», γράφει ἓνας χρονογράφος,
ὁ Ἀνώνυμος. Ἄλλοῦ χρυσή, ἄλλοῦ ἀργυρῆ καὶ ἄλλοῦ
σαπφείρινη σὲ γέμιζαν μὲ θαυμασμό. Ὁλόγυρα ὁ εὐλαβῆς
Αὐτοκράτωρ ἔγραψε: «Τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν σοι προσφέρο-
μεν οἱ δοῦλοι σου, Χριστέ, Ἰουστινιανὸς καὶ Θεοδώρα,
ἃ εὐμενῶς πρόσδεξαι. Γιὰ καὶ Λόγε τοῦ Θεοῦ, ὁ σαρκω-
θεὶς καὶ στανρωθεὶς ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ ἡμᾶς ἐν τῇ ὀρθο-
δόξῳ σου πίστει διατήρησον. Καὶ τὴν πολιτείαν ἣν ἡμῖν
ἐπίστευσας, εἰς τὴν ἰδίαν σου δόξαν, αὐξήσον καὶ φύλα-
ξον, πρεσβείαις τῆς Ἁγίας Θεοτόκου καὶ Ἁειπαρθένου
Μαρίας».

Βέβαια, σύμφωνα μὲ τὶς θρακικὲς παραδόσεις, ἡ Ἁγία
Τράπεζα τοῦ ναοῦ ἔπεσε ἀπὸ τὸ πλοῖο πού τὴ μετέφερε
στὴ θάλασσα, ἢ ὅλο τὸ πλοῖο βυθίστηκε, καὶ παραμένει στὸ

βυθό του Θρακικού Πελάγους, αναμένοντας την άπελευθέρωση, όποτε και θα εμφανισθει στα παράλια της Πόλης, για να τοποθετηθει και πάλι στην άρχική της θέση.

Την Τρίτη, 29 Μαΐου 1453, μιá ιστορία τελειώνει. Ὁ τελευταίος Αὐτοκράτορας έπεσε νεκρός και ένας άπιστος μπήκε θριαμβευτικά στην «πόλη του Κωνσταντινου», τή Βασιλίδα τών πόλεων και πρωτεύουσα της χριστιανικής Αὐτοκρατορίας. Ἡ άλωση της Πόλης από τον Μωάμεθ τον Β΄ έπισφράγισε τήν οριστική πτώση της βυζαντινής Αὐτοκρατορίας. Ἡ Πόλη έπεσε, αλλά έπεσε σά θρυλική ήρωίδα πολεμώντας σέ μιá ήρωϊκή μάχη ως τό τέλος. Ὁ τελευταίος Αὐτοκράτορας, όρθιος, και έγκαταλελειμένος από τή Δύση, απέκρουσε τά κύματα τών άπίστων και πολεμοῦσε μπροστά στις άνατολικές πύλες της Δύσης, για τή Δύση μάλλον, παρά για τήν σβυνόμενη Ἑλληνική Αὐτοκρατορία! Μόνο λίγοι Γενοβέζοι βρέθηκαν κοντά του πού πολέμησαν «per honor de Dio e per honor di tuta christianitate = για τήν τιμή του Θεου και για τήν τιμή όλόκληρης της χριστιανοσύνης» (Ἰωάννης Ἰουστινιάνης) και τον μόνο λόγο πού κατάφερε να ξεφωνήσει ένας Γενοβέζος, κατά τή διάρκεια της μάχης, ήταν: «Deus negative = Ὁ Θεός μās άρνήθηκε!» Ὁ άλλόθρησκος κατακτητής έθεσε τέρμα στην χιλιετή παράδοση τήν άρμονική συναλληλία Ἐκκλησίας και Πολιτείας και περιόρισε τήν άποστολή της Μεγάλης του Χριστου Ἐκκλησίας στην κάλυψη τών θρησκευτικών άναγκών τών χριστιανικών κοινοτήτων του όθωμανικου Κράτους.

Ἀπό τις πρώτες ήμέρες της δουλειάς, ό λαϊκός θρήνος για τήν άνείπωτη καταστροφή συνοδεύεται από τό αισιόδοξο μήνυμα. Ἀντίθετα από τους νόμους της Ἰστορίας, ό Ἑλληνισμός βρήκε τις δυνάμεις εκείνες της συντήρησης και της συγκρότησής του. Μετουσίωσε μέσα στο μυθιστόρημα και τήν ποίηση τό όραμα σέ θρούλους και σύμβολα, σύμβολο της οικουμένης, σύμβολο αισιοδοξίας και αναγέννησης και έγινε ζωή.

Τι σημαίνουν όλα αυτά για μās τους σημερινούς νεοέλληνες;

1. Ἡ θρησκεία εμφανίζεται στις ήμέρες μας ως μιá νέα «πυρηνική» δύναμη. Στα χέρια πολλών προκαλεϊ σύγχυση και ύποκρισία. Μπαίνουντας στη Μονή της Χώρας, πάνω από τή θύρα, από τον πρόναο στον κυρίως ναό, στην Εικόνα, πού λέγει, με τό σχέδιο και τό χρώμα, τά άρρητα της ζωής, τήν προσωπική διάσταση και πραγματικότητα του «νοητου τόπου» γράφει: «ό Χριστός, ή

χώρα τών ζώντων». Οι τρεις μονοθεϊστικές παραδόσεις δεν έχουν τή δυνατότητα να παραιτηθούν από εκείνο τό ένα και μοναδικό για τήν κάθε μιá γνώρισμα, πού τή διακρίνει από τις άλλες. Και βέβαια οι Χριστιανοί γνωρίζουν καλά ότι στο πρόσωπο του Χριστου έκπληρώθηκε «άπαξ και δια παντός» ή προσδοκία του Ἰσραήλ. Γνωρίζουν πολύ περισσότερο, ότι ό ίδιος έχει τεθει «εις κεφαλήν γωνίας» και ότι έπομένως «οὐκ έστιν εν άλλω ουδενι ή σωτηρία, ουδέ γάρ όνομα έστιν έτερον υπό τον ουρανό τό δεδόμενον εν ανθρώποις εν ω δεϊ σωθηται ήμās» (Πράξεις, 4:12). Σε ένα διάλογο πού είχε ό Αὐτοκράτορας με ένα Μωαμεθανό άπαντά: «Οὐδέν έσται πλέον ή πονείν άνόητα... και προς ύπνον άπαντες έτραπομεθα!» Ὁ ίδιος ό Θεός «οὐκ οϊδεν αίμασι χαιρειν» και άκόμη «τό μή συν λόγω ποιείν άλλότριον Θεου». Ἡ όλιγοπιστία γεννά άνασφάλεια, ή άνασφάλεια γεννά βία, ή βία γεννά όλεθρο και θάνατο!

2. Και σήμερα έάλω ή πόλις. Ἡ πόλις της Γέννησης του Χριστου! Και σήμερα έάλω ό κόσμος από τον φόβο και τήν άβειαιότητα του έθνοφυλετισμου. Ἐθνοφυλετισμός δεν σημαίνει να αγαπάς τήν πατρίδα σου, να τιμάς τήν ιστορία σου, αλλά να δημιουργεις εκκλησιαστική κοινότητα με βάση αυτή τήν ιδιαιτερότητά σου. Αυτό φονεύει τήν Ἐκκλησία, διότι ή Ἐκκλησία είναι ή υπέρβαση όλων τών διαιρέσεων είτε αυτές είναι πολιτιστικές, είτε έθνικές είτε φυλετικές ή ό,τιδήποτε άλλο.

3. Τό μίσος δεν σώζει... Πρέπει να τό υπερβούμε και να τό μετατρέψουμε σε προσδοκία άνάστασης! Ἡ ιστορική αὐτογνωσία ενός λαου και ή αὐτοσυνειδησία του δεν σημαίνει πάντοτε και αίμα. Ἡ έθνική άνασφάλεια μαζί με τήν παγκόσμια άνασφάλεια μās οδηγεί πολλές φορές σε επικίνδυνους τοπικισμούς. Ὁ άνθρωπος πού μās έχει άνάγκη σήμερα έχει ποικίλα πρόσωπα. Είναι ό κατατρεγμένος πού ζητά πολιτικό άσυλο, ό πεινασμένος, ό άστεγος, ό έξαθλιωμένος συνάνθρωπος, ό γλωσσικά και πολιτιστικά διχασμένος νέος.

4. Ὁ άγιος Μάξιμος ό Ὁμολογητής, έρμηνεύει όλο τό μυστήριο της ζωής και της Ἰστορίας με τά εξής λόγια: «Τά φαινόμενα πάντα δεϊται σταυρου». Μόνο μέσα από τήν έμπειρία της σταυρικής αὐταπάρησης φθάνουμε στην αλήθεια. Ἡ άντιμετώπιση του μαρτυριου με θάρρος και γενναιότητα, όταν δεν μπορεί να τό άποφύγει κανείς, είναι αυτό πού ζητούσε πάντοτε ή Ἐκκλησία από τά μέλη της. Ἐραγε στην εποχή μας πού γίναμε «άδελφοκτόνοι» μπορούμε να ξεπεράσουμε τον άνταγωνισμό και να

αίσθανθοῦμε πλούσιοι κοντά στην ύπαρξιακή ἀλήθεια τῆς ἱστορίας μας;

5. Τὸ 2003 συμπληρώνονται 550 ὀλόκληρα χρόνια ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη. «Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, γράφει καὶ πάλι ὁ Ράνσιμαν, θὰ εἶναι ἡ μόνη ἀπὸ τὶς μεγάλες Χριστιανικὲς Ἐκκλησίες πὺν θὰ ἐπιζήσει, ἀφοῦ μόνη αὐτὴ θυμᾶται πὺς ἡ θρησκεία εἶναι μυστήριο, καὶ πὺς ὁ Χριστιανός, βοηθούμενος ἀπὸ τοὺς φιλοσόφους καὶ τοὺς θεολόγους τοῦ παρελθόντος καὶ ὄχι τρομοκρατούμενος ἀπὸ αὐτούς, δύναται νὰ ἀκολουθήσει τὶς παραδόσεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ, καὶ μαζί μὲ τοὺς ὁμόπιστους ἀδελφούς του, παραμένοντας εὐπαθὲς τέκνο τῆς Ἐκκλησίας του, νὰ βροῖ τὸν δικὸ του δρόμο πρὸς τὴν σωτηρία».

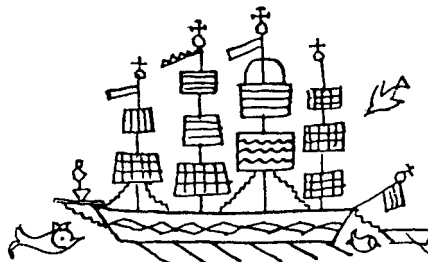
Μπορεῖ, νὰ ὑπάρχουν πολλὰ «ἀμαρτήματα», «λήθη καὶ ἀμαρτήματα», ὅπως ὀνομάζει τὰ λάθη πὺν ἔγιναν, ὁ ἱστορικὸς Γεώργιος Φραντζῆς, ἀλλὰ γιὰ μᾶς ἡ Πόλις θὰ εἶναι ἡ «πατρίδα τῆς πατρίδας» μας, μήτρα τοῦ γένους μας, καημὸς καὶ πάθος μας. Ἡ Ἐπτάλοφη Πόλις δὲν ἔπε-

σε ποτὲ ἀπὸ τὶς καρδιές μας. Καὶ ἡ Ἁγία Σοφία μὲ τὸ ἀνείπωτο θάμβος θὰ εἶναι τὸ κέντρο τῆς ὀρθόδοξης οἰκουμένης καὶ χώρα τοῦ Ἄχωρήτου. Ἡ ἄλωση τῆς Πόλις τῆς χαρᾶς, τοῦ θρήνου καὶ τῆς ὑπομονῆς δὲν ὑπῆρξε ποτὲ γιὰτί, πέρα ἀπὸ κάθε σοβινιστικὴ ἔξαρση, ὅπως πολὺ εὐστοχα σημειώνει ἕνας ἄγιορείτης μοναχός, «κάθε φορὰ πὺν λειτουργοῦμε θὰ λειτουργοῦμε πάνω στὴν Ἁγία Τράπεζα τῆς Ἁγίας Σοφιάς, κάθε φορὰ πὺν θὰ τελοῦμε τὸ μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας ἡ Ἁγία Σοφία θὰ ἔρχεται κοντά μας». Γι' αὐτὸ καὶ τὸ μήνυμα τῆς ἡμέρας δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἄλλο, παρὰ ὅπως πολὺ εὐστοχα τὸ σημειώνει καὶ πάλι ὁ σοφὸς λαὸς μας:

«Ἡ Ρωμανία πέρασεν, ἡ Ρωμανία πάθθεν!

Ἡ Ρωμανία κι ἂν ἐπέρασεν, ἀνθεῖ καὶ φέρει κι ἄλλο».

* Ὁμιλία πὺν πραγματοποιήθηκε στὸ Μουσικολογικὸ Ἰδρυμα «Πέτρου Ζήση» κατὰ τὴν ἐκδήλωση γιὰ τὴν «Ἄλωση τῆς Πόλις» (27 Μαΐου 2002).

Π. ΓΕΩΡΓΑΝΤΖΗ:
«Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ
ΚΑΤΑ
ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
ΤΟΥ 1821»

Του
 Ἀρχιμανδρίτου
Παντελεήμονος Μουτάφη
 Πρωτοσυγγέλλου τῆς Ἱερᾶς
 Μητροπόλεως Ξάνθης
 καὶ Περιθεωρίου

Ἔχει γραφεῖ ὅτι ἂν ἡ ἄλωση τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀποτελέσει γιὰ τὸν ἑλληνικὸ χριστιανικὸ κόσμο τὸ τέλος τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, γιὰ τὴν Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἦταν μία καινούργια ἀρχή, ἐποχὴ περισυλλογῆς, διώξεων, ἀλλὰ καὶ οἰκονομικῆς ἀφαιμάξεως. Ταυτόχρονα, ὅμως, ἡ περίοδος τῆς Ὀθωμανοκρατίας μετεβλήθη γιὰ τὴν Ἐκκλησία καὶ κατὰ συνέπειαν γιὰ τὸν πιστὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ σὲ μία περίοδο συνεχῶν προσπαθειῶν γιὰ τὴν ἐπιβίωση καὶ τὴν πρόοδό του.

Διαβάζοντας κανεὶς τὸν πρῶτο τόμο τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Πέτρου Γεωργαντζῆ, μὲ τίτλο *Ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὸ 1821*, ποῦ ἐκδόθηκε πέρου στὴν Ξάνθη¹, στὸν ὁποῖον ἀναλύεται ἡ περιρρέουσα ἀτμόσφαιρα τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸ 1821, τὰ διοικητικὰ καὶ οἰκονομικὰ προβλήματα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν εἰς αὐτὸ ὑπαγομένων μητροπόλεων, διαφαίνεται ὅτι, παρ' ὅλα τὰ μεγάλα καὶ δυσεπίλυτα προβλήματα ποῦ ἀντιμετώπιζε τὸ Πατριαρχεῖο τὴν περίοδο αὐτῆ, ἡ ποιμαντικὴ καὶ πολιτιστικὴ μέριμνα γιὰ τὸ Ὀρθόδοξον Γένος ὑπῆρξεν συνεχῆς καὶ ἀμείωτος. Μὲ τὸ βιβλίον αὐτὸ δημοσιεύεται ὁ κώδικας ἀλληλογραφίας τοῦ Μητροπολίτου Ἡρακλείας Θράκης Ἰγνατίου (1821-1830), ὁ ὁποῖος ἀπόκειται σήμερον στὴν Βιβλιοθήκη τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων μὲ ἀριθμὸ 145. Ὁ κώδικας αὐτὸς ἀποτελεῖ σημαντικὴ πηγὴ πληροφοριῶν γιὰ τὴν Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας μας κατὰ τὴν περίοδο τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, ἡ ὁποία φωτίζει μιὰ ἄλλη σημαντικὴ, βέβαια, πτυχὴ, αὐτὴν τῆς διοικητικῆς καὶ οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, καθὼς καὶ τῶν ἀγῶνων τῆς γιὰ τὴν ὑπέρβαση τῶν δυσχερειῶν ποῦ ἀντιμετώπιζε.

Ἡ ἔκδοση τοῦ κώδικα ἔχει προγραμματισθεῖ ἀπὸ τὸν συγγραφέα νὰ δημοσιευθεῖ σὲ δύο τόμους. Ὁ πρῶτος χωρίζεται σὲ δύο μέρη: Στὸ πρῶτο, ποῦ ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο κεφάλαια παρουσιάζεται ἡ ἀτμόσφαιρα καὶ ἰδιαίτερα οἱ οἰκονομικὲς συνθήκες, ὑπὸ τις ὁποῖες δροῦσε τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο. Στὸ δεύτερο, τὸ μεγαλύτερο σὲ ἔκταση, δημοσιεύονται οἱ ἐπιστολὲς τοῦ κώδικα. Προτάσσονται οἱ ἐπιστολὲς πρὸς τοὺς πρώην Πατριάρχες Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἔπονται μὲ ἀλφαβητικὴ σειρὰ οἱ ἐπιστολὲς πρὸς διαφόρους ἀρχιερεῖς.

Μέσα ἀπὸ τις ἐπιστολὲς αὐτές, ποῦ ἀποτελοῦν τὸ πρῶτο μέρος τοῦ κώδικα, διαπιστώνει κανεὶς τοὺς ἀγῶνες καὶ τις ἀγωνίες τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας γιὰ τὴν πνευματικὴ καθοδήγηση τοῦ Γένους νὰ συμπορεύονται μὲ τις συχνὲς ἀλλαγὲς Πατριαρχῶν ποῦ ἐπέβαλαν συνήθως οἱ Ὀθωμανοί, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι ἐξωγενεῖς ἢ καμμιά φορὰ καὶ ἐσωγενεῖς παράγοντες. Οἱ συχνὲς πατριαρχικὲς ἐκλογὲς ἀποδυνάμωναν τὴν θεσμικὴ θέση τοῦ Πατριάρχου, καὶ ταυτόχρονα ἐπέτειναν τὴν δεινὴ οἰκονομικὴ θέση τοῦ Φαναρίου, στοιχεῖα ποῦ ἀντανάκλωσαν καὶ στὴν δυσχερῆ οἰκονομικὴ, κοινωνικὴ καὶ πνευματικὴ θέση τῶν Ὀρθοδόξων ὑπηκόων τῶν Ὀθωμανῶν κυριάρχων.

᾿Ωστόσο, παρὰ τὰ προνόμια τὰ ὁποῖα παραχώρησε ὁ Μωάμεθ ὁ Πορθητῆς στὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη Γεννάδιο Σχολάριο, σύμφωνα μὲ τὰ ὁποῖα ὁ Πα-

1. Τὴν 24ην Μαρτίου 2002 πραγματοποιήθηκε στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου, παρουσία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Παντελεήμονος, ἑορταστικὴ ἐκδήλωση μὲ ἀφορμὴ τὴν Ἑορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου καὶ τὴν Ἑθνικὴ Ἑορτὴ τῆς Κηρύξεως τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, στὸ δεύτερο μέρος τῆς ὁποίας παρουσιάστηκε τὸ βιβλίον τοῦ ἱστορικοῦ καὶ θεολόγου κ. Πέτρου Γεωργαντζῆ.

τριαρχης καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς ἀπαλλάσσονταν τῆς φορολογίας, στὴν πράξη τὰ προνόμια αὐτὰ οὐδέποτε ἴσχυσαν. Ὁ Σουλτάνος ἐπέβαλε βαρεῖα φορολογία στὴν Μεγάλῃ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία μὲ τὴν σειρά τῆς ἐπιμέριξε ἀναλογικὰ τὰ ποσὰ τῶν φόρων στὶς τοπικὲς ἐκκλησίες, τὶς μητροπόλεις, ἀρχιεπισκοπές, τὶς ἐπισκοπές καὶ τὶς μονές. Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ κατὰ συνέπειαν οἱ ἀρχιερεῖς τοῦ Θρόνου ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ πληρώνουν βαρεῖς φόρους, τὰ λεγόμενα χαράτζια, πρὸς τὸ Τουρκικὸ Δημόσιο γιὰ τὰ προσωπικά τους χρέη, γιὰ τὰ χρέη τῆς ἐπαρχίας τους, καθὼς ἐπίσης καὶ γιὰ διάφορα δῶρα, τὰ μπαξίσια, στοὺς διαφόρους ὀθωμανοὺς ἀξιωματούχους. Οἱ Ὀθωμανοὶ ἀποδείχτηκαν ἐφευρετικοὶ καὶ στὴν δημιουργία νέων φόρων. Ἐπέβαλαν ἑκτακτοὺς φόρους, τὰ λεγόμενα αὐλικὰ χρέη, στὶς μητροπόλεις, τὶς ἀρχιεπισκοπές, τὶς ἐπισκοπές, ἀλλὰ καὶ τὶς μονές. Ἐνα ἑκτακτο γεγονός, μία φυσικὴ καταστροφή, ἢ ἕνας πόλεμος, γεγονός συχνὸ στὴν Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία, ἀποτελοῦσε ἀφορμὴ γιὰ τὴν ὑποχρεωτικὴ ἐπιβολὴ βαρεῖας φορολογίας στοὺς Ὀρθοδόξους, γεγονός πού ὅπως εἶναι φυσικὸ, συνέτεινε καὶ ἐπέτεινε τὴν ἐπιδείνωση τῆς οἰκονομικῆς τους καταστάσεως.

Παράλληλα, οἱ συχνὲς δημεύσεις τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας ἀπὸ τὴν Ὀθωμανικὴ διοίκηση καὶ στὴν συνέχεια ἢ μεταπώλησή της σὲ ἰδιῶτες ἢ ἀκόμη καὶ στοὺς προηγούμενους ἰδιοκτῆτες της, δημιούργησε πολλὰ καὶ συχνὰ δυσεπίλυτα οἰκονομικὰ προβλήματα στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο.

Δυσκολίες ἀντιμετώπιζε ἡ Ἐκκλησία καὶ στὴν ἀνέγερση ἢ στὴν ἐπισκευὴ ναῶν. Ὁ Ὀθωμανὸς κυρίαρχος δημιουργοῦσε προσκόμματα στὴν ἀνέγερση τῶν ἐκκλησιῶν καὶ οἱ πιὸ ἀπλὲς οἰκοδομικὲς ἐργασίες δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ πραγματοποιηθοῦν χωρὶς τὴν γενναία χρηματικὴ ἐνίσχυση τῶν τοπικῶν καὶ κεντρικῶν ἀξιωματῶν τοῦ Σουλτάνου.

Τὰ ἔσοδα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἰδιαιτέρως τῶν ἐπαρχιούχων ἀρχιερέων ἦσαν πενιχρά. Οἱ ἀρχιερεῖς καλοῦνταν νὰ ἐκπληρώσουν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀνταποκριθοῦν κατὰ τὸ δυνατόν, στὶς προσδοκίες καὶ τὶς ἀνάγκες τοῦ ποιμνίου τους, τοῦ Πατριαρχείου, τοῦ Κοινοῦ Ταμείου, ἀλλὰ καὶ στὶς ὑπερβολικὲς οἰκονομικὲς ἀπαιτήσεις τῶν Ὀθωμανῶν κυριάρχων. Τὰ ἐλάχιστα ἔσοδα πού μποροῦσαν οἱ ἀρχιερεῖς νὰ συλλέξουν ἢ νὰ δεχθοῦν ἀπὸ τοὺς πιστοὺς τῆς ἐπαρχίας τους ἦσαν τὰ τακτικὰ καὶ τὰ ἑκτακτὰ ἢ, ὅπως διαφοροτικὰ ὀνομάζονταν, τὰ τυχηρά. Τακτικὰ ἔσο-

δα ἐλάμβανε ὁ ἀρχιερέας ἀπὸ τὴν ὑποχρεωτικὴ φορολογία τῶν χριστιανικῶν οἰκογενειῶν σύμφωνα μὲ τὸ σουλτανικὸ βεράτι τῆς ἐνθρονίσεώς τους. Γιὰ τὰ ἑκτακτὰ ἔσοδα δὲν ὑπῆρχε κάποιο συγκεκριμένο ποσόν ἢ συγκεκριμένος χρόνος γιὰ τὴν ἀπόδοσή του ἀπὸ τοὺς πιστοὺς, ἀφοῦ ἡ καταβολὴ του ἐπαφίετο στὴν προαίρεση τῶν χριστιανῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπαρχίας, τὸ λεγόμενο φιλότιμο τῶν χριστιανῶν.

Ἡ Ἐκκλησία εἶχε ἀκόμη νὰ ἀντιμετωπίσει, πέραν τῶν Ὀθωμανῶν κυριάρχων, τὶς ἱεραποστολικὲς ὀμάδες Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ σὲ μικρότερη κλίμακα τῶν Εὐαγγελικῶν μισσιονάριων, οἱ ὁποῖοι συχνὰ δημιουργοῦσαν πνευματικὴ σύγχυση στὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ προσηλυτιστικὲς κινήσεις, ἰδιαιτέρως στὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου καὶ τοῦ Ἰονίου πελάγους.

Παράλληλα, καὶ παρ' ὅλες τὶς ἀνωτέρω δυσκολίες, ἡ Ἐκκλησία μεριμνοῦσε γιὰ τὴν παραμυθία, ἀλλὰ καὶ τὴν μόρφωση, τὴν παιδεία τοῦ πιστοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Εἶναι σήμερα γνωστὴ ἡ καταχρητικὴ καὶ πνευματικὴ δράση τῶν ἱεροκηρύκων, οἱ ὁποῖοι ἐπισκέπτονταν πόλεις καὶ χωριὰ καὶ κήρυτταν τὸν Λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ ταυτόχρονα τόνωναν καὶ ἐνίσχυαν τὸ φρόνημα τῶν ραγιαδῶν. Ἡ ἴδρυση σχολείων καὶ ἡ κυκλοφορία βιβλίων, ἐκκλησιαστικῆς καὶ κοσμικῆς γνώσεως, ἀπὸ τὸ τυπογραφεῖο τοῦ Φαναρίου, τὸ πρῶτο τυπογραφεῖο πού λειτούργησε στὴν Ὀρθόδοξη Ἀνατολή, φανερώνουν τὴν ἀγωνία τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν προκοπὴ τοῦ ποιμνίου της σὲ καιροὺς χαλεποῦς. Ἡ ἰδιαίτερη μέριμνα τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν ἐκπαίδευση τοῦ ποιμνίου της εἶχε ὡς στόχο τὴν διατήρηση τῆς γλώσσας καὶ τῆς πίστεως, συστατικὰ στοιχεῖα γιὰ τὴν διαμόρφωση καὶ διατήρηση τῆς ἐθνικῆς αὐτοσυνειδησίας τοῦ ποιμνίου της. Τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα πού συνέστησε ἡ Ἐκκλησία δὲν ἦσαν ἄμοιρα νεωτερισμῶν καὶ ἐπιδράσεων τοῦ Διαφωτισμοῦ. Στὰ σχολεῖα αὐτὰ συχνὰ ἐξέθρεψαν καὶ θεωρητικὲς ἔριδες, οἱ ὁποῖες ἀπεδείχθησαν καταστροφικὲς γιὰ τὸν στόχο τους καὶ τελικῶς ἀποδυνάμωσαν τὴν παιδευτικὴ προσπάθειά της.

Γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς καταστάσεως, ἡ ὁποία ἀνωτέρω ἐν συντομίᾳ περιεγράφη, ἡ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἀποφάσισε ὀρισμένους σημαντικὲς ἀλλαγὲς σὲ καθαρὰ θεσμικὸ πλαίσιο.

Πρῶτον, τὸ Πατριαρχεῖο ἀποφάσισε τὴν σύσταση τοῦ θεσμοῦ τῶν Γερωντικῶν μητροπόλεων, μὲ σκοπὸ τὸν περιορισμὸ τῆς ἐξουσίας τοῦ Πατριάρχου, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπικουρία στὸ ἔργο του. Ἀρχικὰ ὁ θεσμὸς τῶν Γερόντων

(Γέροντες μητροπολίτες ἦσαν οἱ Ἡρακλείας, Κυζίκου, Νικαίας, Νικομηδείας, Χαλκηδόνος, Καισαρείας, Ἐφέσου, στοὺς ὁποίους ἀργότερα προστέθηκε καὶ ὁ μητροπολίτης Δέρκων) κρῖθηκε ἐπιτυχημένος, ἀφοῦ οἱ Γέροντες μητροπολίτες ἀπέκτησαν διοικητικὴ ἰσχύ καὶ πείρα, στοιχεῖα ποὺ ἦσαν ἀπαραίτητα γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῶν συμφερόντων τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους. Ταυτόχρονα, τὸ Γεροντικὸ σύστημα ἀπετέλεσε τὸ φυτώριο γιὰ τὴν ἀνάδειξη Πατριαρχῶν μὲ ἰκανότητες καὶ κῦρος. Ὅμως, μὲ τὸν καιρὸ τὰ πλεονεκτήματα τοῦ θεσμοῦ αὐτοῦ μετεβλήθησαν σὲ μειονεκτήματα, καθὼς οἱ Γέροντες μητροπολίτες ἀπέκτησαν ἀνεξέλεγκτη παντοδυναμία, ἀναβίβαζαν καὶ κατεβίβαζαν Πατριάρχες ἀπὸ τὸν θρόνο τους καὶ εἶχαν τὸν τελευταῖο λόγο στὶς κρίσιμες ἀποφάσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ὁ θεσμὸς τῶν γεροντικῶν μητροπόλεων σταδιακὰ ἀφέθηκε νὰ ἀπονήσει.

Δεύτερον, παράλληλα μὲ τὰ καθήκοντά τους στὴν Σύνοδο, οἱ Γέροντες μητροπολίτες ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ διαχειρίζονται τὰ οικονομικά τῆς Ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα τοῦ λεγομένου Κοινοῦ Ἐθνικοῦ Ταμείου, οὕτως ὥστε ἡ Ἐκκλησία νὰ ἀνταποκρίνεται στὴν ἔγκαιρη καταβολὴ τῶν κάθε εἶδους χρεῶν τῆς πρὸς τοὺς Ὀθωμανοὺς κυριάρχους. Γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ συνεστήθη ὁ θεσμὸς τῶν Ἐφόρων ἀρχιερέων, οἱ ὁποῖοι ἀνελάμβαναν νὰ ἐφορευοῦν ὀρισμένο ἀριθμὸ ἀρχιερέων, νὰ ἐλέγχουν τὴν ἀπόδοση τῶν χρεῶν τους καὶ τῶν ἐπιβαρύνσεων ποὺ τοὺς ἐπέβαλε τὸ Κοινὸν Ταμεῖον, τὸ ὁποῖον μὲ τὴν σειρά του ἐξεπλήρωνε τὶς οικονομικὲς ὑποχρεώσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στοὺς Ὀθωμανοὺς.

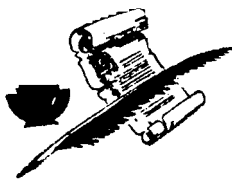
Στὴν χρονικὴ περίοδο πρὶν ἀπὸ τὴν Ἐπανάσταση τοῦ 1821, ὁ Ἑλληνισμὸς ἐκμεταλλεζόμενος τὸ πολιτικὸ πλαίσιο ποὺ εἶχε διαμορφωθεῖ μετὰ τὶς συνθήκες τοῦ Κιουσούκ Καϊναρτζή καὶ τοῦ Πασσάροβιτς, μὲ τὶς ὁποῖες

προεβλέποντο δρομολογήσεις καὶ ἐλευθερίες, κυριαρχεῖ στοὺς ἐμπόριο τῆς Κεντρικῆς καὶ Βόρειας Εὐρώπης. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἐπέφερε καταλυτικὲς συνέπειες στὴν ἐθνικὴ αὐτοσυνειδησία τῶν Ὀρθοδόξων καὶ προετοίμασε τὸ Γένος γιὰ τὸν ξεσηκωμὸ του.

Στὶς παραμονές, ὅμως, τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασως τοῦ 1821 ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ Γένος βρισκόταν σὲ δεινὴ οικονομικὴ κατάσταση. Τὸ Κοινὸν Ταμεῖον, παρὰ τὶς κατὰ καιρὸν προσπάθειες βρισκόταν σὲ ἀθλία οικονομικὴ θέση, λόγῳ τῆς ἐλλείψεως χρημάτων στοὺς κατὰ τόπους ἀρχιερεῖς. Οἱ ὀλοένα αὐξανόμενες ἀπαιτήσεις τῶν Τούρκων γιὰ οικονομικὴ εἰσφορά στὸν σουλτανικὸ κορβανᾶ καθιστοῦσαν προβληματικὴ ἀκόμη καὶ τὴν στοιχειώδη, μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα, ποιμαντικὴ μέριμνα, ὅμως, πάντοτε ἡ Ἐκκλησία εὑρίσκει τρόπους μέσῳ τῶν ἐπιφανῶν μελῶν τοῦ ποιμνίου τῆς, τῶν Εὐεργετῶν, νὰ ἐπουλῶνει τὶς πληγὲς τῶν ἐμπερίστατων πιστῶν τῆς.

Παρὰ τὶς ἀντιξοότητες, τὶς ἐπιδράσεις ἀπὸ τὴν πνευματικότητα τῆς Δύσεως καὶ τὶς συνθήκες φθορᾶς καὶ παρακμῆς, εἶναι βέβαιο ὅτι ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ἐπέτυχε νὰ διατηρήσει τὴν θρησκευτικὴ καὶ πολιτιστικὴ αὐτοσυνειδησία τῶν πιστῶν καὶ ταυτόχρονα νὰ σημειώσει σημαντικὰ ἐπιτεύγματα στὸν τομέα τοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ λογοτεχνία, ἡ θρησκευτικὴ ζωγραφικὴ καὶ ἡ συμβολὴ τῶν Ἑλλήνων λογίων στὴν διάδοση τῶν κλασσικῶν γραμμάτων στὴν περίοδο τῆς Ἀναγεννήσεως εἶναι τρία ἀπὸ τὰ σημαντικότερα πολιτιστικὰ στοιχεῖα.

Καταλήγοντας, ἐπιθυμῶ νὰ ἐπισημάνω ὅτι οἱ παραπάνω σειρὲς ἀποτελοῦν μὴ σύννοψη, ἓνα ἀπόσταγμα, ἀπὸ τὴν μελέτη τοῦ προαναφερθέντος βιβλίου τοῦ κ. Πέτρου Γεωργαντζή, γνωστοῦ γιὰ τὸ πλούσιο συγγραφικὸ του ἔργο καὶ πρὸς τὸν ὁποῖο ἐκφράζω, καὶ ἀπὸ τὴν θέση αὐτή, ὀλόθυμες εὐχαριστίες γιὰ τὴν προσφορά του στὴν Ἐκκλησία καὶ στοὺς Γένους.

Ἡ ἐπιτυχία τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Συνεδρίου τῆς Ἐκκλησίας**Ἡ ἐπιτυχία τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ
Συνεδρίου τῆς Ἐκκλησίας****Ἡ Διεύρυνση τῆς Εὐρώπης****Ἐπιστολή πρὸς τὸ γαλλικὸ
περιοδικὸ S.O.P.****Ἐπιστολή τοῦ Κεντρικοῦ
Ἰσραηλιτικοῦ Συμβουλίου****Μία ἀπάντηση ποὺ
δὲν δημοσιεύθηκε**

Ὅπως περιγράφουμε καὶ στὴν στήλη «ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ» τοῦ ἀνὰ χεῖρας τεύχους, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὀργάνωσε μὲ ἰδιαίτερη ἐπιτυχία Συνέδριο μὲ τίτλο «Ἀρχές καὶ Ἀξίες γιὰ τὴν οἰκοδόμηση τῆς Εὐρώπης». Τὴν ὀργανωτικὴ εὐθύνη ἀνέλαβαν ἡ Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων καὶ τὸ Γραφεῖο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῆ Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, τὸ ὁποῖο ἐδρεύει στὶς Βρυξέλλες. Ἀξίζουν πραγματικὰ συγχαρητήρια στὸν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιο καὶ σὲ ὅλους ὅσοι ἐργάσθηκαν γιὰ τὸ Συνέδριο αὐτό, τὸ ὁποῖο ἐστέφθη ἀπὸ ἐπιτυχία καὶ στὸν ὀργανωτικὸ τομέα καὶ στὸν τομέα τῶν συζητήσεων καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων. Ἰδιαίτερος ἐνθαρρυντικὸ εἶναι τὸ γεγονός ὅτι τὴν πρόταση τῶν Ὁρθόδοξων ἐκκλησιαστικῶν ἡγετῶν γιὰ τὴν ἐπίσημη ἀναφορὰ τῶν Χριστιανικῶν ριζῶν τῆς Εὐρώπης στὸ ὑπὸ σύνταξιν Σύνταγμα τῆς Ἐνώσεως τὴν ὑποστηρίζουν καὶ οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν, Ἀγγλικανῶν καὶ Προτεστάντων. Ἐπίσης, οἱ Ἕλληνες πολιτικοὶ ποὺ μίλησαν στὸ Συνέδριο ἔδειξαν ὅτι συμφωνοῦν, μὲ διαφορετικὲς ἀποχρώσεις καὶ αἰτιολογήσεις ὁ καθένας, μὲ τὴν πρόταση αὐτῆ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡγετῶν. Γνωρίζουμε ὅτι ἡ ὑλοποίηση αὐτῆς τῆς προτάσεως προσκορῶν σὲ ἀντιρροήσεις ὁπαδῶν τοῦ ἐκκοσμικευμένου κράτους καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ Διαφωτισμοῦ. Ὅμως εἶναι ἐνθαρρυντικὸ τὸ γεγονός ὅτι ἡ φωνὴ τῶν πιστῶν ἀκούγεται σήμερα πιὸ εὐδιάκριτη στὸν εὐρωπαϊκὸ χῶρο. Καὶ εἶναι ἐπίσης εὐχάριστο καὶ ἀναμφισβήτητο τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος πρωτοστατεῖ στὴν προσπάθεια νὰ ἀκουσθεῖ ἐκεῖ ὅπου πρέπει, μὲ εὐπρέπεια καὶ μὲ ἐπιχειρήματα, ἡ Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ ἄποψη.

Κ.Χ.

Ἡ Διεύρυνση τῆς Εὐρώπης

Στὶς 16 Ἀπριλίου ὑπεγράφη στὴν Ἀθήνα καὶ συγκεκριμένα στὴν Στοὰ τοῦ Ἀττάλου ἡ ἐπίσημη Συνθήκη Προσχωρήσεως 10 νέων χωρῶν στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση. Ὡς γνωστὸν ἡ Συνθήκη θὰ ἐνεργοποιηθεῖ ἀπὸ 1ης Μαΐου 2004. Ἰδιαιτέρη εἶναι ἡ χαρὰ ὅλων τῶν Ἑλλήνων γιὰ τὴν ἐνταξί τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας καὶ εἶναι ἄξιοι συγχαρητηρίων οἱ Κύπριοι ἀδελφοί μας γι' αὐτὴν τὴν ἐπιτυχία. Ἐλπίζουμε δὲ ἡ εὐρωπαϊκὴ αὐτὴ πορεία τῆς Κύπρου νὰ δώσει ὠθηση στὶς ἐξελίξεις γιὰ μίαν δίκαιη καὶ βιώσιμη λύση τοῦ Κυπριακοῦ μὲ παράλληλη ἀπομάκρυνση τῶν κατοχικῶν στρατευμάτων. Εὐχάριστο ἐξ ἄλλου εἶναι τὸ γεγονός ὅτι καὶ σὲ ἀρκετὲς ἀπὸ τὶς νέες χῶρες-μέλη ὑπάρχουν σημαντικὲς Ὁρθόδοξες Χριστιανικὲς κοινότητες. Στὴν Πολωνία, στὴν Ἑσθονία, στὴν Τσεχία, στὴν Σλοβακία οἱ Ὁρθόδοξοι παρ' ὅτι δὲν ἀποτελοῦν τὴν πλειοψηφία, ἔχουν πάντως δυναμικὴ παρουσία. Ὁ ἀριθμὸς, λοιπόν, τῶν Ὁρθόδοξων πολιτῶν ὑπηκόων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως αὐξάνεται. Καὶ θὰ αὐξηθεῖ πολὺ περισσότερο τὸ 2007, ὅταν προβλέπεται νὰ ἐνταχθοῦν στὴν Ἐνωση ἡ Βουλγαρία καὶ ἡ Ρουμανία, χῶρες

μέ συντριπτική πλειοψηφία Ὁρθόδοξων και με ἔντονη τὴν πολιτιστικὴ σφραγίδα τῆς Βυζαντινῆς ἑλληνορθόδοξης κληρονομιάς. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εὐλόγως χαίρει και συγχαίρει γι' αὐτὴν τὴν ἐξέλιξη, ὁ δὲ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος τόνισε και κάτι ἄλλο πολὺ σημαντικό. Ὅτι και ἡ Ὁρθόδοξη Ρωσία ἔχει θέση μέσα στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωσι. Μία πραγματικὰ ἐνωμένη Εὐρώπη πρέπει ὅπωςδήποτε νὰ περιλάβει και τὴν κληρονομιά τοῦ Κυρίλλου και τοῦ Μεθοδίου, τοὺς λαοὺς ποὺ ἀνήκουν στὴν σφαίρα τοῦ Ὁρθόδοξου πολιτισμοῦ και τῆς «Βυζαντινῆς Κοινοπολιτείας», ὅπως τὴν χαρακτήριζε ὁ Ρωσοάγγλος Βυζαντινολόγος Ντιμίτρι Ὀμπολένσκι.

K.X.

Ἐπιστολὴ πρὸς τὸ γαλλικὸ περιοδικὸ S.O.P.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2ῃ Μαΐου 2003

Πρὸς

Τὸ Περιοδικὸ «Service Orthodoxe de Presse»

14, Rue Victor Hugo

92400 Courbevoie

FRANCE

FAX: 0033 1 43 33 86 72

Ἀγαπητὲ κ. Διευθυντά,

Χριστὸς Ἀνέστη!

Σὰς εὐχαριστῶ διότι με τρόπο δεοντολογικὰ ὀρθὸ παραθέσατε τὸ περιεχόμενο τῆς ἐπιστολῆς μου και τὶς διευκρινίσεις μου, με τὶς ὁποῖες ἀποκατέστησα τὴν ἀλήθεια σχετικὰ με τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο και ἀπήντησα στὴν σὲ βάρος του ἀποπληροφόρηση ἐντὸς και ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος. Ἐπὶ τοῦ κειμένου σας θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε μία ἀκόμη διευκρίνιση σχετικὰ με τὶς ἀστυνομικὲς ταυτότητες. Οὐδεμία Κοινοτικὴ Ὁδηγία ἐπιβάλλει τὴν μὴ ἀναγραφή τοῦ θρησκευάματος στὶς ἀστυνομικὲς ταυτότητες. Αὐτὸ ἀποτελεῖ ἀπλή φήμη ποὺ διοχετεύθηκε ἀπὸ ἀντιεκκλησιαστικὸς παράγοντες, ἀλλὰ ποὺ ποτὲ δὲν ὑποστηρίχθηκε ἐπισήμως ἀπὸ τὴν κυβέρνησι ἢ ἐπωνύ-

μως ἀπὸ κάποιον πολιτικὸ ἢ διανοούμενο. Ἀσφαλῶς σὰς εἶναι γνωστὸ ὅτι οἱ σχέσεις Πολιτείας - Ἐκκλησίας σὲ κάθε χώρα - μέλος τῆς Ε.Ε. καθορίζονται ἀπὸ αὐτὸ και ὄχι ἀπὸ τὰ εὐρωπαϊκὰ ὄργανα, με βάση τὴ Δήλωση 11 τῆς συνθήκης τοῦ Ἀμστερνταμ, ἡ ὁποία σύμφωνα με ὅλες τὶς ἐνδείξεις θὰ ὑπάρχει και στὸ ὑπὸ κατάρτιση Σύνταγμα τῆς Ε.Ε.

Στὴν Ἑλλάδα οἱ σχέσεις τῆς Πολιτείας με τὴν Ἐκκλησία ἔχουν σφυρηλατηθεῖ μέσα στοὺς αἰῶνες και εἶναι σχέσεις ἀπολύτως διακριτῶν ρόλων ἀλλὰ και συνεργασίας. Οἱ Ἕλληνες γνωρίζουν ὅτι ἡ Ἐκκλησία διαφύλαξε τὴν ταυτότητα και τὴν πολιτισμικὴ Παράδοση και Κληρονομιά τους κατὰ τὰ χρόνια τῆς δουλείας σὲ ἀλλόθρησκο κατακτητὴ και στὴ συνέχεια συνέβαλε ἀποφασιστικὰ στὴν ἀπελευθέρωσι και στὴν ἴδρωσι τοῦ ἐλεύθερου Ἑλληνικοῦ Κράτους και ἔκτοτε συντελεῖ κατὰ τὸ μέτρο τῆς πνευματικῆς τῆς Παράδοσης στὴν πρόοδό του και τὴ ζωντανὴ παρουσία του στὸν σύγχρονο κόσμο.

Μὲ τὴν εὐκαιρία νὰ σὰς σημειώσω ὅτι ἄνω τῶν 3.000.000 Ἑλλήνων πολιτῶν ἐζήτησαν ἀπὸ τὴν κυβέρνησι νὰ διεξαγάγει Δημοψήφισμα γιὰ τὸ ἂν ἡ πλειοψηφία τοῦ λαοῦ ἐπιθυμεῖ τὴν προαιρετικὴ ἀναγραφή τοῦ θρησκευάματος στὶς ἀστυνομικὲς ταυτότητες ἢ ὄχι, ἀλλὰ ἡ κυβέρνησι μέχρι σήμερα δὲν ἔχει δεχθεῖ τὸ αἴτημα. Τὸ θρήσκευμα ἕως τὸ 2000 ἀνεγράφετο ὑποχρεωτικὰ, με βάση ὑπάρχοντα Νόμο και ἡ κυβέρνησι τὸ κατήργησε ὡς «εὐαίσθητο προσωπικὸ δεδομένο». Ἡ Ἐκκλησία ἐζήτησε ὡς μέση λύσι νὰ ἀναγράφεται προαιρετικὰ, κάτι ποὺ δὲν ἔγινε δεκτό. Τὴν προαιρετικὴ ἀναγραφή οἱ Συνταγματολόγοι τῆς Βουλῆς και τὸ Ἀνώτατο Διοικητικὸ Δικαστήριό τῆς Ἐπικρατείας τὴν ἔκριναν σύμφωνα με τὸ ἰσχύον Ἑλληνικὸ Σύνταγμα και τὶς Συνθήκες Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Ἡ ἀντίδρασι τῆς Ἐκκλησίας στὴν ἀπόφασι τῆς κυβερνήσεως νὰ διαγράψει ἀπὸ τὶς ἀστυνομικὲς ταυτότητες τὸ θρήσκευμα ὑπῆρξε διότι θεωρήθηκε πρόκλησι, ὅταν τὸ 97% τῶν Ἑλλήνων ἦταν ὑπὲρ τῆς ἀναγραφῆς, συμπεριλαμβανομένων και τῶν Μουσουλμάνων Ἑλλήνων πολιτῶν νὰ ἐπιβάλλεται σ' αὐτοὺς ἡ γνώμη ὀρισμένων καθηγητῶν και διανοουμένων, ἐπειδὴ αὐτοὶ διαθέτουν ἰσχυρὲς προσβάσεις στὴν πολιτικὴ ἐξουσία. Τὸ θρήσκευμα στὴν Ἑλλάδα δημοσιοποιεῖται οὕτως ἢ ἄλλως και μάλιστα ἡ δημοσιοποίησι γίνεται γιὰ νὰ ἀσκήσει ὁ ὀπαδὸς μιᾶς θρησκευτικῆς κοινότητος τὶς ὑπὲρ αὐτοῦ Νομοθετικὲς ρυθμίσεις. Ἀ.χ. ὁ Μάρτυς τοῦ Ἰεχωβά ἀνα-

κοινωνεί τῆ θρησκεία του γιὰ νὰ ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὴν ἐνοπλη στρατιωτικὴ θητεία, ὁ Μουσουλμάνος γιὰ νὰ ἀσκήσῃ τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ εὐεργετήματα τοῦ Νόμου καὶ τὴν εὐκολότερη εἰσαγωγή του στὰ Πανεπιστήμια, ὁ Ἑβραῖος γιὰ τὴν ἀπαλλαγὴ του ἀπὸ τὴν ἐργασία τὶς ἡμέρες τῶν θρησκευτικῶν του ἑορτῶν κ.λπ.

Ἐκεῖνο ποῦ ἡ Ἐκκλησία ὑποστηρίζει εἶναι πὼς ἀνεξαρτήτως ἂν εἶναι γνωστὸ τὸ θρήσκευμα τοῦ πολίτη ἢ ὄχι πρέπει ἀπὸ τὴν Πολιτεία νὰ ἐφαρμόζονται γενικῶς οἱ Συμβάσεις περὶ προστασίας τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, νὰ ἐπιδεικνύεται σεβασμὸς στὸν κάθε ἄνθρωπο ὡς εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, νὰ ὑπάρχει ἰσονομία καὶ νὰ δίδονται ἴσες καὶ ἴδιες εὐκαιρίες σὲ κάθε πολίτη, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν καταγωγή καὶ τὸ θρήσκευμά του. Δὲν εἶναι λοιπὸν τὸ οὐσιῶδες ἂν ἀναγράφεται ἢ ὄχι προαιρετικὰ τὸ θρήσκευμα σὲ κάποιο δημόσιο ἔγγραφο. Εἶναι ὑποκριτικὸ νὰ προβάλλεται ὡς γεγονός ὅτι τὸ Κράτος δὲν γνωρίζει, ἢ δὲν μπορεῖ νὰ γνωρίζει τὸ θρήσκευμα ἢ τὰ πιστεύω τοῦ κάθε πολίτη. Ἐξάλλου ὅπως βλέπουμε στὴ Γαλλία οἱ Μουσουλμάνες γυναῖκες προβάλλουν δημόσια τὸ θρήσκευμά τους, φορώντας τὴ γνωστὴ μαντήλα καὶ γενικὰ οἱ Μουσουλμάνοι ὀργανώνονται καὶ πολιτικὰ σὲ ομάδες. Ἐπομένως, τὸ σημαντικὸ δὲν εἶναι ἂν εἶναι γνωστὸ τὸ θρήσκευμα ἢ ἡ ἰδεολογία τοῦ κάθε πολίτη, ἀλλὰ ἂν αὐτὰ γίνονται σεβαστὰ ἀπὸ τὸ Κράτος.

Μὲ ἀγάπη τοῦ Ἀναστάσιου Χριστοῦ
Ἄρχιμ. Ἐπιφάνιος Οἰκονόμου

**Ἐπιστολὴ τοῦ Κεντρικοῦ Ἰσραηλιτικοῦ
Συμβουλίου Ἑλλάδος**

Ἐν Ἀθήναις τῆ 22α Ἀπριλίου 2003

Πρὸς
Τὸ Περιοδικὸ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
Ἰω. Γενναδίου 14
115 21 Ἀθήνα

Κύριε Διευθυντά,

Στὸ τεῦχος 3 (Μάρτιος 2003) καὶ σὲ ἄρθρο τοῦ ἀρχισυντάκτου τοῦ περιοδικοῦ σας κ. Κ. Χολέβα ἀναγράφε-

ται κατὰ τρόπο γενικευμένο καὶ ὑπογραμμισμένο ὅτι, «Τελικὰ μέσα στὴν Ἑλλάδα οἱ Ὁρθόδοξοι ἔχουμε λιγότερα δικαιώματα σὲ σύγκριση μὲ τὶς θρησκευτικὲς μειονότητες».

Ἐπειδὴ οἱ Ἑβραῖοι ἀποτελοῦμε θρησκευτικὴ ἐπίσης μειονότητα μᾶς προξενεῖ ἐντύπωση ὅτι στὸ «Ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καταχωρεῖται μία τέτοιου μεγέθους ἀνακρίβεια, δεδομένου ὅτι εἶναι γνωστὸν ὅτι ὅσον μᾶς ἀφορᾷ, δὲν ἔχουμε κανένα περισσότερο δικαίωμα οὔτε καμμία λιγότερη ὑποχρέωση ἀπ' ὅτι οἱ πιστοὶ τῆς Ὁρθόδοξου Χριστιανικῆς πίστεως, καθὼς καὶ γενικότερα οἱ Ἕλληνες πολίτες.

Παρακαλοῦμε στὸ ἐπόμενο φύλλο τοῦ περιοδικοῦ σας νὰ ἐπανορθωθεῖ ἢ καταχωρηθεῖσα ἀνακρίβεια, ἢ ὅποια ὀδηγεῖ σὲ προφανῆ λανθασμένα συμπεράσματα.

Ὁ Πρόεδρος
Μ. Κωνσταντίνης

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΚΩΝ. ΧΟΛΕΒΑ: Εἶναι σεβαστὴ ἡ εὐαισθησία τοῦ Κεντρικοῦ Ἰσραηλιτικοῦ Συμβουλίου Ἑλλάδος στὰ θέματα τῶν μειονοτήτων καὶ τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων. Εἶναι, ὅμως, σαφές ὅτι ἡ φράση τοῦ ἄρθρου, τὴν ὅποια ἀναφέρει ἡ ἐπιστολή, ἀποτελεῖ διαπίστωση βασισιμένη σὲ δύο συγκεκριμένα παραδείγματα, τὰ ὅποια περιέχονται στὸ ἐν λόγω ἄρθρο καὶ τὰ ὅποια δὲν ἀναφέρονται στοὺς Ἕλληνες Ἑβραϊκοῦ θρησκευμάτος. Ὑπενθυμίζουμε τὰ παραδείγματα αὐτά: α) Οἱ Μουσουλμάνοι τῆς Θράκης γιὰ νὰ εἰσαχθοῦν στὰ Α.Ε.Ι. ἄνευ ἐξετάσεων, δηλώνουν ἐπὶ δημοσίου ἔγγραφου καὶ ἐνώπιον δημοσίας Ἀρχῆς τὸ θρήσκευμά τους. β) Οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά γιὰ νὰ ὑπηρετήσουν ἄοπλη-ἐναλλακτικὴ θητεία στὶς ἐλληνικὲς Ἐνοπλεις Δυνάμεις δηλώνουν ἐπὶ δημοσίου ἔγγραφου καὶ ἐνώπιον δημοσίων Ἀρχῶν τὶς θρησκευτικὲς τους πεποιθήσεις. Ἀντιθέτως, ὅταν ἓνας Ὁρθόδοξος Χριστιανὸς Ἕλλην πολίτης θέλει νὰ δηλώσῃ καὶ νὰ καταγράψῃ τὸ θρήσκευμά του στὴν ἀστυνομικὴ του ταυτότητα ἢ σὲ μία ληξιαρχικὴ πράξη ἢ στὸ Ἀπολυτήριο τοῦ Σχολείου, ΔΕΝ ἔχει αὐτὸ τὸ δικαίωμα. Πιστεύω ὅτι τὰ γεγονότα αὐτὰ δημιουργοῦν ρωγμὲς στὸ καθεστὼς ἰσονομίας ποῦ πρέπει νὰ ὑπάρχει σὲ μία δημοκρατικὴ κοινωνία.

Μιά ἀπάντηση πού δὲν δημοσιεύθηκε

Στὸ περιοδικὸ ΕΨΙΛΟΝ πού κυκλοφορεῖται ὡς ἔνθετο στήν «Κυριακάτικη Ἐλευθεροτυπία» καὶ στὸ τεύχος τῆς 23/3/2003 δημοσιεύθηκε ἑκτενὲς ἄρθρο μὲ ἀτεκμηριώτες ἀρνητικὲς ἀναφορὲς ὡς πρὸς τὸν ρόλο τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν Τουρκοκρατία καὶ τὴν Ἐπανάσταση τοῦ 1821. Ὁ ἀρχισυντάκτης τοῦ περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ Κωνσταντῖνος Χολέβας ἀπέστειλε τὴν ἀκόλουθη ἐπιστολή, ἡ ὁποία μέχρι σήμερα δυστυχῶς δὲν δημοσιεύθηκε.

Ἀθήναι, 27 Μαρτίου 2003

Κύριε Διευθυντά,

Στὸ τεύχος τῆς 23ης Μαρτίου τοῦ περιοδικοῦ σας δημοσιεύθηκε ἓνα κείμενο τοῦ συνεργάτου σας κ. Ἀποστόλου Πάππου μὲ τίτλο Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ '21. Ἐπειδὴ στὸ κείμενο αὐτὸ περιέχονται ἀνακριβείες καὶ ἀτεκμηριώτοι ἰσχυρισμοὶ ὡς πρὸς τὸν ρόλο τῆς Ἐκκλησίας, παρακαλῶ νὰ δημοσιεύσετε τὴν ἐπιστολή μου ὥστε νὰ ἀκουσθεῖ καὶ ἡ ἄλλη ἄποψη. Συγκεκριμένα θὰ ἤθελα νὰ σταθῶ σὲ τρία κυρίως σημεῖα:

1) Τὸ Κρυφὸ Σχολεῖο. Ὁ κ. Πάππος λέγει ὅτι εἶναι μῦθος τὸ Κρυφὸ Σχολεῖο, διότι οἱ Ὀθωμανοὶ δὲν ἀπαγόρευαν τὴν ἐκπαίδευση τῶν ἐλληνοπαίδων. Τοῦ ἀπαντῶ ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔχει ἀνάγκη νὰ κατασκευάζει μύθους, διότι οὕτως ἢ ἄλλως καὶ ἡ φανερὴ παιδεία ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ὅπου καὶ ὅταν λειτούργησε, ἦταν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ὅμως ἡ ἄποψη ὅτι οἱ Ὀθωμανοὶ ἦσαν φιλελεύθεροι στὸ ζήτημα τῆς παιδείας εἶναι ἐσφαλμένη. Ὁ Κωνσταντῖνος Ἀμαντος στὸ ἔργο του «Ἕλληνες καὶ Τοῦρκοι» παραθέτει τὴν ἀκόλουθη παρατήρηση τοῦ λογίου Ἰωσήφ Βρυεννίου, ὁ ὁποῖος ἔζησε μὲν λίγο πρὶν ἀπὸ τὴν Ἄλωση τοῦ 1453, ἀλλὰ εἶχε ἤδη γνωρίσει τὴν Τουρκοκρατία στήν Μικρὰ Ἀσία καὶ σὲ ἄλλα ἐλληνικὰ μέρη. Γράφει ὁ Βρυένιος σχετικὰ: «Καίτοι δὲ θρησκευεῖν τὰ πάτρια Γραικοῖς ἐπετρόπη, ἀλλ' ἡ τοῦ διδάσκειν τὸν λαὸν ἐλευθερία κεκόλασται». Δηλαδή ὑπῆρχε σχετικὴ θρησκευτικὴ ἐλευθερία, ἀλλὰ ἀπηγορεύετο ἡ ἐκπαίδευση τῶν Ἑλλήνων! Ἐπίσης, ὁ Βρεταννὸς κορυφαῖος Βυζαντινολόγος Στήβεν Ράνσιμαν παρατηρεῖ στὸ βιβλίο του «Ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησία ἐν Αἰχμαλωσίᾳ» ὅτι: «Ἄν καὶ ἡ Ὑψηλὴ Πύλη οὐδέποτε ἀνεμίχθη στήν Πατριαρχικὴ Ἀκαδημία

Κωνσταντινουπόλεως, οἱ ἐπαρχιακοὶ διοικητὲς ἦσαν ἐλεύθεροι νὰ εἶναι ὅσο καταπιεστικοὶ ἤθελαν. Καὶ πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς θεωροῦσαν ὡς λίαν ἀνεπιθύμητη τὴν ἐκπαίδευση τῶν μειονοτικῶν φυλῶν... Δὲν ὑπῆρξε ποτὲ ἐπίσημη ἀπαγόρευση. Ὅμως τὰ (ἐλληνικὰ) σχολεῖα πολλὰς φορὲς ἐδημεύοντο καὶ οἱ μαθητὲς ἐτρομοκρατοῦντο ὥστε σὲ τελικὴ ἀνάλυση δὲν ἄξιζε νὰ διατηροῦνται τὰ σχολεῖα ἀνοικτὰ!» Καταλυτικὴ εἶναι καὶ ἡ μαρτυρία τοῦ Γάλλου δημοσιογράφου Ρενὲ Πυῶ, ὁ ὁποῖος εἰσῆλθε στὸ μῆχρι τότε τουρκοκρατούμενο Ἀργυροκάστρο τὸ 1912 μαζί μὲ τὸν ἐλευθερωτὴ ἐλληνικὸ Στρατό. Μιλώντας μὲ τὰ ἐλληνόπουλα τοῦ σχολείου πληροφορεῖται ὅτι οἱ Ὀθωμανοὶ ἀπηγόρευαν τὴν διδασκαλία Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, γι' αὐτὸ καὶ **γινόntonουσαν κρυφὰ μαθήματα**. (Ἴδε καὶ τὴν ἐλληνικὴ ἔκδοση τοῦ βιβλίου του «Δυστυχισμένη Βόρειος Ἡπειρος»). Ἄλλωστε δὲν εἶναι τυχαῖο τὸ γεγονός ὅτι σὲ διάφορα μέρη τοῦ Ἑλληνισμοῦ διασώζονται τοπωνύμια πού συνδέουν τὸ Κρυφὸ Σχολεῖο μὲ κάποιο Μοναστήρι.

2) Ὡς πρὸς τὸν ἀφορισμὸ τῆς Ἐπαναστάσεως ἀπὸ τὸν Πατριάρχη Γρηγόριο Ε' εἶναι σαφὲς ὅτι ἡ πράξη αὐτὴ ἦταν σκόπιμη καὶ ἐπιφανειακὴ γιὰ νὰ ἀποφευχθεῖ ἡ σφαγὴ τῶν ὑποδούλων Ρωμιῶν. Ὅμως ἡ πραγματικὴ βούληση τοῦ Ἐθνομάτρου Πατριάρχου καταδεικνύεται ἀπὸ τὰ ἑξῆς στοιχεῖα:

Ἡ ἐπιστολὴ πού ἔστειλε ὁ Ἄλ. Ὑψηλάντης πρὸς τὸν Κολοκοτρώνη ἀναφέρει χαρακτηριστικὰ: «Ὁ μὲν Πατριάρχης βιαζόμενος παρὰ τῆς Πόρτας σὰς στέλλει ἀφοριστικὰ καὶ ἔξαρχὰς παρακινώντας σας νὰ ἐνωθεῖτε μὲ τὴν Πόρταν, ἐσεῖς ὅμως νὰ τὰ θεωρεῖτε ταῦτα ὡς ἄκυρα, καθότι γίνονται μὲ βίαν καὶ δυναστείαν καὶ ἄνευ τῆς θελήσεως τοῦ Πατριάρχου». Χαρακτηριστικὴ εἶναι καὶ ἡ μαρτυρία τοῦ βουλευτῆ Ρήγα Παλαμῆδη, ὁ ὁποῖος ἀγορεύων στήν Βουλὴ στίς 3/8/1864 ἀπεκάλυψε τὰ λόγια πού τοῦ εἶχε πει ὁ Γρηγόριος Ε': «Ἐξεδώκαμεν ἀφορισμὸν κατὰ τοῦ ἐνόπλου Γένους φοβούμενοι τὴν σφαγὴν τοῦ ἀόπλου ἄλλου Γένους. Πορεύεσθε πρὸς τὴν Πελοπόννησον καὶ ἀναγγεῖλατε εἰς τὸν Πατρῶν καὶ τοὺς ἄλλους Ἱεράρχας, ὅτι **ἡ εὐλογία ἐμοῦ ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ. Πολεμεῖτε τὸν Ἀγαρηνόν**.

3) Ὡς πρὸς τὸν γενικότερο ρόλο τῆς Ἐκκλησίας ἀρκεῖ ἡ μαρτυρία ἐνὸς ἀνθρώπου πού πρωταγωνίστησε στὰ γεγονότα. Ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης γράφει στήν «Διήγησιν συμβάντων τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς» ὅτι: «Πλησίον εἰς τὸν ἱερέα ἦταν ὁ λαϊκός, καθήμενοι εἰς ἓνα σκαμνί,

Πατριάρχης καὶ τζομπάνης, ναύτης καὶ γραμματισμένος, ἰατροί, κλεφτοκαπεταναῖοι, προεστοὶ καὶ ἔμποροι». Ὁ ἴδιος ἄλλωστε ἀγωνιστὴς μιλώντας στοὺς μαθητὲς τοῦ πρώτου Γυμνασίου τῆς Ἀθήνας μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση τόνισε ὅτι τὸ 1821 δὲν ἦταν ταξικὴ οὔτε κοινωνικὴ ἐπανάσταση, ἀλλὰ ἐθνικὴ. Καὶ ὑπενθύμισε σὲ ὅλους ὅτι

«ὅταν ἐπιάσαμε τὰ ἄρματα εἶπαμε πρώτα ὑπὲρ Πίστης καὶ ὕστερα ὑπὲρ Πατρίδος». Αὐτὴ ἦταν ἡ πραγματικὴ ἰδεολογία τοῦ Ἁγῶνος.

Εὐχαριστῶ γιὰ τὴν φιλοξενία,
Κωνσταντῖνος Χολέβας

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

**Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δράμας κ. Διονύσιος τοποτηρητῆς
στὴν Ἱ. Μητρόπολη Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου****Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος****Ἀλληλεγγύη****Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν****Ἱεραὶ Μητροπόλεις****Ἀττικῆς****Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ****Νικαίας****Σύρου****Χαλκίδος****Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων**

Ἀπὸ τὴν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀνακοινούται ὅτι κατόπιν τῆς ὑποβολῆς παρατήσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Σπυρίδωνος γιὰ λόγους ὑγείας, ἡ ὁποία ἐγένε δεκτὴ ἀπὸ τὴν Διαρκῆ Ἱερά Σύνοδο, καὶ μετὰ τὴ δημοσίευση τοῦ σχετικοῦ Προεδρικοῦ Διατάγματος, Τοποτηρητῆς τῆς χηρευούσης πλέον Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου ὁρίσθηκε σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 23 τοῦ Νόμου 590/1977 ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δράμας κ. Διονύσιος.

(2.5.2003)

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

Οἱ ἐργασίες τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου Μηνὸς Μαΐου

Συνῆλθε ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου τὴν 7η, 8η καὶ 9η Μαΐου ἐ.ε., στὴν τακτικὴ κατὰ μῆνα Συνεδρία τῆς ἡ Διαρκῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τὶς Συνεδριάσεις:

A. Ὁ Μακαριώτατος εὐχήθηκε στοὺς Συνοδικoὺς Ἀρχιερεῖς τὰ δέοντα ἐπ' εὐκαιρία τῆς Ἑορτῆς τοῦ Πάσχα.

Στὴ συνέχεια, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν κ. Διονύσιος, Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, εὐχήθηκε ἐξ ὀνόματος ὄλων τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων στὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο, γιὰ τὴν συμπλήρωση πενταετίας στὸν Ἀρχιεπισκοπικὸ Θρόνο τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ Μακαριώτατος εὐχαρίστησε τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Χίου καὶ τοὺς Συνοδικoὺς Ἀρχιερεῖς καὶ ὄλους ὅσοι προσέφεραν καὶ προσφέρουν προκειμένου νὰ προωθηθῇ τὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας καὶ ζήτησε τὶς προσευχῆς τοὺς.

Ἀκολούθως, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἀναφέρθηκε διεξοδικὰ στὸ Πανευρωπαϊκὸ Συνέδριο ποὺ διοργάνωσε ἡ Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ θέμα «*Ἀρχές καὶ ἀξίες γιὰ τὴν οἰκοδόμησι τῆς Εὐρώπης*», τὸ ὁποῖο πραγματοποιήθηκε τὸ τριήμερο 4, 5 καὶ 6 Μαΐου 2003 καὶ ἐστέφθη ἀπὸ πλήρη ἐπιτυχία. Ὁ Μακαριώτατος ἔκανε εἰδικὸ λόγο γιὰ τὴν παρουσία τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, ὁ ὁποῖος εὐλόγησε τὸ Συνέδριο καὶ ἔκανε εἰδικὴ Εἰσήγηση.

B. Ἐπειτα ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος ἀναφέρθηκε στὸ ἔργο τῆς Μὴ Κυβερνητικῆς Ὁργανώσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «*ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ*», ἡ ὁποία μὲ δύο ἀποστολές τῆς, διακίνησε 20 τόνους ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας ποὺ ἀποθηκεύθηκαν στὸ Ἄμμὰν τῆς Ἰορδανίας καὶ 60 τόνους ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας ποὺ ἀποθηκεύθηκαν στὸ Χα-

λέπι τῆς Συρίας. Ἡ βοήθεια αὐτή, μὲ εἰδική ἄδεια, διακινήθηκε στὸ Ἰράκ καὶ διανεμήθηκε στοὺς κατοίκους τῶν Ἰρακινῶν πόλεων Ἄρ Ροῦτ Μπάχ, Κιρκούκ καὶ Ἄλ Κουάινμ σὲ συνεργασία μὲ τοὺς ἐκπροσώπους τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης τῶν πόλεων αὐτῶν. Τὸ ἀνθρωπιστικὸ ὑλικὸ τῆς «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ», ἡ ὁποία εἶναι μία ἀπὸ τίς πρῶτες Μὴ Κυβερνητικὲς Ὄργανώσεις ποὺ ἔφθασε στὸ Ἰράκ, προκειμένου νὰ προσφέρει βοήθεια στὸν χειμαζόμενο Λαὸ τῆς χώρας, συνίσταται σὲ τρόφιμα, φάρμακα πρῶτης ἀνάγκης, ἤδη ἰματισμοῦ καὶ πόσιμο νερὸ καὶ δίδεται σὲ ὅλους τοὺς πάσχοντες συνανθρώπους μας, ἀνεξαρτήτως θρησκευόματος, φυλῆς ἢ χρώματος. Στὴν Ἀθήνα εἶναι ἀποθηκευμένοι ἑκατοντάδες τόνοι ἀνθρωπιστικοῦ ὑλικοῦ καὶ ἤδη ἐτοιμάζεται νέα ἀποστολὴ στὸ Ἰράκ, ἀφοῦ ἔχει ληφθεῖ ἡ σχετικὴ ἄδεια.

Γ. Ὁ Μακαριώτατος ἐνημέρωσε τὴν Διαρκῆ Ἱερὰ Σύνοδο:

– Γιά τὴν συνάντηση ποὺ εἶχε μὲ τὸν Πρόεδρο τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου κ. Κοχ στὴν Ἀθήνα κατὰ τὴν τελετὴ εἰσδοχῆς τῶν δέκα νέων μελῶν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου καὶ τὴν ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων ποὺ εἶχαν γιὰ ἐπίκαιρα καὶ σοβαρὰ θέματα:

– Γιά τὴν ἐπικοινωνία του μὲ τὸν Μακαριώτατο Πατριάρχη Ἱεροσολύμων κ. Εἰρηναῖο καὶ τὸν Ἐξάρχο τοῦ Παναγίου Τάφου στὴν Ἀθήνα, Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμανδρίτη κ. Θεόκτιστο, στοὺς ὁποίους ἔθεσε τὸν προβληματισμὸ του γιὰ τὰ γεγονότα ποὺ ἐσχάτως συμβαίνουν στὸ Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων καὶ τίς συνέπειες ποὺ ἐνδεχομένως θὰ ἔχουν γιὰ τὰ Πανάγια Προσκυνήματα. Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εὐχήθηκε νὰ βρεθοῦν οἱ ἀρμόζουσες λύσεις γιὰ τὴν ἐκτόνωση τῆς καταστάσεως αὐτῆς, ἡ ὁποία, ἂν συνεχισθεῖ, θὰ ἀποβεῖ σὲ βάρος τοῦ Ἑλληνορθοδόξου Πατριαρχείου. Ἐπίσης, ἔθεσε τίς καλές του ὑπηρεσίες στὴ διάθεση τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, γιὰ ὅτιδήποτε χρειαστεῖ.

Δ. Κατόπιν, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος εἰσηγήθηκε τὸ θέμα ἀναβαθμίσεως τῆς λειτουργίας τῶν Ἐνοριῶν, ἰδιαίτερος τῶν μεγάλων πόλεων. Παρουσίασε τίς γενικὲς ἀρχές λειτουργίας τῆς Ἐνορίας, ποὺ εἶναι χῶρος μυστηριακῆς καὶ λειτουργικῆς ζωῆς, χῶρος ἐπικοινωνίας μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἀγάπης καὶ ἐλευθερίας, χῶρος πνευματικῆς θεραπείας καὶ νοσηματοδοτήσεως τῆς ζωῆς, καὶ ἔδωσε πρακτικὲς ὁδη-

γίες γιὰ τὴν καλύτερη ἀξιοποίηση τοῦ κυττάρου τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς.

Ἐπ’ αὐτοῦ τοῦ θέματος ἔγινε εὐρύτατη συζήτηση καὶ ἀποφασίσθηκε νὰ ἀποσταλεῖ ἡ εἰσήγηση τοῦ Μακαριώτατου στὴν ἀρμόδια Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Ποιμαντικοῦ Ἔργου γιὰ νὰ ἀναπτυχθεῖ ἀκόμη περισσότερο καὶ νὰ καταρτισθεῖ κώδικας ἐνοριακοῦ ἔργου ποὺ θὰ ἀποσταλεῖ στις Ἱερὲς Μητροπόλεις καὶ τίς Ἐνορίες γιὰ νὰ ἐφαρμοσθεῖ, σύμφωνα μὲ τίς τοπικὲς δυνατότητες.

Ε. Ἡ Δ.Ι.Σ. ἀποφάσισε:

– Νὰ ἀποστειλεῖ ἐγγραφο στὸν Γενικὸ Διευθυντὴ τοῦ Διεθνοῦς Ἀεροδρομίου τῶν Σπάτων «Ἐλευθέριος Βενιζέλος» ὥστε, ὅπως συμβαίνει σὲ ὅλα τὰ Εὐρωπαϊκὰ καὶ Διεθνῆ Ἀεροδρόμια, νὰ δημιουργηθεῖ μέσα στὸν Ἀερολιμένα χῶρος κατάλληλος γιὰ Ὁρθόδοξο Ναῦδριο, γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν θρησκευτικῶν ἀναγκῶν τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν.

– Νὰ ἐγκρίνει τὸ αἴτημα τοῦ Σεβασμιώτατου Μητροπολίτου Ἡλείας κ. Γερμανοῦ γιὰ φιλοξενία στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Ἡλείας 300 νέων ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Βαγδάτης, ἀφοῦ ζητηθεῖ ἡ ἄδεια τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας.

– Νὰ ἐκδοθεῖ ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο, ἐπ’ εὐκαιρία τῆς Παγκοσμίου Ἡμέρας Περιβάλλοντος (5.6.2003) διακήρυξη, στὴν ὁποία θὰ ἐκτεθοῦν οἱ Ὁρθόδοξες ἀπόψεις γιὰ τὴν Οἰκολογία, προβάλλοντας τίς βασικὲς Ὁρθόδοξες ἀρχές τῆς ἀπλότητος, τῆς ἀσκητικότητος καὶ τῆς ἀντίστασης στὸ πνεῦμα τῆς ὑπερκατανάλωσης. Ἐπίσης, νὰ διοργανωθοῦν διάφορες ἐκδηλώσεις, οἱ ὁποῖες θὰ μελετηθοῦν ἀπὸ τὴν Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Θείας καὶ Πολιτικῆς Οἰκονομίας καὶ Οἰκολογίας.

– Νὰ τιμηθοῦν μὲ τὴν ἀπονομὴ τοῦ παρασήμου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ (Χρυσοῦ Σταυροῦ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου) οἱ κ.κ. Τζῶν Κουμουλίδης, Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Γεωργίας τῶν Η.Π.Α. στὴν Ἔδρα τῆς Νεοελληνικῆς Ἱστορίας καὶ Γεώργιος Ἀναγνωστόπουλος, Μουσικολόγος καὶ Πρωτοψάλτης.

– Νὰ ὀρίσει ὡς ὁμιλητὲς κατὰ τὴν Θρονικὴ Ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Παύλου στίς 28 καὶ 29 Ἰουνίου 2003, γιὰ μὲν τὸν ἑσπερινὸ ποὺ θὰ τελεσθεῖ στὸν Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Παύλου ὁδοῦ Ψαρῶν, τὸν Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμανδρίτη κ. Χρυσόστομο Σκλήφα, Β’ Γραμματέα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ κατὰ τὴν Θεία Λειτουργία, ποὺ θὰ τελεσθεῖ στὸν Ἱερὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ

τῶν Ἀθηνῶν, τὸν Συνοδικὸ Ἀρχιερέα, Σεβασμῶτατο Μητροπολίτη Ἄρτης κ. Ἰγνάτιο.

– Νὰ συμμετάσχει ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος στὶς ἐργασίες τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῆς Διεθνούς Ἐταιρείας μέριμνας γιὰ τοὺς φυλακισμένους, ἡ ὁποία θὰ συνέλθει στὸ Τορόντο Καναδᾶ ἀπὸ 6-9 Αὐγούστου ἐ.ἔ., μὲ ἐκπρόσωπό της τὸν Σεβασμῶτατο Μητροπολίτη Γλυφάδας κ. Παῦλο.

– Νὰ ἐκπροσωπήσουν τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος στὴν τελετὴ ἀνακηρύξεως τῶν ἐν Chelm καὶ Podlasie τῆς Πολωνίας Μαρτύρων τὴν 8ην Ἰουνίου ἐ.ἔ. ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελος καὶ ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Προκόπιος Πετρίδης.

– Νὰ ἐκπροσωπηθεῖ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὸν Δρ. κ. Ἀντώνιο Παπαντωνίου στὴν Ἐπιτροπὴ τῶν Ἐκκλησιῶν γιὰ τοὺς Μετανάστες στὴν Εὐρώπη, ἡ ὁποία θὰ συνέλθει στὴ Γενεύη ἀπὸ 12 ἕως 15 Ἰουνίου 2003.

ΣΤ. Κατὰ τὴν διάρκεια τῶν Συνεδριῶν τῆς Δ.Ι.Σ. ἐγίνε ἐϋρύτατη συζήτηση γιὰ τὸ θέμα τῆς Κατηχήσεως τῶν Νέων. Διατυπώθηκαν διάφορες ἀπόψεις γιὰ τὴν προσφορὰ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιαστικῆς Ἀγωγῆς στοὺς νέους μας μέσα στὰ σύγχρονα δεδομένα. Ἀποφασίσθηκε νὰ μελετηθεῖ διεξοδικῶς τὸ θέμα ἡ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Νεότητος καὶ νὰ ὑποβάλει στὴν Διαρκῆ Ἱερὰ Σύνοδο τὶς προτάσεις της πρὸς περαιτέρω ἐπεξεργασία.

Ζ. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀσχολήθηκε ἐπίσης μὲ θέματα τῆς Ε.Κ.Υ.Ο., μὲ διάφορα ὑπηρεσιακὰ θέματα τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, ἐγκρίσεις ἀποσπάσεων Κληρικῶν στὸ ἐξωτερικὸ καὶ διορισμοὺς μελῶν Ἐπισκοπικῶν Δικαστηρίων Ἱερῶν Μητροπόλεων, χορηγήσεις ἀδειῶν πρὸς μελέτη καὶ ἔρευνα τῶν ἀρχείων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου γιὰ διάφορα ζητήματα, ἐκθέσεις ἀπὸ διάφορες διασκέψεις κ.λπ.

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

«ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ» – SOLIDARITY Μ.Κ.Ο. ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀντιπροσωπεία τῆς «Ἀλληλεγγύης» στὸ Ἰράκ Διανομὴ ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας

Κλιμάκιο τῆς Μὴ Κυβερνητικῆς Ὀργάνωσης τῆς

Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἀλληλεγγύη» βρίσκεται ἀπὸ χθὲς στὶς ἱρακινὲς πόλεις Ἄρ Ρούτ, Μπάχ, Κιρκούκ καὶ Ἄλ Κουαΐν, διανέμοντας κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, τὸ δεῦτερο τμήμα τῆς ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας ποὺ ἔχει συγκεντρώσει πρὸς τὸν χειμαζόμενο λαὸ τῆς περιοχῆς.

Ἐχουν ἤδη διανεμηθεῖ ἔνδεκα τόνοι ἀνθρωπιστικοῦ ὑλικοῦ, τὸ ὁποῖο βρισκόταν ἀποθηκευμένο στὸ Ἀμμάν τῆς Ἰορδανίας, στοὺς κατοίκους τῆς πόλης Ἄρ Ρούτ Μπάχ, ἐνῶ ἐξήντα πρόσθετοι τόνοι, ποὺ βρισκόνταν ἀποθηκευμένοι στὸ Χαλέπι τῆς Συρίας, μεταφέρονται στὶς πόλεις Ἄλ Κουαΐν καὶ Κιρκούκ. Τὰ μέλη τοῦ κλιμακίου τῆς «Ἀλληλεγγύης» βρίσκονται σὲ στενὴ συνεργασία μὲ ἐκπροσώπους τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης, προωθώντας τὸ ὑλικὸ σὲ πληθυσμιακὲς ομάδες καὶ μέλη τοῦ πληθυσμοῦ ποὺ ἀντιμετωπίζουν τὶς μεγαλύτερες ἀνάγκες.

Τὸ ἀνθρωπιστικὸ ὑλικὸ τῆς «Ἀλληλεγγύης», μίας ἀπὸ τὶς πρῶτες Μ.Κ.Ο. ποὺ ἔφθασε στὸ Ἰράκ προκειμένου νὰ προσφέρει βοήθεια στὸν χειμαζόμενο λαὸ τῆς χώρας, συνίσταται σὲ τρόφιμα, φάρμακα πρώτης ἀνάγκης, εἶδη ἱματισμοῦ καὶ πόσιμο νερὸ καὶ δίδεται σὲ ὄλους τοὺς πάσχοντες συνανθρώπους μας, ἀνεξαρτήτως θρησκευματος, φυλῆς ἢ χρώματος.

(6.5.2003)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Συμπάρασταση τοῦ Μακαριωτάτου στὶς οἰκογένειες τῶν παιδιῶν ποὺ σκοτώθηκαν στὰ Τέμπη

Στὸ πλευρὸ τῶν παιδιῶν ποὺ τραυματίστηκαν στὸ τραγικὸ τροχαῖο δυστύχημα στὰ Τέμπη, τὸ ὁποῖο ἔχει βυθίσει σὲ πένθος ἀπὸ τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς ὁλόκληρη τὴ χώρα, καὶ νοσηλεύονται στὸ Γενικὸ Νοσοκομεῖο Λάρισας βρέθηκε σήμερα στὶς 10 τὸ πρωὶ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος.

Ὁ Μακαριώτατος, συνοδευόμενος ἀπὸ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες Βεροίας καὶ Ναούσης κ. Παντελεήμονα, Λαρίσης καὶ Τυρνάβου κ. Ἰγνάτιο καὶ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Θεόκλητο καὶ ἐκπροσώπους τῆς

Νομαρχιακῆς καὶ Τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης τῆς Περιφέρειας Θεσσαλίας, ἐπισκέφθηκε τοὺς μαθητὲς καὶ τίς μαθήτριες ποὺ νοσηλεύονται στὸ Γενικὸ Νοσοκομεῖο Λάρισας, συνομίλησε πατρικὰ μαζί τους, τοὺς ἐξέφρασε λόγους παρηγορίας καὶ τοὺς εὐχήθηκε ταχεία ἀνάρρωση.

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, ἐξερχόμενος τοῦ Νοσοκομείου, ἔκανε τὴν ἀκόλουθη δήλωση:

«Σκοπὸς τῆς ἔκτακτης αὐτῆς ἐπίσκεψῆς μας ἦταν νὰ βρεθοῦμε κοντὰ στὰ τραυματισμένα παιδιά, ποὺ ἐζήσαν αὐτὴ τὴ μεγάλη δοκιμασία. Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή, οἱ ἐπιχώριοι Μητροπολίτες ἔσπευσαν στὸν τόπο τοῦ δυστυχήματος, προκειμένου νὰ συμπαρασταθοῦν στὶς οἰκογένειες, νὰ τίς παρηγορήσουν καὶ νὰ προσφέρουν κάθε δυνατὴ βοήθεια. Οἱ ἱατροὶ καὶ τὸ νοσηλευτικὸ προσωπικό, μὲ τὴν ἀφοσίωση στὸ καθῆκον ποὺ τοὺς διακρίνει, προσέφεραν καὶ προσφέρουν τίς πολὺτιμες ἐπιστημονικὲς καὶ ἀνθρώπινες ὑπηρεσίες τους... Εἶμαι πραγματικὰ συγκλονισμένος, ὅπως ἄλλωστε καὶ ὁλόκληρος ὁ ἑλληνικὸς λαός, καί, πάνω ἀπὸ ὅλους, τὰ παιδιά ποὺ ἔχασαν τοὺς ἀγαπημένους συμμαθητὲς καὶ φίλους τους καὶ ποὺ σήμερα αισιοδοξοῦν ὅτι ὁ Θεὸς θὰ βοηθήσει νὰ ἐπουλωθοῦν τὰ τραύματά τους».

Στὴ συνέχεια, ὁ Μακαριώτατος ἔφθασε στὸν τόπο τοῦ δυστυχήματος, ὅπου ἐψάλη τρισάγιο παρουσία τῶν συγγενῶν τῶν θυμάτων.

Κατόπιν, ὁ Μακαριώτατος καὶ οἱ Μητροπολίτες τέλεσαν τρισάγιο στὸν Ἱ. Ναὸ Ἁγίου Γεωργίου στὸ Μακρυχώρι Ἡμαθίας. Ὁ Μακαριώτατος, ἀπευθυνόμενος στοὺς συντετριμμένους γονεῖς καὶ συγγενεῖς τῶν ἀδικοχαμένων παιδιῶν, ἔστειλε μήνυμα παρηγορίας, ἐπισημαίνοντας ὅτι «τὰ παιδιά ζοῦν στὴν ἀγκαλιά τοῦ Θεοῦ» καὶ σημειώνοντας ὅτι «μόνον ἡ πίστη μπορεῖ νὰ βοηθήσει σὲ αὐτὲς τίς δύσκολες στιγμές». Καὶ τόνισε: «Τὰ λόγια δὲν ἀρκοῦν γιὰ νὰ ἐκφράσω τὰ συναισθήματά μου. Δὲν ξέρουμε γιὰτὶ ὁ Θεὸς ἐπέτρεψε αὐτὴ τὴ δοκιμασία. Δὲν μποροῦμε νὰ δώσουμε ἀπάντηση γιὰτὶ εἴμαστε πολὺ μικροί. Ἐμεῖς σὲ αὐτὲς τίς δύσκολες ὥρες προσευχομαστε μὲ ὅλη μας τὴ δύναμη... Ὁ λαός μας εἶναι συντετριμμένος καὶ θρηνεῖ μαζί σας σὲ ἓνα πανεθνικὸ καὶ πανελλήνιο πένθος. Ὅλη ἡ Ἑλλάδα εἶναι κοντὰ σας».

(15.4.2003)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Χαιρετισμὸς Μακαριωτάτου στὸ Διεθνὲς Συνέδριο τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κέντρου Δημοσίου Δικαίου

«Ἡ συνάντηση αὐτὴ πραγματοποιεῖται σὲ μία κρίσιμη ὥρα: ἀπὸ τὴ μία πλευρὰ ἡ Ἐνωμένη Εὐρώπη συζητᾶ τὸ Σύνταγμά της, ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ διεθνὲς δίκαιο παραμερίζεται γιὰ νὰ περάσει ἡ νέα βαρβαρότητα. Πιστεύω ὅτι ἡ συνάντηση εἶναι ἓνα μήνυμα αισιοδοξίας καὶ ἐλπίδας, ἓνα μήνυμα ποὺ βεβαιώνει ὅτι, ἀκόμη καὶ ἂν τὸ δίκαιο εἶναι ἓνα κομμάτι χαρτί, παραμένει πάντως ἰσχυρότερο ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ τὸ περιφρονοῦν. Ἡ ἱστορία, ἄλλωστε, βεβαιώνει ὅτι οἱ κορυφαῖες ἡγεμονίες καταρρέουν, ἐνῶ τὸ αἶτημα τοῦ δικαίου μένει».

Μὲ τὰ λόγια αὐτά, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος χαιρέτισε τὴν ἑναρξη τῶν ἐργασιῶν τοῦ Διεθνούς Συνεδρίου μὲ θέμα «Πολιτισμοὶ καὶ Δημόσιο Δίκαιο», ποὺ διοργανώνει, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ, τὸ Εὐρωπαϊκὸ Κέντρο Δημοσίου Δικαίου.

Παρουσία τοῦ Ὑπουργοῦ Πολιτισμοῦ, Καθηγητῆ κ. Εὐάγγελου Βενιζέλου, τοῦ Διευθυντῆ τοῦ Κέντρου, Καθηγητῆ κ. Σπύρου Φλογαίτη καὶ ἄλλων ἐπιφανῶν ἀκαδημαϊκῶν καὶ προσωπικοτήτων, τόσο ἀπὸ τὴ χώρα μας, ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν ἀλλοδαπή, ὁ Μακαριώτατος θύμισε, ὅπως εἶπε, πράγματα πολὺ γνωστά, τὰ ὁποῖα ἄνθρωποι ποὺ ὄνειρεύονται μία ἐξουσία χωρὶς δίκαιο, ἓνα δίκαιο χωρὶς ἀρχές, καὶ ἀρχές χωρὶς ἠθική, τοῦτες τίς ὥρες νομίζουν ὅτι εἶναι εὐκόλο νὰ ξεχνοῦν. Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας σημείωσε ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶναι διδασκαλία σωτηρίας τῆς ψυχῆς, παρὰ μόνο στὸ βαθμὸ ποὺ εἶναι διδασκαλία σωτηρίας τῆς κοινωνίας. Ὁ Χριστιανισμὸς, ἐπεσήμανε, σὲ ἀντίθεση μὲ τίς ἀρχαῖες θρησκείες ποὺ δὲν εἶχαν κανένα ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν ἠθικὴ συγκρότηση τῆς Πολιτείας, καὶ γι' αὐτὸ δὲν ὑπῆρξε ποτὲ ἀπὸ μέρους τους κάποια παρέμβαση ἢ καταγγελία τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας, εἶναι θρησκεία στραμμένη πρὸς τὴν κοινωνία καὶ τὴν κοινότητα, καὶ ὄχι ἀτομικὴ ὑπόθεση. Εἶναι θρησκεία ποὺ θεμελιώνεται πάνω στὶς ἐντολές—ὅπως ἀναφέρονται στὴν Παλαιὰ Διαθήκη, τὸν λεγόμενο Νόμο— τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Κύριο καὶ τὸν πλησίον, ἐντολές ποὺ δὲν ἀποτελοῦν ὅμως ὑποχρεώσεις γιὰ τὸ τί ὁ ἄνθρωπος θὰ πρέπει νὰ κάνει. Ὅπως εἶπε, ἡ Καινὴ Διαθήκη εἶναι τὸ πέρασμα ἀπὸ τὴ σχέση καθηκόντων καὶ δικαιωμάτων στὴ σχέση «δωρεὰ παίρνω καὶ δωρεὰ δίνω», ἀπὸ τὸ νόμο στὴ χάρη, στὴν

ἀγάπη, στή δωρεά. Ἡ ἴδια ἡ σχέση Θεοῦ-ἀνθρώπου, τό-
νισε, ἄλλαξε, καί ἀπό φόβο μπροστά στὸν Θεὸ ἐγίνε
ἀγάπη πρὸς Αὐτόν.

Ὁ Μακαριώτατος ὑπογράμμισε ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς
δὲν θὰ μπορούσε νὰ μείνει ἀπαθὴς μπροστά στὰ δεδο-
μένα τοῦ ἀνθρώπινου βίου καὶ ἔτσι ἦρθε σὲ ρήξη μὲ τὶς
ἀντιλήψεις τῆς προχριστιανικῆς κοινωνίας, ποὺ θεμε-
λιωνόταν πάνω στὸ «ἔχειν», στὴν ἀπόλυτη κατάφαση
πρὸς τὴν ἰδιοκτησία, στὸν ὀρισμὸ τοῦ βαθμοῦ ἐλευθερίας
τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν περιουσία του, ποὺ ἦταν ὄχι μό-
νον ἡ γῆ, ἀλλά, ἐπίσης, οἱ δούλοι, ἡ γυναίκα του καὶ τὰ
παιδιά του. Ὅμως, συνέχισε, ἐπειδὴ οἱ πρῶτοι Χριστια-
νοὶ δὲν εἶχαν τὴ δυνατότητα νὰ ἐπιβάλουν νόμους, ἀνή-
γαγαν σὲ ἠθικὴ συμπεριφορὰ τὶς ἀρχές του δικαίου, τὶς
ὁποῖες ἀκολουθοῦσε τὸ πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ
μαρτυρεῖ τὴν ἔμφαση στὴν κοινότητα καὶ συμβουλεύει
τὸν πιστὸ νὰ μὴν περιορίζεται στὸ νὰ ἀκούει τὸν λόγον
τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ νὰ τὸν κάνει πράξη. Ἔτσι, οἱ σχέσεις
ἄνδρα καὶ γυναίκας, ὅπως ἐπίσης γονέα καὶ παιδιοῦ, τέ-
θηκαν σὲ μία διαφορετικὴ νέα βάση καὶ ἡ γυναίκα ἐγίνε
πλέον ὀμότιμος τοῦ ἄνδρα, ὅσο καὶ ἂν οἱ νόμοι ἦταν
ἐνάντιοι σὲ αὐτὴ τὴν ἀντίληψη.

(17.4.2003)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Ἐπίσκεψη Μακαριωτάτου στὴν Ἐνοριακὴ Νεανικὴ Ἐστία «Κιβωτὸς»

Τὴν Ἐνοριακὴ Νεανικὴ Ἐστία «Κιβωτὸς» τοῦ Ἱεροῦ
Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ἀκαδημίας Πλάτωνος ἐπισκέ-
φθηκε σήμερον τὸ μεσημέρι ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπι-
σκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος.
Ὁ Μακαριώτατος, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Πρωτοσύ-
γκελλο τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, Αἰδεσιμ. Πρωτοπρε-
σβύτερο π. Θωμᾶ Συνοδινό, βρέθηκε κοντὰ σὲ δεκάδες
παιδιά μεταναστῶν καὶ προσφύγων ἀπὸ τὸ Ἰράκ, τὴν
Ἀλβανία, τὴν Τουρκία καὶ ἄλλες χῶρες, ποὺ φιλοξε-
νοῦνται ἐκεῖ, ἐκφράζοντας τὴν ἀγάπη, τὴ στοργὴ καὶ τὴ
φροντίδα τῆς Ἐκκλησίας μας πρὸς κάθε ἄνθρωπο ποὺ
ἔχει ἀνάγκη, ἀνεξάρτητα ἀπὸ φυλὴ, ἐθνικότητα, χρῶμα
ἢ θρήσκευμα.

«Στὴν Ἐνορία αὐτὴ πραγματοποιεῖται ἓνα πολὺ ση-
μαντικὸ ἔργο μὲ ἀποδέκτες μικρὰ παιδιά, πρόσφυγες
ἀπὸ διάφορες χῶρες. Ἐδῶ, περισσότερα ἀπὸ τριακόσια
παιδιά βρίσκουν καθημερινὰ φαγητὸ καὶ ἰατροφάρμα-

κευτικὴ περίθαλψη, διδάσκονται τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα,
ξένες γλῶσσες, ἱστορία, μαθηματικά, πληροφορικὴ, φυ-
σικὴ, χημεῖα καὶ ἄλλα μαθήματα, ἀθλοῦνται, ψυχαγω-
γοῦνται καὶ ἀπασχολοῦνται δημιουργικά. Ἀνάμεσά τους
βρίσκονται καὶ παιδιά τῶν φαναριῶν, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν
τὴ δυνατότητα νὰ πηγαίνουν σχολεῖο, καὶ στὴν «Κιβωτὸ
βιώνουν τὴ θαλπωρὴ καὶ τὴν ἀγάπη καὶ ἀποκτοῦν μία
στοιχειώδη μόρφωση» σημείωσε χαρακτηριστικὰ ὁ Μα-
καριώτατος. Καὶ συνέχισε: «Τὸ χαμόγελο ἑνὸς παιδιοῦ
ἀξίζει ὅσο ὀλόκληρος ὁ κόσμος καὶ γι' αὐτὸ τὸ χαμόγε-
λο ἀξίζει νὰ ὑποβάλλεται κανεὶς σὲ ὁποιαδήποτε θυσία».

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας δὲν πα-
ρέλειψε νὰ ὑπογραμμίσει τὴν πολὺτιμη ἀρωγὴ ἑλληνικῶν
καὶ ξένων φορέων σὲ αὐτὴ τὴν προσπάθεια, ὅπως καὶ δε-
κάδων ἐθελοντῶν, οἱ ὁποῖοι ἀνιδιοτελῶς προσφέρουν
κάθε ἠθικὴ καὶ ὑλικὴ συμπαράσταση. «Ἡ ἀνταπόκριση
ὄλων εἶναι μεγάλη», τόνισε, ἐξαιρώντας τὴ συμβολὴ τῆς
Ἐνορίας, τοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου καὶ τῆς Μ.Κ.Ο. τῆς
Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἀλληλεγγύη», ποὺ ἄλλωστε
προσέφεραν καὶ τὰ πασχαλινὰ δῶρα ποὺ ἔδωσε στὰ παι-
διά. Ὅπως ἐπισήμηνε, «ὁ λαὸς μας, μὲ τὴ γενναιοδω-
ρία καὶ τὴν φιλοτιμία του, στηρίζει αὐτὸ τὸ ἔργο, ὅπως
ἄλλωστε καὶ ὅλα τὰ ἔργα τῆς Ἐκκλησίας. Χωρὶς αὐτὴ
τὴν ὑποστήριξη, δὲν θὰ ἦταν εὐκόλο νὰ συνεχισθεῖ».

Ὁ Μακαριώτατος, ὁ ὁποῖος συνεχάρη τὸν ὑπεύθυνον
τῆς ὅλης προσπάθειας π. Ἀντώνιο Παπανικολάου γιὰ τὸ
ἐνδιαφέρον ποὺ ἐπιδεικνύει, ἀναφέρθηκε καὶ στὸ φιλαν-
θρωπικὸ καὶ κοινωνικὸ ἔργο τῶν Ἐνοριῶν τῆς Ἱερᾶς
Ἀρχιεπισκοπῆς, ποὺ, ὅπως εἶπε, παρέχουν, μεταξὺ
ἄλλων, καθημερινὰ 5.000 μερίδες φαγητοῦ σὲ ἄπορους
ἀδελφούς μας, Ἕλληνες καὶ ξένους. «Ἡ Ἐκκλησία μας
θέλει νὰ βρίσκεται στὴν πρωτοπορία τῶν καλῶν ἔργων»,
τόνισε χαρακτηριστικὰ, εὐχόμενος τὸ πιλοτικὸ πρόγραμ-
μα ποὺ ἔχει ἀναπτυχθεῖ στὴν Ἐνορία τοῦ Ἁγίου Γεωργί-
ου Ἀκαδημίας Πλάτωνος «νὰ βρεῖ παντοῦ μιμητές». «Εἶναι
χρέος ὄλων», κατέληξε ὁ Μακαριώτατος, «ὄχι μόνον
αὐτὲς τὶς ἡμέρες, ἀλλὰ καὶ σὲ ὅλη τὴ διάρκεια τοῦ χρόνου
νὰ ἐξαντλοῦμε τὰ ἀποθέματα τῆς ἀγάπης μας, ἰδιαίτερα
ἀπέναντι στὰ παιδιά καὶ τοὺς πρόσφυγες. Ὁ λαὸς μας
ἔχει γνωρίσει τὴν προσφυγιὰ καὶ οἱ πρόσφυγες –εἴτε ἐπι-
στρέψουν στὶς πατρίδες τους, εἴτε μείνουν ἐδῶ– πρέπει
νὰ ξέρουν ὅτι στὴν Ἑλλάδα κατοικοῦν ἄνθρωποι μὲ ἀνοι-
κτὲς καρδιές, ἔτοιμοι νὰ ἀγκαλιάσουν τὸν συνάνθρωπό
τους, ἀπ' ὅπου καὶ ἂν αὐτὸς προέρχεται».

(22.4.2003)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

** Ἀπαντώντας σὲ ἐρώτηση δημοσιογράφου σχετικά μὲ τὸν φόβο ἐπανάληψης τῶν θλιβερῶν περιστατικῶν ποὺ ἔλαβαν χώρα πέρυσι στὰ Ἱεροσόλυμα κατὰ τὴν Τελετὴ Ἀφῆς τοῦ Ἁγίου Φωτός, ὁ Μακαριώτατος τόνισε ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἀρωγὸς καὶ συμπαραστάτης τοῦ Ἑλληνορθόδοξου Πατριαρχείου, ἐπισημαίνοντας πῶς ὁποῖος θελήσει νὰ ἀμφισβητήσῃ τὰ δικαιώματα τῶν Ἑλλήνων μοναχῶν παραβιάζει τὸ status quo ποὺ ἰσχύει ἐδῶ καὶ αἰῶνες.*

Ἐπίσκεψη Μακαριώτατου στὴ «Στέγη Μητέρας»

Τὴ «Στέγη Μητέρας», τὸν ξενώνα τοῦ Κέντρου Στήριξης Οἰκογένειας (ΚΕ.Σ.Ο.) τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν γιὰ ἄγαμες μητέρες καὶ κακοποιημένες γυναῖκες μὲ τὰ παιδιά τους, ἐπισκέφθηκε σήμερα τὸ μεσημέρι ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος.

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ πρόσφερε στὶς γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά ποὺ φιλοξενοῦνται στὸν ξενώνα πασχαλινὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα εἶχαν ἐτοιμάσει οἱ ἐθελόντριες τοῦ ΚΕ.Σ.Ο, συνομίλησε μαζί τους γιὰ τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουν. «Πρόκειται γιὰ μία πρωτοποριακὴ δραστηριότητα τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ ἔχει ὡς στόχο νὰ ἀγκαλιάσει τὶς ἄγαμες μητέρες, τὶς κακοποιημένες γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά τους, δίδοντάς τους μία νέα διαφορετικὴ προοπτικὴ ζωῆς» ἐπισήμανε χαρακτηριστικὰ ὁ Μακαριώτατος. «Γι' αὐτὲς τὶς γυναῖκες ποὺ φεύγουν ἀπὸ τὰ σπίτια τους γιὰ νὰ γλιτώσουν ἀπὸ τὴ βία», συνέχισε, «μέχρι τώρα δὲν ὑπῆρχε κανένα Ἰδρυμα, καμία Στέγη γιὰ νὰ τὶς ὑποδεχθεῖ καὶ νὰ τὶς φροντίσει». «Ἡ «Στέγη Μητέρας» ἀποτελεῖ μία μεγάλη οἰκογένεια ποὺ προσφέρει ἠθικὴ, ψυχολογικὴ καὶ ὑλικὴ στήριξη στὶς γυναῖκες, ἀλλὰ καὶ δημιουργικὴ ἀπασχόληση γιὰ τὰ παιδιά τους. Θέλουμε νὰ ξαναβροῦν τὴν πίστη τους στὸν Θεὸ καὶ στὸν ἄνθρωπο» σημείωσε. Ὁ Μακαριώτατος ἐξάλλου ὑπογράμμισε τὴν ἀνάγκη εὐαισθητοποίησης τῆς κοινωνίας μας, καθῶς, ὅπως εἶπε, «ὑπάρχουν καὶ οἱ σκοτεινὲς πλευρὲς τῆς ποὺ προδίδουν τὶς ἀνθρώπινες ἀξίες». Ἐξέφρασε δὲ τὴν εὐχὴ ἡ «Στέγη Μητέρας» νὰ μεταφερθεῖ σύντομα σὲ μεγαλύτερο κτίριο, προκειμένου νὰ ὑπάρχει ἡ δυνατότητα νὰ προσφέρει τὶς ὑπηρεσίες τῆς σὲ ἀκόμη περισσότερες ἄγαμες μητέρες καὶ κακοποιημένες γυναῖκες. «Ἡ Ἐκκλησία», κατέληξε ὁ

Μακαριώτατος, «ἀνοίγει τὴν ἀγκαλιά τῆς καὶ περικλείει κάθε ἄνθρωπο. Γιὰ ὅλο τὸν κόσμο, γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὑπάρχει ὁ Θεός, ὑπάρχει ἡ σωτηρία».

Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι στὴ «Στέγη Μητέρας» φιλοξενοῦνται, γιὰ ὅσο χρονικὸ διάστημα ἐπιθυμοῦν, ἄγαμες μητέρες καὶ κακοποιημένες γυναῖκες, ἀνεξαρτήτως φυλῆς, ἐθνικότητας, χρώματος ἢ θρησκευματος. Στὶς φιλοξενούμενες στὴ «Στέγη», ἡ ὁποία θεωρεῖται πρότυπο ξενώνα, παρέχονται στέγαση, σίτιση, ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη, ψυχοθεραπευτικὴ καὶ νομικὴ στήριξη, καθῶς καὶ δημιουργικὴ ἀπασχόληση καὶ ψυχαγωγία, ἐνῶ κύριοι στόχοι τῆς ὅλης προσπάθειας, σὲ συνεργασία μὲ τὴ Γενικὴ Διεύθυνση Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης τῆς Ι.Α.Α., τὸ Κίνημα Ἀγάπης, τὰ Ἐνοριακὰ Φιλόπτωχα Ταμεῖα καὶ τὶς ἐθελόντριες τοῦ ΚΕ.Σ.Ο., εἶναι ἡ οἰκογενειακὴ ἐπανασύνδεση, ἡ ἐπαγγελματικὴ ἀποκατάσταση καὶ ἡ κοινωνικὴ ἐπανεξέλιξή τους.

(23.4.2003)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Ὁμιλία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου γιὰ τὸ μήνυμα τῆς Ἀναστάσεως

«Φῶς, αἰσιοδοξία καὶ πίστη δίδει ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ Ἀνάσταση μᾶς δίδει τὴν ἐλπίδα νὰ ἀτενίζουμε τὸ μέλλον μὲ αἰσιοδοξία, παρὰ τὰ καθημερινὰ προβλήματα ποὺ ὅλοι ἀντιμετωπίζουμε». Τὴν ἐπισήμανση αὐτὴ ἔκανε σήμερα, μεταξὺ ἄλλων, κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ κηρύγματός του ἀπὸ τὸν Πανηγυρίζοντα Ἱ. Ναὸ Ζωοδόχου Πηγῆς Δάφνης ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος.

«Ἡ ἐορτὴ τοῦ Πάσχα συνδέεται στενὰ μὲ τὴ ζωὴ τοῦ λαοῦ μας. Δὲν μπορεῖ νὰ φανταστεῖ κανεὶς ὅτι ὑπάρχει Ἑλληνας Ὁρθόδοξος ποὺ νὰ μὴν ἐορτάζει τὸ Πάσχα» σημείωσε χαρακτηριστικὰ ὁ Μακαριώτατος. Ὁμιλώντας γιὰ τὴν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου, ὑπογράμμισε ὅτι «ἀποτελεῖ προάγγελο καὶ τῆς δικῆς μας Ἀνάστασης, καθῶς ἀφορᾶ σὲ ὁλόκληρο τὸ ἀνθρώπινο γένος, τὸ ὁποῖο καὶ δικαιούται νὰ χαίρεται καὶ νὰ πανηγυρίζει».

«Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ μᾶς στηρίζει καὶ μᾶς βοηθᾶ νὰ μὴν γονατίζουμε μπροστὰ στὶς δυσκολίες, ἀλλὰ νὰ τὶς ξεπερνᾶμε. Φέρνει μία νέα τάξη πραγμάτων, τὴν καινὴ ἐν Χριστῷ ζωὴ» τόνισε ὁ Μακαριώτατος. Ἀνα-

φέρθηκε δὲ στὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος καὶ ἰδιαίτερα στὴν αὐξησὴ τῆς ἀνεργίας, τῆς πείνας καὶ τῆς φτώχειας. «Ἐνας στοὺς πέντε Ἕλληνες ζεῖ κάτω ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς φτώχειας καὶ αὐτὸ μᾶς ἀνησυχεῖ ἔντονα» σημείωσε. Καὶ κατέληξε: «Ἡ Ἐκκλησία δίδει τὸν δικὸ Της οὐσιαστικὸ ἀγώνα γιὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς πείνας καὶ τῆς φτώχειας. Στὰ δεκάδες Κέντρα Ἐνοριακῆς Ἀγάπης παρέχει καθημερινὰ χιλιάδες μερίδες φαγητοῦ σὲ ὅλους ὅσοι ἔχουν ἀνάγκη, Ἕλληνες καὶ ξένους, ἀνεξαρτήτως φυλῆς, χρώματος ἢ θρησκευματος. Καὶ αὐτοὶ οἱ συνάνθρωποι μας αὐξάνονται δυστυχῶς ἡμέρα μὲ τὴν ἡμέρα. Ἡ ψαλίδα ἀνάμεσα στοὺς πλοῦσιους καὶ τοὺς φτωχοὺς ἀνοίγει ἀντὶ νὰ κλείνει. Πρόκειται γιὰ ἓνα ὀξὺ κοινωνικὸ, πολιτικὸ καὶ οικονομικὸ πρόβλημα.

(2.5.2003)

(Ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ)

Ὁμιλία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου γιὰ τὴν ἀπιστία τοῦ Θωμᾶ

«Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ. Τέλειος Θεὸς καὶ τέλειος Ἄνθρωπος. Αὐτὴ ἡ ἀπάντησις στὸ ἐρώτημα, τί εἶναι ὁ Χριστὸς, ἀποτελεῖ τὴ λυδία λίθον ἀπὸ τὴν ὁποία κρινόμεσθε ἂν εἴμαστε χριστιανοὶ ἢ ὄχι», τόνισε μεταξὺ ἄλλων σήμερον τὸ πρωὶ στὸ κήρυγμά του, ἀπὸ τὸν Καθεδρικὸ Ἱερὸ Ναὸ Ἀθηνῶν, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος.

Ἀναφερόμενος στὸ δεύτερο πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὁ Μακαριώτατος ὑπογράμμισε ὅτι, «δὲν πιστεύουμε στὸ Χριστὸ μόνο γιὰτὶ μᾶς δείχνει ἓναν δρόμον ἠθικῆς γιὰ νὰ γίνουμε καλύτεροι ἄνθρωποι. Ἐμεῖς πιστεύουμε ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ», καὶ συνέχισε, «αὐτὴ ἡ Πίστις στὸ Χριστό, μᾶς ἐξασφαλίζει τὴν σωτηρία καὶ τὴ λύτρωσι. Καὶ αὐτὸ δὲν τὸ βρίσκουμε πουθενὰ ἄλλου».

Ἐν συνεχείᾳ καὶ μὲ ἀφορμὴ τὴν ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Θωμᾶ, ὁ Μακαριώτατος ἀνέλυσε τὴ φράση «ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου» ποὺ εἶπε ὁ Ἀπόστολος ἀντικρίζοντας τὸν Ἀναστημένο Χριστό. «Ἡ Πίστις μας πρέπει νὰ εἶναι προσωπικὴ, καθὼς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ προσωπικὸς Σωτῆρας καὶ Λυτρωτὴς μας καὶ αὐτὴν τὴν προσωπικὴ Πίστιν ζητᾶ ἀπὸ ἐμᾶς ἡ Ἐκκλησία», τόνισε χαρακτηριστικῶς.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας, ὁ Μακαριώτατος μετέβη στὸ Γ' Κοιμητήριον, στὴ Νίκαια, ὅπου πραγματοποιήθηκε ἐκδήλωσις Μνήμης γιὰ τὰ θύματα τοῦ Ἑβραϊκοῦ Ὀλοκαυτώματος. Ἰδιαίτερα ὑπογράμμισθη ἀπὸ τοὺς συμμετέχοντες ἡ γενναία στάσις τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Δαμασκηνοῦ, χάρις στὴν ὁποία διεσώθησαν πολλοὶ Ἕλληνες Ἑβραῖοι. (4.5.2003) (Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Ὁ Ἑλληνοχριστιανικὸς πολιτισμὸς θεμέλιον γιὰ τὴν ἐνότητα τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης

Στὴν κρίση ποὺ διέρχεται ἡ χριστιανικὴ πίστις στὴν Εὐρώπῃ, ἀλλὰ καὶ στὴν ἀνάγκη νὰ στηριχθεῖ ἡ Ε.Ε. στοὺς πνευματικοὺς θησαυροὺς τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀναφέρθηκε, κατὰ τὴ διάρκειαν τοῦ σημερινοῦ κηρύγματός του ἀπὸ τὸν Ἱ. Ναὸ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Ἀσπροπύργου, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος.

Ὅπως σημείωσε ὁ Μακαριώτατος, «ζοῦμε σὲ μία χώρα ὅπου τὸ 97% τοῦ πληθυσμοῦ, σύμφωνα μὲ πρόσφατες δημοσκοπήσεις, εἶναι Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί». «Αὐτὸ τὸ ποσοστὸ», ὑπογράμμισε, «εἶναι τὸ μεγαλύτερον σὲ χώρα τῆς Ε.Ε.», ἐπισημαίνοντας ὅτι ὁ λαός μας ἔχει ἐπίγνωσι τῆς ἱστορίας καὶ τῆς παράδοσός μας. «Αὐτὰ τὰ στοιχεῖα τὰ παραλάβαμε ἀπὸ τοὺς πατέρες μας καὶ εἶναι ἐκεῖνα ποὺ μᾶς διαχωρίζουν ἀπὸ τοὺς ὑπόλοιπους Εὐρωπαίους» τόνισε χαρακτηριστικῶς. Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἀνέφερε ὅτι «οἱ Εὐρωπαῖοι περιμένουν ἀπὸ ἐμᾶς τὴν πίστιν, τὴν παράδοσιν καὶ τὴν ἱστορίαν μας. Περιμένουν ἀπὸ τὴν χώρα τῆς φιλοκαλίας νὰ τοὺς γνωρίσει τοὺς πνευματικοὺς θησαυροὺς τῆς Ὁρθοδοξίας ποὺ ἀναγέννησε αὐτὸν τὸν λαόν, ὅταν συναντήθηκε ἱστορικῶς μὲ τὸν Ἑλληνισμό, δημιουργώντας τὸν ἑλληνοχριστιανικὸν πολιτισμόν ποὺ ἀποτελεῖ τὴν βάση καὶ τὸ θεμέλιον τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ». «Αὐτὸς ὁ πολιτισμὸς», πρόσθεσε, «μπορεῖ νὰ γίνῃ ἡ βάση καὶ τὸ θεμέλιον γιὰ τὴν ἐνότητα ὅλων τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης». Καὶ συνέχισε: «Γιὰτὶ ἀποδείχθηκε ὅτι ἡ Ε.Ε. γιὰ νὰ ἔχει ἱστορίαν καὶ μέλλον πρέπει νὰ στηριχθεῖ ὄχι τόσο στὰ οικονομικὰ μεγέθη καὶ στὴν πολιτικὴν, στρατιωτικὴν ἢ διπλωματικὴν ἐνότητα, ἀλλὰ κυρίως στὴν πνευματικὴν ὄντοτητα καὶ ἐνότητα». «Ὁ πολιτισμὸς καὶ ἰδιαίτερα ἡ θρη-

σκέια», εἶπε ὁ Μακαριώτατος, «εἶναι ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα δίνουν ζωή, δύναμη καὶ ὑπόσταση στοὺς λαοὺς ὅλου τοῦ κόσμου».

Ἄναφερόμενος δὲ σὲ ὄλους ἐκείνους ποὺ ὑποστηρίζουν ὅτι γιὰ νὰ γίνουμε Εὐρωπαῖοι θα πρέπει νὰ ἐγκαταλείψουμε τὴν πίστη τῶν πατέρων μας, ὁ Μακαριώτατος ἐπισήμανε ὅτι ἡ ἴδια ἡ Ε.Ε. συνιστᾶ στοὺς λαοὺς νὰ κρατήσουν τὴν ἰδιοπροσωπία, τὴν παράδοση, τὴν ἰδιαίτεροτητα, τὴν ταυτότητα, τὴ γλῶσσα, τὴν ἱστορία καὶ τὴ θρησκεία τους. «Στὴν Ἑλλάδα ὡστόσο, ἀκούγονται κάποιες φωνές ποὺ δὲν πιστεύουν στὴν παράδοση καὶ τὴν ἱστορία μας καὶ θέλουν νὰ μᾶς πείσουν ὅτι θὰ ἀποκτήσουμε ἀξία μόνον ἂν πετάξουμε μακριὰ αὐτὰ ποὺ μᾶς κληροδότησαν οἱ πατέρες μας» ἐπισήμανε χαρακτηριστικά. Καὶ κατέληξε: «Σήμερα περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ χρειάζεται ἡ ὁμολογία τοῦ Χριστοῦ. Σήμερα ὅλοι ἔχουμε καθῆκον καὶ ὑποχρέωση νὰ λέμε πρὸς πᾶσα κατεύθυνση αὐτὰ τὰ ὁποῖα πιστεύουμε καὶ νὰ μὴν ντρεπόμαστε νὰ λέμε ὅτι εἴμαστε Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, διακηρύσσοντας ταυτόχρονα ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία ἔσωσε αὐτὸν τὸν τόπο». (11.5.2003) (Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

ΙΕΡΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἀττικῆς

Ἀπὸ τὴν κουρὰ τῆς Μοναχῆς Φιλοθέης στὴν Ἱερά Μονὴ Φανερωμένης Ροδοπόλεως. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀττικῆς κ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ἀφ’ οὗ ἀναφέρθηκε στὴν εὐλάβεια καὶ τὸ Μοναστικὸ ἦθος τῆς νέας Μοναχῆς, ἡ ὁποία ἔχει πανεπιστημιακὴ μόρφωση, ἀνέπτυξε μὲ συντομία τὴν ἀποστολὴ τοῦ Ὁρθόδοξου μοναχισμοῦ στὴν σύγχρονη ἐκκοσμικευμένη κοινω- νία.

Ἱερά Μητρόπολις Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ

Ἀκαδημία Θεολογικῶν Σπουδῶν

Ἀπὸ τὶς 14 καὶ μέχρι τὶς 27 Ἰουλίου 2003, καὶ γιὰ τέταρτη συνεχῆ χρονιά, θὰ λειτουργήσει στὴν Ἱερά Μητρόπολη Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ, στὸ Βόλο, ἡ Ἀκαδημία Θεολογικῶν Σπουδῶν, ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητρ. Δημητριάδος κ. Ἰγνατίου καὶ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Σκοπὸς τῆς Ἀκαδημίας εἶναι ἡ παροχὴ θεολογικῶν γνώσεων, τόσο σὲ αὐτοὺς ποὺ δὲν ἔχουν προηγούμενη συστηματικὴ σπουδὴ στὴν Ὁρθόδοξη Θεολογία, ὅσο καὶ σὲ αὐτοὺς ποὺ ἐπιθυμοῦν νὰ συμπληρώσουν τὶς γνώσεις τους, ἀκούγοντας εἰδικὲς διαλέξεις καὶ συναστροφόμενοι μὲ Καθηγητὲς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικό. Τὰ μαθήματα γίνονται σὲ μορφή σεμιναρίου καὶ περιλαμβάνουν θεολογικὲς εἰσηγήσεις καὶ συζητήσεις, καθὼς καὶ προσκυνηματικὲς ἐκδρομὲς καὶ ἐπισκέψεις σὲ Ἱερὰς Μονές. Ἐνορίες, καὶ γνωριμία μὲ τὴν πανέμορφη περιοχὴ τοῦ Πηλίου καὶ τῆς Μαγνησίας γενικότερα.

Τὰ μαθήματα διεξάγονται σὲ εἰδικὸ χῶρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ· συγκεκριμένα φέτος οἱ ἐργασίες τῆς Ἀκαδημίας θὰ φιλοξενηθοῦν στὸν Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῆς Νέας Ἀγχιάλου, κοντὰ στὸν ἀρχαιολογικὸ χῶρο τῶν Φθιωτῶν Θηβῶν. Ἡ διαμονὴ θὰ γίνῃ σὲ ξενοδοχεῖο τῆς περιοχῆς, κοντὰ στὴν παραλία.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στὴ δισχιλιετῆ πορεία τῆς κατάφερε νὰ ὑπερπηθῇ τὰ ποικίλα ἐμπόδια μὲ τὸ διάλογο, τὴν καταλλαγὴ καὶ τὴν μαρτυρία τῆς. Ζεῖ καὶ πορεύεται πρὸς τὰ ἔσχατα μὲ ἐμπιστοσύνη στὴν Παράδοση καὶ τὴ Θεολογία τῆς, κυρίως δὲ μὲ τὸ ζωντανὸ λειτουργικὸ βίωμά τῆς. Ποῦ βρισκόμαστε σήμερα; Στὸ ἐρώτημα αὐτὸ θὰ προσπαθήσουν νὰ δώσουν ἀπάντηση Ὁρθόδοξοι Καθηγητὲς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικό, ἀναπτύσσοντας ὅλα τὰ θέματα τῆς Ὁρθόδοξης Θεολογίας μας. Τὸ Ἐπιστημονικὸ Σεμινάριο μποροῦν νὰ τὸ παρακολουθήσουν στελέχη τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, λαϊκοὶ καὶ κληρικοί, Θεολόγοι, μεταπτυχιακοὶ φοιτητὲς κ.ἄ.

Πληροφορίες - Αἰτήσεις συμμετοχῆς:

Ἱερά Μητρόπολις Δημητριάδος
Ἀκαδημία Θεολογικῶν Σπουδῶν
Κατερίνα Καρκαλᾶ-Ζορμπᾶ
Συνεδριακὸ Κέντρο Μελισσατικῶν
385 00 Μελισσατικά-Βόλος
Τηλ. & Φάξ: 24210-61700
E-mail: women@imd

Ἱερά Μητρόπολις Νικαίας

Περισσότερα ἀπὸ 2000 δέματα μὲ εἶδη διατροφῆς, κρέας, λάδι, γάλα, ζυμαρικά, εἶδη ἐνδύσεως καὶ γλυκίσματα, καθὼς καὶ Πασχαλινὰ δῶρα καὶ λαμπάδες γιὰ τὰ μικρὰ παιδιά, διένειμε καὶ σήμερα, Μ. Δευτέρα τὸ πρωῒ καὶ τὸ ἀπόγευμα, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικαίας κ. Ἀλέξιος σὲ ἰσάριθμες οἰκογένειες –ἐπὶ τὸ πλεῖστον πολύτεκνες– τῆς ποιμαντικῆς δικαιοδοσίας τῆς Μητροπόλεως του, ποὺ μαστίζονται ἀπὸ ἔντονα προβλήματα φτώχειας καὶ ἀνεργίας.

Σὲ δύο μεγάλες συγκεντρώσεις, στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τῆς Μητροπόλεως στὴ Νίκαια, καὶ στὸν Ἱ.Ν. Ἁγίου Νικολάου στὸ Πέραμα, ποὺ προσέλαβαν πανηγυρικὸ χαρακτήρα, ὁ Σεβασμιώτατος μὲ διάκριση καὶ θερμὴ πατρικὴ στοργὴ ἐπικοινωνῆσε προσωπικὰ μὲ τὰ πνευματικά του παιδιά, καὶ συνόδευσε τὰ δῶρα ποὺ ὁ ἴδιος μοίρασε σὲ ὄλους, μὲ τὴ διαβεβαίωση, ὅτι θὰ ἔχουν τὴν ἀρωγὴ καὶ τὴν προσευχὴ τῆς Μητέρας Ἐκκλησίας σὲ ὅλες τὶς δύσκολες στιγμὲς τῆς ζωῆς τους.

(21.4.2003) (Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἱερά Μητρόπολις Σύρου

Τὸ Σάββατο 12ῆ Ἀπριλίου ἑ.ἑ., πραγματοποιήθηκε στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τοῦ Δήμου Ἐρμουπόλεως ἡ συνάντηση τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου, τοῦ κέντρου Μέριμνας Οἰκογενείας τῆς Ἱερᾶς μας Μητροπόλεως. Τὸ θέμα τῆς συνεδρίας ἐπίκαιρο «Κρίση στὸ ζευγάρι: μύθος ἢ πραγματικότητα;», ἡ ἀνάλυση τοῦ ὁποῖου ἔγινε ἀπὸ τὴν κ. Τσαμπίκα Μπαφίτη, Κλινικὴ Ψυχοθεραπεύτρια, μὲ ἐνεργὸ συμμετοχὴ τοῦ Συντονιστοῦ τοῦ Κ.Μ.Ο. Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Μελετίου Ζαχαροπούλου καὶ τῶν κ.κ. Γεωργίου Κίσσα, Λεωνίδα Κωλέτη καὶ Κυριάκου Βλασόπουλου, ἀπάντων οἰκογενειακῶν ψυχοθεραπευτῶν καὶ θεολόγων. Ἐπακολούθησε ἐνδιαφέρουσα διαλογικὴ συζήτηση.

Ἐπίσης τὸ Σάββατο 12ῆ Ἀπριλίου, πανηγύρισε στὴν Ἄνδρο ὁ Ἱερός Ναός τῆς Θεοτόκου Θεοσκεπάστου. Τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν τοῦ Μ. Ἑσπερινοῦ, τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου καὶ τῆς Θείας Λειτουργίας προεξήρχε ὁ Σεβασμιώτατος Ποιμενάρχης μας. κ. Δωρόθεος Β', συμπαρασταθῆς ὑπὸ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Σαλῶνων κ. Θεολόγου, Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἀπὸ τὸν ἑορτασμὸ τοῦ Ἱ.Ν. τῆς Θεοτόκου Θεοσκεπάστου στὴν Ἄνδρο, προεξάρχοντας τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σύρου Δωρόθεου Β' συμπαραστεκομένου ὑπὸ τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Σαλῶνων καὶ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κ. Θεολόγου (18.4.2003)

Τὴν κυριώνη ἡμέρα ὁ Σεβασμιώτατος, μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας ἀπένειμε τὸ Μετάλλιο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τὸν Σταυρὸ τοῦ Τάγματος τῆς Ὁσίας Μεθοδίας, στοὺς δυὸ λευκανθέντες στὴν διακονία τοῦ Ἱεροῦ Θυσιαστηρίου Πρεσβυτέρους, τὸν π. Γεώργιο Συγγρὸ καὶ τὸν π. Ἀντώνιο Λεβαντῆ, καθὼς ἐπίσης ἀπέδωσε τὶς δυὸ Ὑποτροφίες, ἐκ τοῦ προϊόντος τοῦ Ἐράνου «Ἀγάπης καὶ Φιλαδελφείας» γιὰ τὴν νῆσο Ἄνδρο, στὶς φοιτήτριες κ.κ. Γριμάνη Εἰρήνη καὶ Δήμα Ἐρικέτα, ὕψους 900 εὐρώ ἐκάστης.

(18.4.2003) (Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Τὸ Σάββατο 19ῆ Ἀπριλίου, ὁ Σεβ. Ποιμενάρχης μας κ. Δωρόθεος Β' μετέβη στὴν Μύκονο, ὅπου ἐτέλεσε τὴν Θεία Λειτουργία στὸν Ἱερό Μητροπολιτικὸ Ναὸ Ζωοδοχοῦ Πηγῆς, μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας ἐπακολούθησε τρίωρη παμμυκονιακὴ λιτανευτικὴ πορεία, κατὰ τὸ τοπικὸ ἐκκλησιαστικὸ ἔθος, τῆς θαυματουργοῦ Εἰκόνας τῆς Θεοτόκου, τῆς ἐπικαλουμένης «Τουρλιανῆς», πρὸς τὴν Ἱερά Μονὴ Παναγίας Τουρλιανῆς Ἄνω Μερᾶς, ὅπου βρίσκεται τεθησαυρισμένη. Τὴν ἐπομένη, Κυριακὴ τῶν Βαΐων ὁ Σεβασμιώτατος προεξήρχε τῆς Λειτουργικῆς Προσευχῆς στὴν Μύκονο καὶ ἐχειροτόνησε εἰς Διάκονον τὸν Μοναχὸ Νικόλαο Κουντουρέλλη, τελειόφοιτο τοῦ Ἐνιαίου Ἐκκλησιαστικοῦ Λυκείου Τήνου, πρὸς τὸν ὁποῖο ἀπήνθυνε πατρικὲς νουθεσίες.

Μὲ θρησκευτικὴ κατάνυξη ἐτελέσθησαν σὲ ὄλους τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Μητροπολιτικῆς μας Περιφε-

ρείας οἱ Ἱερῆς Ἀκολουθίες τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος. Οἱ ἀπαστράπτοντες περικαλλεῖς Ναοί, οἱ εὐγενεῖς κληρικοί καὶ οἱ χοροὶ τῶν καλλίφωνων ἱεροψαλτῶν συνετέλεσαν στὴν προσέλευση χιλιάδων ἐπισκεπτῶν, οἱ ὅποιοι θέλησαν νὰ συνορτάσουν με τοὺς κατοίκους τῶν νησιῶν μας τὶς ἅγιες αὐτὲς ἡμέρες.

Στὴν Σύρο ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας προεξῆρχε τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, ἐπισκεφθεὶς ὅλες τὶς Ἑνορίες τῆς νήσου. Κορυφαία θρησκευτικὴ ἐκδήλωση ὑπῆρξε ἡ περιφορὰ τῶν Ἐπιταφίων τῶν Ἑνοριῶν τῆς Ἑρμουπόλεως, μὲ τὴν συνοδεία τῆς Φιλαρμονικῆς τοῦ Δήμου Ἑρμουπόλεως, τῶν Σωμάτων τῶν Προσκόπων, Ὁδηγῶν καὶ Ναυτοπροσκόπων, τῶν Ἀρχῶν τοῦ Νόμου καὶ τῆς νήσου, καὶ ἡ συνάντησή τους στὴν κατάμεστη ἀπὸ πιστοὺς πλατεῖα τοῦ Δημαρχείου, ὅπου ὁ Σεβασμιώτατος ἀνέγνωσε τὸν Β΄ Μεσιανικὸ Ψαλμὸ καὶ ἐξεφώνησε ἐμπνευσμένο λόγο.

(30.4.200) (Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐκδηλώσεις γιὰ τὴ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα

Μὲ μεγάλη ἐπιτυχία πραγματοποιήθηκε καὶ φέτος ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐκδήλωση γιὰ τὴ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα, τὴν Τετάρτη 16 Ἀπριλίου 2003, τὴν ὁποία διοργανώνει ἀπὸ ἐτῶν ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Χαλκίδος, προετοιμάζοντας μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο τοὺς πιστοὺς γιὰ τὰ μεγάλα γεγονότα τῶν Παθῶν καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ Ἐκδήλωση ἔλαβε χώρα στὴν Παλαιοχριστιανικὴ Βασιλικὴ τῆς Πολιούχου Χαλκίδος Ἀγίας Παρασκευῆς, τὴν ὁποία κατέκλυσε πλῆθος εὐσεβῶν Χαλκιδῆων, παρακολουθώντας τὸ Χορὸ Ψαλτῶν τοῦ Συλλόγου Ἱεροψαλτῶν Νομοῦ Εὐβοίας «Ο ΠΑΠΑ-ΓΙΩΡΓΗΣ ΡΗΓΑΣ» ὑπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ Πρωτοψάλτου κ. Γεωργίου Γερογιάννη νὰ ἀποδίδει ὕμνους τῆς Μεγάλῃ Ἑβδομάδος καὶ τὸν κ. Σπυρίδωνα Τσιτσιγκο, Δρ. Θεολογίας καὶ Καθηγητὴ τῆς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν νὰ ἀναλύει θεολογικὰ τοὺς ὕμνους.

Εἰσηγητὴς στὸ κλίμα τῆς Ἐκδηλώσεως ἦταν ὁ Παν/τος Ἀρχιμ. Τιμόθεος Μπαϊμπάκης, Ἱεροκέρυξ.

Στὴν Ἐκδήλωση παρέστησαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες πρῶην Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος καὶ Χαλ-

κίδος κ. Χρυσόστομος, οἱ ὅποιοι εὐχήθηκαν στὸ τέλος τῆς Ἐκδηλώσεως καλὴ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα στοὺς παρισταμένους.

Τὴν Ε΄ Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν τὸ ἀπόγευμα, στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Μαντουδίου, ἔλαβε χώρα ἐκδήλωση γιὰ τὴ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα, ἡ ὁποία περιελάμβανε ἐπίκαιρους ὕμνους ἀπὸ Χορὸ Ψαλτῶν ὑπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ κ. Νικολάου Μάρκου, Πρωτοψάλτου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καὶ ἐπίκαιρη ὁμιλία ἀπὸ τὸν Αἰδ/το Πρωτ. Κωνσταντῖνο Καραϊσαρίδη.

Τὴν εὐθύνη τῆς διοργανώσεως εἶχε ὁ Προϊστάμενος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ π. Ἰωάννης Μάρκου.

(17.4.2003) (Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ ὁ Α΄

*Ἐλέω Θεοῦ Πατριάρχης τῆς Ἀγίας Πόλεως
Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης,
παντὶ τῷ πληρώματι τῆς Ἐκκλησίας, χάριν καὶ ἔλεος
καὶ εἰρήνην ἀπὸ τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου
τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ.*

*«Νῦν πάντα πεπλήρωται
φωτός, οὐρανός τε καὶ γῆ
καὶ τὰ καταχθόνια».*

Πληρώσαντες ἐν νηστεία, προσευχῇ, μετάνοιᾳ καὶ πνευματικῇ ἐγρηγόρσει τὴν ψυχωφελῆ Τεσσαρακοστὴν καὶ μέτοχοι γενόμενοι τῶν σωτηριωδῶν ὑπὲρ ἡμῶν παθῶν τοῦ προσλαβόντος τὸ ἡμέτερον φύραμα Σωτῆρος Χριστοῦ, σήμερον, ἰστάμενοι πρὸ τοῦ Ὀλβίου καὶ Ζωοδόχου Αὐτοῦ Μνήματος καὶ ἔχοντες ἀνά χεῖρας ἡμῶν ἀνημμένας τὰς δάδας ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου Αὐτοῦ Φωτός, ψάλλοντες τὴν νικητήριον ᾠδὴν, «*Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε καὶ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια*», ἀπευθύνομεν εἰς ἅπαν τὸ τῆς Ἐκκλησίας πληρωμα τὸν χαιρετισμόν.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

Σύμπασα, οὖν, ἡ δημιουργία σήμερον φαιδρύνεται ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ, Ὅστις ἐσαρκώθη, διὰ νὰ σταυρωθῇ καὶ ταφῇ καὶ ἀναστῇ ὑπὲρ ἡμῶν, νὰ ἐνώσῃ ἡμᾶς μετ' Αὐτοῦ καὶ νὰ μᾶς καταστήσῃ

μετόχους τῆς νίκης Αὐτοῦ ἐναντίον τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἁμαρτίας, μέθ' ἀπάσης τῆς κτίσεως, ἥτις ἀπὸ τῆς πτώσεως ἡμῶν «*συστενάζει καὶ συνωδίνει*» (Ρωμ. 8, 22) μεθ' ἡμῶν.

Ὁ Ἄναστας ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ Κύριος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου. «*Κύριος θανατοῖ καὶ ζωογονεῖ, κατάγει εἰς ἄδην καὶ ἀνάγει*» (1. Βασιλ. 2, 6), διὰ δὲ τῶν ἐνεργειῶν Αὐτοῦ ἀναγεννᾶται καὶ ἀνακαινίζεται σύμπασα ἡ κτίσις, διότι Οὗτος ἐν τῇ δυνάμει Αὐτοῦ «*ἐξαποστελεῖ τὸ πνεῦμα Αὐτοῦ καὶ κτισθήσονται καὶ ἀνακαινιεῖ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς*» (Ψαλμ. 103, 30). Ὁ καταργήσας τὰ δεσμὰ τοῦ Ἄδου εἶναι ἡ ἀρχὴ τῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ καὶ «*πρωτότοκος πάσης κτίσεως*» (Κολ. 1, 15). Ἐν τῷ Προσώπῳ τοῦ Θεοανθρώπου ἄρχεται ἡ νέα δημιουργία, ἀνανεοῦται ἡ εἰκὼν τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἀπὸ Υἱὸς τῆς ἀπωλείας, καθίσταται κληρονόμος τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἐνεργοποιεῖται ἡ ἐν αὐτῷ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ, ἀπαλλάσσεται ἐκ τῆς δουλείας τοῦ ἀλλοτρίου καὶ μετέχει τῆς «*ἐν Χριστῷ καινῆς κτίσεως*» (Γαλ. 6, 15). Ὁ Ἄναστας Ἰησοῦς Χριστὸς ἀνορθεῖ τὴν πρὶν πεσοῦσαν εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου καὶ μετ' αὐτοῦ σύμπασαν τὴν κτίσιν, «*ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα*» (2 Κορ. 5, 17). Ἀποτελεῖ διὰ τὸν νέον, τὸν ἀνακαινισθέντα ἄνθρωπον, τὸν «*ἐσχατον Ἀδάμ, εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν*» (Κορ. 15, 45) καὶ ἀπὸ τότε ἡγεῖται τῆς ἐξηγορασμένης, διὰ τοῦ τιμίου Αὐτοῦ αἵματος, ἀνθρωπότητος, ἡ ὁποία μετέχει τοῦ Σώματος Αὐτοῦ.

Ἐν τῇ Ἁγίᾳ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ κυριαρχεῖ ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἐμπνέεται ἡ ἀνθρωπίνη ὑπαρξις, καθιεροῦται ὁ ἐν Χριστῷ ἀναγεγεννημένος νέος ἄνθρωπος, ἀναπτεροῦται ἡ ἐλπίς πρὸς τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς. Τὸ ἀνθρώπινον σῶμα μετέχον διὰ τοῦ βαπτίσματος τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ νεκροῦται διὰ τὴν ἁμαρτίαν καὶ μετασχηματίζεται «*εἰς σῶμα δόξης*» καὶ «*σῶμα πνευματικόν*». Πάντες οἱ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ «ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου Πνεύματος» (1 Κορ. 3, 18).

Ὁ Ἄναστας ἐν δόξῃ Ἰησοῦς, «*κατῆλθεν ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς*» καὶ ἔλυσεν «*τὰς ὠδῖνας τοῦ θανά-*

του» (Πράξ. 2, 24). Ὁ ἄδης οἰκεῖος, «*παντὶ θνητῷ*» καταργεῖται καὶ ὁ Χριστὸς νικητὴς αὐτοῦ, γίνεται ἡ «*ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων*» (1 Κορ. 15, 20) καὶ «*πρωτότοκος τῶν νεκρῶν*» (Ἀποκ. 1, 5)». Ὁ θάνατος καὶ τὰ κατώτατα τῆς γῆς, συνέπειαι τῆς πτώσεως καὶ παρακοῆς τοῦ ἀνθρώπου, καταργοῦνται διὰ τοῦ νέου Ἀδάμ, ὅστις ὁδηγεῖ τοὺς πιστεύοντας εἰς Αὐτόν, εἰς τὴν ἀπολύτρωσιν καὶ τὴν κοινωνίαν μετὰ τοῦ Θεοῦ.

Ἡμεῖς οἱ πιστεύοντες εἰς τὸν Ἄνασταντα Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ βαπτισθέντες ἐν τῷ Ὄνόματι Αὐτοῦ μετέχομεν τῆς μακαριότητος Αὐτοῦ καὶ καθιστάμεθα «*Υἱοὶ Φωτός*», διότι Αὐτός, τὸ «*Φῶς τοῦ κόσμου*» καλεῖ ἡμᾶς «*εἰς τὸ θαυμαστὸν Αὐτοῦ φῶς*» (1 Πέτρ. 2, 9), ἀποσπᾷ ἡμᾶς ἀπὸ τῆς κυριαρχίας τοῦ σκότους, τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ἀχρειότητος, παρέχει εἰς ἡμᾶς τὴν ἰκανότητα τῆς μετοχῆς «*εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί*» (Κολ. 1, 12). Ἐν τῷ Χριστῷ «*περιπατῶμεν ἐν τῷ φωτί*», ἀπολαμβάνομεν τῆς υἰοθεσίας Αὐτοῦ καὶ ἐν Αὐτῷ κοινωνοῦμεν τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὅποῖος «*Φῶς ἐστίν*» (1 Ἰωάν. 1, 5). Ὁ δὲ μένων ἐν τῷ Φωτὶ τοῦ Θεοῦ ἀγαπᾷ, σέβεται καὶ τιμᾷ τὸν συνάνθρωπον αὐτοῦ, μακροθυμεῖ δι' αὐτόν, πολὺ δὲ περισσότερον θυσιάζεται ὑπὲρ αὐτοῦ.

Τὴν ἁγίαν ταύτην ἡμέραν τῆς πανσεβασμίου Ἄναστάσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ «*ἦν ἐποίησεν ὁ Κύριος*», ἰκετεύομεν τὸν «*Φῶς ἐκ Φωτός, Θεὸν Ἀληθινόν, ἐκ Θεοῦ Ἀληθινοῦ*» Ἰησοῦν Χριστόν, ὅπως φωτίζη τοὺς ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην ἡγέτας τῶν λαῶν, ἵνα ὡς «*υἱοὶ φωτός*» κατευθύνωσι τοὺς οἰκήτορας τοῦ τεταλαιπωρημένου πλανήτου ἡμῶν εἰς ὁδοὺς φωτός, εἰρήνης, ἀγάπης, σωφροσύνης καὶ οἰκοδομῆς.

Ἡ δὲ Χάρις τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου καὶ ἡ εὐλογία τοῦ ἐκ νεκρῶν Ἄνασταντος Κυρίου εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλήμ, Πάσχα βγ'

Μετὰ Πατρικῶν Εὐχῶν καὶ Πατριαρχικῶν Εὐλογιῶν,
Διάπυρος πρὸς Κύριον Εὐχέτης.

ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ Α΄

Πατριάρχης Ἱεροσολύμων

Ἀπόφασις Συστάσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἐνοριακὸ Πνευματικὸ Κέντρο Ἱεροῦ Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Ἀβύθου Αἰγιαλείας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας»

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὶς διατάξεις τῆς παραγρ. 2 τοῦ ἄρθρου 29 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».
2. Τὶς ὑποχρεώσεις Της ποὺ ἀπορρέουν ἀπὸ τὶς Εὐαγγελικὰς Ἐπιταγὰς, τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Χριστεπώνυμο πλῆρωμα τῆς Ἐκκλησίας.
3. Τὶς ὑφιστάμενες Κοινωνικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκες τῆς Ἐνορίας Ἀβύθου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας.
4. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 160/6.3.2002 Πρόταση τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβροσίου.
5. Τὴν ἀπὸ 4.11.2002 Γνωμάτευση τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.
6. Τὴν ἀπὸ 6.11.2002 Ἀπόφασή Της.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Τὴ σύσταση Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΕΝΟΡΙΑΚΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΠΑΜΜΕΓΙΣΤΩΝ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ ΑΒΥΘΟΥ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΚΑΙ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ».

Ἡ συγκρότηση, ὀργάνωση καὶ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος τούτου διέπεται ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ κατωτέρω Κανονισμοῦ.

Ἄρθρον 1

Σύσταση - Ἐπωνυμία - Ἔδρα

Στὴν Ἐνορία Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Ἀβύθου Αἰγιαλείας τοῦ Δήμου Συμπολιτείας, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας, συνιστᾶται Ἐκκλησιαστικὸ Ἰδρυμα, μὲ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΕΝΟΡΙΑΚΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΠΑΜΜΕΓΙΣΤΩΝ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ ΑΒΥΘΟΥ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ», τὸ ὁποῖο θὰ λειτουργεῖ ὡς ὑπηρεσία τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς οἰκείας Ἐνορίας, ἐξαρτημένη ἀπὸ αὐτό, αὐτοτελοῦς διαχείρισης καὶ μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρα καὶ θὰ διέπεται ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ. Ἔδρα τοῦ Ἰδρύματος τούτου εἶναι ἡ κωμόπολη τῆς Ἀβύθου. Τὸ Ἰδρυμα θὰ στεγάζεται σὲ κτίριο ἰδιοκτησίας τοῦ ὡς ἄνω Ἱεροῦ Ναοῦ ποὺ ἀνεγείρεται γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ καὶ εὐρίσκεται στὴν Ἀβυθο Αἰγιαλείας.

Ἄρθρον 2

Σκοπὸς

Σκοπὸς τοῦ Ἰδρύματος εἶναι νὰ συμβάλει στὴν πληρέστερη καὶ ἀρτιότερη πνευματικὴ, ποιμαντικὴ, κατηχητικὴ, ἱεραποστολικὴ, κοινωνικὴ καὶ φιλανθρωπικὴ διακονία τῆς Ἐνορίας στὸ πλαίσιο τῆς Ὁρθόδοξης Πίστεως, Παράδοσης καὶ Διδασκαλίας.

Ἄρθρον 3

Μέσα γιὰ τὴν ἐπίτευξη τοῦ σκοποῦ

1. Ἡ Ἀξιοποίηση τοῦ ἀνθρωπίνου πνευματικοῦ δυναμικοῦ τῆς Ἐνορίας καὶ ἡ συνδρομὴ ἰκανῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν.

2. Ἡ ἐνίσχυση τῆς λειτουργίας τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων καὶ ἡ ἐν γένει ἀνάπτυξη τῶν πνευματικῶν καὶ ποιμαντικῶν δραστηριοτήτων τῆς Ἐνορίας (κηρύγματα, ὁμιλίες, διαλέξεις, συζητήσεις, σεμινάρια, συνέδρια, κ.ἄ.) πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς συμπαράστασης στὶς βαθύτερες ἀνάγκες πνευματικῆς ἀναζήτησης τοῦ ποιμνίου καὶ τῆς καλλιέργειας τοῦ Ὁρθοδόξου προβληματισμοῦ καὶ φρονήματος κυρίως τῶν νέων.

3. Ἡ καλλιέργεια τῆς συμμετοχῆς τῶν πιστῶν στὴ λατρευτικὴ καὶ μυστηριακὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μὲ βάση τὴν Ἐνορία καὶ κέντρο ζωῆς τὸν Ἱερό Ναό.

4. Ἡ παρακολούθηση καὶ ἔρευνα τῶν προβλημάτων ποῦ ἀπασχολοῦν τοὺς κατοικοὺς τῆς Ἐνορίας γενικότερα, ὁ ἐλεύθερος διάλογος γι' αὐτὰ (διαλέξεις, συζητήσεις, σεμινάρια κ.ἄ.) καὶ ἡ προώθηση ἐπίλυσής τους.

5. Ἡ δημιουργία καὶ λειτουργία Νεανικοῦ Κέντρου γιὰ τὴν πνευματικὴ κατάρτιση καὶ οἰκοδομή, τὴ δημιουργικὴ ἀπασχόληση καὶ τὴν ποιοτικὴ ψυχαγωγία τῶν νέων τῆς Ἐνορίας.

6. Ἡ συγκέντρωση, καταγραφή, ταξινόμηση καὶ συντήρηση λαογραφικοῦ ὑλικοῦ μὲ σκοπὸ τὴ συνέχιση τῆς τοπικῆς λαϊκῆς παράδοσης καὶ τὴν δημιουργία καὶ λειτουργία Λαογραφικοῦ Μουσείου.

7. Ἡ δημιουργία καὶ λειτουργία Ὁμίλου Παραδοσιακῶν Χορῶν, Χορωδίας Βυζαντινῆς Μουσικῆς καὶ Ὁμίλου Διδασκαλίας Μουσικῶν Ὀργάνων.

8. Ἡ δημιουργία καὶ λειτουργία δανειστικῆς Βιβλιοθήκης καὶ Πινακοθήκης μὲ ἔργα ντόπιων καλλιτεχνῶν.

9. Ἡ ἔκδοση καὶ διάθεση διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτιστικῶν ἐντύπων (ἐφημερίδα, περιοδικὸ κ.ἄ.) μὲ σκοπὸ τὴν προαγωγή τῆς πνευματικῆς καλλιέργειας τῶν κατοίκων τῆς Ἐνορίας καὶ τοῦ Δήμου γενικότερα.

10. Ἡ διοργάνωση ἑορταστικῶν, πολιτιστικῶν, ἐπιμορφωτικῶν, φιλανθρωπικῶν καὶ ψυχαγωγικῶν ἐκδηλώσεων (ὁμιλίες, διαλέξεις, συζητήσεις, σεμινάρια, συνέδρια, κινηματογραφικὲς προβολές, θεατρικὲς παραστάσεις, συναυλίες, ἐκθέσεις κ.ἄ.).

11. Ὅποιοδῆποτε ἄλλο πρόσφορο μέσο ἤθελε ἀποφασίσει τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Ἰδρύματος.

Ἄρθρον 4

Ὁργάνωση - Διοίκηση - Διοικητικὸ Συμβούλιο

1. Τὸ Ἴδρυμα τελεῖ ὑπὸ τὴν πνευματικὴ καὶ διοικητικὴ ἐποπτεία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας καὶ διοικεῖται ἀπὸ ἑπταμελὲς Διοικητικὸ Συμβούλιο ποῦ ἀπαρτίζεται ἀπὸ α) τὸν ἐκάστοτε Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας, ὡς Πρόεδρο, β) τὸν ἐκάστοτε Πρόεδρο τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Ἀβύθου Αἰγιαλείας, ὡς Ἀντιπρόεδρο, ὁ ὁποῖος σὲ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, θὰ ἀναπληρῶνει αὐτὸν καὶ θὰ προεδρεύει τοῦ Δ.Σ., γ) δύο ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ ὡς ἄνω Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου, δ) τρία πρόσωπα ἀπὸ τοὺς πιστοὺς τῆς Ἐνορίας Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Ἀβύθου Αἰγιαλείας, ἄνδρες ἢ γυναῖκες, ποῦ διακρίνονται γιὰ τὸ ἦθος, τὴν πνευματικὴ κατάρτιση καὶ ὠριμότητά τους καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τους γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τῆς Ἐνορίας.

2. Τὰ ὡς ἄνω πέντε τακτικὰ μέλη τοῦ Δ.Σ. (τῶν παραγράφων 1γ καὶ 1δ τοῦ παρόντος ἄρθρου) διορίζονται γιὰ μία τριετία ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας, ὕστερα ἀπὸ ἔγγραφη πρόταση τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου. Ἐπίσης, ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας, ὕστερα ἀπὸ ἔγγραφη πρόταση τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου καὶ γιὰ τὴν αὐτὴ τριετία, διορίζονται ὡς ἀναπληρωματικὰ μέλη ἓνα ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ ὡς ἄνω Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου καὶ δύο πρόσωπα ἀπὸ τοὺς πιστοὺς τῆς ἐν λόγῳ Ἐνορίας, ποῦ διαθέτουν τὰ προσόντα ποῦ ἀναφέρονται στὴν παράγραφο 1δ τοῦ παρόντος ἄρθρου. Οἱ διορισθέντες δύνανται νὰ ἐπαναδιορισθοῦν.

3. Μέλη τοῦ Δ.Σ. ποῦ δὲν ἀνταποκρίνονται στὰ καθήκοντά τους ἢ προβαίνουν σὲ ἐνέργειες ποῦ ἔρχονται σὲ ἀντίθεση μὲ τὸν σκοπὸ τοῦ Ἰδρύματος, παύονται καὶ ἀντικαθίστανται ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη.

4. Τὸ Δ.Σ. τοῦ ἰδρύματος συγκροτεῖται σὲ σῶμα κατὰ τὴν πρώτη συνεδρίασή του καὶ ἐκλέγει τὸν Γραμματέα καὶ τὸν Ταμία. Τὸ ἀξίωμα τῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ. εἶναι τιμητικὸ καὶ ἄμισθο.

5. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ. α) ἔχει τὴν εὐθύνη ὅλης τῆς λειτουργίας τοῦ ἰδρύματος καὶ συντονίζει τὰ μέλη τοῦ Δ.Σ. πρὸς ὑλοποίηση τῶν σκοπῶν αὐτοῦ, β) ἐκπρο-

σωπεῖ τὸ Ἴδρυμα ἐνώπιον κάθε Διοικητικῆς, Δικαστικῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς καὶ ὅποιασδήποτε ἄλλης Ἀρχῆς καὶ σὲ ὅλες του τίς σχέσεις μὲ ἄλλα Ἰδρύματα, Ὄργανισμούς, νομικά καὶ φυσικά πρόσωπα, γ) λαμβάνει γνώση ὅλων τῶν εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων τοῦ Ἰδρύματος, συνυπογράφει μὲ τὸν Γραμματέα ὅλη τὴν ἀλληλογραφία αὐτοῦ καὶ συνυπογράφει μὲ τὸν Ταμία τὰ οικονομικῆς φύσης ἐγγράφα, δ) συγκαλεῖ τὸ Δ.Σ. σὲ συνεδριάσεις, διευθύνει τίς σὲ αὐτὲς συζητήσεις καὶ συνυπογράφει μὲ τὸν Γραμματέα τὰ πρακτικά τῶν συνεδριάσεων, ε) ἐν γένει μεριμνᾷ γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ καὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δ.Σ.

6. Ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Δ.Σ., ἀναπληρώνει τὸν Πρόεδρο, σὲ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματος, σὲ ὅλες τίς ἀνωτέρω ἀρμοδιότητες αὐτοῦ καὶ ἐνεργεῖ κατόπιν ἐντολῆς του.

7. Ὁ Γραμματέας τηρεῖ τὸ βιβλίον Πρωτοκόλλου τοῦ Ἰδρύματος, τὸ Ἀρχεῖον αὐτοῦ καὶ συντάσσει τὰ ἐγγράφα καὶ ὅλη τὴν ἀλληλογραφία τοῦ Ἰδρύματος, τὴν ὅποια καὶ συνυπογράφει μὲ τὸν Πρόεδρο. Ἐπίσης, τηρεῖ τὸ βιβλίον Πρακτικῶν τῶν Συνεδριάσεων τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος, συνυπογράφει μὲ τὸν Πρόεδρο τὰ ἐν λόγῳ πρακτικά, τὰ ὅποια συντάσσει, φυλάσσει δὲ καὶ τὴ σφραγίδα τοῦ Ἰδρύματος.

8. Ὁ Ταμίας εἶναι ὑπόλογος ἔναντι τοῦ Δ.Σ. καὶ ἐνεργεῖ γιὰ λογαριασμό του τίς διαχειριστικὰ πράξεις ἀναφορικὰ μὲ τὰ πάσης φύσης περιουσιακὰ στοιχεῖα, τηρεῖ τὰ λογιστικὰ βιβλία καὶ στοιχεῖα τοῦ Ἰδρύματος, εἰσπράττει κάθε ἔσοδο τοῦ Ἰδρύματος μὲ διπλότυπα γραμμάτια Εἰσπράξεως, θεωρημένα ἀπὸ τὴν οἰκεία Ἱερὰ Μητρόπολη μὲ τὴν ἐνδειξη «*Διὰ τὸ Ἐνοριακὸ Κέντρο Ἱεροῦ Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Ἀβύθου Αἰγιαλείας*», τὰ ὅποια συνυπογράφει μὲ τὸν Πρόεδρο, διενεργεῖ τίς πληρωμὲς ποῦ ἀποφάσισε τὸ Δ.Σ. βάσει διπλοτύπων ἐνταλμάτων πληρωμῆς, θεωρημένων ἀπὸ τὴν οἰκεία Ἱερὰ Μητρόπολη, τὰ ὅποια ἐπίσης συνυπογράφει, ὅπως ἄλλωστε καὶ ὅλα τὰ οικονομικῆς φύσης ἐγγράφα, μὲ τὸν Πρόεδρο, εὐθύνεται γιὰ τὴν φύλαξη τῶν χρημάτων τοῦ Ἰδρύματος, τὰ ὅποια κατατίθενται σὲ ἰδιαιτέρο λογαριασμό σὲ μία ἀπὸ τίς Τράπεζες ποῦ λειτουργοῦν στὸ Αἶγιο στὸ ὄνομα τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς οἰκείας Ἐνορίας μὲ τὴν ἐνδειξη «*Διὰ τὸ Ἐνοριακὸν Πνευματικὸν Κέντρον Ἱεροῦ Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Ἀβύθου Αἰγιαλείας*» καὶ διενεργεῖ

ἀναλήψεις χρημάτων κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ., γιὰ τὴ λήψη τῆς ὅποιας εἶναι ἀπαραίτητη ἢ ψῆφος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, ὡς Προέδρου. Ἐπίσης, τηρεῖ τὸ βιβλίον Κτηματολογίου καὶ τὸ βιβλίον Ὑλικοῦ.

Ἄρθρον 5

Ἀρμοδιότητες τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου

1. Τὸ Δ.Σ. συνέρχεται τακτικά κάθε δίμηνο καὶ ἐκτάκτως ὅταν παρίσταται ἀνάγκη, ὕστερα ἀπὸ πρόσκληση τοῦ Προέδρου ἢ σὲ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματος αὐτοῦ, τοῦ Ἀντιπροέδρου, ἢ ὕστερα ἀπὸ αἴτηση τριῶν τουλάχιστον μελῶν τοῦ Δ.Σ.

2. Τὸ Δ.Σ. εὐρίσκεται σὲ ἀπαρτία ὅταν παρίσταται ὁπωσδήποτε ὁ Πρόεδρος ἢ, σὲ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματος αὐτοῦ, ὁ Ἀντιπρόεδρος καὶ τρία τουλάχιστον μέλη του, οἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτοῦ λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφία τῶν παρόντων μελῶν. Σὲ περίπτωση ἰσοψηφίας ὑπερισχύει ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου.

3. Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιον τοῦ Ἰδρύματος ἔχει τίς ἀκόλουθες ἀρμοδιότητες: α) ἀποφασίζει γιὰ κάθε θέμα ποῦ ἀφορᾷ στὴν ἐκπλήρωση τοῦ σκοποῦ τοῦ Ἰδρύματος, β) συνεργάζεται γιὰ ὅλα τὰ σχετικὰ ζητήματα μὲ τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας καὶ τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Συμβούλιον τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Ἀβύθου Αἰγιαλείας, καθὼς καὶ μὲ διάφορους πολιτιστικούς, ἐπιστημονικούς καὶ φιλανθρωπικούς συλλόγους καὶ μὲ τὴν Τοπικὴ Αὐτοδιοίκηση καὶ τοὺς τοπικοὺς φορεῖς γιὰ τὴν προαγωγή καὶ ἐπίτευξη τοῦ σκοποῦ τοῦ Ἰδρύματος, γ) μεριμνᾷ γιὰ τὴν ἐξεύρεση οικονομικῶν πόρων καὶ γιὰ τὴν ὀρθή, ὁμαλή καὶ ἀπρόσκοπτη λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος, δ) προτείνει στὸ οἰκεῖο Μητροπολιτικὸ Συμβούλιον, τὸ ὅποιο καὶ ἀποφασίζει σχετικά, τὴν πρόσληψη ἀπὸ τὸ Νομικὸ Πρόσωπο τῆς οἰκείας Ἐνορίας τοῦ ἀναγκαίου γιὰ τὴν λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος προσωπικοῦ, σύμφωνα μὲ τίς διατάξεις τῆς κείμενης νομοθεσίας, ε) καταρτίζει τὸν ἐτήσιο προϋπολογισμό καὶ ἀπολογισμό τοῦ Ἰδρύματος, τοὺς ὁποίους καὶ ὑποβάλλει γιὰ ἔγκριση στὸ οἰκεῖο Μητροπολιτικὸ Συμβούλιον, στ) ἀποφασίζει γιὰ κάθε ἄλλο θέμα, τὸ ὅποιο δὲν προβλέπεται στὸν παρόντα Κανονισμό, μὲ τὴν ἐπιφύλαξη τῆς ἔγκρισης τῶν πράξεων του ἀπὸ τὸ οἰκεῖο Μητροπολιτικὸ Συμβούλιον.

Ἄρθρον 6

Τηρούμενα βιβλία

Τὸ Ἴδρυμα ἔχει αὐτοτελῆ διαχείριση, τηρεῖ δὲ μὲ τὴν μέριμνα τοῦ Γραμματέα καὶ τοῦ Ταμῖα τοῦ Δ.Σ. τὰ Γενικά καὶ Διαχειριστικά αὐτοῦ Βιβλία, θεωρημένα γιὰ κάθε νόμιμη χρῆση ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας, ἤτοι, 1) Βιβλίο Πρωτοκόλλου εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων, 2) Βιβλίο Πρακτικῶν τῶν Συνεδριάσεων τοῦ Δ.Σ. 3) Βιβλίο Ταμείου καὶ Διπλότυπα Γραμμάτια Εἰσπράξεως καὶ Ἐντάλματα Πληρωμῆς, τὰ ὅποια εἶναι ἐκτελεστέα ἐφόσον φέρουν τὴν ὑπογραφή τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Ταμῖα τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος, 4) Βιβλίο Κτηματολογίου, στὸ ὁποῖο καταγράφονται ὅλα τὰ ἀκίνητα περιουσιακὰ στοιχεῖα, ποὺ ἔχουν διατεθεῖ σὲ χρῆση τοῦ Ἰδρύματος, 5) Βιβλίο Ὑλικοῦ, στὸ ὁποῖο καταγράφονται ὅλα τὰ κινητὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα, ποὺ ἔχουν διατεθεῖ σὲ χρῆση τοῦ Ἰδρύματος.

Ἄρθρον 7

Πόροι τοῦ Ἰδρύματος

1. Πόροι τοῦ Ἰδρύματος εἶναι: α) ἐτήσια ἐπιχορήγηση τῆς Ἑνορίας Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Ἀβύθου Αἰγιαλείας, β) πρόσοδοι ἀπὸ τὴν πραγματοποίηση διαφόρων ἐκδηλώσεων τοῦ Ἰδρύματος (λαχειοφόρων ἀγορῶν, ἐράνων νόμιμα διενεργουμένων, ἐκθέσεων κ.ἄ.), γ) δωρεές, κληρονομίες καὶ κληροδοσίες κινητῶν καὶ ἀκινήτων, καταλειπόμενες ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ περιερχόμενες κατὰ πλήρη κυριότητα στὸ Νομικὸ Πρόσωπο τῆς οἰκείας Ἑνορίας, δ) εἰσφορές, σὲ εἶδος ἢ σὲ χρῆμα, φίλων τοῦ Ἰδρύματος, ε) Κρατικές ἐπιχορηγήσεις, Κοινοτικές ἐπιχορηγήσεις, ἐπιχορηγήσεις ἐκ μέρους τῆς Νομαρχιακῆς ἢ Τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης, Ὄργανισμῶν καὶ ἄλλων Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, ἐπιχορηγήσεις ἐκ μέρους φυσικῶν προσώπων καὶ κάθε ἄλλη νόμιμη ἐπιχορήγηση, στ) κάθε ἔσοδο, σύμφωνο μὲ τὸ Ὁρθόδοξο Χριστιανικὸ πνεῦμα, ποὺ προέρχεται ἀπὸ κάθε εἶδους δραστηριότητες τοῦ Ἰδρύματος καὶ κάθε νόμιμη πηγή.

2. Ἡ ἀπόκτηση οἰουδήποτε κινητοῦ ἢ ἀκινήτου πράγματος γιὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἰδρύματος γίνεται πάντα στὸ ὄνομα τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς οἰκείας τῆς Ἑνορίας, στὸ ὁποῖο μεταβιβάζεται ἡ κυριότητα, νομὴ καὶ κατοχὴ τοῦ πράγματος. Στὴν πράξη δὲ τῆς μεταβίβασης γίνεται εἰδικότερη μνεῖα καὶ ἀναφορὰ μὲ

τὴν ἐνδειξη «*Διὰ τὸ Ἑνοριακὸν Πνευματικὸν Κέντρον Ἱεροῦ Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Ἀβύθου Αἰγιαλείας*», τὸ ὁποῖο, ὡς Ἐκκλησιαστικὸ Ἴδρυμα θὰ ἔχει τὴν χρῆση, γιὰ ὅσο χρόνο ὑφίσταται, πρὸς ἐκπλήρωση τῶν σκοπῶν του.

Ἄρθρον 8

Διάθεση τῶν πόρων

1. Οἱ ἀνωτέρω πόροι τοῦ Ἰδρύματος διατίθενται κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. αὐτοῦ, ὕστερα ἀπὸ ἐγκριση τοῦ οἰκείου Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου: α) γιὰ τὴν ἀγορὰ τοῦ ἀπαιτούμενου ἐξοπλισμοῦ τοῦ Ἰδρύματος, β) γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν ποικίλων ἐξόδων λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος, τοῦ Νεανικοῦ Κέντρου, τοῦ Λαογραφικοῦ Μουσείου, τοῦ Ὁμίλου Παραδοσιακῶν Χορῶν, τῆς Χορωδίας Βυζαντινῆς Μουσικῆς, τοῦ Ὁμίλου Διδασκαλίας Μουσικῶν Ὀργάνων, τῆς δανειστικῆς Βιβλιοθήκης καὶ τῆς Πινακοθήκης, γ) γιὰ τὴν ἐκτύπωση καὶ διάθεση διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτιστικῶν ἐντύπων, δ) γιὰ τὴ λειτουργία τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, ε) γιὰ τὴ διοργάνωση διαφόρων ἐκδηλώσεων τοῦ Ἰδρύματος, στ) γιὰ τὴ μισθοδοσία τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἰδρύματος, ζ) γιὰ τὴν κάλυψη κάθε ἄλλης δαπάνης ποὺ προβλέπεται ἀπὸ τὸν ἐγκεκριμένο Προϋπολογισμό τοῦ Ἰδρύματος καὶ ἀποσκοπεῖ στὴν ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν του.

2. Τὸ τυχὸν χρηματικὸ πλεόνασμα ἀπὸ τὴν οικονομικὴ διαχείριση τοῦ Ἰδρύματος κατατίθεται σὲ ἰδιαίτερο λογαριασμό σὲ μία ἀπὸ τὶς Τράπεζες ποὺ λειτουργοῦν στὸ Αἴγιο στὸ ὄνομα τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς οἰκείας Ἑνορίας μὲ τὴν ἐνδειξη «*Διὰ τὸ Ἑνοριακὸν Πνευματικὸν Κέντρον Ἱεροῦ Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Ἀβύθου Αἰγιαλείας*».

Ἄρθρον 9

Τὸ Ἴδρυμα ἔχει δική του σφραγίδα μὲ δύο ἐπάλληλους κύκλους, ἡ ὁποία φέρει στὸ κέντρο τὴν εἰκόνα τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν. Στὸν μὲν ἐξωτερικὸ κύκλο ἀναγράφονται οἱ λέξεις «*ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΚΑΙ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ*», στὸν ἐσωτερικὸ δὲ ἡ ἐπωνυμία τοῦ Ἰδρύματος «*ΕΝΟΡΙΑΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΠΑΜΜΕΓΙΣΤΩΝ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ ΑΒΥΘΟΥ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ*».

Ἄρθρον 10

Τὸ παρὸν Ἴδρυμα καταργεῖται μὲ ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς

Συνόδου κατόπιν αιτιολογημένης απόφασεως τοῦ Δ.Σ. αὐτοῦ, γὰ τὴ λήψη τῆς ὁποίας εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ψήφος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου ὡς Προέδρου, καὶ ὕστερα ἀπὸ ἔγκριση τοῦ οἰκείου Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, ὅταν δὲν ἐκπληρῶνει τὶς ἐκκλησιολογικὲς αὐτοῦ προϋποθέσεις καὶ τὴν ἀποστολὴν του, ὅταν παρεκκλίνει τοῦ σκοποῦ τοῦ ἢ καταστεῖ ἀνέφικτη ἡ λειτουργία του. Σὲ κάθε περίπτωση κατάρτησης τοῦ Ἰδρύματος, ἡ χρῆση κάθε περιουσιακοῦ στοιχείου, ποῦ ἔχει παραχωρηθεῖ στὸ Ἰδρυμα, ἐπανέρχεται αὐτοδικαίως στὸ Νομικὸ Πρόσωπο τῆς οἰκείας Ἐνορίας, στὴν πλήρη κυριότητα τοῦ ὁποίου ἄλλωστε καὶ αὐτὰ ἀνήκουν.

Ἄρθρον 11

1. Ὁ παρῶν Κανονισμὸς ἰσχύει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως του στὸ ἐπίσημο Δελτίο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.
2. Κάθε τροποποίηση αὐτοῦ γίνεται ἀπὸ τὴν Ἱερά

Σύνοδο ὕστερα ἀπὸ αιτιολογημένη ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος γὰ τὴ λήψη τῆς ὁποίας εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ψήφος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, ὡς Προέδρου, καὶ ἔγκριση τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, δημοσιεύεται δὲ ὅπως καὶ ὁ παρῶν Κανονισμὸς.

Ἄρθρον 12

Ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη σὲ βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἐνορίας Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Ἀβύθου Αἰγιαλείας, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθεῖ.

Ἀθήνα, 6 Νοεμβρίου 2002

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος
 Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
 † Ὁ Σαλῶνων ΘΕΟΛΟΓΟΣ

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

**Ἀπόφασις Συστάσεως καὶ
Λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ
Ἰδρύματος μετὰ τὴν ἐπωνυμία:
«Ἐκκλησιαστικὸ Ἰδρυμα Κοι-
νωνικῆς καὶ Πολιτιστικῆς
Προσφορᾶς “Ὁ Ἅγιος Ἰω-
σὴφ” τῆς Ἱερᾶς Μητροπό-
λεως Ἀλεξανδρουπόλεως»**

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψη:

1. Τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ Ἰδρυτῆ τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ γιὰ τὴν ἄσκηση τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ φιλανθρωπίας.
2. Τὴν ἀγιογραφικὴ προτροπὴ «*ἵνα φροντίζωσι καλῶν ἔργων προϊστασθαι οἱ πεπιστευκότες τῷ Θεῷ*».
3. Τὴν ὀφειλὴ ἐνὸς ἐκάστου τῶν Ἐπισκόπων γιὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα καὶ χρήματα κατὰ τοὺς Ἀποστολικούς κανόνας ΛΗ' καὶ ΜΑ'.
4. Τὶς ὑποχρεώσεις πρὸς τὸ πλήρωμα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως ὑπὸ τῆς ὁμωνύμου τοπικῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰδικώτερα πρὸς τοὺς ἀνέργους νέους καὶ τὴν ἀνάγκη καλύψεως ἀναγκῶν τῶν λειτουργούντων ἐκκλησιαστικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων.
5. Τὶς ὑφιστάμενες κοινωνικές, ποιμαντικὲς καὶ ἐνοριακὲς ἀνάγκες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως.
6. Τὶς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 1,4, 29,2 καὶ 59,2 τοῦ Νόμου 590/1977 «*Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*».
7. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 3/10.11.2003 πρόταση τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμου, ὡς ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως, (ἀπόφ. Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου 44/15-11-2002).
8. Τὴν ἀπὸ 18.3.2003 Γνωμάτευση τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.
9. Τὴν ἀπὸ 19.3.2003 Ἀπόφαση Αὐτῆς.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Συνιστᾷ στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Ἀλεξανδρουπόλεως «*Ἐκκλησιαστικὸ Ἰδρυμα Κοινωνικῆς καὶ Πολιτιστικῆς Προσφορᾶς “Ὁ Ἅγιος Ἰωσὴφ” τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως*» τὸ ὁποῖο θὰ ἐδρεύει στὴν Τραϊανούπολη, ὅπου καὶ ὁ ὁμώνυμος Δῆμος. Ἡ ὀργάνωση, διοίκηση, διαχείριση καὶ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος αὐτοῦ θὰ διέπεται ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ ἐπόμενου Κανονισμοῦ.

Ἄρθρον 1

Σύσταση - Ἐπωνυμία - Ἐδρα - Σφραγίδα

Στὴν περιφέρεια τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως συνιστᾶται Ἐκκλησιαστικὸ Ἰδρυμα, ποῦ θὰ λειτουργεῖ ὑπὸ τὴν ἐποπτεία, τὴν εὐθύνη καὶ τὸν ἔλεγχο αὐτῆς, αὐτοτελοῦς διαχείρισης καὶ μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρα, μετὰ τὴν ἐπωνυμία: «*Ἐκκλησιαστικὸ Ἰδρυμα Κοινωνικῆς καὶ Πολιτιστικῆς Προσφορᾶς “Ὁ Ἅγιος Ἰωσὴφ” τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως*» καὶ θὰ διέπεται ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ. Ἐδρα τοῦ Ἰδρύματος τούτου εἶναι οἱ γειτονικὲς πρὸς ἀλλήλας κωμοπόλεις Ἄνθεια καὶ Ἀρίστηνο, τοῦ Δήμου Τραϊανουπόλεως. Τὸ Ἰδρυμα θὰ στεγάζεται σὲ κτιριακὸ συγκρότη-

μα, τοῦ τύπου τῶν Βιοτεχνῶν, ἐπιφανείας συνολικά 2.000 τ.μ. ἐπὶ ἀγροτεμαχίου ἐκτάσεως 10 (Δέκα) στρεμμάτων (10.000 τ.μ.).

Τὸ Ἴδρυμα θὰ περιλαμβάνει τρία τμήματα:

- α. Ξυλογλυπτικὸ Ἐργαστήριο κατασκευῆς ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπιπέλων,
 - β. Ἀγιογραφία - τεχνικὴ Εἰκόνων καὶ
 - γ. Κηροπλαστεῖο,
- ἀρχῆς γενησομένης ἀπὸ τὸ τμήμα Ξυλογλυπτικῆς μὲ γενόμενες ἤδη ἀπόλυτα ἐπιτυχημένες δοκιμαστικὲς ἀπόπειρες. Τὸ Ἴδρυμα χρησιμοποιοῖ δική του σφραγίδα μὲ δύο ἐπαλλήλους κύκλους, ἡ ὁποία φέρει στὸ κέντρο γραμμικὴ παράσταση τοῦ Ἁγίου Ἰωσήφ. Στὸν ἐξωτερικὸ κύκλο ἀναγράφονται οἱ λέξεις «*Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀλεξανδρουπόλεως*», στὸ δὲ ἐσωτερικὸ κύκλο οἱ λέξεις «*Ἐκκλησιαστικὸ Ἴδρυμα Κοινωνικῆς καὶ Πολιτιστικῆς Προσφορᾶς*».

Ἄρθρον 2

1. Σκοποὶ τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

- α) Ἡ δημιουργία θέσεων ἐργασίας γιὰ νέους πολίτες ποὺ ὑποφέρουν ἀπὸ τὴν ἀνεργία.
- β) Ἡ καλλιέργεια τῶν ἐκκλησιαστικῶν τεχνῶν.
- γ) Ἡ οἰκονομικώτερη ἐξασφάλιση τῶν ἐκκλησιαστικῶν εἰδῶν ἀπὸ τοὺς ἐνοριακοὺς Ναοὺς, ἰδιαίτερα τῶν ἀκριτικῶν περιοχῶν.
- δ) Ἡ ἐνίσχυση τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τοῦ τόπου μας, ἀφοῦ τὰ ἐξοδα γιὰ τὴν παραγγελία τῶν ἐκκλησιαστικῶν εἰδῶν δὲν θὰ ἀποστέλλονται στὰ μεγάλα ἀστικά κέντρα, ἀλλὰ θὰ διατίθενται στὴν περιοχὴ τοῦ Ἐβρου τόσο γιὰ τὴν προμήθεια τῶν πρώτων ὑλών, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὶς παραγγελίες τέμπλων, ἀρχιερατικῶν θρόνων, ψαλτηρίων, εἰκονοστασιῶν, παγκαρίων, μελλοντικῶς εἰκόνων καὶ κεριῶν.
- ε) Ἡ οἰκονομικὴ ἐνίσχυση ἐκ τῶν ἐσόδων, ἐὰν βεβαίως ὑπάρξουν περισσεύματα, ὑπὲρ τῶν ἐν λειτουργία φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως.

2. Τὸ εἶδος τῶν θεραπευομένων ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος Καλῶν Ἐκκλησιαστικῶν Τεχνῶν ἀποβλέπει εἰς τὴν διατήρησιν τῆς παραδεδομένης ἐκκλησιαστικῆς ὀρθοδόξου καλλιτεχνίας εἰς τὸν εὐρύτερο τομέα τῆς Θείας Λατρείας.

3. Διευκρινίζεται σαφέστατα στὸ παρὸν ἄρθρο ὅτι προτεραιότητα στοὺς σκοποὺς τοῦ Ἰδρύματος καὶ ἀπὸ

τὰ τρία τμήματα αὐτοῦ εἶναι οἱ φθηνότερες δυνατὲς τιμὲς τῶν φιλοτεχνουμένων καὶ διατιθεμένων προϊόντων, οἱ κατὰ νόμο ἀμοιβὲς τοῦ προσωπικοῦ καὶ οἱ ἀσφάλειές τους στὸ Ι.Κ.Α., ἡ πληρωμὴ τῶν κοινοχρήστων, ἡ συντήρησις τῶν μηχανημάτων καὶ, ἐὰν ὑπάρξει διαθέσιμο ὑπόλοιπο, νὰ δίδεται ὑπὲρ ἀπόρων καὶ ἰδρυμάτων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως. Ὑπὸ τὶς ὑποχρεωτικὲς αὐτὲς προϋποθέσεις τὸ παρὸν ἐκκλησιαστικὸ ἴδρυμα ἀναγνωρίζεται ὡς μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρα.

Ἄρθρον 3

Διοίκηση - Διοικητικὸ Συμβούλιο

1. Τὸ Ἴδρυμα διοικεῖται ἀπὸ πενταμελὲς Διοικητικὸ Συμβούλιο ποὺ ἀπαρτίζεται:

α) ἀπὸ τὸν ἐκάστοτε Μητροπολίτη Ἀλεξανδρουπόλεως, ὡς Πρόεδρο, μὲ νόμιμο ἀναπληρωτὴ του, σὲ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματός του, τὸν ἐκάστοτε Πρωτοσύγκελλο ἢ τὸν ἐκάστοτε Γενικὸ Ἀρχιερατικὸ Ἐπίτροπο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως.

β) Τέσσερα ἄτομα, ἄνδρες ἢ γυναῖκες, ποὺ κατοικοῦν ἐντὸς τῆς περιφερείας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως ἢ ποὺ κατοικοῦν μονίμως στὴν Ἀλεξανδρουπόλη, ἢ στὴν Ἄνθεια ἢ στὸ Ἀρίστηνο καὶ διακρίνονται γιὰ τὴν εὐσέβεια, τὸ ἦθος, τὴν πνευματικὴ καλλιέργειά τους καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τους γιὰ τὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας.

2. Τὰ ὡς ἄνω τέσσερα μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, μαζί μὲ δύο ἀναπληρωματικὰ μέλη διορίζονται γιὰ μία τριετία ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ἀλεξανδρουπόλεως. Τὸ ἀξίωμα τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου εἶναι τιμητικὸ καὶ ἄμισθο, ὅσοι δὲ ἐχρημάτισαν μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὄχι πέραν τῶν τριῶν συνεχῶν περιόδων δύνανται νὰ ἐπαναδιορισθοῦν.

3. Μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ποὺ παραιτοῦνται ἢ δὲν ἀνταποκρίνονται στὰ καθήκοντά τους ἢ δὲν συμμετέχουν ἀδικαιολόγητα σὲ περισσότερες ἀπὸ τέσσερις συνεχεῖς συνεδριάσεις ἢ προβαίνουν σὲ ἐνέργειες ποὺ ἔρχονται σὲ ἀντίθεση μὲ τὸν σκοπὸ τοῦ Ἰδρύματος, παύονται καὶ ἀντικαθίστανται μὲ νέα μέλη ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη.

4. Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Ἰδρύματος συγκροτεῖται σὲ σῶμα κατὰ τὴν πρώτη συνεδριάσή του.

5. Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο συνεδριάζει τακτικὰ μιὰ

φορὰ ἐντὸς ἐκάστου διμήνου, καὶ ἐκτάκτως ὅταν παρίσταται ἀνάγκη, ὕστερα ἀπὸ πρόσκληση τοῦ Προέδρου, στὴν ὁποία καταγράφονται τὰ θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἢ σὲ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματος αὐτοῦ, τοῦ νομίμου ἀναπληρωτῆ του.

6. Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο εὑρίσκεται σὲ ἀπαρτία ὅταν παρίσταται ὅπωςδῆποτε ὁ Πρόεδρος ἢ σὲ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματος αὐτοῦ, ὁ νόμιμος ἀναπληρωτῆς του καὶ τρία ἀπὸ τὰ μέλη του, οἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτοῦ λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφία τῶν παρόντων μελῶν. Σὲ περίπτωση ἰσοψηφίας ὑπερισχύει ἡ ψήφος τοῦ Προέδρου ἢ σὲ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματος αὐτοῦ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτῆ του.

7. Κατὰ τὶς συνεδριάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τηροῦνται πρακτικά, στὰ ὁποία καταχωρίζονται οἱ ἀποφάσεις ποὺ λαμβάνονται, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀπόψεις τῶν μειοψηφούντων μελῶν, τὰ πρακτικά δὲ αὐτὰ ὑπογράφονται ἀπὸ ὅλα τὰ παρόντα μέλη.

8. Στὶς Συνεδριάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου μετέχει ἄνευ ψήφου καὶ ὁ Προϊστάμενος τοῦ Ἰδρύματος, ποὺ διορίζεται ἀπὸ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο. Εἰσηγείται δὲ τὰ θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ἄρθρον 4

Ἄρμοδιότητες Διοικητικοῦ Συμβουλίου

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Ἰδρύματος ἔχει τὶς ἐξῆς ἀρμοδιότητες:

α) Ἀποφασίζει γιὰ οἰοδήποτε θέμα ποὺ ἀφορᾷ στὴν ὀργάνωση, διοίκηση, λειτουργία, διαχείριση καὶ ἀξιοποίηση ὅλων τῶν περιουσιακῶν στοιχείων καὶ διάθεση τῶν πόρων τοῦ Ἰδρύματος, καθὼς καὶ γιὰ κάθε ἐνέργεια ἢ ὁποία εἶναι σχετικὴ μὲ τὴν ἐκπλήρωση τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ.

β) Συνεργάζεται μὲ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Ἀλεξανδρουπόλεως, τοὺς ἱεροὺς ἐνοριακοὺς καὶ προσκυνηματικούς Ναοὺς αὐτῆς, τὶς Ἱερὰς Μονές, μὲ τὶς κρατικὲς ὑπηρεσίες καὶ μὲ τὴν Νομαρχιακὴ καὶ Τοπικὴ αὐτοδιοίκηση γιὰ τὴν ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος.

γ) Καταρτίζει τὸν ἐτήσιο προϋπολογισμό καὶ ἀπολογισμό τοῦ Ἰδρύματος.

δ) Καθορίζει καὶ συνιστᾷ, γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τοῦ Ἰδρύματος, τὶς θέσεις τοῦ προσωπικοῦ καὶ ἀποφασίζει γιὰ τὴν πρόσληψη καὶ τὴν παύση αὐτοῦ καὶ γιὰ ὅλα τὰ σχετικὰ ζητήματα τῶν ἐργαζομένων, ἥτοι καθήκοντα, ἀποδοχές, ἄδειες, σύμφωνα πάντοτε

μὲ τὶς διατάξεις τῆς κειμένης νομοθεσίας καὶ ε) ἀποφασίζει γιὰ κάθε ἄλλο θέμα, τὸ ὁποῖο δὲν προβλέπεται στὸν παρόντα Κανονισμό.

Ἄρθρον 5

Ἄρμοδιότητες τοῦ Προέδρου

Ὁ πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου:

α) ἐκπροσωπεῖ τὸ Ἴδρυμα ἐνώπιον κάθε Δικαστικῆς, Διοικητικῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς καὶ σὲ ὅλες του τὶς σχέσεις μὲ ἄλλα ἰδρύματα, ὀργανισμοὺς, νομικὰ καὶ φυσικὰ πρόσωπα.

β) ἔχει τὴν ἐποπτεία ὅλων τῶν ὀργανωτικῶν, διοικητικῶν, διαχειριστικῶν, οικονομικῶν καὶ κοινωνικῶν δραστηριοτήτων τοῦ Ἰδρύματος καὶ συντονίζει τὴν διοίκηση καὶ τοὺς ἐργαζομένους γιὰ τὴν ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν του,

γ) λαμβάνει γνώση ὅλων τῶν εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων τοῦ Ἰδρύματος καὶ ὑπογράφει ὅλη τὴν ἀλληλογραφία, τὰ οικονομικοῦ περιεχομένου ἐγγράφα, τὰ συμβόλαια καὶ τὶς συμβάσεις αὐτοῦ καὶ

δ) συγκαλεῖ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο σὲ τακτικὲς καὶ ἔκτακτες συνεδρίες, καταρτίζει τὴν Ἡμερησίαν Διάταξη καὶ διευθύνει τὶς συζητήσεις.

Ἄρθρον 6

Προσωπικὸ τοῦ Ἰδρύματος

1. Τὸ προσωπικὸ τοῦ Ἰδρύματος διακρίνεται σὲ δύο κατηγορίες. Πρῶτον στὸ ἐκπαιδευμένο προσωπικὸ καὶ δεύτερον στὸ μαθητευόμενο προσωπικὸ. Τὸ ἐκπαιδευμένο προσωπικὸ προσλαμβάνεται, ἀσχολεῖται, ἀμοιβεται καὶ παύεται ἀπὸ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις τῆς κειμένης νομοθεσίας. Ἡ ἰκανότητα καὶ ἡ ἀποδοτικότητα τοῦ ἐκπαιδευμένου προσωπικοῦ ἀποδεικνύεται ἀπὸ τίτλους Σπουδῶν σὲ Τεχνικὰ - Τεχνολογικὰ Ἰδρύματα ἢ σὲ Κατώτερες καὶ Μέσες Τεχνικὲς Σχολές, ἀπὸ Βεβαιώσεις προϋπηρεσίας καὶ ἀπὸ τὴν ἀπόδοση ἐκάστου στὴν καθημερινὴ κατασκευαστικὴ πράξη καὶ ἐργασία δοκιμαζομένη ἐντὸς διμήνου. Τὸ μαθητευόμενο προσωπικὸ προσλαμβάνεται, ἀπασχολεῖται καὶ ἐκπαιδεύεται χωρὶς μισθὸ ἐπὶ ἐξάμηνο, δυνάμενο νὰ περιορισθεῖ σὲ τετράμηνο ἐὰν κάποιος ἐπιδείξει ἐξαιρετικὴ ἀπόδοση. Τοῦτο βεβαιώνεται ἐγγράφως ἀπὸ Ἐπιτροπὴ συγκροτούμενη ἀπὸ τὸν Προϊστάμενο καὶ τοὺς

δύο ἀρχαιοτέρους ἐκπαιδευμένους ἐμμίσθους τεχνίτες. Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο ἐγκρίνει ἢ ἀπορρίπτει τὴν πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἀναλόγως προσλαμβάνει τὸν προτεινόμενο ἐπ' ἀμοιβῆ ἢ παύει τὴν πρακτικὴ ἄσκηση αὐτοῦ. Ἐφ' ὅσον ὑπάρχει οἰκονομικὴ δυνατότης τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο δύναται νὰ προσφέρει κατὰ καιροὺς οἰκονομικὸ βοήθημα ἢ φιλοδώρημα στὸ μαθητευόμενο προσωπικό. Μὲ ἀπόφαση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου δύναται νὰ προσλαμβάνονται σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ Τμήματα τοῦ Ἰδρύματος ἐκπαιδευμένοι ἐπ' ἀμοιβῆ ἢ μαθητευόμενοι ἀμισθὶ κληρικοὶ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως, διάκονοι ἢ πρεσβύτεροι ἱερεῖς.

2. Γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τοῦ Ἰδρύματος συνιστῶνται κατὰ κατηγορία οἱ ἀκόλουθες θέσεις Προσωπικοῦ:

Α' Διοικητικό:

i. Μία (1) θέση Προϊσταμένου, πτυχιούχου ἀνωτέρας Κρατικῆς Σχολῆς, πρακτικῆς ἢ θεωρητικῆς κατευθύνσεως ἢ ἀποφοίτου Ἀνωτέρας ἢ Μέσης Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς μὲ ἀποδεικνυόμενη τεχνικὴ ἐμπειρία ἢ διακρινόμενου ἀπὸ ἰδιαίτερο καλλιτεχνικὸ ἄλαντο, ὅπως θεωρεῖται ἢ ξυλογλυπτικὴ καὶ ἢ ἀγιογραφικὴ ἐπιδεξιότητα. Ὁ Προϊστάμενος δύναται νὰ εἶναι λαϊκὸς ἢ κληρικὸς.

ii. Μία (1) θέση Διαχειριστοῦ - Λογιστοῦ ἀποφοίτου Λυκείου ἢ Ι.Ε.Κ. οἰκονομικῆς κατευθύνσεως γιὰ τὴν ἄσκηση λογιστικῶν καὶ ταμειακῶν καθηκόντων τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ἰδρύματος. Ὁ Διαχειριστὴς - Λογιστὴς μεταξὺ ἄλλων καὶ σύμφωνα μὲ τὶς ὁδηγίες καὶ ὑποδείξεις τοῦ Προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦ Προϊσταμένου

α. φροντίζει γιὰ τὴν ἐκτέλεση τῶν ἀποφάσεων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ποὺ ἀφοροῦν στὴ διαχείριση τῶν περιουσιακῶν στοιχείων καὶ στὴ διάθεση τῶν πόρων τοῦ Ἰδρύματος.

β. τηρεῖ καὶ φυλάσσει τὸ Βιβλίον Ταμείου.

γ. εἰσπράττει μὲ τριπλότυπα Γραμμάτια Εἰσπράξεων καὶ πληρώνει μὲ τριπλότυπα Ἐντάλματα Πληρωμῶν, τὰ ὁποῖα ὑπογράφονται ὑπὸ τοῦ Προέδρου, τοῦ Προϊσταμένου καὶ τοῦ ἰδίου.

δ. εὐθύνεται γιὰ τὴν φύλαξη τοῦ περιεχομένου τοῦ Ταμείου τοῦ Ἰδρύματος καὶ τῶν πάσης οἰκονομικῆς φύσεως ἐγγράφων καὶ παραστατικῶν στοιχείων.

ε. τηρεῖ Λογαριασμὸ Ταμειουτηρίου σὲ μιά ἀπὸ τὶς Τράπεζες τῆς Ἀλεξανδρουπόλεως, ἐπ' ὄνοματι τοῦ Ἰδρύματος, μὲ συναλλαγὰς ἐπ' αὐτοῦ μόνον διὰ τῆς ἐνυπογράφου ἐντολῆς τοῦ Προέδρου.

στ) μεριμνᾷ γιὰ τὴν ἐγκαιρὴ σύνταξη καὶ ὑποβολὴ στὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ ἐτησίου Προϋπολογισμοῦ καὶ Ἀπολογισμοῦ τοῦ Ἰδρύματος.

ζ. τηρεῖ καὶ φυλάσσει καὶ τὰ ὑπόλοιπα Διαχειριστικὰ Βιβλία καὶ στοιχεῖα τοῦ Ἰδρύματος.

η. μεριμνᾷ γιὰ τὴν προμήθεια ἐξοπλισμοῦ σύμφωνα μὲ τὶς ἀποφάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Β' Ἐργατοτεχνικὸ

i. Ὀκτῶ (8) θέσεις ἐργατοτεχνιτῶν εἰδικευμένων στὴν ξυλογλυπτικὴ καὶ στὴν ἐπιπλοποιῖα.

ii. Τρεῖς (3) θέσεις ἀγιογράφων καὶ ἐργατοτεχνιτῶν εἰδικευμένων στὴν τεχνικὴ τῶν εἰκόνων (προετοιμασία ξύλου, σχέδιο, συντήρηση, ἀπομίμηση κ.λπ. γιὰ τὶς εἰκόνες).

iii. Τρεῖς (3) θέσεις ἐργατοτεχνιτῶν εἰδικευμένων στὴν κηροπλαστικὴ.

iv. Δύο (2) θέσεις ἀνειδικεύτων ἐργατῶν.

v. Ἐννέα (9) θέσεις μαθητευομένων, δηλαδὴ ἀνὰ τρεῖς σὲ κάθε τμήμα.

vi. Μία (1) θέση εὐτρεπιστριάς.

Ἡ πλήρωση τῶν θέσεων αὐτῶν θὰ γίνεται τμηματικῶς σύμφωνα μὲ τὶς ὑπηρεσιακὰς ἀνάγκες τῶν τμημάτων τοῦ Ἰδρύματος καὶ σὲ συνδυασμὸ μὲ τὶς οἰκονομικὰς δυνατότητες αὐτοῦ καὶ κατὰ τὰ ὀριζόμενα γιὰ τὴν πρόσληψη ἐργαζομένων ἰδιωτικοῦ δικαίου.

Ἄρθρον 7

Τηρούμενα Βιβλία καὶ Στοιχεῖα

Τὸ Ἰδρυμα τηρεῖ καὶ χρησιμοποιεῖ τὰ ἀκόλουθα βιβλία θεωρημένα σὲ κάθε περίπτωσι ἀπὸ τὴν Ἱερά Μητρόπολη Ἀλεξανδρουπόλεως:

α. Τὸ βιβλίον πρωτοκόλλου εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων.

β. Τὸ Βιβλίον Πρακτικῶν τῶν Συνεδριάσεων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

γ. Τὸ Βιβλίον τοῦ Ταμείου στὸ ὁποῖο καταχωρίζονται ὅλα τὰ ἔσοδα καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ Ἰδρύματος μὲ τὴν ἀπαραίτητη λογιστικὴ τάξη, καθὼς καὶ τὰ ἀριθμημένα κατ' αὐξοντα ἀριθμὸ τριπλότυπα Γραμμάτια Εἰσπράξεων καὶ τὰ Ἐντάλματα Πληρωμῶν.

δ. Τὸ Βιβλίον Κτηματολογίου καὶ ἀποθήκης στὸ ὁποῖο καταγράφεται σὲ δύο μέρη ἢ κινητὴ καὶ ἀκίνητη περιουσία τοῦ Ἰδρύματος καὶ τὸ Βιβλίον προσωπικοῦ μὲ ἡμερολογιακὰς καταχωρίσεις τῆς ἐργασίας των.

Ἄρθρον 8

Πόροι τοῦ Ἰδρύματος καὶ διάθεσή τους

Πόροι τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

1. Οἱ ἑκτακτες ἐπιχορηγήσεις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως, καθὼς καὶ αὐτοπροαίρετες εἰσφορὲς τῶν Ἱερῶν Ἐνοριακῶν καὶ Προσκυνηματικῶν Ναῶν καὶ τῶν Ἱερῶν Μονῶν τῆς περιοχῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

2. Τόκοι ἀπὸ καταθέσεις τοῦ Ἰδρύματος σὲ λογαριασμούς Ταμειυτηρίου Τραπεζῶν ἢ Ταχυδρομικοῦ Ταμειυτηρίου.

3. Προαιρετικὲς εἰσφορὲς σὲ χρήματα ἢ σὲ ὑλικά ἀπὸ φίλους τοῦ Ἰδρύματος.

4. Δωρεὲς ἐν ζωῇ καὶ κληρονομίαι ἀπὸ διαθηκῆς θανόντων.

5. Ἐκτακτες κρατικὲς ἐπιχορηγήσεις, χρηματοδοτήσεις ἀπὸ Προγράμματα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, ἐπιχορηγήσεις τῆς Νομαρχιακῆς ἢ Τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως, καθὼς καὶ ἀπὸ Ν.Π.Δ.Δ., Ὄργανισμούς, Ἐπιμελητήρια καὶ ἄλλα Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου καὶ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου.

6. Ἀπὸ προσφορὲς Ἱερῶν Ναῶν γιὰ τὴν ἀπόκτηση ἐκκλησιαστικῶν ἐπίπλων.

Οἱ ὡς ἄνω πόροι διατίθενται μὲ ἀπόφαση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος γιὰ:

α. Τὴν μισθοδοσίαν τοῦ Προσωπικοῦ καὶ τὴν κοινωνικὴ ἀσφάλισιν τῶν Ἑργαζομένων.

β. Τὴν προμήθειαν εἰδῶν ἐξοπλισμοῦ καὶ τῶν πρώτων ὑλῶν γιὰ τὴν κατασκευὴ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀντικειμένων.

γ. Τὴν συντήρησιν τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ τῶν τριῶν τμημάτων.

δ. Τὴν πληρωμὴ τῶν ὀφειλῶν γιὰ τὰ κοινόχρηστα (νερὸ, ρεῦμα, ταχυδρομικὰ κ.λπ.).

ε. Τὴν ἐνίσχυσιν τῶν φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως, ὅπου πλεῖστοι Θρακιῶτες περιθάλλονται καὶ πολλοὶ συμπατριῶτες μας εὐρίσκουν ἐργασίαν.

Ἄρθρον 9

Τὸ παρὸν Ἰδρυμα διαλύεται καὶ καταργεῖται μὲ ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου κατόπιν αἰτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου αὐτοῦ, γιὰ τὴν λήψιν τῆς ὁποίας εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ψῆφος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, ὡς Προέδρου, καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ἐκπληρῶνται τὲς ἐκκλησιολογικὲς αὐτοῦ προϋποθέσεις καὶ τὴν ἀποστολὴν του, ὅταν παρεκκλίνει τοῦ σκοποῦ του ἢ καταστῆ ἀδύνατον ἡ λειτουργία του. Σὲ ὁποιαδήποτε περίπτωσιν καταργήσεως τοῦ Ἰδρύματος, κάθε κινητὸ ἢ ἀκίνητο περιουσιακὸ στοιχεῖο, καθὼς καὶ κάθε δικαίωμα καὶ ἀξίωσιν αὐτοῦ περιέρχεται στὸ Νομικὸ Πρόσωπον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως.

Ἄρθρον 10

Αὐτὸς ὁ Κανονισμὸς τροποποιεῖται ἀπὸ τὴν Διαρκὴ Ἱερὰ Σύνοδον κατόπιν αἰτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος, γιὰ τὴν λήψιν τῆς ὁποίας εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ψῆφος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου ὡς Προέδρου.

Ἄρθρον 11

Ὁ Κανονισμὸς αὐτὸς ἰσχύει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ στὸ ἐπίσημον δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρον 12

Ἀπὸ τὲς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ τούτου προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν μπορεῖ νὰ προσδιορισθεῖ.

Ἀθήνα, 19 Μαρτίου 2003

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Σαλῶνων ΘΕΟΛΟΓΟΣ

**Προκηρύξεις
Ἱερῶν Μητροπόλεων:**

**Ἄργολίδος
Μεσογαίας καὶ
Λαυρεωτικῆς
Δρυϊνουπόλεως,
Πωγωνιανῆς καὶ
Κονίτισης
Ν. Ἰωνίας καὶ
Φιλαδελφείας
Καρπενησίου
Θηβῶν καὶ Λεβαδείας
Ἄρτης
Σάμου, Ἰκαρίας καὶ
Κορσέων
Φιλίππων, Νεαπόλεως
καὶ Θάσου
Βεροίας, Ναούσης καὶ
Καμpanίας
Χίου, Ψαρῶν καὶ
Οἰνουσσῶν
Ζακύνθου
Σύρου
Νεαπόλεως καὶ
Σταυρουπόλεως
Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ
Ἀλμωπίας
Λευκάδος καὶ Ἰθάκης**

**Κλητήριον Ἐπίκριμα
Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Γρεβενῶν**

ΙΕΡΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἄργολίδος

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐπιλογὴν πλήρωσιν μίας (1) θέσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Ὑπαλλήλου κλάδου ΠΕ Διοικητικοῦ - Οἰκονομικοῦ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως Ἄργολίδος, ἐγκριθεῖσα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ. ΕΓΚΡ. 10/16/585 π.ἔ./28-1-2003 Π.Υ.Σ., καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν Ἐφημερίδα «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλουν τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικά εἰς τὰ ἐν Ναυπλίῳ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, διὰ τὴν κάλυψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως.

Ἐν Ναυπλίῳ τῆ 11ῃ Ἀπριλίου 2003

† Ὁ Ἄργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἄργολίδος

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐπιλογὴν πλήρωσιν μίας (1) θέσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Ὑπαλλήλου κλάδου ΔΕ Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως Ἄργολίδος, ἐγκριθεῖσα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ. ΕΓΚΡ. 10/16/585 π.ἔ./28-1-2003 Π.Υ.Σ., καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν Ἐφημερίδα «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλουν τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικά εἰς τὰ ἐν Ναυπλίῳ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, διὰ τὴν κάλυψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως.

Ἐν Ναυπλίῳ τῆ 17ῃ Ἀπριλίου 2003

† Ὁ Ἄργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐπιλογὴν πλήρωσιν δύο (2) θέσεων Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων κλάδου ΠΕ Διοικητικοῦ - Οἰκονομικοῦ καὶ ΔΕ Διοικητικοῦ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς, ἐγκριθεῖσα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ. ΕΓΚΡ. 10/16/585 π.ἔ./28-1-2003 Π.Υ.Σ., καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν Ἐφημερίδα «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλουν τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικά εἰς τὰ ἐν Σπάτοις Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ὡς ἄνω θέσεων.

Ἐν Σπάτοις τῆ 11ῃ Ἀπριλίου 2003

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτισης

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐπιλογὴν πληρῶσιν μίας (1) θέσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Ὑπαλλήλου κλάδου ΔΕ Διοικητικοῦ - Οἰκονομικοῦ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτισης, ἐγκριθεῖσα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ. ΕΓΚΡ. 10/16/585 π.ἔ./28-1-2003 Π.Υ.Σ., καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν Ἐφημερίδα «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλουν τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικά εἰς τὰ ἐν Δελβινακίῳ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, διὰ τὴν κάλυψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως.

Ἐν Δελβινακίῳ τῆ 15ῃ Ἀπριλίου 2003

† Ὁ Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς
καὶ Κονίτισης ΑΝΔΡΕΑΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ν. Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐπιλογὴν πληρῶσιν μίας (1) θέσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Ὑπαλλήλου κλάδου ΔΕ Γραφέως - Λογιστοῦ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως Ν. Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας, ἐγκριθεῖσα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ. ΕΓΚΡ. 10/16/585 π.ἔ./28-1-2003 Π.Υ.Σ., καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν Ἐφημερίδα «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλουν τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικά εἰς τὰ ἐν Ν. Ἰωνίᾳ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, διὰ τὴν κάλυψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως.

Ἐν Ν. Ἰωνίᾳ τῆ 15ῃ Ἀπριλίου 2003

† Ὁ Ν. Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Καρπενησίου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πλη-

ρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἔφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Κάτω Ραπτοπούλου

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καρπενησίῳ τῆ 15ῃ Ἀπριλίου 2003

† Ὁ Καρπενησίου ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Καρπενησίου

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐπιλογὴν πλήρωσιν μίας (1) θέσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Ὑπαλλήλου κλάδου ΔΕ ὁδηγοῦ αὐτοκινήτου τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως Καρπενησίου, ἐγκριθεῖσα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ. ΕΓΚΡ. 10/16/585 π.ἔ./28-1-2003 Π.Υ.Σ., καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν Ἐφημερίδα «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλουν τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικά εἰς τὰ ἐν Καρπενησίῳ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, διὰ τὴν κάλυψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως.

Ἐν Καρπενησίῳ τῆ 16ῃ Ἀπριλίου 2003

† Ὁ Καρπενησίου ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Θηβῶν καὶ Λεβαδείας

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐπιλογὴν πληρῶσιν μίας (1) θέσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Ὑπαλλήλου κλάδου ΔΕ Διοικητικοῦ - Οἰκονομικοῦ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, ἐγκριθεῖσα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ. ΕΓΚΡ. 10/16/585 π.ἔ./28-1-2003 Π.Υ.Σ., καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν Ἐφημερίδα «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλουν τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικά εἰς τὰ ἐν Λεβαδεῖα Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, διὰ τὴν κάλυψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως.

Ἐν Λεβαδεῖα τῆ 16ῃ Ἀπριλίου 2003

† Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἄρτης

Προκειμένου νά προβῶμεν εἰς τήν κατ' ἐπιλογὴν πλήρωσιν μίας (1) θέσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Ὑπαλλήλου κλάδου ΠΕ Διοικητικοῦ - Οἰκονομικοῦ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως Ἄρτης, ἐγκριθεῖσα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ. ΕΓΚΡ. 10/16/585 π.ἔ./28-1-2003 Π.Υ.Σ., καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν Ἐφημερίδα «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλουν τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικά εἰς τὰ ἐν Ἄρτη Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, διὰ τὴν κάλυψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως.

Ἐν Ἄρτη τῆ 16ῆ Ἀπριλίου 2003

† Ὁ Ἄρτης ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Σάμου, Ἰκαρίας καὶ Κορσέων

Προκειμένου νά προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐπιλογὴν πλήρωσιν δύο (2) θέσεων Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων κλάδου ΠΕ Διοικητικοῦ - Οἰκονομικοῦ καὶ ΔΕ Ὁδηγοῦ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως Σάμου, Ἰκαρίας καὶ Κορσέων, ἐγκριθεῖσα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ. ΕΓΚΡ. 10/16/585 π.ἔ./28-1-2003 Π.Υ.Σ., καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν Ἐφημερίδα «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλουν τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικά εἰς τὰ ἐν Σάμῳ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ὡς ἄνω θέσεων.

Ἐν Σάμῳ τῆ 17ῆ Ἀπριλίου 2003

† Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας ΕΥΣΕΒΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου

Προκειμένου νά προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐπιλογὴν πλήρωσιν μίας (1) θέσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Ὑπαλλήλου κλάδου ΠΕ Οἰκονομικοῦ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου, ἐγκριθεῖσα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ. ΕΓΚΡ. 10/16/585 π.ἔ./28-1-2003 Π.Υ.Σ., καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα

προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν Ἐφημερίδα «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλουν τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικά εἰς τὰ ἐν Καβάλα Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, διὰ τὴν κάλυψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως.

Ἐν Καβάλα τῆ 17ῆ Ἀπριλίου 2003

† Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου

Προκειμένου νά προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐπιλογὴν πλήρωσιν δύο (2) θέσεων Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων κλάδων ΠΕ Διοικητικοῦ καὶ ΔΕ Διοικητικοῦ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου, ἐγκριθεῖσα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ. ΕΓΚΡ. 10/16/585 π.ἔ./28-1-2003 Π.Υ.Σ., καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν Ἐφημερίδα «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλουν τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικά εἰς τὰ ἐν Καβάλα Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ὡς ἄνω θέσεων.

Ἐν Καβάλα τῆ 17ῆ Ἀπριλίου 2003

† Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Βεροίας, Ναούσης καὶ Καμpanίας

Προκειμένου νά προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐπιλογὴν πλήρωσιν τριῶν (3) θέσεων Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων κλάδων α) ΠΕ Διοικητικοῦ β) ΔΕ Διοικητικοῦ-Λογιστοῦ καὶ γ) ΔΕ Ὁδηγῶν τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως Βεροίας, Ναούσης καὶ Καμpanίας, ἐγκριθεῖσα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ. ΕΓΚΡ. 10/16/585 π.ἔ./28-1-2003 Π.Υ.Σ., καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν Ἐφημερίδα «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλουν τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικά εἰς τὰ ἐν Βεροία Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ὡς ἄνω θέσεων.

Ἐν Βεροία τῆ 17ῆ Ἀπριλίου 2003

† Ὁ Βεροίας καὶ Ναούσης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἱερὰ Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐπιλογὴν πλήρωσιν μίας (1) θέσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Ὑπαλλήλου κλάδου ΠΕ Διοικητικοῦ - Οἰκονομικοῦ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν, ἐγκριθεῖσα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ. ΕΓΚΡ. 10/16/585 π.ε./28-1-2003 Π.Υ.Σ., καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν Ἐφημερίδα «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλουν τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικὰ εἰς τὰ ἐν Χίῳ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, διὰ τὴν κάλυψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως.

Ἐν Χίῳ τῇ 17ῃ Ἀπριλίου 2003

† Ὁ Χίου ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ζακύνθου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς ἰ. ναοῖς

Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου (Μητροπολιτικός) Λευκάδος

Ἁγίου Λαζάρου Ζακύνθου καὶ

Φανερωμένης Ζακύνθου

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς αὐτὰς θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ζακύνθῳ τῇ 22ᾳ Ἀπριλίου 2003

† Ὁ Ζακύνθου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Σύρου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέ-

σεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς ἰ. ναοῖς

Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ἐρμουπόλεως

Ἁγίου Σπυρίδωνος Ἀπολλωνίας Σίφνου

Παναγίας Πορτιανῆς Ἀδάμαντος Μήλου

Ταξιαρχῶν Τήνου

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς αὐτὰς θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἐρμουπόλει τῇ 23ῃ Ἀπριλίου 2003

† Ὁ Σύρου ΔΩΡΟΘΕΟΣ Β΄

Ἱερὰ Μητρόπολις Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς ἰ. ναοῖς

Ἁγίου Νικολάου Ἀξιοῦ Ξηροκρήνης καὶ

Ζωοδόχου Πηγῆς Ἀμπελοκήπου

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς αὐτὰς θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Νεαπόλει τῇ 5ῃ Μαΐου 2003

† Ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 817/1978 (ΦΕΚ 170, Α΄, 8.10.1978) «Περὶ ρυθμίσεως ἐνίων ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων», ὡς καὶ τὸ Προεδρικὸν Διάταγμα 582/1980 (ΦΕΚ, 158, Α΄, 11.7.1980) «Περὶ κατανομῆς θέσεων Ἱεροκλήρων εἰς τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἀποφασίζομεν ὅπως προκηρύξωμεν διὰ τῆς παρουσίης τὴν πλή-

ρωσιν μίας (1) θέσεως Ἱεροκήρυκος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, καὶ καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ὑποβάλλουν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ δικαιολογητικῶν, ἵνα προβῶμεν εἰς τὰς περαιτέρω ὑπηρεσιακὰς ἐνεργείας πρὸς τοποθέτησίν του.

Ἐν Ἐδέσση τῇ 7ῃ Μαΐου 2003

† Ὁ Ἐδέσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας ΙΩΗΛ

Ἱερὰ Μητρόπολις Λευκάδος καὶ Ἰθάκης

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐπιλογὴν πλήρωσιν μίας (1) θέσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Ὑπαλλήλου κλάδου ΠΕ Διοικητικοῦ - Οἰκονομικοῦ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως Λευκάδος καὶ Ἰθάκης, ἐγκριθεῖσα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ. ΕΓΚΡ. 10/16/585 π.ἔ./28-1-2003 Π.Υ.Σ., καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν Ἐφημερίδα «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλουν τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικὰ εἰς τὰ ἐν Λευκάδι Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, διὰ τὴν κάλυψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως.

Ἐν Λευκάδι τῇ 16ῃ Μαΐου 2003

† Ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Πρὸς τὸν Ἱεροδιάκονον
Καλλίστρατον Τσαγγαδᾶν
Κληρικὸν Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γρεβενῶν
(νῦν ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλεῖσαι ἵνα ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γρεβενῶν τὴν εικοστὴν ὀγδόην (28) τοῦ μηνὸς Μαΐου ἡμέραν Τετάρτην καὶ ὥραν 5 μ.μ. ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γρεβενῶν, ὁδὸς Εὐαγγελιστρίας 22, ἵνα δικασθῆς ἐπὶ α) ἐγκαταλείψει τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Μετανοίας σου καὶ τῆς διακονικῆς σου θέσεως καὶ β) σκανδαλισμῷ τῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν, ἀδικήμασι σαφῶς προβλεπομένοις καὶ ρητῶς τιμωρουμένοις ὑπὸ τῶν θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων, ΛΘ, ΝΗ, ΙΕ, ΞΒ, τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, Η' τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὡς καὶ τῶν Γραφικῶν Λογίων Ματθ. ΙΗ' 6-9.

Προσεπιδηλοῦμεν σοι, ὅτι, ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῇ ὡς ἄνω τε ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ θέλεις δικασθῆ ἐρήμην.

Ἐν Γρεβενοῖς τῇ 3ῃ Ἀπριλίου 2003

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου
Ὁ Μητροπολίτης Γρεβενῶν ΣΕΡΓΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς
Ἱεροδιδάσκαλος Χρῆστος Κούτσικος

ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΝΙΚΟΠΟΙΟΣ

Γνωρίζουμε όλοι βέβαια τη μεγάλη θεολογική αξία που έχουν οι ιερές εικόνες για την πίστη, τη λατρεία, την ιστορία και την τέχνη της Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μας. Οἱ εἰκόνες εἶναι ὄντως ἔκφραση τῆς ὁμορφιάς τοῦ περιεχομένου τῆς ιστορικῆς, ἐθνικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς - θεολογικῆς παράδοσης καὶ μνήμης τοῦ λαοῦ μας. Εἶναι ὁ καθρέπτης τῆς φιλοκαλίας τῶν προγόνων μας, ἡ καταφυγή μας τὴν ὥρα τῆς δοκιμασίας, ἡ ἐγγύηση τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ στὴ ζωὴ μας.

Ἀνάμεσα σ' αὐτές, ὅπως ἰδιαίτερη θέση κατέχουν οἱ Θεομητορικὲς εἰκόνες, ἐκεῖνες ποὺ περὶ-τεχνα ἀπεικονίζουν Ἐκείνη, τὴν Παναγία μας, τὴν Κυρὰ τῶν δακρῶν μας καὶ Μάνα μας: τὴ Μάνα τοῦ Θεοῦ μας!

Στολίδι καὶ κειμήλιο ἀνάμεσα σ' αὐτές ἀποτελεῖ ἡ ὑπερχιλιετὴς εἰκόνα τῆς Ὑπερμάχου Στρατηγοῦ, τῆς Ἀήττητης Προστάτιδας τῆς Βασιλεύουσας, τῆς Κωνσταντινούπολης, ἡ ἐπιλεγομένη «Παναγία ἢ Νικοποιός». Εἶναι αὐτὴ ποὺ ἀναρίθμητες φορὲς ἔσωσε τὴ Βασιλίδα τῶν Πόλεων ἀπὸ τὶς ὀρδὲς τῶν βαρβάρων καὶ «ἐκ παντοίων κινδύνων» λιτανευόμενη πάνω στὰ ἀπόρθητα τείχη τῆς Νέας Ρώμης, μέχρι τὸ 1204, δυσσοίωνα ἔτος τῆς Δ' Σταυροφορίας, ὅταν τὴν ἀφαίρεσαν ἀπὸ τὸ ἀφιερωμένο σ' Αὐτὴ παρεκκλήσιο τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Ἱεροῦ Παλατιοῦ τῆς Πόλης.

Οἱ Βενετσιάνοι τὴ μετέφεραν μὲ θρίαμβο στὴν πόλη τους, τὴ Βενετία, τὴ Γαληνότατη Δημοκρατία τοῦ Ἁγίου Μάρκου, τὴ χαιρέτησαν ὡς Προστάτιδά τους καὶ τὴν τοποθέτησαν σὲ δικό τους θυσιαστήριο μέσα στὴ φημισμένη Βασιλικὴ τοῦ Ἁγίου Μάρκου, ἀντίγραφο τοῦ Ναοῦ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων τῆς Κωνσταντινούπολης, τοῦ Μουσουλίου τῶν Ρωμαίων Καισάρων τῆς Ἀνατολῆς.

Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ 2004, ἔτος τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων τῆς Ἀθήνας, μὲ τὴν εὐκαιρία συμπλήρωσης 800 χρόνων ἀπ' τὸν ξενιτεμὸ τῆς «Νικοποιοῦ» μακριὰ ἀπ' τὴν ἐστία τῆς, ἀπεφάσισε, μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, νὰ «ἐπαναφέρει» τὸ ἀνεκτίμητο αὐτὸ κειμήλιο τοῦ Ἑλληνισμοῦ στὴν πατρίδα μας, ἀντιγράφοντάς το πιστὰ σὲ χειροποίητη ἀγιογραφία μεγάλων διαστάσεων (60x40 ἐκ.) μὲ περὶτεχνα ἀργυρεπίχρυσα φωτοστέφανα τοῦ Χριστοῦ - Ἐμμανουὴλ καὶ τῆς Θεοτόκου, διακοσμημένα μὲ ἡμιπολύτιμους λίθους.

Εἶναι μοναδικὴ εὐκαιρία γιὰ κάθε συλλέκτη, κάθε φιλότεχνο, κάθε πιστὸ ἀλλὰ καὶ κάθε ἱερὸ ναὸ καὶ μοναστήρι τῆς πατρίδας μας, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἔξωτερικοῦ, νὰ προμηθευτεῖ τὸ ἀντίγραφο τῆς «Παναγίας Νικοποιοῦ», ποὺ χίλια χρόνια τώρα ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστο τμῆμα τῆς ἐθνικῆς ιστορικῆς μας μνήμης καὶ ἀπόδειξη τῆς οἰκουμενικότητας τῆς τέχνης τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἄν ἡ Μεσαιωνικὴ Ἑλληνικὴ Αὐτοκρατορία τῶν Ρωμῶν, τὸ Βυζάντιο, χάθηκε, τὰ κειμήλιά του παραμένουν ὡς τὶς μέρες μας σιωπηλοὶ μάρτυρες τῆς δόξας καὶ τοῦ μεγαλείου του.

Αὐτὴ τὴ δυνατότητα προσφέρει σήμερα σὲ πνευματικὴ χαρὰ ἀλλὰ καὶ συγκίνηση ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία σὲ συνεργασία μὲ τὸν Ἑλληνικὸ Συλλεκτικὸ Κύκλο: τὴν ἀπόκτηση τοῦ ἀντιγράφου τῆς «Παναγίας Νικοποιοῦ» ποὺ θὰ διατεθεῖ διεθνῶς καὶ συμβολικὰ μόνον σὲ 2004 κομμάτια, γιὰ τὴν πιστεύει ὅτι αὐτὴ ἡ εἰκόνα πρέπει νὰ ἐπανέλθει ὡς εὐλογία στὰ ἑλληνικὰ σπίτια καὶ στοὺς Ὁρθόδοξους ναοὺς τῆς Ἑλλάδας ἀλλὰ καὶ τῆς Οἰκουμένης.

(Ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία)

**ΔΕΙΤΕ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΑ ΤΕΥΧΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»**

<http://ecclesia.gr/greek/press/ekklisia/index.htm>

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Το περιοδικό υπάγεται στον
Κλάδο Εκδόσεων της Επικοινωνιακής και Μορφωτικής Υπηρεσίας
της Εκκλησίας της Ελλάδος

Χρειάζεστε Adobe acrobat reader
για να διαβάσετε τα αρχία.

Ενεργοποιήστε την ένδειξη Web
browser integration στον Acrobat
reader (File/General/Preferences).
Αν παρ' όλα αυτά δεν μπορείτε να
διαβάσετε απ' ευθείας μέσω του
browser, κάντε δεξιά κλικ στο αρχείο
και επιλέξτε "Αποθήκευση
προσχημού ως...", ("Save target
as...") για να το αποθηκεύσετε...

ΕΤΟΣ 2002

- Ιανουάριος
- Φεβρουάριος
- Μάρτιος
- Απρίλιος
- Μάιος
- Ιούλιος
- Αύγουστος
- Σεπτέμβριος

ΕΤΟΣ 2001

- Ιανουάριος
- Φεβρουάριος
- Μάρτιος
- Απρίλιος
- Μάιος
- Ιούνιος
- Ιούλιος
- Αύγουστος
- Σεπτέμβριος
- Οκτώβριος
- Νοέμβριος
- Δεκέμβριος

ΕΤΟΣ 2000

- Απρίλιος
- Μάιος
- Ιούνιος
- Ιούλιος

Παραγγείλετε το περιοδικό ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ISSN: 1105-719X

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)
Ίω. Γενναδίου 14 - 115 21 Άθηναι
Τηλ.: 210-72.72.253. Fax: 210-72.72.251

PORT
PAYE
HELLAS

